د پښتنو قبيلو شجرې

مؤلف م، ج "سيال" مومند

Ketabton.com

يونيورسټي بُک ايجنسي
خيبر بازار پېښور

Greater Afghan
Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځينو پښتنو قبايلو

روايتي نسبي شجرې

او د

مغومينې اولنډ تاريخ

مؤلف:

م ، ج «سيال» مومند

۱۹۸۶ع / ۱۳۶۵ هـ ش

خورونکی:

يونيورسټي بک ايجنسي پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب پېژندنه

دکتاب نوم : دپښتنو قبیلو شجرې
مؤلف : م،ج «سیال» مومند
دچاپ کال : ۱۹۸۸ع - ۱۳۶۷هـ.ش
دچاپ شمېر : ۱۰۰۰ زره ټوکه
بیه : ۸۰/- کلدارې

خطاط : خان بهادر «سُرکچوال»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«انتساب»

د خپل شهید تره خان جانخان کاکا ۱۹۱۴ع کال او د بل تره شهید عمرخان کاکا ۱۹۲۳ع کال او د خپل شهید پلار حاجي میاجان خان، د ځناورچینې د سرفاتح ۱۹۳۵ع کال، او د خپل ګران شهيد زوی محمدطاهرخان ۱۳۵۸ه.ش جوزا په د رنوا وننګيالو نوموړنو.

«اهدا»

د خپل مجاهد او غازي وروړ محمد جعفرخان حضور، ته چې د ځناورچینې په جنګ کښې یې د ګائډ پلټنې ته ماتې ورکړې وه، ۱۹۳۵ع کال، چې د دغه انګریز فوځ مشرجنرال عملتن ؤ.

م، ج "بسیال" مومند

فهرست

عنوان	مخ	عنوان	مخ
تقریظ	۱	اُرمړ	۳۴
سریزه	۳	د خرشبون شجره	۳۵
د کتاب ماُخذونه	۵	د مند شجره	۳۷
قیس عبدالرشید	٦	داکوبن یوسف شجره	۳۹
قیس عبدالرشید شجره	۹	سړبني قبایل	۴۲
د سړبن او شرخبون شجره	۱۰	کشران زی شجره	۴۳
شیرانی بن شرخبون شجره	۱۲	مشران زي شجره	۴۴
بارکزي شجره	۱۷	اتمان شجره	۴۵
محمد زمانخان رئیس هرات شجره	۱۹	ذري زي	۵۰
د بارکزو د ویه حکمرانه کورنۍ	۲۲	خدر خېل	۵۱
میانی بن شرخبون شجره	۲۳	رځړ	۵۲
اُرمړ بن شرخبون شجره	۲۴	خاتون خېل	۵۳
ترین	۲۵	اکو خېل	۵۴
ابدالیان	۲۵	ماموزي	۵٦
بړیڅ	۳۳	سړبني قبایل؛ غوري شجره	۵۷

عنوان	مخ	عنوان	مخ
کوکوبن مومند شجره	۵۹	کاکړ (شجره)	۱۱۱
کسی بن شرخبون بن سړبن شجره	۶۵	پنړی	۱۱۵
د خاښی خېلو او غوریاخېلو تعلقات	۸۱	د کدورن نسب نامه	۱۱۶
یوسفزي	۸۵	بیټني قبایل - بیټ نیکه شجره	۱۲۰
دیر	۹۰	متوزي قبایل	۱۲۴
مندړ او د هغوی څانګې	۹۵	د بی بی متو او شاه حسین اولاده	۱۲۵
رڅړ	۹۶	حاجي میرخان (میرویس نیکه)	۱۲۸
ترکاڼي	۹۷	غلجي قبایل : برهان اولاده	۱۳۱
باجوړ	۹۷	علي خېل شجره	۱۳۳
ګیګیاڼي	۹۹	مندوزي //	۱۳۵
غوریاخېل	۹۹	اندړ //	۱۳۶
داؤدزی - خلیل	۱۰۱	ترکی //	۱۳۹
څوکنی	۱۰۲	لودي قبایل : ابراهیم لودی	۱۴۲
زیړانی	۱۰۲	میان خېل - دولت خېل شجره	۱۴۹
د خمند اولاد	۱۰۴	مروت شجره	۱۵۱
کسی	۱۰۶	موسی خېل شجره	۱۵۴
غوریښتي قبایل	۱۰۸	سوړ	۱۵۵
د غوریښت نسب نامه	۱۰۹	شېرشاه سوري (فرید خان)	۱۵۶

عنوان	مخ	عنوان	مخ
نیازي	۱۵۸	معریزخېل - ملک زي	۱۸۶
سروانی	۱۶۰	منکوخېل - خان خېل	۱۸۷
غلجي او لودي پښتانه قبایل	۱۶۴	د مروتو په علاقه کې نور قامونه:	۱۸۷
ترکی	۱۶۶	د شیخ شاه روحاني اولاد	۱۸۷
خدرزي	۱۶۷	میچن خېل، عیسی خېل - مشوانی	۱۸۸
ناصر	۱۶۸	سروانی	۱۹۰
خروټی	۱۷۰	کرلاني قبایل: کرلاني شجره	۱۹۲
زېرمانی - خدوزي	۱۷۴	اپریدی «شجره»	۱۹۶
لودي قبایل	۱۷۶	خدران ″	۱۹۹
د وتانی	۱۷۷	ختک ″	۲۰۱
پرنګی قبیله	۱۷۷	د چنجو ″	۲۰۴
لوانی - دولت خېل	۱۷۸	ختک - بولاق ″	۲۰۵
د میاخېلو شانګه	۱۸۰	اتمانخېل ″	۲۰۸
تتور - نیازیان	۱۸۱	خوګیانی	۲۱۲
د وتانی	۱۸۲	(وزیر)، مسعود	۲۱۳
خېسوري - بېلیچ یا یلیچ	۱۸۳	(وزیر)، احمدزي	۲۲۵
مروت	۱۸۳	مسعود	۲۲۸
ملاخېل	۱۸۶	شیتک: (دوړ) شجره	۲۳۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

عنوان	مخ	عنوان	مخ
بنګښ ، بنګښ ،	۲۴۷	وزیر	۲۷۵
دله زاک	۲۴۹	ګربز	۲۸۱
اورکزي	۲۵۱	لالي وزیر - شیتک	۲۸۱
منګل	۲۵۱	تهتي	۲۸۳
مني	۲۵۲	بنوڅي	۲۸۳
وردګ	۲۵۲	ګنداپور	۲۸۵
اپریدي	۲۵۴	بنګښ	۲۸۶
کوکي خېل - ملک دین خېل	۲۵۷	بابړ	۲۸۷
اکاخېل	۲۵۷	د پښتونخوا نه د باندې پښتانه	۲۸۹
خټک	۲۵۸	په یوپي کښې پښتانه	۲۹۴
د خټکو ریاست	۲۶۰	په بهار او بنګال کښې ،،	۲۹۷
د قطبي خټکو خانان	۲۶۸	په راجپوتانه کښې ،،	۲۹۷
ځدران	۲۷۰	منځني هند کښې ،،	۲۹۷
اُتمان خېل	۲۷۰	د حیدرآباد ریاست	۲۹۸
خوګیاني	۲۷۱	په بمبئي او بروده کې پښتانه	۲۹۸
پړبه	۲۷۲	په مدراس کښې ،،	۲۹۹
		د جیسور په ریاست کښې ،،	۲۹۹
درهان - خاخي	۲۷۳	د کشمیر په ریاست کښې ،،	۲۹۹
توریان	۲۷۴	په برما کښې	۳۰۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ :

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ما د ښاغلي سیال صاحب لیکلی کتاب « د پښتنو قبایلو دنسب شجرې ،، وکوت ، ربښتیا چې فاضل لیکوال د دې کتاب په لیکلو او تدوین کښې پوره زیار ویستلی دی او د ډېرې مطالعې به یې کړې وي ، اولکه ده چې په ګوته کړي دي د موثقه مأخذونو نه یې استفاده کړې ده او په دې موضوع د قبائلي علاقې د پښتنو نه مخکښې چا څه کار نه دی کړی ، نو په دې مهم کار کښې زه دې پیاوړی او لوړنی لیکوال پېژنم او د ده دقومي خدمت کولو ستاینه کوم او د زړه د اخلاصه منڼه یې کوم او د لوی خدای (ج) نه د ښاغلي پوه لیکوال سیال صاحب د پاره ، توفیق غواړم چې د پښتنو د تاریخ په خوا و شا کښې نور هم زیار وکاږي او عالمانه او محققانه لیکنې وکړي چې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو ته د خپل قومي تاريخ نور تياره کوټونه هم رڼا شي
او د پښتون قوم را تلونکي نسل ته نورپوره تاريخي سرمايه
او مواد په لاس ورشي ، انشاء الله تعالی ،

و ما توفيق الا بالله علی العظيم .
مسعود الرحمن مسعود
پي- اى مومند ايجنسي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سریزه:

ما د څه لیکلو او ځینو معلوماتو او تاریخي یادا شتونو د راټولولو او لیکلو د ډیر پخوانه شوق او مینه وه او دغه مینه لا شته دی او چې کله فرصت په لاس راځي نو څه کتابونه چې د موږ و موږ د زما د عمر سرمایه ده «او څه د ډېره برخه يې په انقلابونو کښې د منځه تللي هم ده چې زما په ټولو شتو کښې یواځې هم هغه قیمتي کتابونه تل زما په زړه وي» نو کتابونه لولم او ځینې مهم یادداشتونه (په زړه کوټنې) د ځان سره بېل لیکم، او په دې لړه (سلسله) کښې مې څه ناڅه کار هم کړی دی او ځینې کتابونه مې لیکلي او چاپ شوي هم دي، او زه به پخپل زړه کښې د خپل تام دا هم یو خدمت گڼم. په همدې سلسله کښې دا د پښتنو د ځینو قبائلو د نسب شجرې او د او سیداني مینې مې لیکلي دي، خو زه په دې خبره پوهیږم چې دا د ټولو پښتنو قبائلو د نسب شجرې نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا روایاتي شجرې یواځې د قیس عبدالرشید بابا (رح) نه را روانې دي او ځینې کړلاڼي قبائل هم پکښې راغلي دي خــو د پښتنو د هغه لویو پاچاهانو- ایرانو- سوریانو او بهمنیانو — شنسبیانو، تیمنوا و نورو پښتنو د نسب سلسلې نوڅه شوې؟ او په هغې کار نه دی شوی چې لوی- لوی سلطنتونه یې تشکیل کړي وو او د هند نه تر ایرانه پورې او د عرب د بحیرې نه واخله تر خوارزم، خیوا او بخارا پورې یې حکمراني کړې وې، هغه نوڅوک وو، او څه شول؟ پرته د څو نامتوا شخاصو لکه علاؤالدین (جهانسوز) او محمد سام غوري مجاهد نه پرته لوی پاچا، او نور خوا ډوڅوک پیژني هم نه. په هرحال مونږ. به کوښښ او سعې او هاند به کوو چې خپلې قومي نیمګړتیاوې و-رو- ورو پوره کړې شوا و دا د زده کړو او تعلیمیافته ځوانانو کار دی، چې خپل قومي تاریخ او پانوعنعنو او کلتور- قصواوا فسانوا و د خپل نسب شجروته په پام شي او دا کار عملاً وکړي.

مونږ خو یخپله وسه پوره یو، دا دی څه ناڅه خوکوو او دا لږ کار هم بې زحمته او بې پلټنې نه دی شوی او خپله ستړیا مو ګاللې ده، زمونږ روح به هله خوښ وي چې زمونږ ه دا لږ خدمت ګوټي پښتانه ومني او په کار یې راشي او پوره یې کړي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اخر کښې د خپل قام حضورته د لې۔ د لې سلامونه او احترامونه وړاندې کوم او د د وی برى او برم له خدايه غواړم.

م.ج «سیال» مومند

دکتاب ماخذونه

۱: پښتانه د تاریخ په رڼا کښې د سید بهادرشاه ظفرکاکاخیل تالیف.

۲: تاریخ مرصع، د افضل خان ختک تالیف، د وست محمد کامل محنتی.

۳: تاریخ خان جهان لودی، یا مخزن افغانی، د خواجه نعمت الله هروی تالیف.

۴: پټهان، د سر اُلف کیرو تالیف د محبوب علی شاه ترجمه.

۵: یوسفزی افغان، د یوسفی تالیف.

۶: تذکره د نوی کلي د روشن خان تالیف.

۷: مومند بابا، د سیال مومند تالیف.

۸: د کابل سلطنت بیان، د مونټ سټوراټ الفنسټن تالیف او د پوهنوال حسن کاکړ ترجمه.

۹: پښتون قبایل، د لیفټننټ کرنل احسان الله خان تالیف.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

« قیس عبدالرشید »

ځینې وایي چې قیس عبدالرشید د کسې په غره کښې اوسېده، خو د خالد بن ولید په ترغیب او تشویق د محمد رسول الله د شرف حاصلولو د پاره په سنه / ٨/ هجري کښې مدینې منورې او مکې معظمې ته ورغلی ؤ او د رسول الله (ص) په حضور مشرف شوی ؤ، او خپل نوم یې قیس ؤ خو د خدای (ج) پېغمبر په قیس باندې عبدالرشید هم ور د ېرکه، او د هغې نه پس په قیس عبدالرشید مشهور شو او دا هم ویلی شي چې د مکې د فتحې پر وخت کښې دی د غازیانو ملګری او په مجاهدینو کښې شامل او بنه توره یې هم کړې وه، نو ځکه ورته حضرت محمد رسول الله (ص) د (پټهان) خطاب هم ورکړی ؤ.(۱)

اودا هم په ځینو کتابونو کښې لیکلي شته دی چې قیس عبدالرشید

---

(۱) پټهان د کشتۍ لاندنۍ تختې ته ویلی شي، اکثراً د کلک لرګي نه جوړېږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بابا په ۵۴۱/۶۶۳ع کښې په کسي غره کښې وفات شوی دی او هم هلته ښخ دی.

دقیس بابا د پلار نیکه سلسله د تاریخ خورشید جهان په قول او د تاریخ مرصع (افضل خان ختک) په قول په اسرائیلی او آدم علیه السلام پورې رسیږي، خو اوسني پښتانه او وروستنی کول دا قصې نه مني نو ما یې ځکه دلته د لیکلو نه ځنګ کړی دی، وایي چې قیس بن عیص بن سلول ... ... بن افغنه ارمیا، بن ساول ملقب به ملک طالوت او...

خو زه ترې تېر شوی یم، او د خورشید جهان مؤلف هم دا سمه خبره نه مني، چې په دې سلسله کښې عبدالرشید تر افغانه پورې په (۳۵) پښته کښې رسیږي او حال دا دی چې دغه موده یو زر و، شپږ سوه کاله کیږي او په سلو کلونو کښې درې پښته منځ ته راځي، نو دا سمه خبره نه ګڼې.

پښتنو د کسي غره نه ځکښې خدای (ج) خبر څومره موده په نورو ځایونو او غورا تو تېره کړې ده، او چا به دا یاددا شتونه لیکلي وي او که لیکلي هم وي سم به نه وي. په هر حال مونږ له دې نه تېریږو او خپل مطلب ته راځو.

دپښتنو د او سنو او پاتې شجرې او قصې هم اکثراً د هند

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو مشرانو په فرمايښه د پښتونخوا نه لري خوا وشا ليکلي شوي خو معلوميږي چې د دغو معلوماتو په راټولو لو پسې پښتنو مشرانو لګښتونه کړي دي او ليکوال يې هرڅوک چې وو[۱] خو دا معلومات يې راټول کړي دي او دا دی نن زموږ په لاس کښې د هغوی د کوښښ او سترړيا په نتيجه کښې څه خوشته دی، کنه موږ ته بايد د هغوی احسان ومنو او منته يې وکړو او د هغوی کړاو او سترړيا ته په درنه سترګه وګورو.

م. ج «سيال» مومند
عقرب - ۱۳۶۴ هـ. ش
نومبر - ۱۹۸۵ ع کال

---

(۱) د هغه وخت مشهور ليکوال نعمت الله هروی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیس عبدالرشید

- سړبن
- غورغښت
- بیټ
- "کوړله"(۱)

د قیس بابا د مشر زوی سړبن دوه زامن وو(۲) "خلک وايي چې مخکښې یې اولاد نه ؤ، نو خپل ورور بیټ ورته خپل زوی اسمٰعیل ورکړو" چې د یو نوم یې شرخبون یا شرکبون یا شرف الدین و، او د دویم نوم یې خرشبون یا کرشبون یا خیرالدین ؤ.

---

(۱): د الفنستن کتاب، د پوهاند محمد حسن کاکړ ترجمه، په ۱۸۲ مخ کښې (کوړله) د قیس څلورم زوی بولي او دا صحیح خبره ده. "سیال"

(۲): نور لیکوال د قیس عبدالرشید درې زامن کښې چې سړبن، غورغښت او بیټ نیکه دی. خو انګریزي مؤرخ الفنستن (کوړله) هم د قیس بابا زوی بولي. او مخزن افغاني هم په ۸۸۰ پاڼه کښې دغه خبره کوي.

دکیرو کتاب د پټهان په ۳۳ مخ کښې یې ذکر شته.. مخزن افغاني په ۸۸۰ پاڼه کښې دامني او سرالف کیرو په خپل کتاب کښې کرلاڼي د غورغشتي څلورم زوی بولي او ځینې نور وايي چې نه دی د عبدالله ارمړتبني زوی او میندلی هلک دی. خو ماته په ټولو کښې د الفنستن خبره درنه او سمه ښکاري.

خوشحال خټک وايي:

پښتون په اصل کښې سړبني دی — یا غورغشتي یا بیټني دی
غلجي۔ لودی له بیټني له لوره — په سړبن پورې بیا کرلاڼي دی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبن بابا (رح)

شرخبون (شرف الدين)

خرشبون (خيرالدين)

شرخبون (شرف الدين):

اُرمړ (چې اصلي نوم يې عمرالدين دی - داخلک په لوګر، پېښور او کانيګرام کښې اوسيږي).

ترين

شېراني

خو نور شجره ليکونکي ليکي چې د شرخبون يا شرف الدين زامن دا وو:

شرخبون

اُرمړ

بابړ

بړېڅ

ميانه

ترين

شېراني

نوټ: شيخ خرشبون بنه سړی او شاعر هم ؤ، څه وخت چې دی دکسي غږ نه غوړې مرغۍ ته تللو نو دا شعرونه يې ويلي وو:

بېلتانه ناره مې وشوه په کوړ باندې - نه پوهېږم چې به څه دي پېښ په وړاندې

د خېلوانو نه بېلېږم په سر وسترګو - د واړه سترګې مې په وينو دي ژړاندې

اسمعيله ستا نارو مې زړه سوری کړ - په څړود ويړې پرې سي د زړه مراندې

څمه - څمه اوږدي يون مې ډېر ومخ ته - د يانه څوړي به اچوم و ترخ ته

ستا ياد به مې وي بس د زړه سخ ته - که دا څمکه اسمان پټول سي لاندې باندې

اسمعيل د ده وراره و.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شیخ خرشبون په باب:

د پټې خزانې په استناد محمد هوتک لیکلي دي . سړبن او بیټ نیکه سکني وروڼه هم دي ، دا خبره اکثراً شجره نویس مني او دا خبره هم منلې شوې ده چې خرشبون او شرخبون د سړبن زامن وو او ویلی شي چې خرشبون په کال ۳۰۵ هـ کښې زیږېدلی دی او د شرخبون د زیږېدنې نېټه نه ده معلومه ، خو ځینې وایي چې ممکنه ده چې دی به هم د څلورمې هجري پېړۍ په اغاز کښې زیږېدلی وي او دا هم ویلی شي چې د خرشبون د ژوند په زمانه کښې د هغه پلار او تره (سړبن او بیټ نیکه) لا ژوندي وو. په دې خبره د تذکره لیکونکو څه شکونه شته ، خو د روایاتو برابر دا خبره هم د غسې پرله پسې راغلې ده ، او مرکزي حیثیت یې مینځنی دی او د پښتنو ټول قبایل له همدې مرکزه چوړلي اگرچې دا وروستنۍ خبره او د پښتنو د سیاسي شهرت اغاز د دې نه پخوا شوی دی او د اتمې عیسوي پېړۍ په نیمایۍ کښې لا پښتانه د سپین غره شاوخوا لغمان او ننګرهار ته راغلي وو او د سبکتکین په پوځونو کښې پښتانه د برکده شوي وو.

د پښتنو تشکیلات اکثر په دې څلورو اصولو بنا دي: (۱) : د وینې نسب ، (۲) خپلوي ، دخور-لور ورکړه راکړه ، (۳) گوندي ، (۴) الحاق او یو د بل سره تړون دی.

اوس به د شرخبون د زوی شجره ولیکو:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

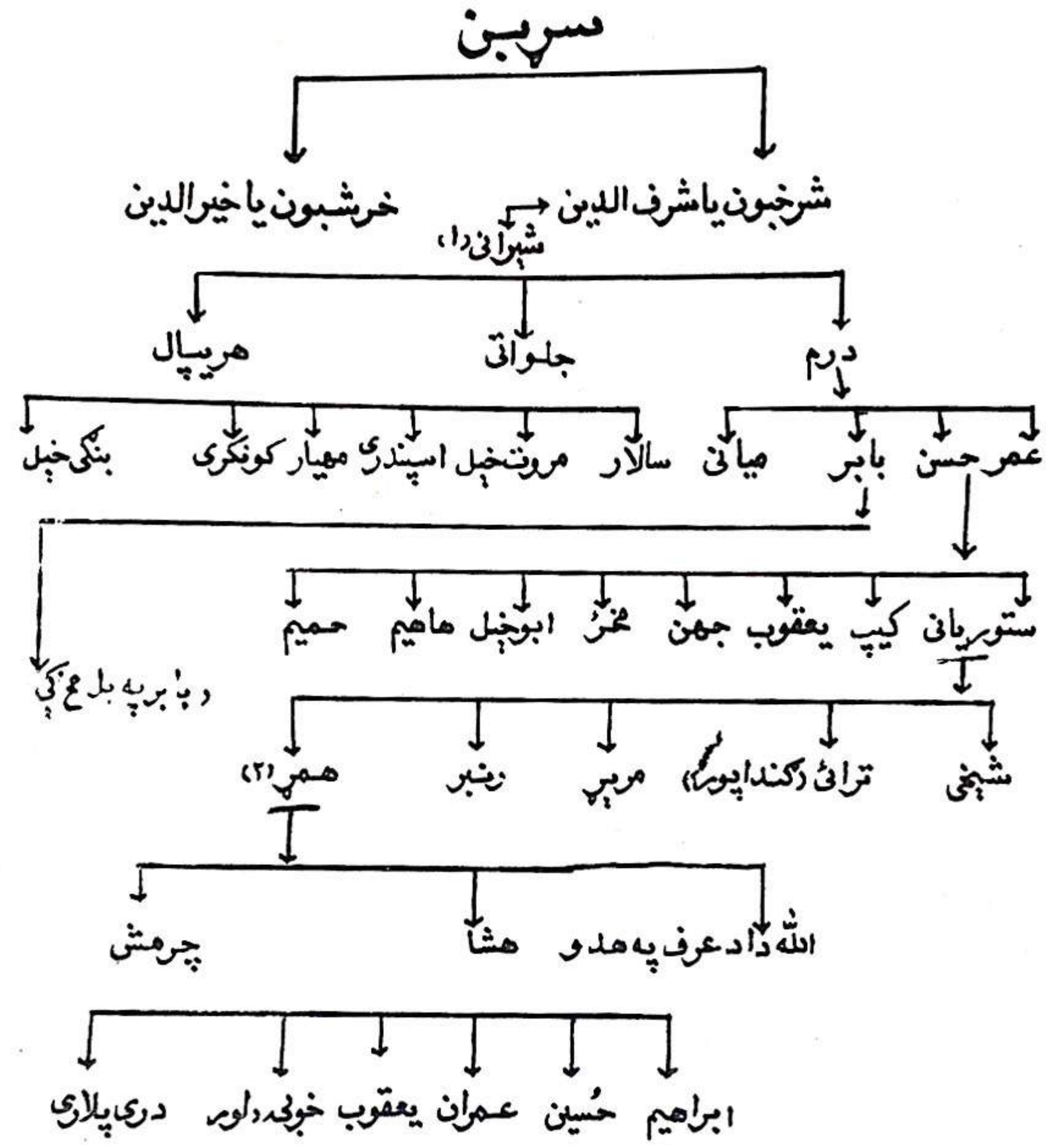

نوټ: شېراني د شرخبون مشر زوی او د کاکړ خور یې وو نو د شېرانو او کاکړو تل یو والی له دې امله دی.

(۱): د پښتنو ټولې ډلې ۴۰۵ دي. د غښي (۱): سړبني ۱۰۵ - غور غښتي قبائل ۹۵ بیټني قبایل ۲۵، مستوزي، غلجي، لودي ۵۲ - کرلاڼي ۱۲۸ دي او ټولې څانګې ۴۰۵ دي.

(۲): ستوریاني خو عمر په زوی ولیه نیولی ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

اود ابراهیم ستورانی نه:

شهیر — دولت خېل — درياخېل — لمند — سپين خېل — نيازي

دبابربن درم نه:

انجر — سنجر[1]

سنجر: سعودخېل — غورخېل — ابراهيم خېل — اسمعيل خېل — يعقوب خېل

اود هرپپال بن شېرانی بن شرخبون بن سړبن نه:

يوسف

يوسف: توزي — تازك

ترين بن شرخبون بن سړبن نه:[2]

تور — سپين — ابدال (د ۴۳۰ هرخواوشا)

---

(۱): سنجرد پنځو واړوزامنو ولاده په سعودخېل او غوریاخېل یادیږي.

(۲): ترين نه تور او سپين لیکلی شوی، خوسیال کاکړ خپل کتاب (د سويلي پښتونخوا کښې زړېږ، نقرتي هم يادکړي دي او بور ترين هم وايي.

تور نه:
- ملموني
- کندزي
- سیکی
- بابو

سپین نه:
- وزیر
- جام
- سلیمان
- اومچی

ابدال نه:
- سلیمان
- زختر

- مندی زي
- منکل زي
- نیکختاني
- بنتی زي
- ترل زي
- هارون زي

هارون زي:
- عرد زي
- ملک یار
- اسمعیل زي
- بارو زي
- حیدر زي
- یعقوب زي
- بابکر زي
- سید زي

زختر:
- علی
- زدو
- عیسی
- ماکو
- خاکو

- حسن زي
- پیر زي
- خلو زي

- زیرک
- میر
- توري

او د میرنه اسحاق چي اولاده یې اسحق زی بللی شي او تفصیل به یې وروسته راشي.

او د ماکو نه:
- جدال زي
- فیروز زي
- صاحب زي

او د زیرک(۱) بن عیسی بن زختر نه:
- پوپل
- بارک(۲)
- اتکو
- مستی

(پاتی بل مخ کی)

نوټ: (۱) کیرو د خپل کتاب پټان په ۳۴ مخ کښي وايي د ابدال زامن پنجپا او زیرک دی او د زیرک زامن اڅکزی، بارکزی، پوپل زی او علی کوزی دي.

(۲) بارک په ۷۶۰ هـ خوا وشا کي ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

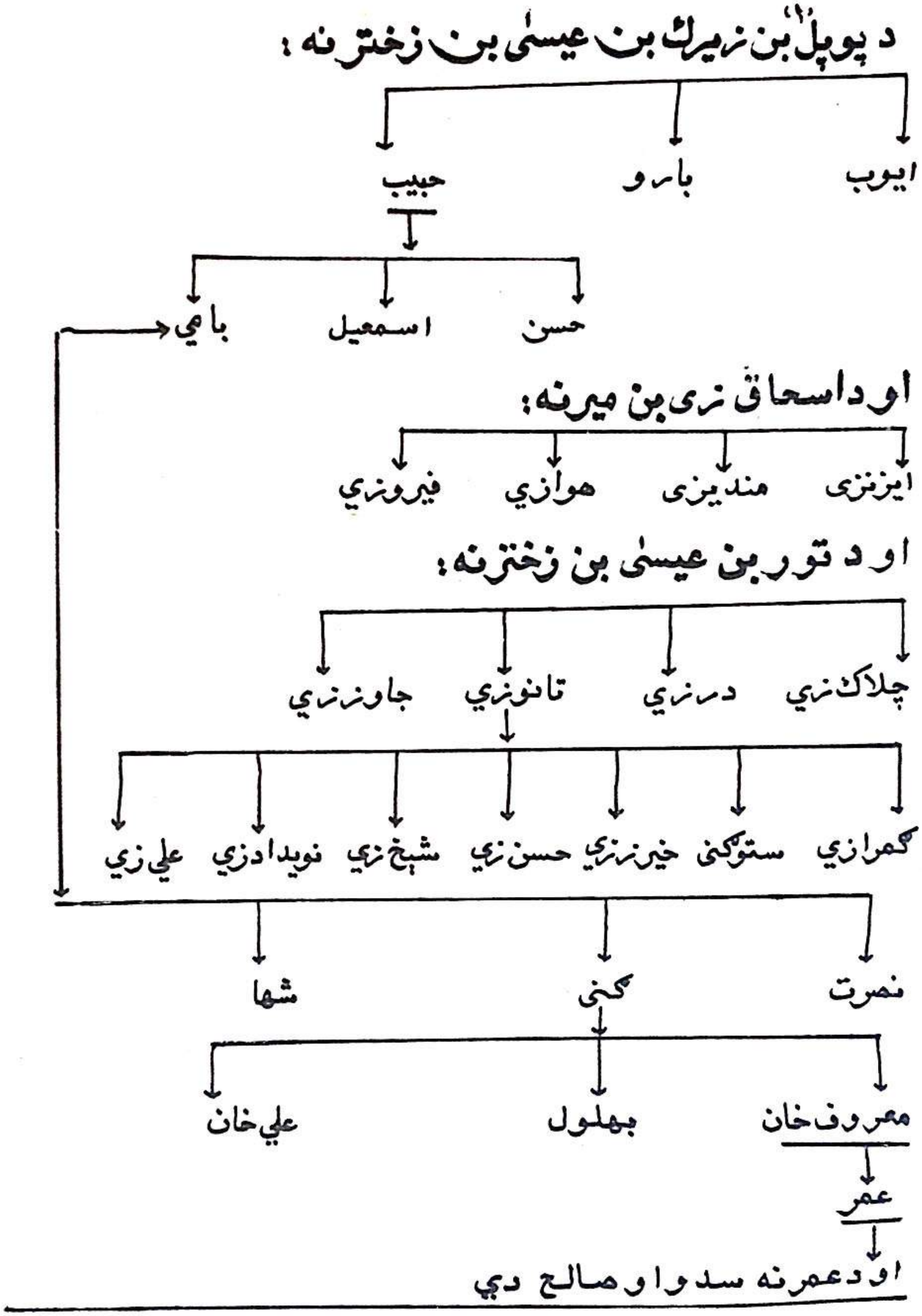

(١): پوپل د ۷۸۰ هـ خوا و شا کې ژوندی و.

د عمرنه ملك سدو د سدوزو مورث اعلیٰ د قندهار مرزبان متولد په ۹۶۵ ھ کښې متوفي ۱۰۲۱ ھ او بل زوی یې ملك صالح د ۹۵۰ ھ د شیرشاه معاصر او د احمدشاه دراني وزیراعظم شاه ولي خان د ده د ده په اولاده کښې ؤ .

او د ملك سدو نه: (۱) خواجه خضرخان مرزبان قندهار متوفي ۱۰۳۶ ھ وو.

(۲): مرودخان وفات ۱۰۵۲ ھ او د مرودخان نه حُسین خان وفات ۱۰۶۹ ھ. د ملتان د ناظمانو مورث اعلیٰ ؤ.

(۳): زعفران خان، کامران خان وفات ۱۰۵۰ ھ کښې.

(۴): بهادرخان او د بهادرخان نه اسمعیل خان او د هغه نه کمال خان، محبت خان او علي خان.

د کامران خان نه (۱) عیسیٰ خان (۲): موسیٰ خان او د موسیٰ خان نه هارون ؤ، د هارون نه فتح الله د هغه نه رحمت الله خان د شاه زمان سدوزي وزیر ملقب په وفادارخان وو.

او د محبت خان د اسمعیل خان بن بهادرخان د زوی نه جعفرخان، غازي خان، عظمت خان، حلیم خان او د غازي خان نه بارخان او مومن خان.

بارخان
نواب محمدخان — خدایارخان — صالح محمدخان

مومن خان
حاجي عبدالرحمن (په بلخ کې)

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حاجي عبدالرحمن بن مومن خان نه:

- حافظ رحمدخان
  - عبدالصمد خان
  - نواب شیرمحمد خان
    - نواب سرفراز خان
    - محمد نواز خان
    - ربنواز خان
  - عبدالرحیم خان

او د خواجه خضرخان بن ملک سدو نه

- شیرخان مرزبان قندهار
  - سرمست خان
    - دولت خان مرزبان قندهار
      - رستم خان مرزبان قندهار وفات په ۱۱۱۹ ه کې.
      - محمد زمان خان د هرات رئیس (۱۱۲۲ - ۱۱۲۵ هجري)
      - نظر محمد خان
- خداداد سلطان مرزبان قندهار سنه ۱۰۵۰ ه کې)

د بارکزي بن عیسی بن زختر بن اودل بن فرین شجره نسب:

- بارکزي
  - بالی زي
  - نورالدین زي
  - رکن الدین زي
  - نصرت زي
  - د وتار (مور په بل مخ کې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

د رکن الدين زي بن بارکزي نه؛

زنګي زي محمد زي ماکمين زي سيفل زي تاروزي جنګ زي

عيسى زي باکل زي بيان زي خونسی زي کرجی زي اچک زي سربازي

د نصرت زي بن بارکزي نه

اتمانزي سنجرزي ولي زي خواجکزي جمال زي بودزي خواجي زي ابا زي

د محمد زي بن رکن الدين زي نه؛

باروزي او د هغه نه حاجي يوسف او د هغه نه جمال خان او د جمال خان زامن دا دي؛

پاينده خان هارون خان رحيم داد خان بهادر خان

د پاينده خان لومړی ښځې نه زامن وو: وزير فتح خان، عظيم خان او تيمور خان دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد زمان خان رئیس هرات (۳۲-۱۱۲۵ه) نه :

زلفقار خان رئیس هرات ۴۲-۱۳۶ ه

↓

لقمان خان (۱۱۶۲ ه وفات)

↓

لوی احمد شاه بابا غازی د سدوزو د سلطنت بانی د ۷۳-۱۷۴۷ع (۲۶) کاله.

- تیمور شاه ۱۷۷۳-۱۷۹۳ع (۲۰) کاله
- سکندر
- سلیمان
- ایوب
- پرویز

د تیمور شاه (۲۶) زامن وو، مشهور یې دا لاندې دي :

- شاه زمان د ۱۷۹۳ع نه تر ۱۸۰۰ع پورې، پادشاه (۸) کاله.
  - قیصر
- شاه محمود د ۱۸۰۰ع نه تر ۱۸۰۳ پورې او بیا ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ - پورې شهزاده کامران(۱) د شاه محمود زوی وو.
- شاه شجاع الملک د ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ پورې، او بیا ۱۸۳۹ نه تر ۱۸۴۲ع پورې (۹) کاله پاچا.
  - شهزاده تیمور
  - فتح جنګ
  - شاپور
  - نادر
  - صفدر جنګ

---

(۱): وزیر فتح خان هم د شهزاده کامران په هرات کښې په اعتبار نیولی او ړوند کړی یې ؤ او بیا یې په غزني کښې مړ کړ. او شاه محمود خان هم حاضر وو د هغه په امر فتح خان وژلی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د عظیم خان نه سلطان احمد خان، حبیب الله او سکندر خان دی.

او د پاینده خان د دویمې ښځې نه: پور دل خان، شیر دل خان، کوندل خان، رحمدل خان او میرولي خان (د قندهار سرداران وو).

او د پاینده خان د بلې (۳) ښځې نه: امیر دوست محمد خان، امیر محمد خان او جمال خان وو.

او د غلورمې ښځې نه یې: یار محمد خان، سلطان محمد خان، پیر محمد خان، سید محمد خان د پېښور سرداران وو.

د بارکزو حکمران ټبر اوله کورنۍ امیر دوست محمد خان د ۱۸۲۶ع نه ۱۸۶۲ع پورې پادشاه.

د دوست محمد خان زامن

(۱): محمد اسلم خان.

(۲): محمد اعظم خان (امیر ۱۸۶۷ع نه تر ۱۸۶۹ء پورې) (۲) کاله.

(۳): محمد افضل خان (امیر ۱۸۶۵ء نه تر ۱۸۶۷ء پورې (۲) کاله.

(دا د واړه یوې ښځې مور نه وو.)

(۴): محمد امین خان.

(۵): امیر شیر علي خان (امیر ۱۸۶۵ء نه تر ۱۸۶۷ء او بیا د ۱۸۶۹ نه تر ۱۸۷۸ء پورې) (۱۰) کاله.

(۶): غلام حیدر خان. (۷): محمد اکبر خان (معروف وزیر اکبر خان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

(۸): محمد محسن خان
(۹): محمد حُسین خان
(۱۰): محمد قاسم خان
(۱۱): محمد صالح خان
(۱۲): محمد هاشم خان
(۱۳): محمد عظیم خان
(۱۴): محمد رحیم خان
(۱۵): محمد صادق خان
(۱۶): محمد ولي خان

د امیر شیرعلی خان زامن

- امیر محمد یعقوب خان
  د ۱۸۷۸ ء نه تر ۱۸۷۹ ء پورې پاچا
- ابراهیم خان
- محمد ایوب خان
  فاتح میوند ۱۸۸۰ ء
  جولائی میاشت
- عبدالله جان

محمد افضل خان بن دوست محمد خان نه:

- عبدالرحمن خان
  ۱۸۸۱ ء نه تر ۱۹۰۱ ء (۲۰) کاله بادشاه

او د امیر عبدالرحمن خان نه:

- عبدالله خان
- امیر حبیب الله خان
- نصرالله خان (۱)
- شمس الدین خان
- حفیظ الله خان
  - محمد عمر خان
- امین الله خان
  - غلام علی خان

(۱): امیر حبیب الله خان او نصرالله خان دواړه سکني وروڼه دیوې مور نه وو چې د بدخشان د میر لور وه۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امیر حبیب الله خان نه

عنایت الله خان

په ۱۹۲۹ء کښې پنځه ورځې امیر -
او بیا لاړ په ایران کښې مړ شو.

امیر امان الله خان

امیر د ۱۹۱۹ء نه تر ۱۹۲۹ء پورې
او بیا د وطن نه لاړ او په ایتالیا -
کښې ؤ، هملته مړ شو او مړی یې بیا راوړل
شو او په جلال آباد کښې د پلار تر
څنګ ښخ شو. (۱۰) کاله پاچا وو.

نوټ: د بارکزو د لومړې کورنۍ (۹۹) کاله دوره ؤه.

د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ

سردار سلطان احمد خان

- یوسف خان
  - نادر خان
    د ۱۹۲۹ء نه تر ۱۹۲۲ء پورې (۴) کاله پادشاه او په ۱۹۳۲ کښې شهید شو.
    - محمد ظاهر شاه ۱۹۲۲ء/۱۳۱۲ش - ۱۳۵۲ (۴۰) کاله پادشاه.
      - محمد اکبر خان
      - احمد شاه
      - نادر
      - محمد داود
      - بلقیس
      - مریم
  - محمد عزیز خان
    - محمد داود خان - ۱۳۵۲ ش - ۱۳۵۷ رئیس جمهور (۵) کاله.
  - محمد هاشم خان
  - شاه محمود خان
  - شاه ولي خان
- اصف خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میانی بن شرخبون بن سړبن د نسب شجره :

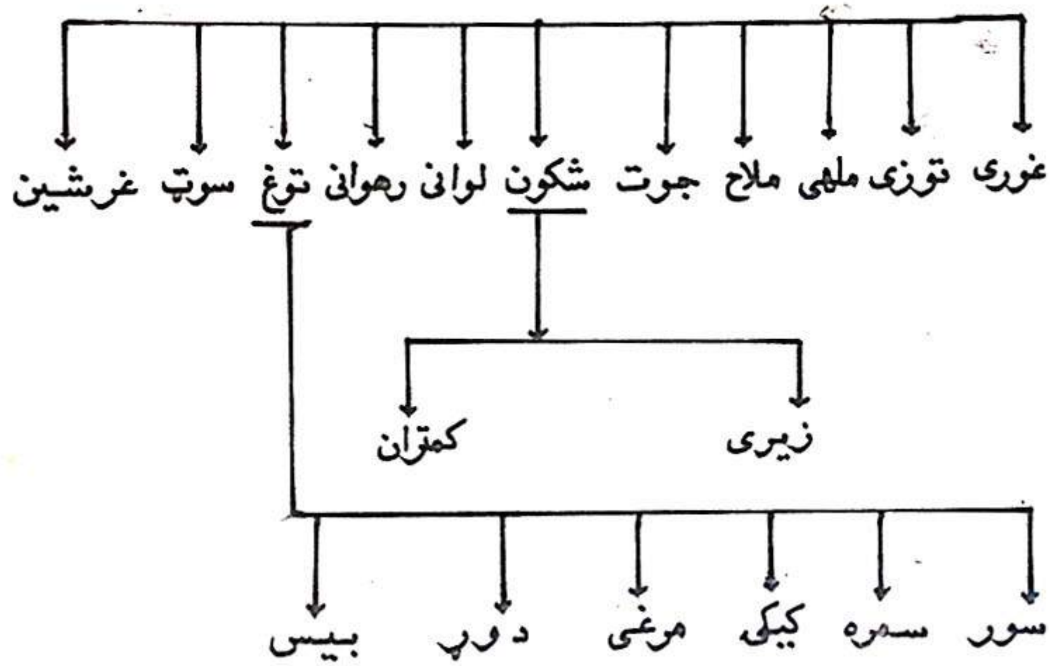

د برېځ بن شرخبون بن د نسب شجره :

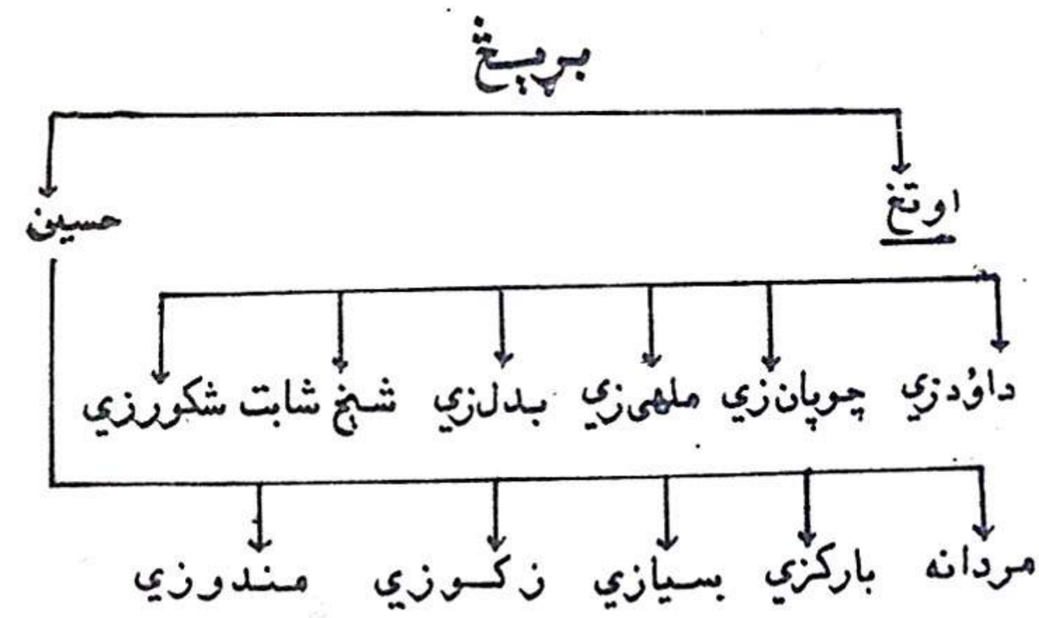

Kitaboona.BlogSpot.Com

د اورمړبن شرخبون بن سړبن د نسب شجره

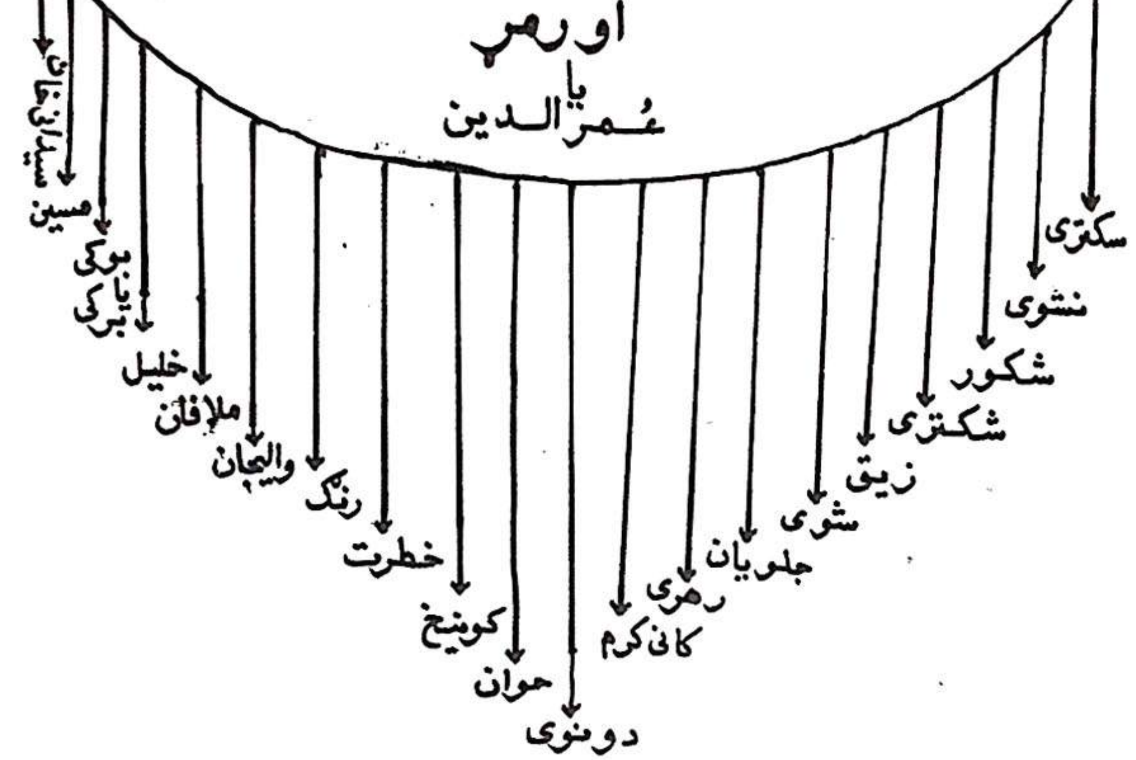

لکه څرګندېږي چې لیکل شوي د شرخبون مشر زوی شېراني ؤ، خو پلار د مشرۍ پګړۍ ترین ته تړلې وه نو، شېراني په دې خفه شو او د پلار نه مرور شو، خپل ماما کاکړ ته لاړ او د هغې نه شېراني د کاکړو سره ګډ شو او بنه بدیې د غرغشتو قبیلې سره یوه شوه.

د شېرانو علاقه د ګوملې د رې سویل ته واقع ده او کوه سلیمان د کسی غر، هم د دوی په علاقه کښې دی، د دې علاقې په قطبی برخه کښې حسن خېل، منځ کښې ابوخېل او جلواڼي او سویل ته یې کیپ او هرپیال تېپې استوګنې دی او د کسی غره په قبله د ګوسي په غرونو کښې کاکړ مېشته دي. د وزیرو د علاقې په شان دا علاقه هم پلنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غریزه د ه ، خو د کروندې ځمکه پکښې لږه ده.

ترین :

د ترین درې زامن تور او سپین[۱] او اودل وو چې په «اودالی» مشهور دی او پر ۱۶۳۹ ء کښې وفات شوی دی ،خود ترین په نوم سپین او تور شهرت لري او دالي ځانله پښنه یادیږي. تور ترین په پشین ا دوګه کښې او سپین ترین په هرنائ دوکه کښې او د-چوتیر په علاقه کښې پراته دي.

د ترینو او ابدالیانو په خویونو خصلتونو کښې او رواجونو کښې څه توپیر نشته. په ترینو کښې د خانۍ کور په ګوړ ترینو کښې د بټي زی په ځانګه کښې دی او دا متل مشهور دی چې وائي «خانی ده په دوه کوره. په ترین کښې به بټي ده- په نوحانی[۲] په کټی ده»

ابدالیان :

په ابدالیانو کښې د زیرك د اولادې نه پرته نورې ډیلې په

---

(۱) خوسیال کاکړ پخپل کتاب « د سویلي پښتونخوا پښتانه » کښې ز یړ ترین هم یاد کړي دي ، اولابور ترین هم وائي چې څلور ځانګې کیږي

(۲) نوحانی یا لواني.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجپائي یادیږي. د ابدالیانو علاقه اندازاً څلور سوه (۴۰۰) میله اوږده ده او اوږه شلې (۱۴۰) میله به پلنه وي. د دې د علاقې حد قطب پلو د هندوکش، کوه بابا او کوه سیاه هغه برخې سره لګېدلې دي چې چېرته هزاره او ایماق پراته دي او د دوی قبلېن حد د ایران سره او قبله په سوېل یې د سیستان سره چې ان تر بلوچستان پورې یې حدود رسېدلي دی، د دوی د علاقې په سوېل د شوراوك او خواجه عمران غرونه پراته دي چې پکښې د ابدالیانو یوه پښنه اڅکزي استوګن دي او د هملغوغرونو په نمرختیزه برخه کښې کاکړهم آباد دي. د «مرغه» کلي چې په «غوره مرغه» هم یادیږي او په دغه کلي کښې په ۱۷۷۳ع کښې لوی احمد شاه بابا غازي هم وفات شوی دی. دغه کلی د خواجه عمران د غرونو قطب په نمرخاته پروت دی. د ابدالیانو په نمرخاته د غلجو علاقه ده. د ابدالیانو د علاقې مشهور سیند ونه: هلمند، ارغنداو، خاشرود او فراه رود دي.

ویلی شي چې د ترین په زمانو کښې ابدال یا اودل کشرؤ خو د پلار نه پس هغه د تام مشرشو(۱) او د خپلې مشرۍ په وخت کښې یې خپل اولس ډېر خوشحاله وساته.

---

(۱): اودل په ۱۶۲۶ع کښې وزل شوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داودل دوه زامن وو: (۱) سلیمان (۲) زخترد پلار نه پس - زخترد قام مشرشو. او ویلی شي چې د زختر شپږ شلې کاله عمر ؤ او تر د ربې پښته یې خپل اولاد لیدلی ؤ. په هغه پسې د پلار د وصیت برابر عیسیٰ د قام مشرشو. دعیسیٰ دری زامن وو: (۱) زیرك (۲) میر (۳) نور. په پلار پسې زیرك د قام مشرشوا و د زیرك څلور زامن وو: (۱) بارك (۲) الکو (۳) مستی (۴) پوپل. زیرك په خپل ژوند خپله مشري بارك ته ورکړه ، خو څو موده وروسته پوپل په چل او ول خانی خپله کړه او مشري د پوپل کورنۍ ته راغله . د پوپل دری زامن وو: (۱) حبیب (۲) بارو (۳) ایوب . حبیب د خپل اولس خان شو او (۵۲) کاله ژوندی ؤ. د حبیب شپږ زامن وو، د یوه نوم یکښي سردار خان یا بامی ؤ ، د مشرۍ د پاره د ورونو په منځ کښې جنګونه او جګړې ونښتې ، خو وروسته د قومي جرګې په صلاح بامي د قام مشر و ټاکل شو.

بامي اویا (۷۰) کاله د قام مشر ؤ ، د مرګه پس ترې دری زامن (نصرت ، ګمنی ، شها) پاتې شول خو په د وی کښې یوهم د قامي مشرۍ لایق نه ؤ.

په بامي پسې بهلول دګمنی زوی د قام مشر شو ، د بهلول نه دوه زامن پاتې شو: (۱) معروف (۲) علي خان په بهلول پسې معروف د قام مشرشو او په هغه پسې د قام مشري عمرته ورسېده .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعمر نه دري زامن (صالح، اسدالله او آدم) پاتي شو، د قام مشرا سدالله شو، دغه سړی په خلکو کښې په «سدو» (تولد ۹۶۵ هـ وفات ۱۰۲۱ هـ) مشهوردی او هم دده په نامه قبیله په «سدوزی» مشهوره شوله. او همدا اسدالله د غازي احمد شاه بابا مشر نیکه کیږي.

اسدالله پوه او قابل سړی ؤ، هغه د ابدالیو ټولې او غلجو ځینې څانګې یچپله پره راواړولې او ښه قوي مشرجوړشوا و په ډېر عزت او دبدبه یې خپل ژوند تېرکړو او د ایران پادشاه عباس اعظم له پلوه دابدالیانو رئیس هم منلی شوی ؤ، د پنځه اویا (۷۵) کالو په عمر وفات شو او پنځه زامن ترې پاتي شول:

(۱) خواجه خضرخان (وفات په ۱۰۳۶ هـ کښې) (۲) مودود خان (وفات ۱۰۵۲ هـ) (۳) زعفران (۴) کامران (۵) بهادرخان ؤ.

د خپل اولس په خوښه خواجه خضرخان د قام مشروټاکلی شو او شل (۲۰) کاله د قام خان ؤ د هغه نه دوه زامن وو: (۱) خداداد سلطان (۲) شېرخان ؤ. په دغه وخت کښې د ایران بادشاه، شاه عباس ثاني ؤ د پلار په ځای خداداد سلطان د قام مشر شو، دا ډېر قابل او مدبر سړی ؤ، د خپل اولس جګړې یې ټولې په جرګو او مرکو اوارولې، دغه وخت ابدالي قبیله د قندهار په نمر خاته د ارغستان په علاقه پرته وه او د غلجو مشر سلطان ملخی توخي،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ؤ، خداداد سلطان په ۱۰۴۱م - ۱۶۴۰ع د غلجو او ابدالیو په منځ کښې حدود د ورور ولۍ او عزیزولۍ په توګه سره وویشل. خودې سرې په آخره کښې په کاکړو تېری وکړو او د هر کاکړ یې وویشل او کورونه او مېښې یې ورتالا کړې، خو د هر زیرې پښیمانه شو او د اولس مشري یې خپل ورور شېرخان ته وسپارله د نیایي ژوند یې پرېښود او د خدای په ذکر مشغول شو.

شېرخان د خپلې مشرۍ په وخت کښې د قندهار ایرانې بیګلربیګي سره مخالف شو، ایرانې سلطنت په ابدالیانو کښې کورنی نفاق ولچولو، د خداداد سلطان د تره زوی سلطان حسین ته یې د میرزا خطاب ورکړو او د ابدالیانو مشر یې کړو. شېرخان د دې په بدل کښې د ترنک رود په غاړه په یوکلک ځای کښې د بره شو او د مغل بادشاه (شاه جهان) له خوا ورته د شهزاده خطاب ورکړی شو. دغه وخت د مغلو او ایرانیانو رقابت ؤ، آخر سلطان حسین پوه شو او شېرخان ته ورغی او غاړه یې ورته کېښوده او ایران هم د دغه مخالفت نه لاس واخیست او شېرخان د قام مستقل مشر شو او د هر ش (۳۰) کاله مشر ؤ او (۶۵) کالو په عمر د آس نه ولوېدو او په بنکارګاه کښې مړ شو.

د شېرخان د مرګ نه پس یې زوی سرمست خان د قام مشر شو او (۲۰) کاله مشر ؤ، د هغه نه پس دولت خان د قام مشر و

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاکل شو، خو دی ورکوټی ځو نو تره یې حیات سلطان به د مشری کارکوله. په دغه وخت کښې د قندهار ایرانی حاکم "ګرګین خان" - ګرجی ؤ، دغه ایرانی حاکم په آخر کښې دولت خان او د هغه زوی نظر محمد خان بندیان او بیا یې مړه کړل.

د دولت خان نه دوه زامن رستم خان او زمانخان پاتې شول. رستم خان د قام مشر شو، خو هغه هم ګرګین خان وواژه او ابدالیان بې مشره شول.

ابدالیان د ایرانیانو د ظلمونو له کبله د شوراوک غرونو ته ورونه کډې وتښتېدلې او څه مخ په قبله د فراه او هرات غرونو ته پسې لاړل او څه موده پس د ملتان نه هم څه ابدالي مشران راغلل او ابدالیو په هرات قبضه وکړه، دغه وخت د غلجي میرویس خان زوی میرمحمود په قندهار کښې باد شاه ؤ، هغه د ابدالیو سره په فراه کښې جنګ وکړ او اسدالله ابدالي مشر یې وواژه، د هغې نه پس زمانخان د رستم خان دابدالیو مشر شو، دی د ۱۱۲۵ ه نه تر ۱۱۳۲ ه پورې د هرات رئیس او د قام مشر شو.

د محمد زمانخان زامن وو (۱) ذالفقارخان (۲) احمد خان چې وروسته غازي احمد شاه شو چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۷۷۳ع - پورې (۲۶) کاله د افغانستان باد شاه ؤ او د پښتنو په طبیعي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حدود وېې حکومت وکړ. اولوی شاهنشاهیت یې تشکیل کړو، چې اخر په ۱۷۷۳ع کښې وفات شو او زوی یې تیمور شاه په ۱۷۷۳ع کښې باد شاه شو چې آن تر ۱۷۹۳ع پورې پاد شاه ؤ.

دا کورنۍ په پوپلزو کښې د سدوزو په کورنۍ کښې چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۸۱۸ع پورې په افغانستان کښې آن تر پنجاب په حکومت کړی دی.[1] او په ۱۸۱۸ع کښې د افغانستان حکومت د سدوزو نه بارکزو کورنۍ ته منتقل شو او بارکزی لومړی باد شاه امیر دوست محمد خان ؤ چې په ۱۸۲۶ع کښې یې کابل ونیو او باد شاه شو.

د پوپلزو یعنې سدوزو او بارکزو د پخوانه سره رقابت ؤ، پخوا مشري د بارك وه او هغه د پلار په ژوند (۱۵) کاله دقام مشر ؤ، خو پوپل ترې په چل ول مشري ونیوله. د احمد شاه د باد شاه انتخابېدو په وخت هم حاجي جمال خان محمدزی بارکزی د باد شاهۍ په طمعه ؤ خو وروسته په دې فیصله وشوه چې وزارت به د بارکزو په کورنۍ کښې د محمدزو وي. خو په ۱۸۱۸ع کښې څه وخت چې د شاه محمود سدوزي او د هغه د زوی کامران د بې عقلۍ له کبله وزیر فتح خان ړوند او ووژل

---

[1] د سدوزو د حکومت دوره (۷۱) کاله وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو، خو د سدوزو او بارکزو په مینځ کښې جګړې روانې شوې او آخر حکومت په ۱۸۲۶ع کښې د دوست محمد خان بارکزي محمدزي شو.

د محمدزو بارکزو حکومت په دوو دورو وېشل کیږي لومړۍ دوره د دوست محمد خان نه چې د سردار پاینده خان زوی وُ د ۱۸۲۶ع نه پیل کیږي چې د ۱۹۲۹ع د امان الله خان د خلع کېدو تر وخته پورې د بارکزو د لومړنۍ کورنۍ د حکومت د دوره (۱۰۳) کاله وه.

دوهم دوریې د محمد نادرخان د سردار محمد یوسف خان د زوی نه چې د سقاؤ د زوی نه چې د امان الله خان نه یې حکومت نیولی وه، بادشاهي ونیوه او په ۱۹۲۹ع کښې پادشاه شو، لدې

---

(۱) محمد نادرخان د یوسف خان زوی او هغه د یحیی خان زوی، هغه د سلطان محمد خان زوی، هغه د سردار پاینده خان زوی، دامیر دوست محمد خان ورور وُ.

سردار سلطان محمد خان په پېښور کښې او سېده او په پېښور سردار نو یاد ېدل. د سلطان محمد خان مشرور یار محمد خان چې د سید احمد بریلوي سره په جګړه کښې و وژل شو او د ده ورونه یې نور هم وو چې سید محمد او پیر محمد نومیدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختـه نیولی تر سردار محمد داؤد خان د وختـه ۱۳۵۷هـ.ش/۱۹۷۷ع پورې د حکومت د وره وه چې په دغه وخت کښې حکومت نورمحمد تره‌کی ونیوه. د دې کورنۍ د حکمرانۍ د وره (۴۹) کاله وه.

د بارکزو اکثره خلک مالدار دي او ځینې پکښې زمینداري هم کوي. اڅکزي هم د بارکزو یوه څانګه ده، چې په سیاسي غرض احمد شاه بابا دا څانګه د بارکزو نه بېله کړه او څانله بېله تپه شوې ده.

په ابدالیو کښې نورزي هم د بارکزو همره دي خو د وی د ملك په قبلېز وغرونو او د سیستان په ریګستان کښې خواره واره پراته دي، نوځکه په طاقت کښې د بارکزو نه لږ دي.

علی زي په زمینداور کښې آباد دي او د کرکیلې کار کوي، د دوی په خوا وشا کښې الکوزي هم پراته دي او د زمینداور په سویل کښې اسحاق زی هم اوسیږي، د وی په مالدارۍ خپله ګذاره کوي.

د ابدالیانو په علاقه کښې هرات، کندهار، ګرشك، فراه- لوی ښارونه دي.

بریڅ:

بریڅ اکثره د شوراوك په علاقه کښې پراته دي، قطب ته‌یې دُراني او په سویل بلوڅ آباد دي، نمرخاته یې دخواجه‌عمران

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرونه دي او په قبله یې مصرا ده.

د شوراوك په علاقه کښې دلوړے سیند بهیږي له دې کبله داعلاقه ودانه ده. داعلاقه چې بړیڅ پکښې پراته دي، لږو ډېر شپیته میله مربع به وي.″¹

اُرمړ:

د اُرمړ اصلي خپل نوم عمرالدین دی، خو په اُرمړ مشهور شوی دی. د اُرمړ وځینې خلك په افغانستان کښې په لوګر کښې یې او څه د وزیرستان په کاڼیګرام او ځینې د پېښور په دریوو کلوبراُرمړ، کوزاُرمړ او میانه اُرمړ کلو کښې استوګن دي.

اُرمړ یا عمرالدین د شرخبون زوی، د سړبن لمسی او د قیس بن عبدالرشید کړوسی کیږي. اُرمړ خیله یوه خاصه ژبه لري چې په کاڼیګرام کښې پرې اوس هم خبرې کیږي، خو دا نور اُرمړ هغه ژبه نه وايي او په پښتو خبرې کوي.

---

(۱): د هندوستان مشهور نواب رحمت خان او د ۱۸۵۷ع کال د جنګ آزادی میړه جرنیل بخت خان هم د واړه د بړیڅ د قبیلې نه وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبون بن سربن بن قیس عبدالرشید اولاده

خرشبون یا خیرالدین

کند — خمند — کسی

او د کند نه خشي یا خښي زجینی اوغوري دی.

(۱) بسود شیخا بنځه وه

(۲) میرجا نه د شیخا بله بنځه وه.

مک — مند

د بسونه ترکاڼي دي چې په باجوړ

کښې مېشته دي. (۱)

اولاده یې ماموند او سالارزي دی.

د مک نه یوه لور وه کاکی.

اولادې یې «کیګیاڼي» دی.

---

(۱) نوټ: وېلی شي چې د بسونه ترکاڼي دی د ترکاڼي نه ماموند او سالارزي دی. د ماموند نه برورزي، برم کازي او کاکازي. او د سالارزي نه برسدين او لرسدين او د چارمنګو قومونه دي او د چارمنګي نه شمه خېل، تورخېل، هلال خېل، خانزده ګان دي.

ترکاڼي د باجوړ په جندول کښې مېشته دي او ځنې یې څلور قامه کښي: عیسیٰ زي، سالارزي، ماموند او ... زی، د جندول عمراخان مست خېل عیسیٰ زی و. (نور په بل مخ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلي شي چې د ترکاڼي دوه زامن وو:

(۱) موسی (۲) شعیب.

د موسی اولاده (۱) محمود یعنې لوی ماموند (۲) اسمعیل زی،

د اسمعیل زي اولاده دا ده: ۱- وړوکی ماموند ۲- کاکټور ۳- حسن

۴- عیسی یا اسیوزي ۵- مدی چې اولاده یې خوږجي، معروف او

الیاس دی ٦- هارون ۷- موردی ویلي شي چې د کاکټوړ اولاده ده

بدخشان او هرات ته تللي ده او د ککی زی اولاده پنجاب ته تللي

ده او ایسوزي په جندول کښې اوړلي دي چې مست خېل قبیله هلته

ایسوزي دي. عمراخان د جندول د امان خان زوی د فیض طلب خان

نمسی هم مست خېل ایسوزی ؤ.

ترکاڼي تر ۱۵۰۸ع پورې په لغمان کښې ووا و تاریخي معلومات

یې شته چې په ۱۵۱۹ع چې بابر مغلي باد شاه باجوړ نیولو هم ترکاڼي

دلته په باجوړ کښې نه وو او وروسته راغلي، خو د یوسفزو او

دله زاکو په جنګ کښې ترکاڼي د ملک کجو یوسفزي په مرسته راغلي

وو او د ملک هیبو دله زاک او د هغه وروور شاه جهان د پاینده

او برهان کاکی زی د لاسه وژل شوی دی.

داوسنی ترکاڼي داسې دي مست خېل عیسوزي په جندول او

ماموندزي او بشپې داسې دي:

کاکازي، وړیا زي، خلوزي دي. او سالارزي دا خېلونه دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمه خېل ، تورخېل ، هلال خېل او خانزادګان دي . د ترکا ښودخانی کوږ براهیم خېل هم سالازي دي او په هلال خېل ګډېږي .

مند

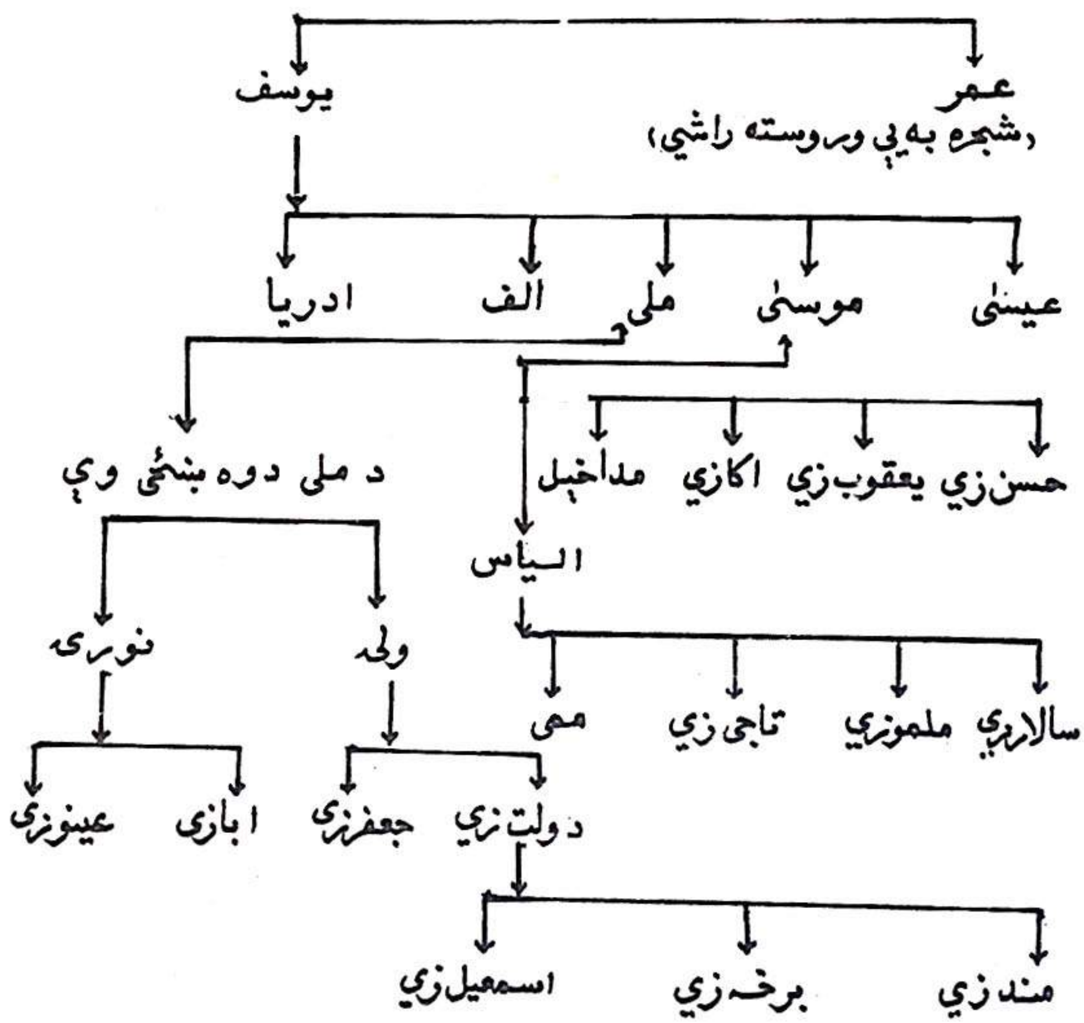

د سالارزي بن الیاس بن موسیٰ بن یوسف نه :

ایپخېل او علي خېل دي ، چې د ایپخېل نه مرجان خېل ، علي شېرخېل او کمبوخېل دي او د علي خېل نه جلال خېل او هوتي خېل دي -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جلال خېل نه حسن خېل ، مصري خېل ، ولدخېل دي او د هولي خېل نه ؛ فريد خېل ، فتح خېل ، طاؤس خېل ، همېل خېل دي . د ماموزي بن الياس بن موسیٰ بن يوسف بن پنجپا او مخوزي دي .
او د تاجي بن الياس بن موسیٰ بن يوسف نه ګدري زي دي . او د ګدري زي نه حسن خېل ، بهرام خېل ، علي شېر خېل او سين خېل دي[1].
د ممي بن الياس بن عيسیٰ بن يوسف نه عايشه زي[2] او د عايشه زي نه باخېل ، خدين خېل ، موسا خېل او خاکي زي دي .

---

(۱) دعيسیٰ بن يوسف اولاده په اګره دره او د اباسيند په شرقي او غربي غاړه ودان دي ، او د موسیٰ اولاده په بنير پرته ده .
د ملي زي اولاده په دير او پنجکوړه پرته ده .
د اکو د اولادې شجره بنو دل شوې ده او ر يا زي د موړ د ازارله کبله نه دي ښېر شوي او څه لږ وړه برخې دي د چغرزو سره او سيږي .
(۲) اولاده يې د ښځې په نوم عايشه زي يادېږي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

داکو بن یوسف شجره

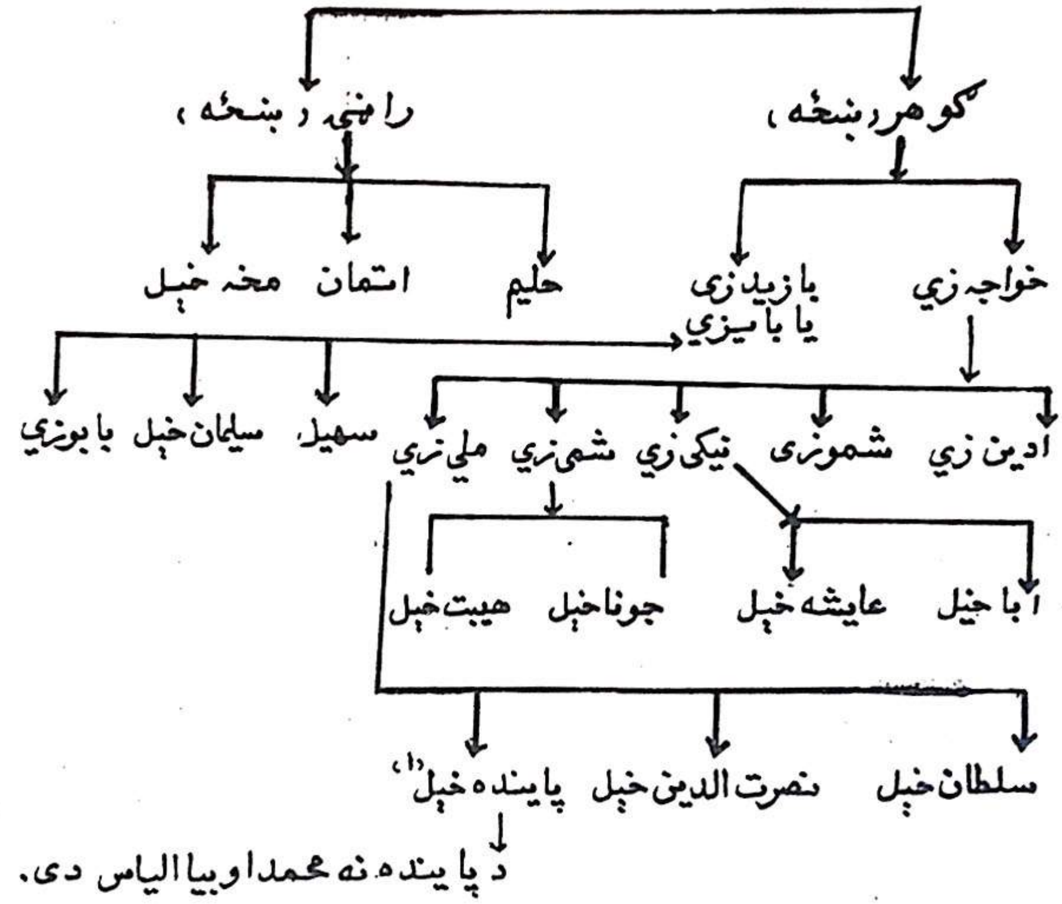

(۱) د دیر نوابي د پاینده خیلو په څانګه ملیزو کښې راغلي د ه او د دې کورنۍ مشر الیاس اخون صاحب وو، خوکیږ ولیکي چې لومړی خان اسمعیل خان ؤ۔ وایي چې غلام خان د دیر د خانۍ مؤسس ؤ.

الیاس بابا د ابراهیم هغه د با احمد هغه د پاتیره بابا زوی ؤ. د الیاس بابانه : اسمعیل، خضرخان او غلام جان دی. د خضرخان نه قاسم او د هغه نه غزن خان د هغه نه رحمت الله خان د هغه نه اورنګ زیب خان د هغه نه شاه جهان وروستی نواب ؤ چې ۱۹۶۰ء کښې د پاکستان حکومت لرې کړ و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهيل بن بايزی بن گوهر بن اکو، بن شريف نه ؛

- ابا خېل
  - خان خېل
  - شېراغا خېل
  - خشالی خېل
  - حاجی خېل
  - سمعيل خېل
- عزين خېل

او د سليمان بن بايزی بن گوهر نه؛

- متوزي
  - لال خېل
  - بهلول خېل
- موسی خېل
  - فتون خېل
  - درويز خېل
  - دولت خېل

او د بابوزي بن بايزي بن گوهر بن اکو نه ؛

- ابا خېل
  - هندو خېل
  - پيره خېل
  - بانزيد خېل
  - ميرو خېل
- مالي خېل
- برت خېل
  - دادي خېل
  - زرنگ خېل
- اکا خېل
- معروف خېل

او د اکو د بلې بښځې را منځه نه دري زامن وو چې ځکښې ليکلي شوي هم دی : (نور په بل مخ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

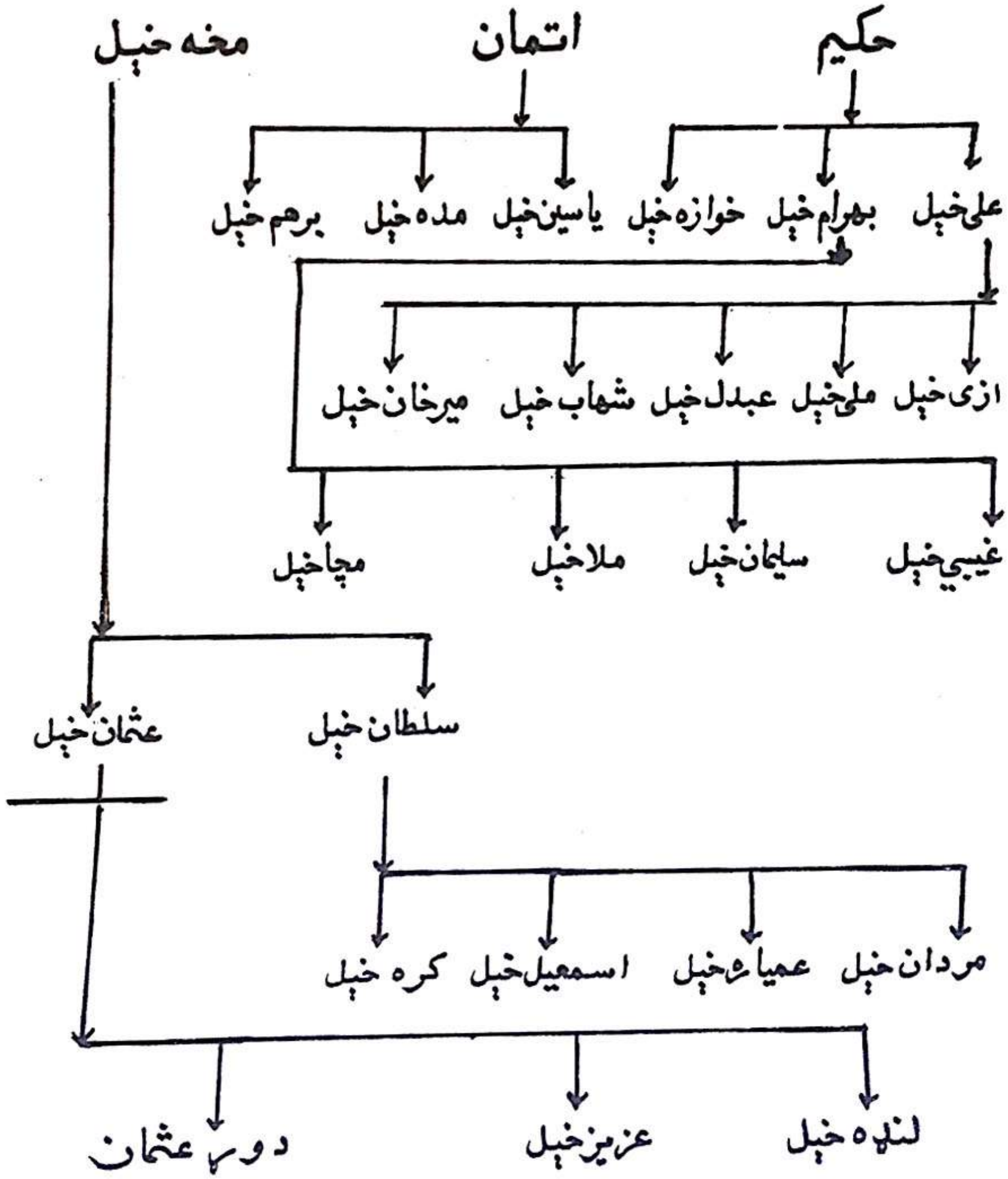

Kitaboona.BlogSpot.Com

سربني قبایل

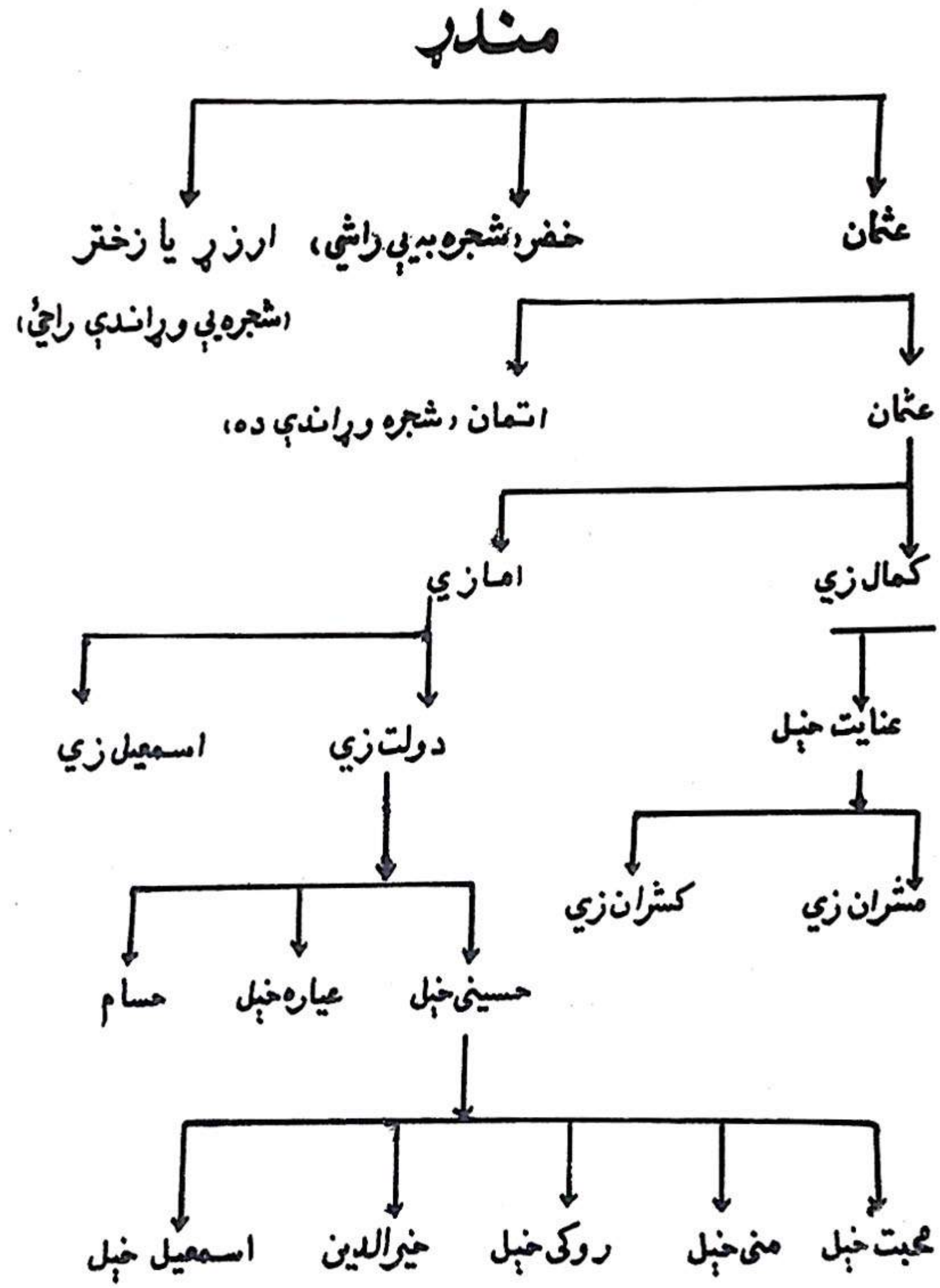

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسمعیل خېل نه غازي خاني او دلاور خان کور، او دلاور نه کیوردی.

کشران زي

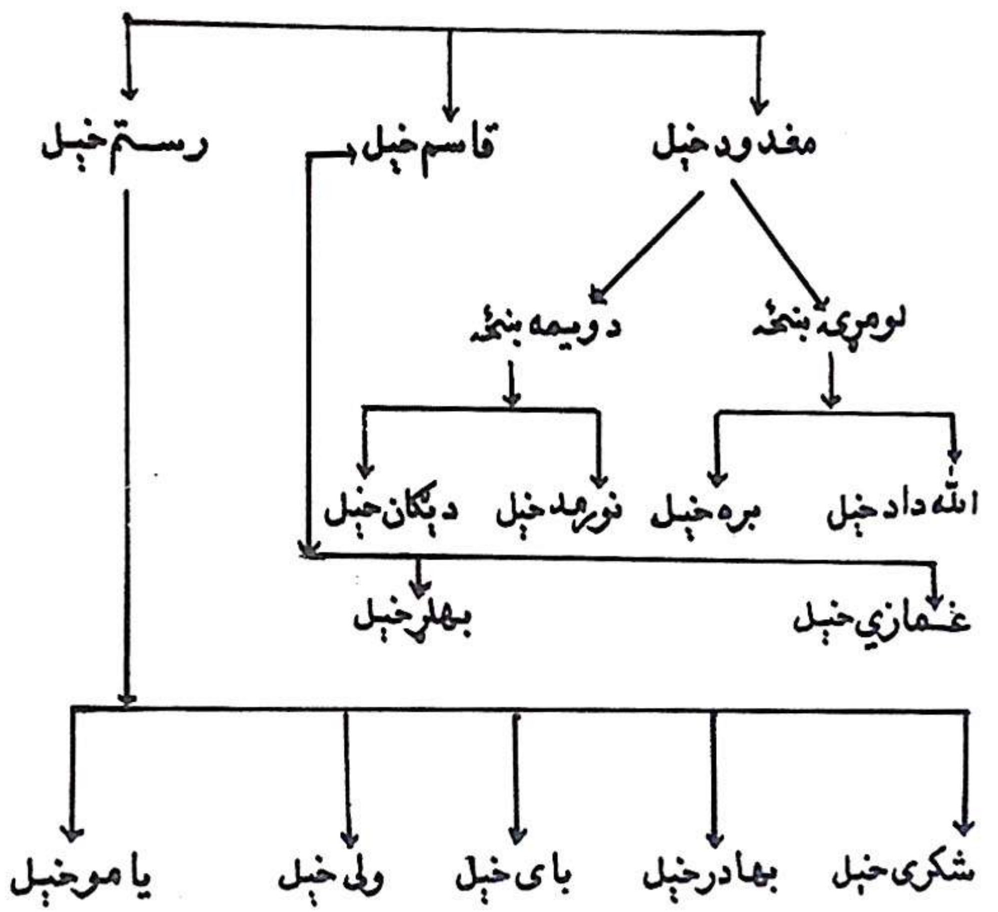

د الله داد خېل نه

منی خېل

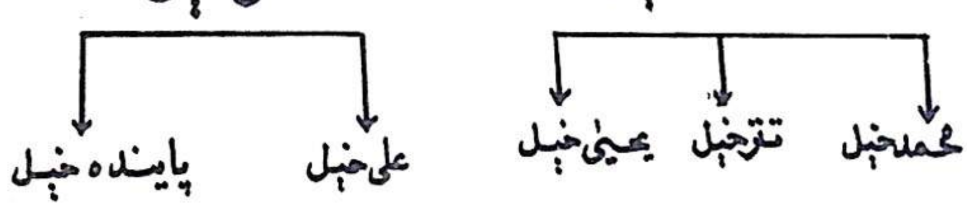

او د بره خان خېل نه

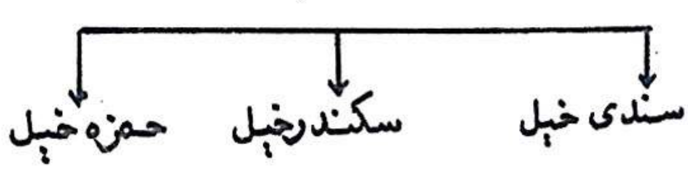

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشران زي بن عنايت بن کال زي بن عثمان بن عثمان۔

بن مندړ نه

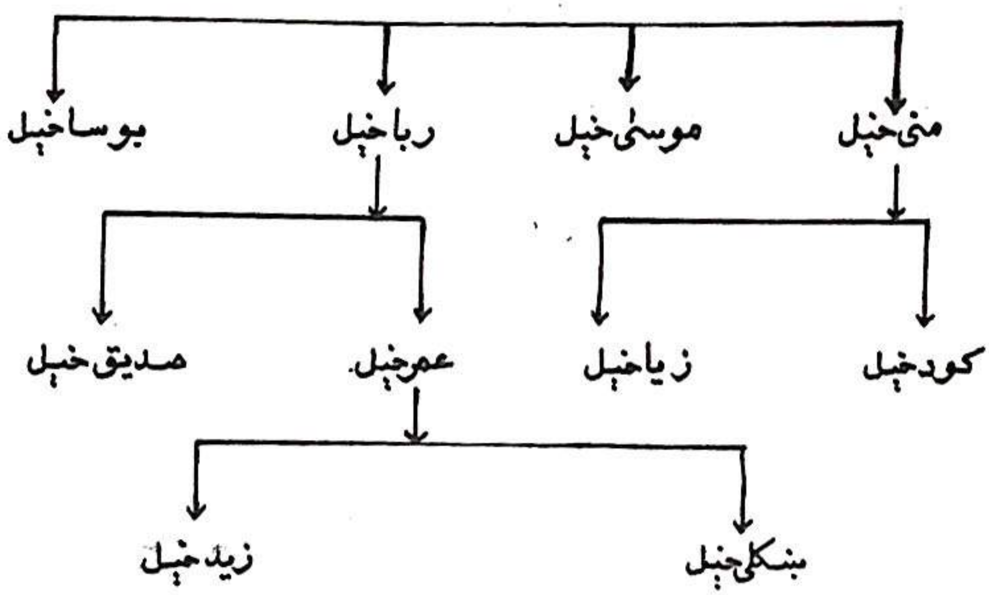

د عیاره خېل بن دولت زي یا بارك نه معروف خېل ، ملي خېل ، قابل خېل دی. او د ملي خېل نه خان خېل ، خواجه خضرخېل، سلطان محمدکوړ دی.

او د قابل خېل نه بهرام خېل ، متاخېل ، زمان خېل ، سنگوخېل او د سنگوخېل نه سعیدکوړ دی.

او د اسمعیل زي بن دولت زي نه بوته خېل ، بقال خېل - جوناخېل ، سکندرخېل ، یعقوب خېل ، د یعقوب خېل نه اوریازی او اسحاق زي دی.

د سکندرخېل نه طاؤس خېل ، دوړخېل ، بام خېل دی. اود

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسام بن دولت زي نه بازيدخېل دی او د هغه نه سيدخېل او سليمان خېل دی.

د سيدخېل نه جمال ، جلال او نيکنام دی ،او د سليمان نه - ملاميرداد ، الله داد د ملاميرنه پيروخېل ، نقره دين خېل ،عيسیٰ خېل يا نوخېل دي.

شجره اتمان بن عثمان بن مندړ

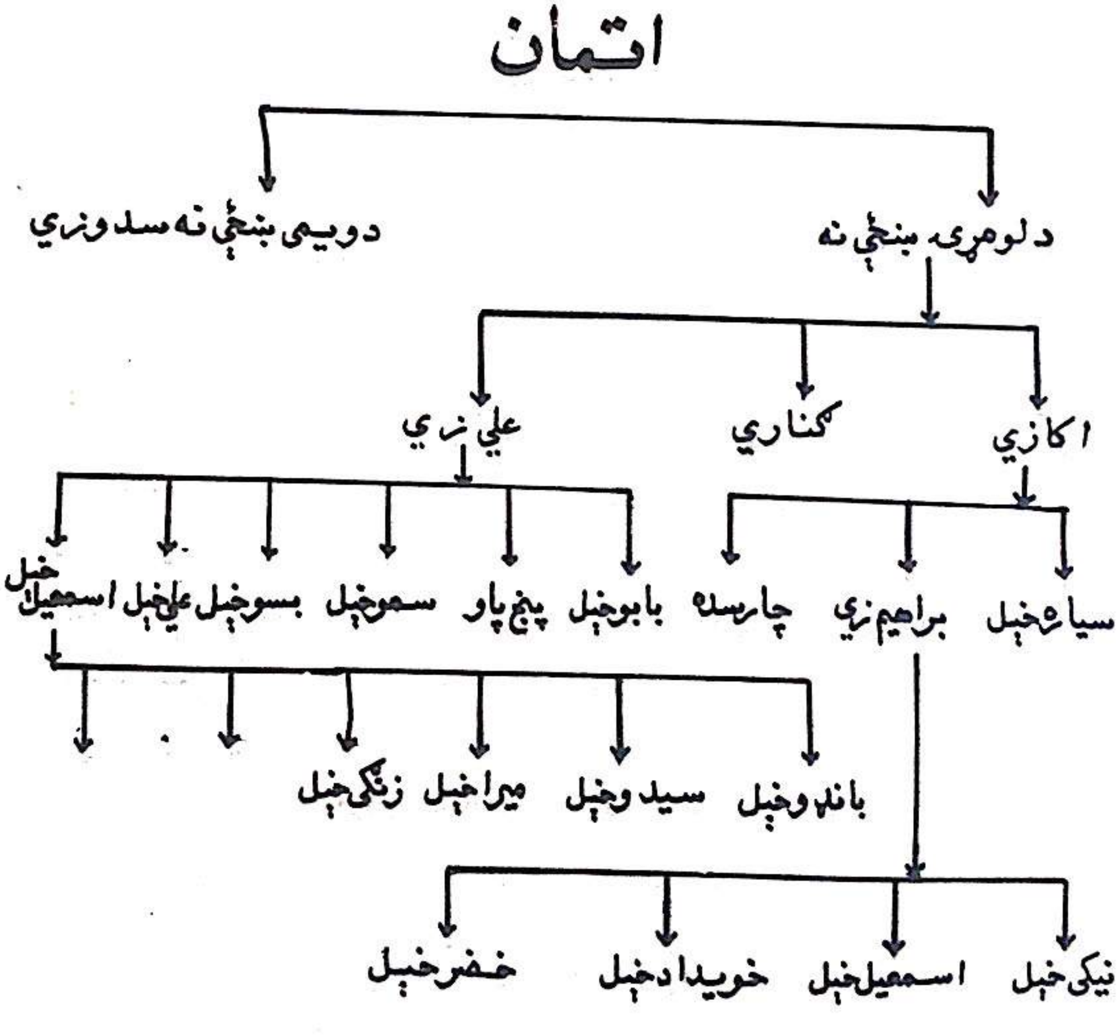

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنازی

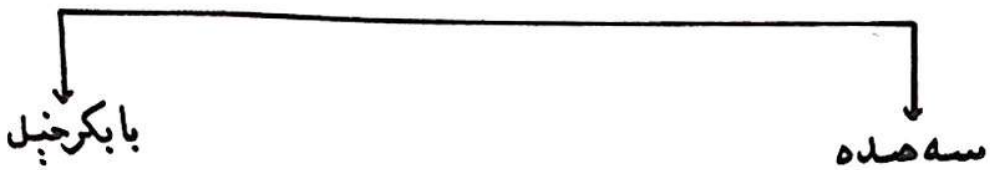

چارصده

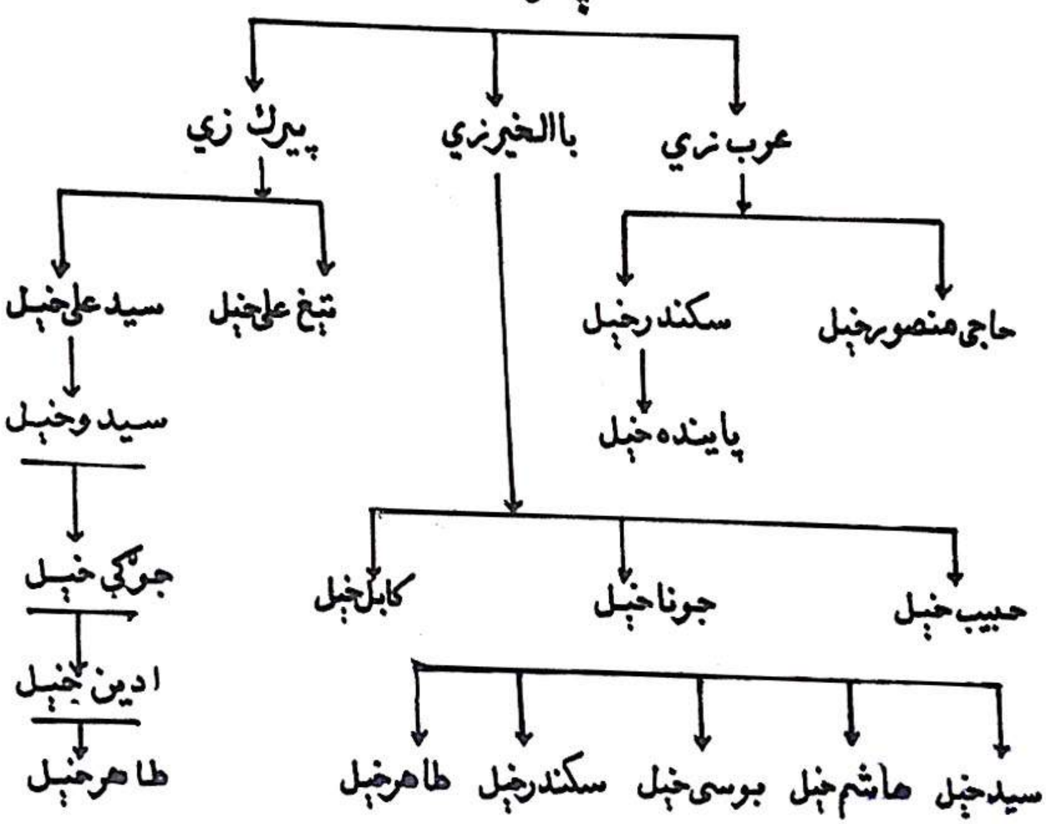

بابوخیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پنج پاو»

- کالوخېل
- پاینده خېل
- عمرخېل
  - طاؤس خېل
  - باباخېل

«سمبوخېل»

- بسوخېل
  - د ونی خېل
  - حواجي خېل
- علي خېل

«خضر خېل»

- امیرزي خېل
  - بابرخېل
  - پانوخېل
  - مددخېل
  - اوریاخېل
- اوسی خېل
- شادوم خېل

د شیخ علی خېل بن پیرک زی نه:

- نیکنام خېل
- فرید خېل
- جهانګیرخېل
- خان خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سه صده بن کنازی نه؛

- سنا خېل
  - مکی خېل
  - همبل خېل
- باره خېل
  - ازی خېل
  - چور خېل
  - ظریف خېل

د باکو بن کنازی نه؛

- غلام خېل
  - حاجی خېل
  - فرید خېل
  - رکهیا خېل
- محمد خان خېل
  - حیدر خان خېل
  - بارو خېل
  - سلیم خان
  - بوجی خېل
  - خالد خېل
- موسٰی خېل
  - ایسیو خېل
  - هیبو خېل
  - معکو خېل
  - میا خېل
  - باره خېل

د سدو بن اتمان د (۲)، ښځې نه؛

- ابا خېل
  - نصرت خېل
  - دولت خېل
- عمر خېل
  - مانو خېل
  - بسو خېل
  - محمّد خېل

(نور به بل ځای کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

نصرت خېل بن اُتمان بن سدو نه

- میوخېل
  - ایسوخېل
  - غالی خېل
  - دري تپي
  - منصور خېل
  - خضر خېل
  - یابه خېل
- اوسنی
  - داوسني خېل نه بلړخېل – طاؤس خاني، ایپ خېل، یحیايي جوخېل – زکریا خېل دي. اود بلړ نه دزریا خېل دي

اود "دري تپي" نه: خکاخېل، مکاخېل، حسن خېل دي.

دد ولت خېل بن اباخېل بن حلوُزي بن اُتمان نه:

- دنیاخېل
  - معرُوف خېل
  - بره خان خېل
- سه صده
  - داود خېل
  - مچي خېل
  - بره خېل
  - شرفه خېل

اود مانی خېل بن عمرخېل بن حلوُزي بن اُتمان نه:

- طاؤس خاني
- شمه خېل
- کرم خېل
- شېرزاد خېل

اودیسوخېل بن عمرخېل نه: زید خېل، مستي خېل، سلطان محمدخېل، جوخېل او قيي خېل دي.

اود محمد خېل بن عمرخېل نه: میري خېل، سامل خېل، ایوب خېل او نیکنام خېل دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دري زي بن سدو بن اتمان د نسب شجره

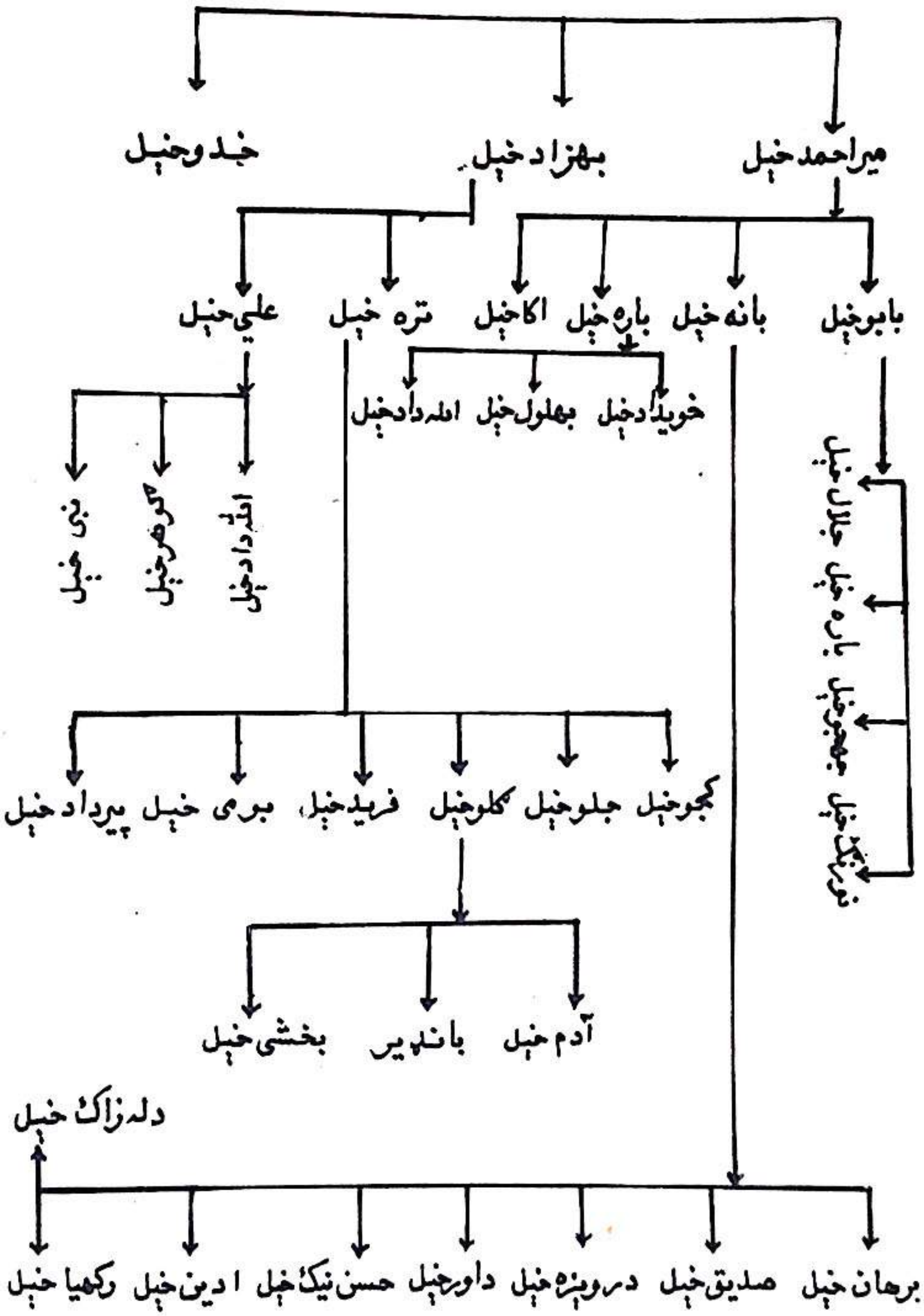

Kitaboona.BlogSpot.Com

"خدوخیل"

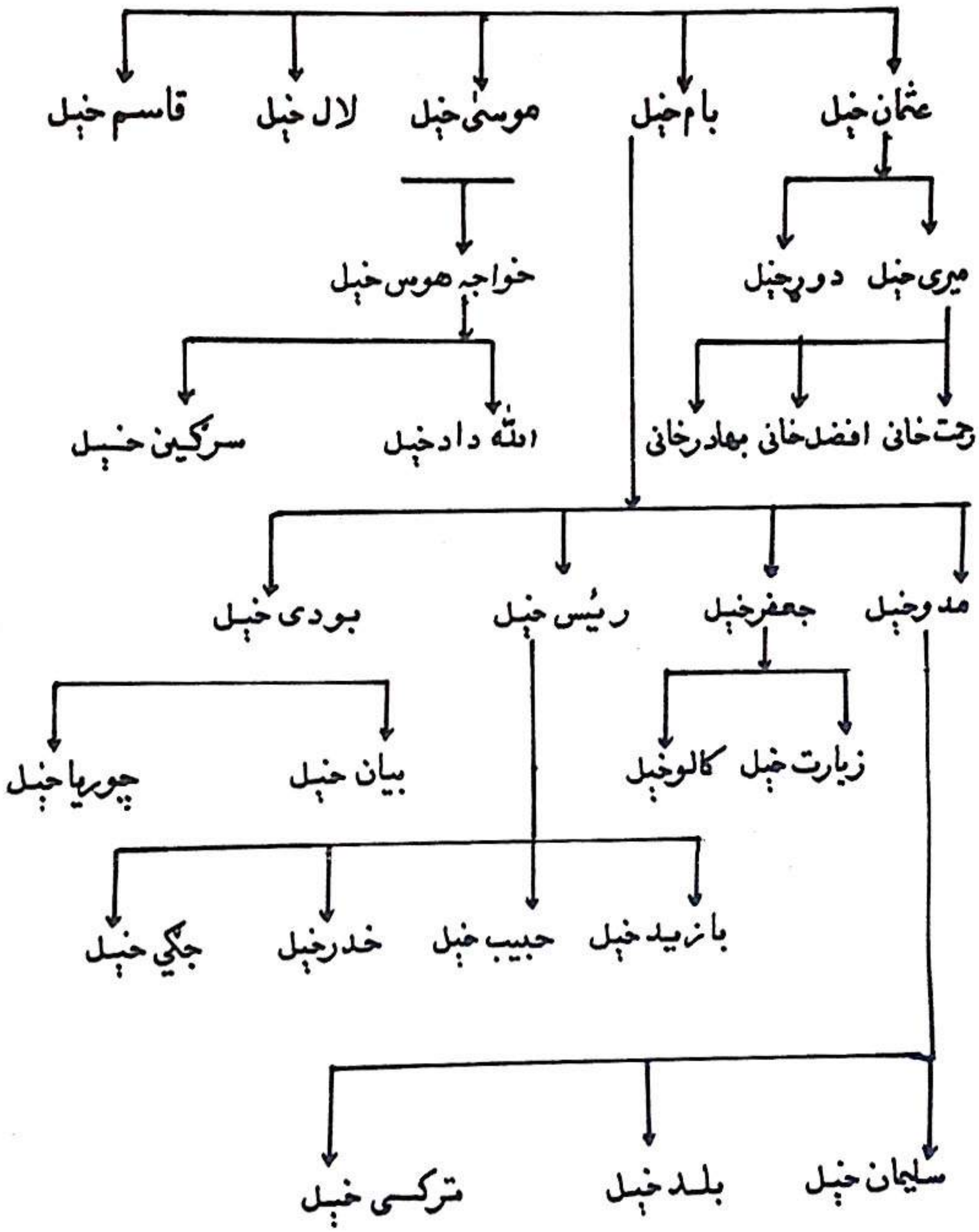

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رزړ یا زختړ بن مندړ بن شیخا بن کند شجره د نسب داسې ده:

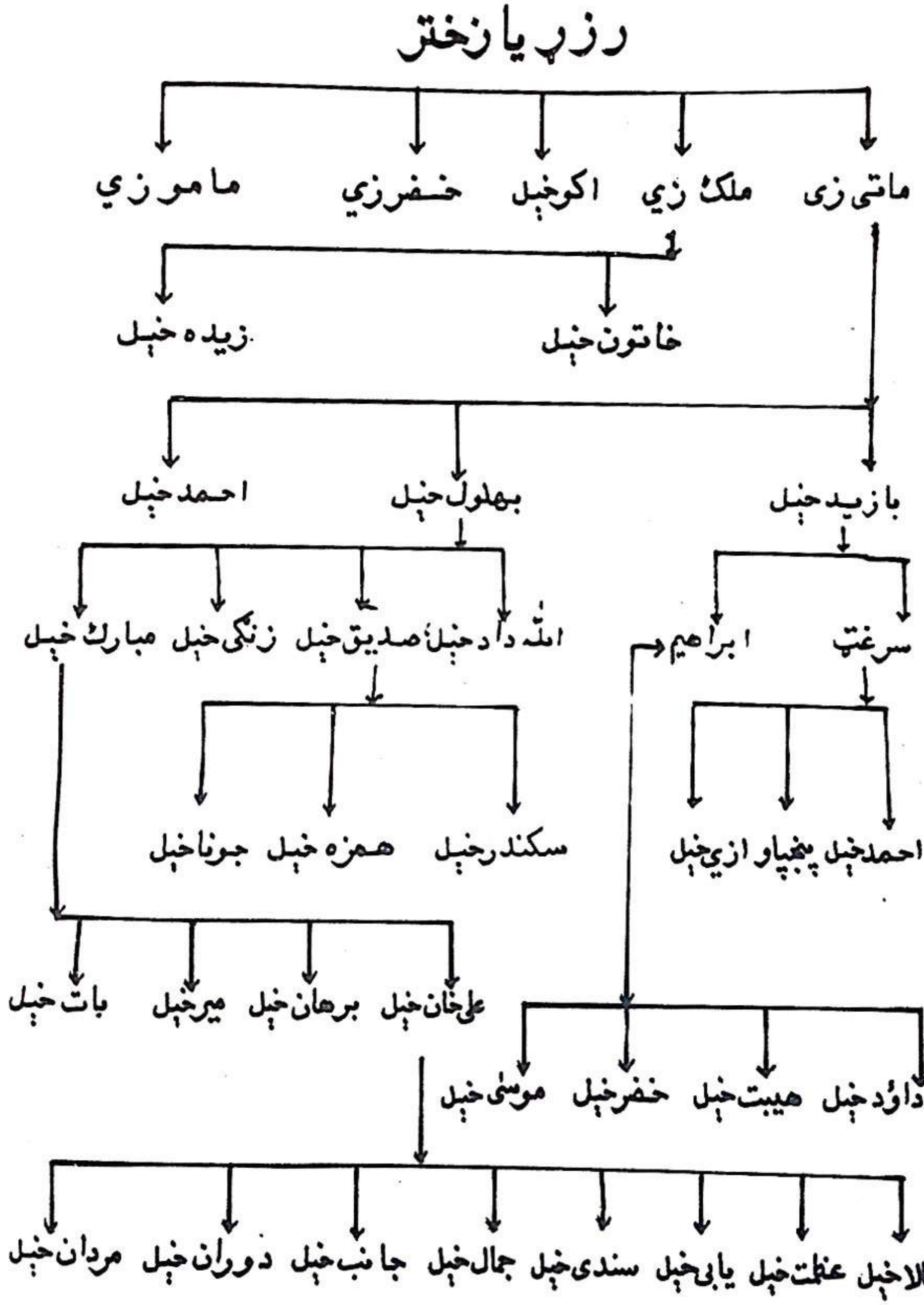

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خاتون خېل بن ملک زی بن رزړ نه :

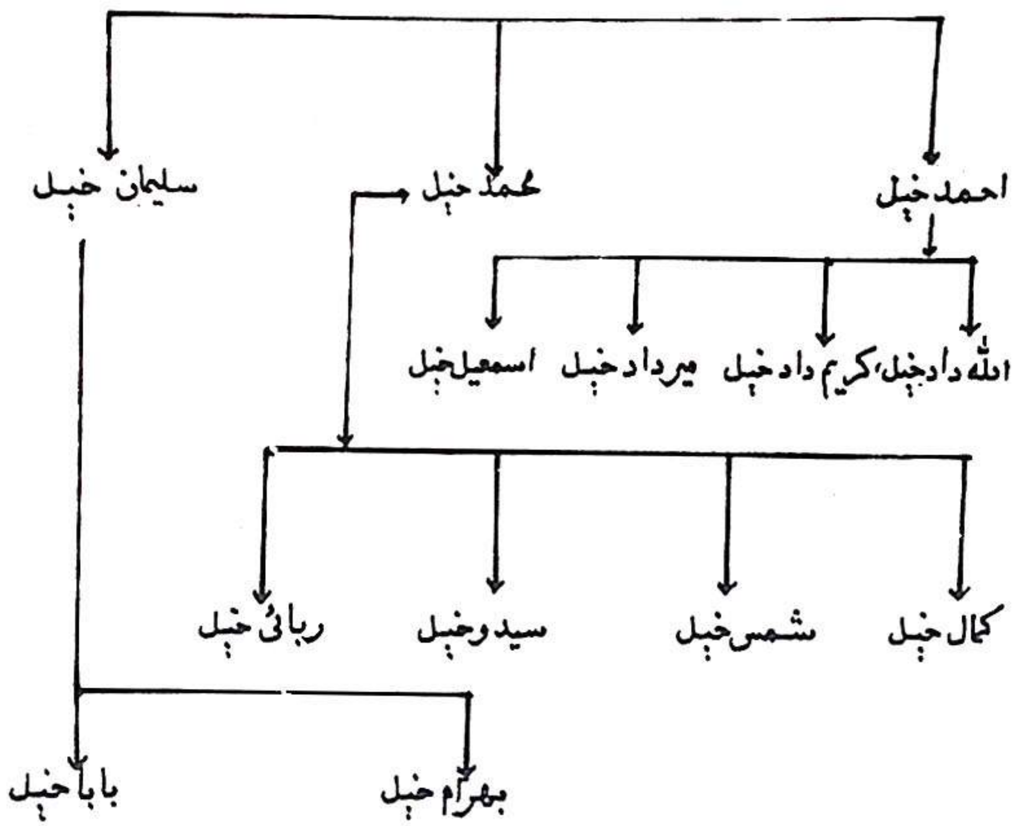

او د زیدو خېل بن ملک زی نه :

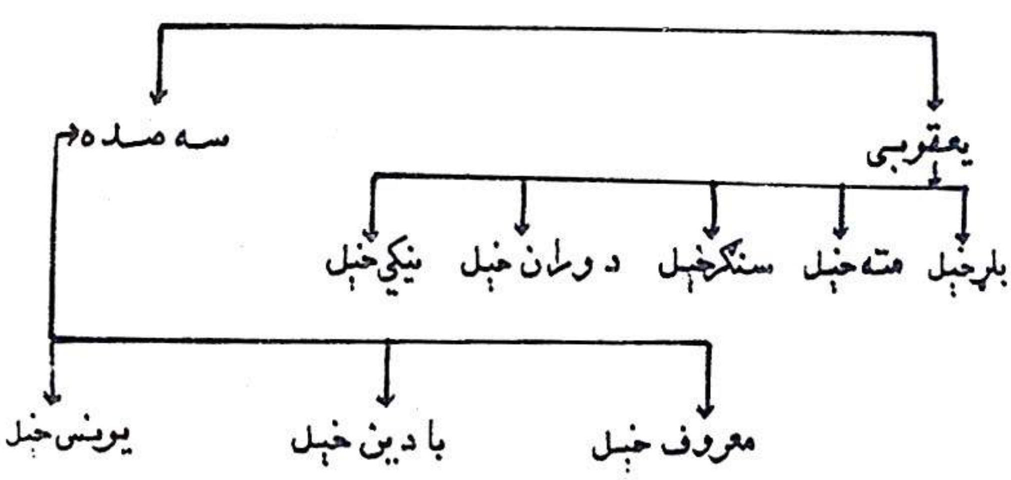

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د اکوړ خیل بن رزړنه :

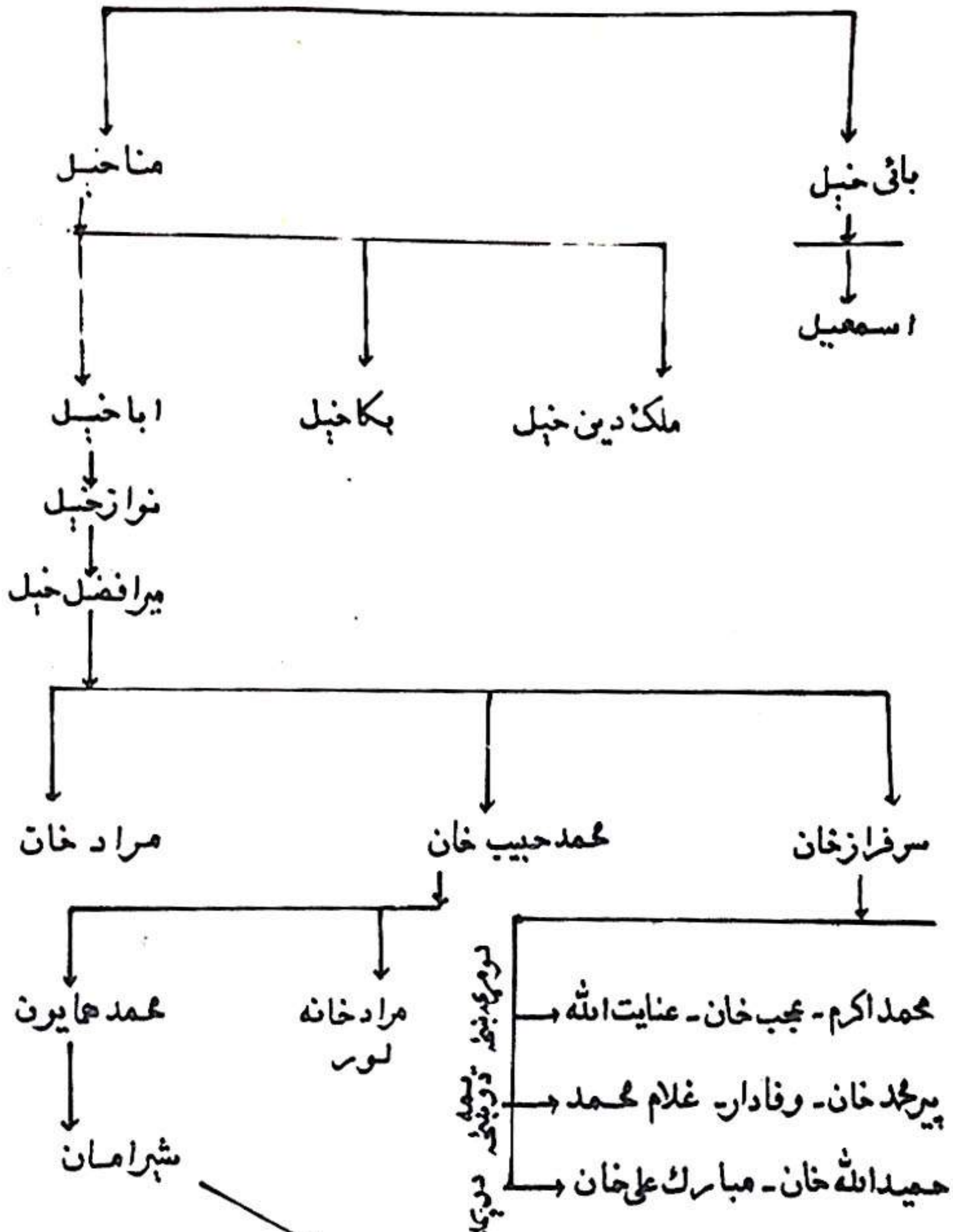

او د شهرامان نه: شهریارخان، اسفندیار او خوړې تبسم ده. او الله یارخان، شاړوم خان او ابن امان د بلې موړ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خضرزي بن رزړنه:

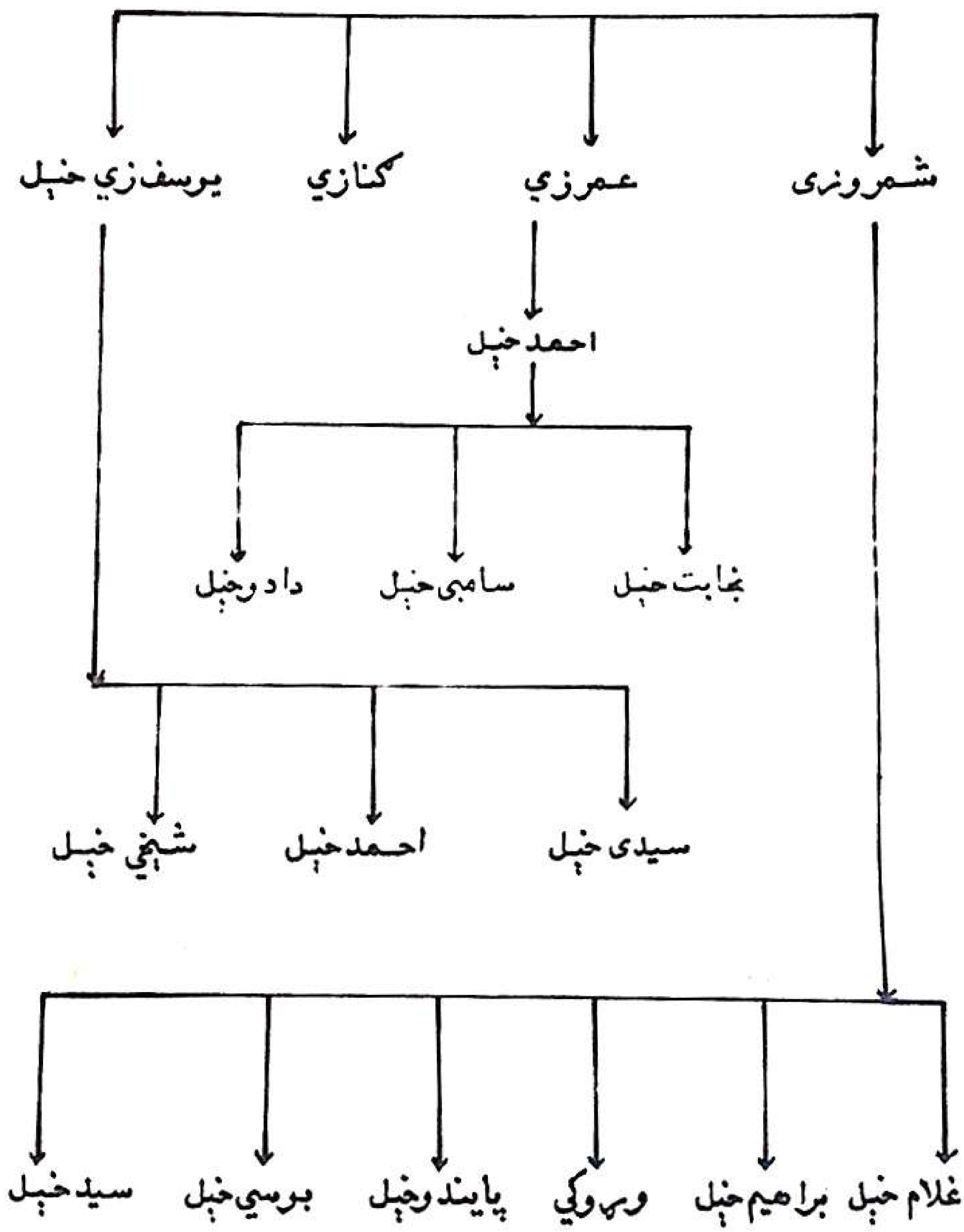

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د ماموزی بن رزړ نه؛

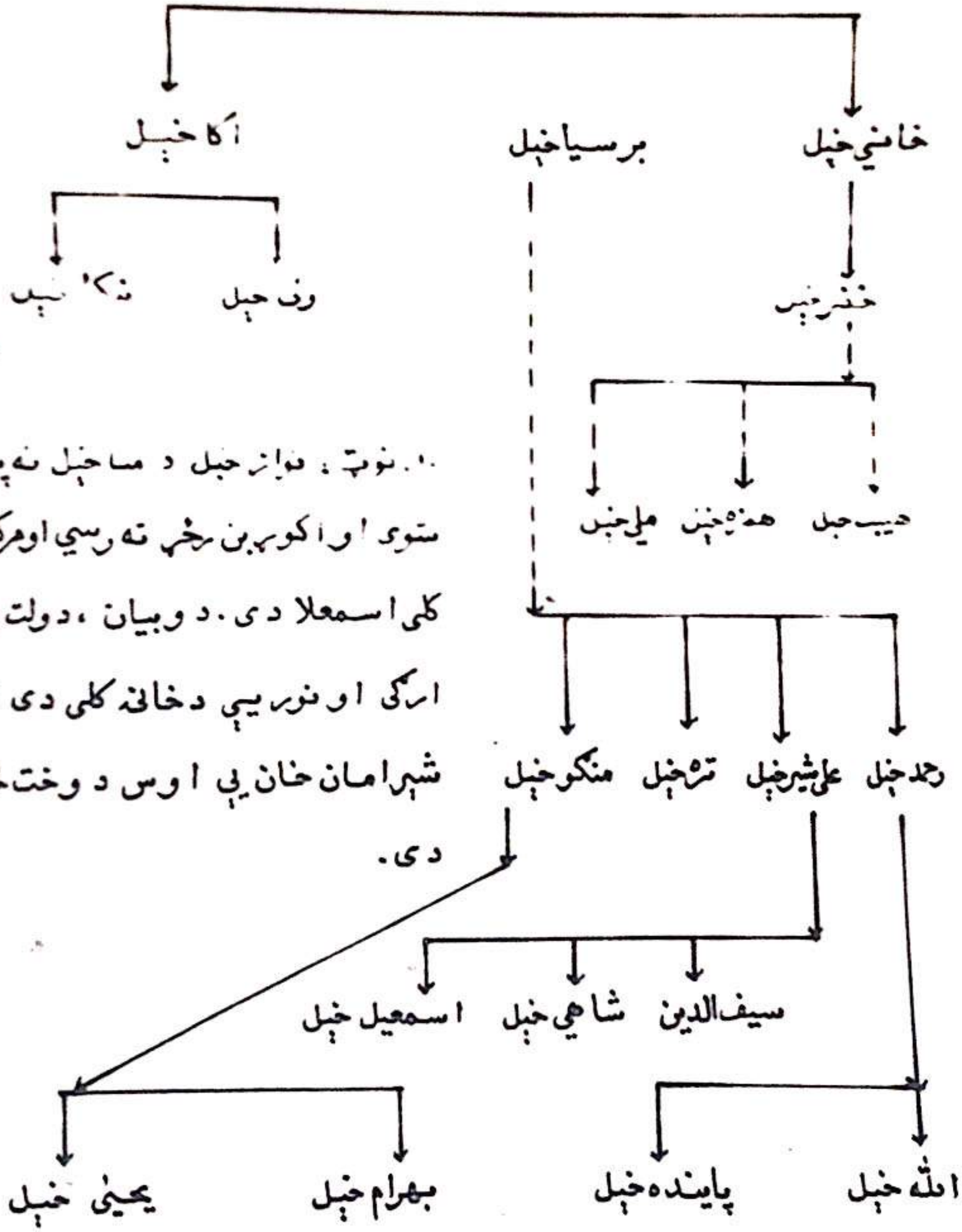

.. نوټ: دواړ خېل د ماخېل نه پېل ستوی او اکوړبن رخې ته رسيي اومرکزي کلی اسمعلا دی. د وبيان، دولت باړ اړګی اونوړ يې دخانانه کلی دی او شېرامان خان يې اوس د وخت خان دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبن قبائل

غوریاخیل، مومند، داوُدزی

غوری بن کُند بن خرشبون بن سړبن بن قیس عبدالرشید

غوری یا "شیخ ابراهیم" (د مخزن افغاني ۸۰۲ پاڼې نه)

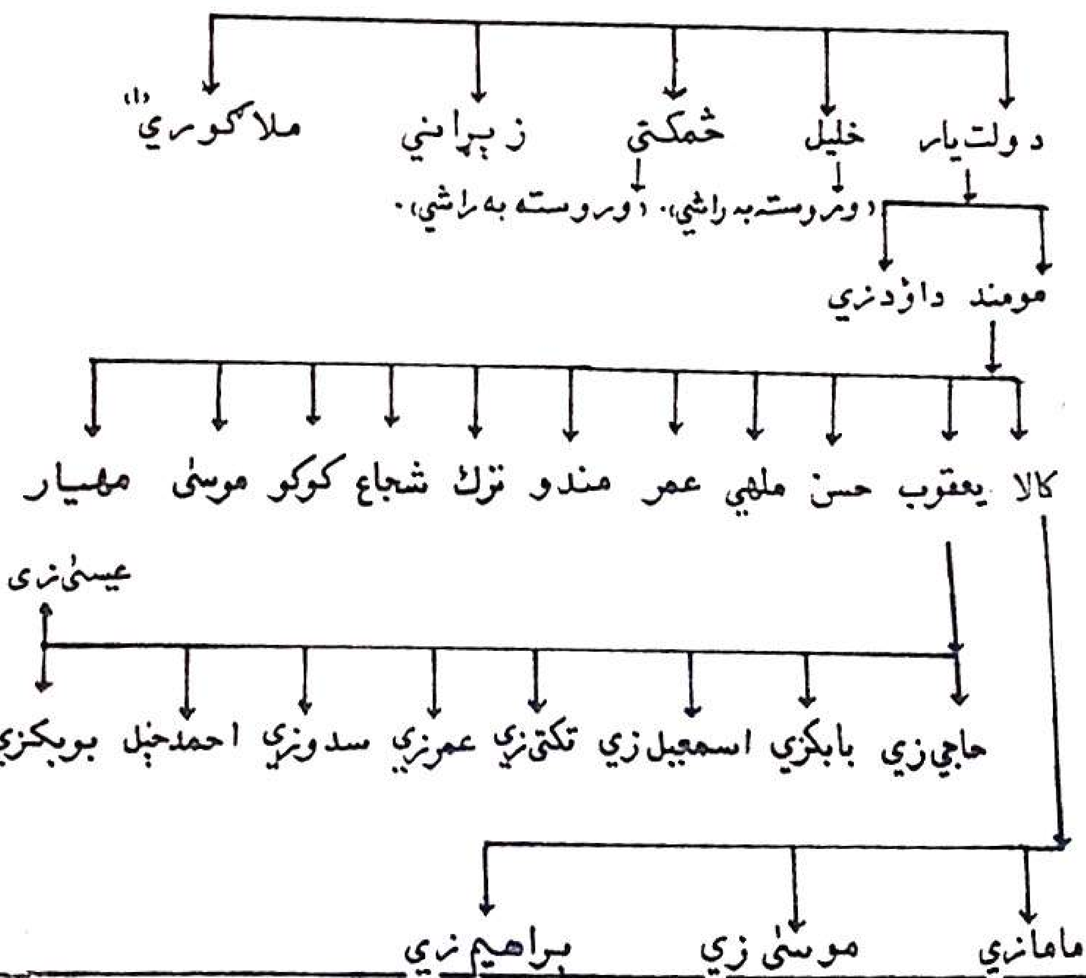

(۱) ملا ګوري د الفسق په قول دغوري پنځم خوی دی.

«حســن»

- ایوب خېل
- شابو خېل
- ساک خېل (١)
- تور خېل

ملــهی

- اباخېل
- غازی خېل
- متی زي

مندو

- سلیمان خېل
- عیازی
- مندوزی

د «کوکو» بن مومند نه

- رحمد زي
- اکازي
- حیدرزي
- بابک زي

موسیٰ بن مومند نه

- حیدرزي
- عیسیٰ زي
- علي زي
- بایزي
- خوږیزي
- عثمان زي

مهیار

- دولت زی
- دوړ
- بنوزي
- یوسف

نوټ؛ خو عام روایات وائي چي د مسي زي نه بایزی، خوږیزي، حلیم زي، ترلړزی، اتمان زي او د عیسی زي.

(١) په ځینو ځایونو کې دا اخېل شوي هم دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کوکوبن مومند»

أحمدزي بن کوکونه
- موسی‌خېل
- ذکریاخېل
- کوزي
- سنجر

داکازي بن کوکونه
- قاسم
- اوریاخېل

ذحیدرزي بن کوکونه
- دولت‌زي
- یحیی زي
- نورزي
- بختیار

بابکزي بن کوکونه
- کوهتي‌زي
- بازیدخېل
- استرا

دموسی زي بن مومند بن دولت یار بن غوري نه
- حیدرزي
- عیسی‌زي
- علی‌زي
- بایزي
- خویزي
- عثمان زي

الف: <u>د حیدرزی نه</u>؛ تاجوزي، عمرزي، بائي زي، حاجی‌خېل دي.

ب: <u>دعیسی زي بن موسی نه</u>؛ حلیم زي او ترك زي دي چې د حلیم نه ګند او کمالی دی (عام روایات دي چې حلیم نه بوشا او همزادی)،

او <u>د ترك زي نه</u>؛ برهان خېل، عیسی‌خېل، شاه منصورخېل او مورچه خېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود علي زي بن موسیٰ نه: اسمعيل زي او ننتازي دي.

او د بايزي بن موسیٰ زي نه: بابا او عثمان دي.

د بابا نه: موسیٰ خېل، باره خېل، مېروخېل دي،چې په سه پايئ م يادېږي او مامازي او نظرخېل يې هم ورونه دي، چې مامازي د بابا او نظرخېل په عثمان او مخصوص په اتمورتړلي دي.

دعثمان بن بايزي بن موسیٰ زي بن مومند نه:

۱: کريم ۲: اتمور

دكريم نه: عيسیٰ خېل، خوګاخېل، ادوخېل او ميتاخېل دي.

او د اتمور نه:

۱: ابېرخېل ۲: خوازه خېل

دابېرخېل نه: بنادي، مرادي، شلول، بنکر، تترواتم کلي او نظرخېل م په دوی تړل شوی دي.

دخوازه خېل نه: کُدا، دوړ، ميرزا، يعقوب، اکر او جمال دي.

دکُډا نه: ازاد، وليداد، مياخان او علي خان دي.

دخويزي بن موسی نه: اتمان زي، اکارزي، حبيب زي، دويزي دي.

دعثمان زي بن موسیٰ زي نه: سدوزی، ابوزي، کوردين او بهدين دي.

نوټ: د پاس مومند معروف زي په اوس زمانه کښې داسې دي.

دغه پاس زي شته دی، چې دا دوه بايزی او خويزی په برمومند

Kitaboona.BlogSpot.Com

او دا نور څلور زي په کوز مومند یادیږي.

د داؤدزي مومند د ورور دولت یار د زوی نه :

- مندکی
  - بابرزي
  - نیکوزي
  - حسین زي
- ماموزي
  - تاجوخېل
  - محمدخېل
  - سیدخېل
  - یونس خېل
  - بازیدخېل
  - علي زي
  - بی بی خېل
  - باکل زي
- یوسف
  - مندر
  - وفاخېل
  - صفاري

د خلیل بن غوري نه

- سالارزي
- انوزي
- نورزي
- متي زي
- اکازي
- باروزي
- ترک زي
- باک زي

څوکني بن غوري نه

- د ریاخان
- دري پلاري
- ازی خېل
- خانی خېل
- خوجه خېل
  - چس خېل
  - شکری خېل
  - قمرخېل

پۀ زلزع کښي

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ریاخان بن ځوکني بن غوري نه

- نصرخېل
- برهم خېل
- ترجي خېل
- تونني زي

د خاني خېل بن ځوکني نه

- مموت خېل
  - کودړ خېل
  - مبارک خېل
  - سلطان خېل
  - مدي خېل
- بلاجو خېل
  - مصطفی خېل
  - تور خېل
  - جمال خېل
  - شېرخان خېل

خواجه خېل بن ځوکني نه ؛

- دری خېل
  - شوبي خېل
  - حکیم خېل
  - ولي خېل
  - فتح خېل
- موزر خېل
  - ګل شېر خېل
  - جلال خېل
  - سنګر خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبني قبائل؛

خمند بن خرشبون بن سړبن بن عبدالرشید نه:
خوږشکی او محمدزي یا مامن زي دی،

خود خمند نه دا خیلونه دي؛

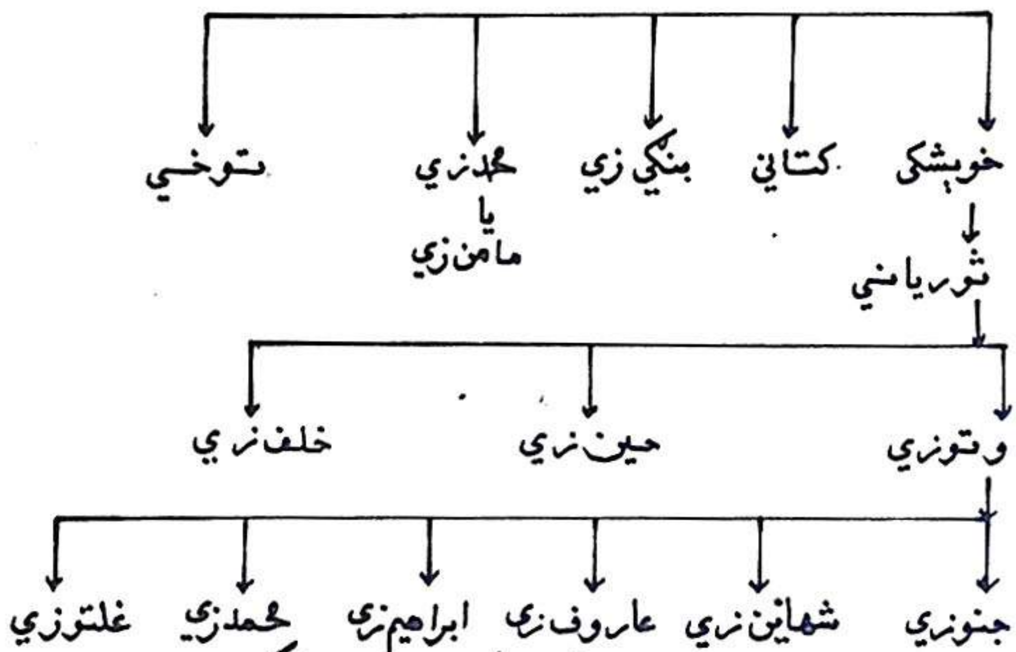

دحینزي بن ثوریانی بن خوږشکی نه

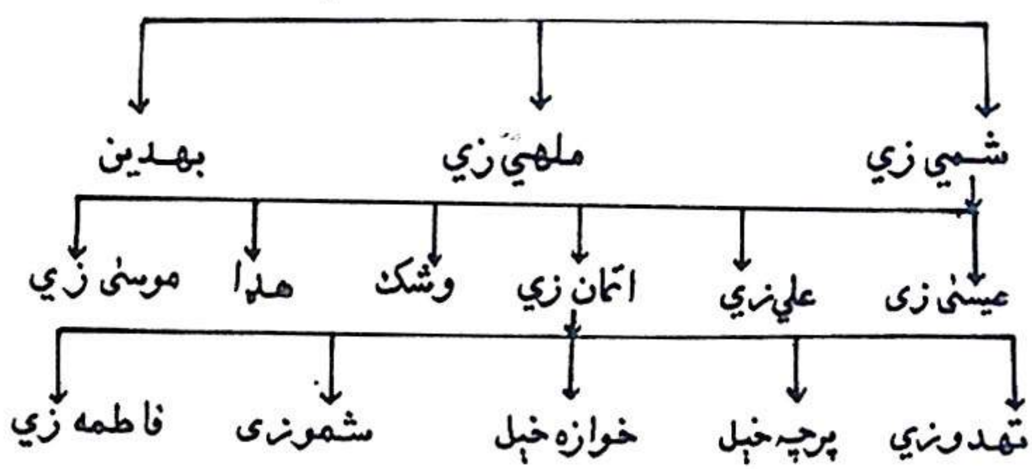

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د شموزي نه عیسیٰ زي ، علی زي ، اتمان ، وشک ، هدا او موسیٰ زي. « دا د خورشید جهان لیکنه ده ».

دکتای بن خمند نه

عزیزی بتېکزي عمرزي غیبي زي

دعزیزی نه زبرزي دي او د زبرزي نه کزلاني دکزلاني نه مچوزي دمچوزي نه سلمان دي ، د سلمان نه اسمعیل او نورالدین دي .

دعمرزي بن کتای بن خمند نه : ۱، ملازی ۲، علازي .

عمرزی

ملازی علازي

او د غیبي زي بن کتای نه ؛

موسیٰ زی خدر سیپسل

او دمحمدزی یا مامن زي بن خمند نه ؛

الیاس زي بارکزي جمتزيی عمرزی انغان زی تیني رحم مشرپاو

خوخور شیدجهان په ۱۱۹ پانه کښی وتمان زي پسې نورم زی هم لیکي .

او د توخي بن خمند نه ؛

بټي زي مچي زي چاچوزی جمل زي منصورزي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسی بن خرشبون بن سړبن نه؛

«کسی»[١]

الوزی زمریانی محمدزی موسیخ سیرون کتران کومیار شینواری

(١) شېخ ملي خېل (٢) خوګا خېل (٣) مېرداد خېل (۴) سنګرخېل (۵) سرکی خېل

(٦) سلیمان خېل (٧) خضرخېل.

خو د تاریخ خان جهاني مخزن افغاني په ۸۰۲ پاڼه کښې لیکي چې:

د شینواري زامن (١) عثمان (٢) سلیمان دی. د عثمان نه بارك او هدیا دي

د بارك نه عبدالله او بدلال دي. د عبدالله نه (١) حاجی (٢) بوسعید

(٣) منديزي (۴) کوبی زي (۵) یحیی زي (٦) الوزي دي. د حاجي نه

(١) عبدالرحیم خېل (٢) شبلی دی چې د عبدالرحیم نه سنګوخېل، عدل خېل او

علي شېرخېل دي او د منديزي نه همزه خېل، حسن خېل او الیاس خېل

، بر شینواری، دي.

---

(١) خو سرالف پچېل کتاب پټان په ۳۵ پاڼه کښې لیکي چې د کسی زامن: (١) کتران

(٢) شینواري (٣) کاسی دی، چې اولاده یې د کویټې شاوخوا استوګن دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبون بن سړبن د دې واړه زامنو کند ، ځمند او کسي شجرې ولیکلې شوې ، لکه په شجرو کښې چې یې یاد شوي دي د کند د وه زامن وو ، شیخا یا شیخي یا خیشي خېل یا خبني او بل زوی یې غوري یا شیخ ابراهیم ؤ چې اولاد ده یې په غوریاخېل باندې یادیږي.

د پیټې خزانې په قول چې شرجبون دخپل پلار سړبن او تره بیټ نیکه په ژوند او اجازه د هغوی نه راغلی ؤ او دارغستان په علاقه کښې د غنډان او سورغره په شا وخوا کښې اړولې وو. او دا هغه ځمکه ده چې په غوره مرغه یادیږي.

اخون درویزه لیکلې دي چې کله د قندهار ځمکې د هغه ځای د پښتنو په منځ کښې ویش شوې ، نو د ترینو ځمکه د خرشبون د اولادې کند او ځمند یعنې د خابني خېلو او غوریاخېلو په منځ کښې ورسېدله او دا دواړه ورونه یې یوله بله سره بېل کړل ، څه موده پس د خابني خېلو او ترینو په منځ کښې په ویالـه څه بد رنګي او مرګ ژوبله وشوه او خابني خېل کډې کولو ته مجبور شو او راغله د خپلو ورونو غوریاخېلو سره یې واړول او هغوی ورته یو څه ځمکه ورکړه ، خو یو څه موده پس بارا نونه ز ور شو او غوریاخېل په خپله ور شو کښې تنګ شول او خابني خېلو نه یې خپله ځمکه بېرته وغوښتله ، خابني خېلو په دغه ځمکه ټینګار وکړو ، په منځ کښې جنګ جګړه وشوه او خابني خېل بیا کډې کولو ته مجبور شول

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د کابل په لور وکوچېدل ، په دغه وخت کښې د گوملي له خوا-
اتمان خېلو هم راکوچېدلي وو او د خانبي خېلو سره يوځای شول
او د هغې ورځې نه (١) خانبي خېلو او اتمان خېلو پره جنبه سره-
يوه جوړه شوه. (١) څه موده پس ماموزي چې د ځمند يوه څانگه
ده د خپلو ورونو نه مرور شو، هغوی هم راغلل او د
خانبي خېلو سره يوځای او ملگري شو. او د اخلك نور هم-
زورور شول او د کابل په ورمشوکانو د پره او ښه اسوده
شول او مال اولادي هم ښه ډېر شو او په دې ټولو کښې د
يوسف او مندړ مال اولاد ډېر شو او د دوی قوت څرگند
شو، په دغه وخت کښې د تيمور په کورنۍ کښې ميرزا ابوسعيد-
حکمران ؤ ، هغه د خپل پلوه د کابل په علاقه کښې خپل زوی
الغ بيگ حکمران کړی ؤ. الغ بيگ ميرزا په اول کښې د دې خلکو
سره ښه سلوك کولو او دی خلکو يې هم مرسته کوله. ميرزا
الغ بيگ په کال ۱۴۶۹ کښې د کابل حکمران شوی ؤ او په ۱۵۰۱ ع
کښې مړ دی. ميرزا چې ور وسته قوی نشو، نو د غوپښتنو
د ومره قوت او زور يې نشو زغملی. په دغه خلکو يې د اطاعت

---

(۱) خانبي خېل د سړبن اولاده ده او وتمان خېل کرلاني دي ،
خو په دله ټپله کښې سره يو شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره زوړ راوړو په نتیجه کښې د میرزا الښکرته دغه خلکو ماته ورکړه او خانبي خېل بریالي شول.

د پښتنو دا بدبختي دېخوا نه لاملګړې ده چې په خپل منځ کښې سره په لږه خبره وران شي او د تمام د تباهۍ سبب شي، همدغسې خانبي خېل او ګګیاڼي قبیلې په منځ کښې په یوه بڅه باندې بدي او جنګ جګړې پیښې شوې میرزا الغ بېګ[1] هم دې اوړ ته لمن ووهله او نوړلا هم پسې د پر کړو او د خانبي خېلو سره یې هم د دوستي جوړه کړه. او څه موده پس د خانبي خېلو ټولو مشرانو ته یې بلنه ورکړه او میلمانه یې کړه.

د خانبي خېلو ټول مشران چې (۹۰۰) تنه کېده بې وسلې دغه میلمستیا ته ورغلل، یواځې دَ یوه تن محمود د محمد چغرزي د زوی سره یوه چاړه پټه په بله وه.

د ګګیاڼو یو مشر چې چښکا نومیده میرزا ته لمسه وکړه چې د ومره پښتانه مشران بیا تاله په لاس نه راځي، همدا مې د دوی کار خلاص کړه. میرزا هم ورته زړه بښه کړو او دا ټول مشران یې د جرګې په ځای کښې راګیر او قید کړل. محمود په دغه حال

---

(۱): میرزا الغ بېګ د بابر تره په کابل کښې په ۱۴٦۹ ء کښې حکمران شو او په ۱۵۰۲ ء کښې مړ دی او ورو وسته د مرګه یې بابر کابل په ۱۵۱۰ ء کې نیولی دی (زسیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې هم خپلو مشرانو ته وویل چې له ما سره یوه چاره شته دی او په دې به زه د میرزا الغ بیګ کار خلاص کړم ، خو هغوی د دې کار نه منع کړو. په دغه وخت کښې ملک سلیمان د ملک احمد تره میرزا ته دوه سوالونه وکړل ، یو دا چې مونږه وژني نو زه مونږه واړه زانه او زنانه پرېږده چې چرته چې ځي هلته لاړه شي او دوی مه قیده وه او بل زما دا وراره ملک احمد مه وژنه او دی پرېږده چې لاړ شي او خپلې کډې خوندي کړي.

میرزا د ملک سلیمان دا دواړه سوالونه ومنل او نور دوی ټول یې مړه کړل او د کابل قطب طرف په سیاه سنګ کښې یې ښخ کړل چې دغه مقبره د شهیدانو په مقبره شهرت لري او ویلی شي چې دا پېښنه به ممکن ۹۰-۱۴۸۰ع کلونو ترمنځ شوې وي. د دې خونړې واقعې نه څه وخت پس د خاښي خپلو قبیلې د ملک احمد په مشرۍ کښې د کابل نه مخ په ننګرهار را وکوچېدلې ، ترکاڼي په لغمان کښې پاتې شو او یوسفزي او مامن زي راغلل په ننګرهار کښې مېشته شول. څه موده پس د یوسفزو او مامن زو په څه خبره سره نښته وشوه او مامن زي یې مات کړه او د هرتاواني شو ، بیا یې ترمنځه روغه جوړه وشوه او یوسفزو ننګرهار مامنو ته پرېښوده او دوی ترې ښکته پېښور ته راغلل. په دې وخت کښې میرزا الغ بیګ خپل ملګري ګګیانی هم د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل نه وتلو ته مجبور کړل او هغوی هم ننګرهار ته راغلل او د پرډو د مرستې نتيجه يې ولېدله .

ويلی شي چې په دغه وخت کښې په پېښور ، باجوړ او نوره شاوخوا ځمکو دله زاک (چې د کرلانو يوه څانګه ده) پراته وو ، (خوځينې مورخين وايي چې د نور ورپښتنو قبايلو هم د ېرخلك د پېښور شاوخوا ځمکو ته راغلي وو) .

يوسفزي د خيبر په لاره پېښور ته راغلل او د دله زاکو سره يې د سپېره سنګ په مقام جرګه وکړله او د استوګنې د پاره يې ترې څه ځمکه وغوښتله ، دله زاکو د « دواوې » ځمکه ورته ورکړه ، چې بنه ودانه علاقه وه . ملك احمد شکريه ترې وکړه ، خو ورته يې وويل چې زموږ نور عزيزان هم راپسې را روان دي ، دا ځمکه به موږ ته بس نشي . دله زاکو ورته وويل چې اشنغر چې هغه وخت د سوات د سلطان رعيت وو او تاجك پرې پراته وو او د شاوخوا نورې ځمکې لکه دانشکول او د امبار کښې هم آن د باجوړه پورې تاسې نيولی شئ . او يوسفزي او مندړ راغله په دواوه پر يو تل ، خو وروسته نور قام يې هم راغی ، د چلرسدې په نمرخاته د مردان علاقې ته هم پسې ور وغځېدل ، اشنغر يې هم ونيوه او ځينې خلك يې تر باجوړه پورې ور غلل او د لا شوړې په دره يې قبضه وکړه او آن د پنجکوړې تر سينده

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورغلل. په دغه وخت کښې د تيمور د کورنۍ زوال راغلی ؤ، او د پښتنو د ترينو د کورنۍ اقتدار وو، د دې داقتدار له کبله غوریاخیل هم مهاجرت ته مجبور شول او ښکته را وکوچېدل او مخ په قطب په خاښې خېلو پسې را وخوځېدل.

لکه مخکښې چې ليکلی شوي چې په ننګرهار کښې ګګياڼي او مهمنزي او په لغمان ترکاڼي پراته وو، غوریاخیل هم ننګرهار ته راغلل او له دغه قبايلو سره يې ماتې ګوزې پېښې شوې. د غوریاخیلو په راتللو ګګياڼي او ترکاڼي د ځان د پاره د بلې علاقې په لټه کښې شو.

ترکاڼي د ډېرې مودې نه د باجوړ په طمعه وو، نو باجوړ ته يې يوه ډله سپاهي ولېږل[۱]. ګګياڼي هم چې خبر شول، دد وی په سيالۍ کښې خپل سړي دوی هم باجوړ ته ولېږل، خو د ترکاڼو نه يې ماته وخوړه او بېرته په ستنه راغلل. د ګګياڼو طمع چې د باجوړ نه لنډه شوه نو د مومند و په صلاح يې خپل مشران او سپين ږيري يوسفزو ته په ننواتې ولېږل او د ملک احمد نه يې د استوګنې د پاره ځمکه وغوښتله، ملک

---

(۱) ترکاڼي د (۱۵۱۹ع) پورې چې باجوړ بابر مغلي نيولو باجوړ ته نه وو راغلي او دا هم يقيني ده چې په (۱۵۰۸ع) کښې ترکاڼي په لغمان کښې وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد یو پوه او مدبر سړی ؤ، نو د دله زاکو د طاقت په مقابل کښې یې دا غوښتل چې د خانښي خېلو ترمنځه یو کلک اتحاد او یووالی جوړ کړي، نو ځکه د خپلو مشرانو په صلاح د ګیګیانو - ننواتې ومنله او ځکه ئې د دواړو ځمکه د استوګنې د پاره ورکړه او مهمنزو سره یې د اشنغر وعده وکړه.

ګیګیانو ته چې د استوګنې د پاره «دواوه» په لاس ورغله نو ځکه دغې علاقې ته ورغلل او هلته آباد شول.

لکه چې مخکښې لیکلي شوي دي چې یوسفزو د د هقانانو یا د یګانانو، نه اشنغر نیولی ؤ، نو د هقانان د دره مورې پلار د خپل مشر میرهنده په مشرۍ سوات ته لاړل او د تاهنی خواوشا یې واړول. سواتیانو د یوسفزو د مخکښې راتلو د مخنیوي د پاره د ملکنډ دره هم ونیوله او د شاه کوټ په دره یې هم قبضه کړې وه. او د یوسفزو د مخکښې تګ دالارې یې نیولې وې. د وعدې سره سم یوسفزو د هشتنغر علاقه مهمنزو ته ورکړه او مهمنزي په هشتنغر آباد شول او ګیګیاني په - دواوه مېشته شول، نو د دله زاکو سره یې بد سلوک وا - واخیستلو، چې په دې خبره ملک احمد هم خفه شو د ګیګیانو او دله زاکو پر له پسې کشمکش په نتیجه کښې جګړې جوړې شوې او د ګل بېلې په مقام چې د داؤدزو په علاقه یو کلی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، دله زاکو ګیګیانو ته ماتې ورکړه، ملک احمد په دې ماتې بیا د خپل اولس او قام او قبیلې اتحاد ته چمتو شو او د دلهزاکو سره یې د یو فیصله کن جنګ پرېکړه وکړه، ځکه چې د دله زاکو نه یوسفزي په تنګ شوي وو، نو ملک احمد ټول یوسفزي مندړ، ګیګیانی، مهمنزي، وتمانخېل او ګدانه سره یوکړل او یو لوی لښکر یې جوړ کړ. دله زاک هم خبر شول او د جنګ تیاری یې وکړه، او جنګ جوړ شو. د خانیخېلو او دله زاکو د جنګ د کاتلنګ او شهباز ګړهۍ ترمنځه وشو او نور ور جنګ د ګدر په خوړ وشو او اتمانخېلو پکښې ډېر مېړانه و- ښودله او د دې وجه یو ډول د خرمني ډالونه وو چې د هغې ترشا به تیرانداز راروان ؤ. دله زاک د لنګرکوټ له خوا جنګ ته راووتل. اخون درویزه وایي چې د ټولو نه لومړی د علي اسمعیل زوی چې شیرین نوم یې ؤ د خوړ نه راووتل او د زړنګې دله زاک زوی یې وواژه او لاس په لاس جنګ- وښتلو، خود دله زاکو پښه وښویده او په تېښته شو. د یوسفزو لښکر ورپسې ؤ او د سوېل په لوري یې د دله زاکو لار بنده کړې وه، نو دله زاک د لنډي سیند په سوېل خپلو عزیزانو ته لاړ نه شول او په اباسین پورې وتل:

د دې جنګ صحیح تاریخ خو معلوم نه دی، خو قیاس دا مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي چې په ۱۵۱۹ع نه پس او د ۱۵۲۵ع نه مخکښې څه وخت به شوي وي .

لکه مخکښې چې ویلي شوي دي سواتیانو د یوسفزو د حملې له وېرې د سوات په لوړ تللي ټولې درې ، لکه : موره دره ، مالکنډ ، شاکوټ او چرات او نور نیولې وې ، په دې وخت کښې په سوات باندې سلطان ویس حکمران ؤ (دا معلومه نه ده چې دا د کومې کورنۍ او څوك دی ؟) دغه سلطان د یوسفزو د غلبې نه د ساتنې په غرض د ملك احمد سره خپلوي کړې وه او د هغه خورې واده کړې وه . د سلطان ویس صدرمقام مینګوره وه ، څه موده پس چې د ملك احمد خور مړه شوه او د سلطان ویس سره بیا د یوسفزو نه وېره پیدا شوه او د هغې لوی عامل دا ؤ چې یوسفزو په دله زاکوهم بری موندلی وه او د دغه جنجال نه خلاص وو او د سوات د نیولو په تکل کښې وو ، سواتیانو خپل د برنور په موره دره اچولی ؤ او څه لښکر د سلطان ویس په ماتحتۍ کښې په مالکنډ درهٔ ؤ خو غافل ؤ ځکه چې د جنګ ټول زور په موره دره ؤ ، یوسفزو چل وکړو خپل لښکر یې شپه په شپه مالکنډ ته ورسولو او د هغه ځای سواتی لښکر یې مات کړو او مالکنډ یې ونیوه ، میرهنده هم د موره نه د سوات تامې ته ورغی چې د سلطان ویس

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمک وکړي او د یوسفزي لښکر تم کړي، خو وار تېر ؤ. یوسفزو سوات قبضه کړی او وړو - وړو یې ټول سوات آن د پوړنې او چکیسره او کانړا او غوربند هم ونیول او د تالاش علاقه یې هم قبضه کړه او د کاټکلي په مقام یې د باجوړ لښکر هم مات کړ، دارنګ برنګ علاقه یې ان ترناوګه ونیوله، نو د ملک احمد په مشوره او صلاح « شیخ ملي » چې د مندړو په اولس کښې د پیرک په ذېله کښې یو هوښیار سړی ؤ او د ملک احمد په هره ښه بده کښې مشاور او ملګری ؤ د نیولو شوو علاقو د وېش بند وبست پیل کړ.

دا علاقه د دواوې او هشتنغر نه نیولې د لنډي سیند په قطب د اباسین ترغاړې پورې د سیمې سوات، بونېر او - باجوړ په څه برخه او دیر او نور ځایونه کېدی شي داوېش د ډېر تدبر او فکر، غور او محنت کار ؤ او دا یو داسې چاکولی شو، چې هغه د فکر او تدبر خاوند، په قبایلي مزاج واقف او د دغه ارزي ځمکې د جغرافیه نه ښه خبر وي او - « شیخ ملي » د دې لوی کار د کولو قابلیت لرلو.

د شیخ ملي د دې وېش څه پوره تاریخ خو معلوم نه دی، خو قیاس دا کېدی شي چې دا به د ملک احمد په ژوندانه د کال (۱۵۳۰ع) شاوخوا شوی وي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار په داسې قابلیت او هوښیارتیا شوی دی، چې سړی ورته او س هم تعجب کوي. مثلاً چې چېرته د یو د وو قبیلو جګړه پرې کېدونکې وه او احتمال ؤ د هغو په منځ کښې پرته ځمکه یې کومې ستانداریې کوڼۍ ته د څېرې یا « سېرې » په نامه ورکړې چې اینده د دوی پرې پېښه نه شي.

د دې وېش په اثر د واوه د ګیګیانو، هشتنغر د مهمنزو او ارنګ برنګ د وتمانخېلو ورسېدلو او د سوات او سمې په منځ کښې قطب ته یوه ټوټه ځمکه نوره هم وتمانخېلو ته ورکړې شوه او ګدا نه ته د قطب په لور غریزه علاقه ورکړې شوه او د سوات زرخېزه ځمکه او سمه یوسفزو او مندړو ته ورکړې شوه.

د شیخ ملي او ملك احمد قبرونه په سوات کښې دي لکه د ملك احمد قبر په الله ډنډ کښې او ویلی شي چې د شیخ ملي قبر په غوربند کښې دی.

(د خوما د نوي کلي د روشن خان چې د تاریخ یومینه وړې هم دی او پخپله مؤرخ هم، او ریدلي چې د شیخ ملي قبر په سوات کښې دی او ماته معلوم دی.)

دا د واړه اشخاص د مندړو د قبیلې نه وو. ، څو په دې وېش کښې بیاځه بدلون راغلی چې د سوات پنجکوړې-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بونېر پټوله غریزه علاقه د یوسفزوا و مندړ پټول سمې ته راغلي دي، دا خبره د خان‌کجو د قبر نه هم معلومېږي. دا قبر د صوابۍ د مانیرۍ په منځ د بدرۍ نالې په غاړه د کجو غونډۍ ته مخامخ پروت دی. هغه مال د مندړ و علاقه ورانه او د سوات د یوسفزو علاقه ښه ودانه وه، خو نن د مندړ و علاقه د نهرونو له برکته ډېره ودانه شوې ده ر د یوسفزو په علاقه کښې په سمه او سوات، دیرا ودوړ ځایونو کښې شپږ لوېې نوابۍ هم وې، چې د پاکستان د جوړ بدو سره ختمې مشوې،. د ملك احمد قبیله ځکښې م د داشکول او امبار د نیولو په تکل کښې وه د باجوړ د دله زاکو مشر هلته ملك هیبو ؤ او ښه د اقتدارخاوند ؤ، یوسفزي یې هلته نه پرېښودل، نو یوسفزي مجبوره شول او د خلیلو نه چې د غوریاخېلو یوه څانګه وه، د مرستې غوښتنه وکړه. خلیل په دغو ورځو کښې د خپلو ورونو عزیزانو سره په جنګ جګړو اخته وو، خلیل د یوسفزو سره راپاخېدل او بلې خوا نه ملك هیبو پخپل قوت او قدرت ډېر غاوره ؤ او پخپله خبره ټینګ ولاړ ؤ او یوسفزي یې باجوړ ته نه پرېښودل. په دې وخت کښې مومند، چې د غوریاخېلو یوه مهمه څانګه وه او ترکاڼي چې د خاښي خېلو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذیله وه ، د ملك هیبو او یوسفزو د جوړې د پاره د-
جرګې په ډول باجوړ ته ورغلل ، خو دا مرکې بریالۍ نه شوې
او روغه ونشوه او ملك هیبو د یوسفزو سره جګړې ته
تیار شوا وجګړه ونښته ، مومند او ترکاڼي هم پې طرفه -
پاتې نشول او د یوسفزو په مرسته ورډېدل . په جنګ کښې
د یو ترکاڼي برهان دلاسه هیبو ملك ووژلی شو او د ملك
هیبو زغرې یو مندړ میرجمال نومي وړوړه او په ښېړ دره
کښې د هغه سره تر ډېرې مودې وه .
یوسفزي په دې جنګ کښې بریالي مشول او دله زاکو
پاتې وکړه او خلیلو او یوسفزو باجوړ قبضه کړو ، څه
موده پس د خلیلو او یوسفزو په منځ کښې هم جګړې پیښې
شوې او خلیل په دغه جګړه کښې بریالي مشول او یوسفزي
مات شول او د ملك احمد نه یې مرسته وغوښتله ، -
ملك احمد بخپلو عزیزا نو خفه شو او مرستې ته یې ملا
وتړله او د طاقت د استعمال سره یې د سیاست نه هم کار
واخیست او ملك میرجمال یې د ملك هیبو کورنۍ ته په ننواتې
ور ولیږه ، هغوی د میرجمال ننواتې ومنله او د یوسفزو
مرستې ته هم ورډېدل ، یو خو میرجمال او د هیبو کورنۍ
سره یو شوه او لښکریې باجوړ ته راټول کړا و د بلې خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملك احمد هم د پنا یالی او دانشکول په لاره تر ناوکسی را ورسېد او د خلیلو او یوسفزو جګړه جوړه شوه او خلیل مات شول او ښتې او واړه زاړه یې د ملک احمد د لښکر په لاس ورغلل. ملك احمد او میرجال جګړه وکړله او په سوله یې د خلیلو بندیان، په دې شرط چې دوی به باجوړ د رې ته ورپرېدي، پرېښودل. د باجوړ دا جنګ د راورتي د وینا مطابق به د ۱۵۱۷ع په خوا و شا کې شوی وي. په باجوړ کښې د غوریاخېلو دا جنګ د پېښور په وادي او خواوشا علاقو د قبائیلو د مهاجرت اغاز و(۱)

د غوریاخېلو د پاره چې د باجوړ څخه بنده شوه، نو دوی هم د خابنې خېلو په پله روان شول او د خیبر په لاره پېښور ته راغلل. دا علاقه لا تر دغه وخته پورې د خیبر نه ترخیرآباده پورې د دله زاکو په ولقه کښې وه. خلیلو او مومندو هم د دله زاکو نه دا ستوګنې د پاره څه ځمکه وغوښتله، خو

---

(۱) مومند چې د غوریاخېلو یوه مهمه څانګه ده د بابر مغل بادشاه چې په کال ۹۱۳ هـ کښې د غلجیو پښتنو دا رام کولو د پاره حفه خواتللي ؤ د مومندو یاد هم کوي. په دغه وخت کښې مومند و مقر خواوشا او د غزني په نانی او سرده کښې آباد وو، د بابر د وینا نه د مومندو د مهاجرت تصدیق کېږي چې د نهم هجري قرن په آغاز کښې شویدی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دله زاکوچې څه بنیگړه د یوسفزو سره کړې وه او نتیجه یې بدې لیدلې وه، هغه لا ورته یاده وه، نو دوی ته یې انکار وکړ. نو خلیلو، مومندو د میرزا کامران نه چې د بابر زوی ؤ او په کابل حکمران ؤ، د کومک او مرستې غوښتنه وکړه، میرزا-کامران د خپل ورور همایون نه، چې د بابر بل زوی ؤ، او د هغه په ځای باد شاه ؤ، د حملو وېرې نه د دیوې قبیلې-احسان منده کول د ځان د پاره ګټه ګڼله، نو د هغوی کومک او مرسته یې وکړه او خلیل مومند د دله زاکو په مقابل کښې-بریالي شول.

نو دلته دا ویلی شو او یقین کیږي چې پېښور ته د خلیلو مومندو ورتګ چې د میرزا کامران په وخت کښې شوي دی، نو دا به د ۱۵۳۰ع او ۱۵۴۵ع په منځ میانه زمانه کښې شوې وي.

خلیل د خیبر په خوله کښې پرې وتل او د دوی مشران به د ارباب په نوم یادېدل او د اپریدو سره یې هم بنه تعلق ؤ نو مُغلو، سیکانو او انګرېزانو به د اپریدیو سره جرګې مرکې هم د دوی پواسطه کولې او د دوی د اپریدو په خوی بوي-بنه بلد وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخابنی خیلو او غوریا خیلو
تعلقات

دپېښور په ودانه علاقه مومند پرېوتل او دا زرخېزه - علاقه يې په لاس کښې شوه او ورسره دګنداو او مېچنې لارې هم راغلې او د وچې لارې او سيند محصول به يې اخېستلو، نو خليل مومند په لږ څه وخت کښې ښه شتمن شول، نود دولت او طاقت په زورېې د دعوې او هشتنغر د نيولو هوس هم ورسره پيدا شو او د يوسفزو په علاقه به هم کله ناکله - بلوسېدل.

په دې وخت کښې د يوسفزو او مندړ و مشر ملك خان کجو، هغه په سړې سينه د دې حالاتو څارنه کوله او جنګ جګړه يې په دې نه خوښوله چې د هغه دا ګومان وُچې د هشتنغر - مهمنزي به د ده ملګرتيا و نه کړي، نو يوه مناسبه موقع يې کتله.

په دې کښې د ګيګيانو يو محترم د روند ملك د څه کار د پاره پېښور ته روان وُ او د خليلو د يو کلي په جومات کښې د - ننمانځه د ادا کولو د پاره هلته تم شو، نود خليلو ځوانانو د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمانځه په وخت دغه ملك ووشرلو او په دې خبره خانبي خېلو
ته ښه موقع په لاس ورغله او د خانبي خېلو د ټولو ټپورنه-
يې يو زوروړ لښکر تيار کړو، په دې لښکر کښې يوسفزي،
مندړ، ګيګياني، مهمنزي او وتمانخېل او ترکاني هم شامل وو.
خان کجو په غوریاخېلو د حملې په نيت وړ ـ وان شو، غوریا
خېل هم جنګ ته ولاړ وو. د دې جنګ د لښکري سپند ديو
سويلى خانبي (شاه عالم) په غاړه جوړ شو او دا جنګ د شيخ
نتپوري په نوم مشهور دی.

شيخ نتپور په دواوه کښې د يوکلي نوم دی. ويلى شي-
چې د دې جنګ په نتيجه کښې غوریاخېل و وهلى شول.

راورتي يو انګريز مؤرخ دا جنګ د ۱۵۵۰ع کال په شا-
وخوا کښې وايي، او افضل خان ختک دا ټولې قيصې ګډې وډې
او بې ترتيبه او بې تاريخه ليکلي دي. او د خرشبون او
شرخبون د اولادې په منځ کښې د ژبې، لباس او تمدن فرق
مؤرخين شکيان کړي دي چې دا څنګه د يو بابا اولاد دی؟
خير په هرحال روايات همدغسې راغلي دي، چې شرخبون
يا شرف الدين او خرشبون يا خيرالدين ورونه او د سړبن-
بن قيس عبدالرشيد زامن دي، او د شرخبون يا شرف الدين
په اولاده کښې ترين او ابداليان مُهمې څانګې دي او شيراني

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بړیخ او میانه او ورمړهم پکښې راځي او د خرشبون یا خیرالدین په اولاده.
کښېږي خابني خېل او غوریاخېل او ناوخېل مهمې څانګې او نور راځي او دا دکند اولاده ده او د څمند اولاده لکه خوېشکي، مهمنزي او ګیکیاني دي او ترکاني هم دکند د اولادې د څانګې نه دي.

د پټې خزانې د روایاتو مطابق دخرشبون یا خیرالدین بن سړبن د ژوند زمانه ۳۰۵ ه نه تر ۴۱۱ ه پورې ده. نو د بل وروړ دژوند زمانه هم د دې کلونو شاوخوا ټاکل کیږي که څه هم دا خبره پوره معلومه نه ده.

د خرشبون د وفات پر وخت (۴۱۱ ه) کښې په غزني باندې دآل ناصر حکمراني وه، د البیروني وینا خورداده چې د دغو تاریخونو نه مخکښې هم پښتانه په پېښور پراته وو، او د تاریخ فرشتې په قول چې پښتانه د دوېمې هجري صدۍ په اوایلو کښې لا پېښور ته راغلي وو. دا یوازې دله زاك نه وو، نور پښتانه به هم وو.[1]

د بابر او پښتنو رابطه د ۱۵۰۴ع کال نه رانښتې ده او میرزا الغ بېګ[2] د ۱۴۶۹ع نه ۱۵۰۲ع کال پورې د کابل او غزني حکمران و، نو د میرزا الغ بېګ د لاسه به (۹۰۰) نهه سوه خابني خېل ممکن په

---

(۱) پښتانه د تاریخ په رڼا کښې ۱۳۰۹ مخ کښې دا تفصیل وګورئ.

(۲) میرزا الغ بېګ د بابر تره و. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸۲-۸۰ ۱۴ع کښې قتل شوی وي او د ملك احمد په مشرۍ کښې د خاښي قبائیلو مهاجرت پېښورته به د ۱۴۸۲ع کال نه وروسته شوی وي د دغه وخت او د بابر د دې علاقو د نیولو په مینځ کښې به شل دوه ویشت کاله وخت تیر ؤ. لکه هغه چې د یوسفزو، مهمنزو، ګیګیانو، بنګښواو اپریدو، وزیرو، بنوڅواو نورو کرلانو خپلو خپلو علاقو یادکړي دي او داسې معلومېږي چې دا پښتانه د بابر نه مخکښې راغلي دي، او په دغو علاقو باندې مېشته وو، ځکه چې کله باجوړ ته بابر راغی او د ملك شاه منصور، د ملك سلیمان د زوی لور "بی بی مبارکه" یې په نکاح کړه، نو دا واقعه په کال ۱۵۱۱ع- کښې شوې ده او دا خلك د بابر نه مخکښې د غو خپلو، خپلو علاقو ته راغلي وو. په هرحال پوره تاریخ یې معلوم نه دی، نو اټکل- دغه پاس شوی دی او موږ هم دغو روایاتو ته اهمیت ور کوو.

اوس راځو د خاښي خېلو یاد ته، د خاښي خېلونه مطلب یوسفزي، منډړ، ترکاڼي، ګیګیاني، مهمنزي او نور دي، خو مهمه قبیله پکښې یوسفزي دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسفزی

دا قبیله په خپل منځ کښې په دوو برخو وېشلې شوې ده چې-
یوه د یوسف او بله د مندړ ده .

اخوند درویزه لیکلي چې د دوی مشرینکه مندوؤ او د هغه
دوه زامن وو، د یوه نوم یوسف ؤ چې اولاده یې یوسفزي یا دیږي
او د بل نوم عمرؤ، د عمرزوی مندړ ؤ، چې اولاده یې په مندړ
یادیږي .

ویلی شي چې د یوسف پنځه زامن وو، چې په عیسیٰ، موسیٰ
مالی، اکو او ریا نومونو مشهورؤ ، د عیسیٰ (۱۱) زامن وو، خو
د مغلو د لښکر سره په یوه جنګ کښې پخپله عیسیٰ او (۹) زامن
یې ووژل شو او صرف دوه زامن یې حسن او یعقوب پاتې
شول ، د حسن اولاده په حسن زي او د یعقوب اولاده په-
یعقوب زي یادیږي او یو بل دریم زوئ پس مرګي شوی ؤ
چې اکا یې نوم ؤ او اولاده یې په اکازي یا دیږي.

دغه دري واړه کورنۍ د کوه سیاه نه واخله تر مابن غرونو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې علاقه کښې آباد دي . حسن زي او اکازي داباسیند په مشرقي غاړه او مداخیل په مغربي غاړه آباد دي او د یوسف د دوه زامنو موسیٰ او ماليِ اولاده د بُنیر په علاقه پرته ده ، د بُنیر په قطب د سوات غرونه دی ، قبلې ته یې سمه رانیزي ، نمرخاته ته یې آباسیند او سویل ته یې د چملې علاقه وه ، د بُنیر نه چارچاپېره غرونه دي او په دې کښې ایلم او دوه سرې اوچت غرونه دي چې د سمندر نه لس زره او سل فټه اوچتوالی لري د دې غرونو په منځ کښې ځای په ځای کښې دي ، چې خلک ـ پکښې کرونده کوي .

د بُونیر آب هوا ښه ده او په غرونو کښې یې واورې کېږي د یوسفزو خلک په بونیر کښې دا ډول آباد دي : په نمرخاته یې چغرزی ، قطب ته یې گدای زی ، قبلې ته یې سالارزي سویل ته یې نورزي ـ په منځ کښې یې عایشه زي او دولت زي پراته دي .

د بونیر په پاچا نومې کلي کښې د پیر بابا مشهور ولی الله ـ مزار دی . د پیر بابا نوم سید علي ترمذي دی او د وی اصلاً د ترمذ نه د بابر د کورنۍ سره راغلي وو ، او سیدان دي او پلار یې بیا څه وخت چې همایون ، شېرشاه سوري د هند نه وشړلو ، د ده پلار بېرته د افغانستان قندوز ته لاړ او پیر بابا بونیر ته

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغی او هم دلته وفات او ښخ شو.

د یوسف یوزوی او ریا ؤ، چې په بادي مشهور ؤ اخون درویزه ویلي چې دی خپلې مورته سپکې سپورې ویلې وې، نو هغې ورته ازار وکړو، او لاده یې ډیره نشوه، خو لږ وډیر چې دي هغه د چغرزو سره او سیږي او په هغو کې دي. او د یوسف د بل ځلورم زوی اکو اولاده په کوز او برسوات، دیر او پنجکوړه استوګن دي. د اکوزو د وه څانګې دي، یوه یې خواجه زي او بله یې راڼي زي دي. د سمې راڼي زي د نیولې علاقې نه د مالکنډ تر غرونو پراته دي او بر راڼي زي د مالکنډ پورته پراته دي، دخواجه زو ځینې څانګې په برسوات کښې استوګن دي. د دې ښاخ یوه څانګه ملي زي په دیر کښې او سیږي.

سوات یو ښکلی ځای ؤ، خو د یوسفزیو د کورنیو جنګونو له کبله لکه خوشحال خان چې وایي یو وران رباط ترې جوړ شوی ؤ، خو میاګل سوات عبدالودود صاحب چې د شلمې صدۍ په اوایلو کښې دلته حکمران شو، هغه سوات بیا ښه ودان کړو.

د میاګل صاحب د کورنۍ حال داسې دی چې وایي: په برسوات شامیزي قبیله کښې عبدالواحد نومې سړی او سیده چې په قام سایی قندهاری د مومند و د علاقې سره کمرنه راغلي وو. د ده کره غالباً په ۱۷۸۴ع کښې یو هلک پیدا شو، چې نوم یې عبدالغفور

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېنودی شو. دغه هلك يو نامتو شخصيت، عابد، زاهد جوړ شواو د سوات په باباجي مشهور شو، څوك وړته د سوات اخون صاحب او څوك وړته د سېدو غوث هم وايي. سوات صاحب ابتدايئ تعليم د خپل پلار سره کړی ؤ او د نوړې لوړې زده کړې د پاره د مردان علاقې ته ورغی او څه موده يې په ګجرو ګړی کښې د عالمانو سره تېره کړه او علم دين يې حاصل کړو، بيا څوکنو ته ورغی او هلته يې د دينی پوهې زده کړه وکړه، بيا د روحاني تعليم او فيض د پاره د شيخ رحمکار کاکا صاحب په زيارت کښې يې چله وکړه او وروسته د پېښور د حضرت جي بابا په خدمت کښې حاضر شواو د هغه نه يې فيض حاصل کړو، د هغې نه وروسته د صوابۍ تور ډېرې ته ورغی د مولانا محمد شعيب صاحب (رح) نه يې لاس نيوی وکړو او بيا ـ څلوېښت کاله پس خپل کلي سوات ته راغی او په سيپل بانډې نومي کلي سوات کښې د ېره شواو بيا يې د نيکي خېلو په قام کښې واده هم وکړو او وروسته بيا په مستقل ډول په سېدو کښې استوګن شو.

اخون صاحب د خپلې زمانې يو پرهېزګار، متقی او ستر مجاهد شخص ؤ او د سيکانو سره يې غزاګانې کړې دي او د سيد احمد شهيد بريلوي او د سيد اسمعيل شهيد ټينګ ـ

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری ؤ او بیا یې د پیرنګیانو د زورګیر حکومت هم ډېره سخته دښمني وکړه او ډېرې غزاګانې ورسره کړې دي، او هغه یو روحاني پیر او بزرګ ؤ نو ډېر ماذونان او مریدان یې لکه، لوی مجاهد ملا نجم الدین اخونزاده د هډې صاحب، د مومندو دلښکرمشر، او ملا پیوند صاحب سید، دوزیرستان ستر مجاهد او ملا همزالله صاحب سید، د تګاو ملا صاحب، دغزني ملا مشك عالم صاحب، د موسیيؑ اخونزاده صاحب او نور ستر شخصیتونه د سوات صاحب مریدان، اخلاصمندان او ماذونان وو.

سوات صاحب به غالباً په ۱۸۷۷ع کال کښې وفات شوی وي د هغه د وفات نه پس سید عبدالجبار شاه د ستّهٔ ئې د سوات حکمران شو، خو وروسته د سوات صاحب نمسي شېرخان او میاګل عبدالودود په اتفاق شول او عبدالجبار شاه یې په مقابل کښې ماتې وخوړه او میاګل عبدالودود په کبل کښې په ۱۹۱۷ع کال کښې د سوات بادشاه انتخاب شو، انګریزی حکومت میاګل صاحب په ۱۹۲۶ء کښې د سوات والي ومنلو.

میاګل عبدالودود صاحب یو غیر معمولی سړی نه ؤ بنه منظم شخص ؤ او د مملکت د ادارې قابلیت یې لرلو.

آخر په ۱۹۴۹ع کال کښې یې د سوات د حکمرانۍ اختیارات

«۱» ستانه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل زوی شهزاده عبدالحق جهانزیب ته پخپله رضا وسپارلو او صفه هم بنه لایق، قابل او تعلیم یافته شخص ؤ، ده په سیدو شریف کښې یو ډګري کالج په نوم جوړ کړی دی او په سوات کښې یې ابتدائی تعلیم وړیا رایج کړو. وروسته د پاکستان د جوړېدو نه څه موده پس چې ریاستونه له منځه لاړل، د سوات دیر ریاستونه هم د صدر محمد ایوب خان په وخت کښې لرې کړی شول او دغه علاقې په سرحدي صوبه کښې شاملې کړی شوې او اوس د سوات شهزاده جهانزیب ته اعزازی د میجر جنرال خطاب ورکړی شوی دی. او په سوات کښې اوسیږي.

دیر:

لکه چې ویل شوی دی دیر کښې یوسفزی قبیلې د اکوزو څانګې د خواجه زي ملیزي اوسیږي.

د دیر علاقه اکثره غریزه ده، په نمرخاته کښې یې د سوات ریاست، قطب په نمرخاته کښې یې ګلګت او کشمیر واقع دی روغ په قطب یې چترال او قطب قبلې ته یې د افغانستان برید لګېدلی دی، او د قبلې پلو یې باجوړ او سویل ته یې مالکنډ دی. رقبه یې ویلی شي چې دری زره (۳۰۰۰) مربع میله ده، ددې

Kitaboona.BlogSpot.Com

علاقې مشهور سیند پنجکوړه دی، چې په پخوانۍ تاریخ کښې د ګوړي شهرت لري.

د دې علاقې اولس په غالباً لږ و ډېر د شیڼو[٦] او ولکو[٧] تنو په منځ کښې وي. دا منطقه د خپل طبیعي محل و قوع په لحاظ د ډېر سیاسي اهمیت حامله ده. د دې ریاست د حکمران ټبر باني ملا الیاس صاحب نومی سړی ؤ چې د خپل زهد او تقوی په وجه د اخون بابا په نامه مشهور ؤ او په ملینزو کښې د - پاینده خېلو په ذیله کښې ؤ، ده په لسمه هجري صدۍ کښې خپله ګدۍ نشیني په حکومت بدله کړه او په دیر کښې یې د دیو ریاستي حکومت بُنیاد کېښود، او غلام خان[١] د دیر خان شو. د هغه نه پس اقتدار قاسم خان ته ورسید، (اخوکېړو لیکلي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ) دا سړی د خپل وخت ډېر مقتدر حکمران

---

(۱) خوکېړو د خپل کتاب پټهان په ۵۳۶ مخ کښې د الفسټن په قول وایي چې لومړی حکمران د دیر اسمٰعیل خان ؤ چې د خوشحال خان خټک معاصر ؤ، او له هغه سره یې ملاقات هم شوی ؤ. او بل وایي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ، خو د جندول خان اثاب الدین خان وېلي چې الیاس بابا د ابراهیم بابا او هغه د ابا احمد او هغه د پاینده بابا ځوی وو او د الیاس بابا نه سهیل ضفرخان او غلام خان وو چې د دیر حکمرانه کورنۍ د ضفر خان اولاده ده، د محمد شریف خان نه پس اورنګزېب خان او وروسته شاه جهان خان نواب شو، او د هغه نه پس خسرو نواب شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

This page was missing from Original Book, We were unable to find a copy of the book.
Pardon.
Team: Kitaboona

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهور ؤ د دیر نواب شو.

انگریزي حکومت هند، ده ته هم په ۱۹۰۸ع کال کښې دنوابی خطاب ورکړ او په ۱۹۱۸ع کښې انگریزي حکومت د ده وظیفه سالانه پنځوس زره روپۍ کړه او د دیر نواب شو او دا خطاب د دوی په کورنۍ کښې موروثي ومنلی شو او د ده زوی شاه جهان خان یې ولیعهد ومنلو.

باد شاه خان نواب په ۱۹۲۵ع کښې وفات شو او په ځای یې - شاه جهان نواب شو، خود نوابۍ په معامله ورسره خپل ورور عالم زیب خان مخالفت پیل کړو. د عالم زیب خان مرسته به د باجوړ بنار خان مرحوم محمد جانخان او د سوات والي میا گل صاحب کولو. دا مخالفت ورو- ورو ډیرشو او جنگ تري جوړ شو، او عالم زیب خان ماتې وخوړه او د باجوړ د شموزو علاقې ته لاړلو، آخر انگریزانو مداخله وکړه او د دوی په مینځ کښې یې فیصله داسې وکړه چې عالم زیب خان ته یې پنځه سوه روپۍ (غالباً چې پنځه سوه وي) د میاشتې وظیفه مقرره کړه او د ریاست دیر د حدودو نه یې بهر کړ او د مردان په علاقه کښې به اوسېدلو.[1]

نواب شاه جهان دیو مخصوص مذاق او طبیعت خاوند ؤ او په

---

(۱) خو ماته شهاب الدین د جندول خان ویلي چې دا پنځه زره نه بلکې پنځه سوه روپۍ وې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې شلمه صدۍ کښې د ریاست د خلکو په ژوند کښې هیڅ ډول بدلون نه تیار نه ؤ. هلته د منظم تعلیم هیڅ انتظام نه ؤ.

د پاکستان حکومت د چلې پالیسۍ په اساس دی په اکتوبر ۱۹٦۹ع کښې د ریاست نه لرې کړو او لاهور ته ولیږلی شوا و په ځای یې ولیعهد خان خسرو نواب مقرر کړی شو.(۱)

اوس د دیر ریاست په سرحدي صوبه کښې گډ کړی شوی دی او یوکمشنرې اداره کوي.

د یوسفزوبله مُهمه قبیله منډړ ده.

«منډړ»

د منډړو قبیله د مردان په علاقه ان د چملې پورې پرته ده او د چملې نمرخاته اباسیند، قبلې ته یې یوسفزي قطب ته یې بونیر او په سویل مهابڼ دی.

دا علاقه یوه دره ده، میداني علاقه یې لږه ده او ځمکه یې هوا واره نه ده غریزه ده. دا علاقه وروسته د سوات سره

---

(۱) د نواب شاه جهان سره یې د هغه زوی شهاب الدین خان د جندول خان هم د جندول نه لاهور ته فرار کړو، نواب صاحب شپږ د یرش (۳٦) کاله نواب ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وتړلی شوه. دا مبلې مشهور جنګ په ۱۸۶۳ع کښې په دې علاقه کښې شوی دی او دا علاقه د مندړ قبیلې مرکز دی. دچملې نه سویل ته د صوابی علاقه ده او په دغه ټوله علاقه د مندړ قبیله پرته ده.

د مندړو څانګې

د مندړ درې زامن وو، چې منور، خضر او رځړ بومونه یې وو.

د منوړ هم دوه زامن وو، (۱) عثمان (۲) اتمان ؤ. د عثمان هم دوه زامن وو، (۱) کمال (۲) امان ؤ. د کمال اولاد ته کمال زي ویلی شي او پخپلو کښې هم په دوو څانګو وېش دي، چې یوه څانګه یې مشران زي او بله کشران زي بلل کیږي. (د طوروخانان په مشران زو کښې دي.) او د هوتي مردان خانان په کشران زو کښې دي.) په کشران زي کښې اکوزي هوکړه دي چې د عنایت خان د د ربیې بنځې اولاد ده او په معیار وکښې استوګن دي. د وتمان اولاد هم دوه بناخه ده. یوه یې اکازي، کنازي او علي زي دی، دوی ته وتمان نامه هم ویلی شي او دا خلک دا باسینډ په غاړه د مهابڼ په سویل پراته دي، توپی، مینی، کوټه، مرغز د دوی په علاقه کښې مشهور کلي دي. او په دویم بناخ کښې یې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدو اولاده ده چې دوې دوتمان نه په قبله پراته دي او د دوې د ذېلې ښاخونه په دې ډول دي:

اول - اباخېل: په کوندره، زيده، هنداو شامنصور کښې.

دويم - عمرخېل: په کالا، دره، صوابۍ، مانيرۍ کښې او ميراحمد خېل په پنجتار، ډاګۍ، توتائۍ، باچا او بام خېل کښې استوګن دي.

«رځړ»

رځړ: دا ئېه په پښتونخوا کښې وېش ده: ماني زي، ملك زي اكوزي، خضرزي او محمود زي.

مانيزي: په ډاګۍ، ترلاندۍ، ترکۍ، پرموڼۍ او دينا کښې.

ملک زي: په يارحسين، شېردره او يعقوبۍ کښې استوګن

اکوزي: په دوبيانو، سره چينه او اسمعيلا کښې.

خضرزي: په شيوه، کالوخان او شېره غونډ کښې او محمود زي يا مامون زي په ټوپي کلي، شيخ جانا، سوتبا او نارنجي کښې پراته دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ترکاڼي»

اخون درويزه ليکي چې د شيخا ياخاڼي د وه ښځې وې يوه يې «مرجانه» او بله «بسو» نوميدله. د مرجانه زامن يوسف او مندړ وو او د بسو زوی ترکاڼي دي چې اوس په باجوړ او نورو ځايونو کښې پراته دي او په لويه کښې (۱) ماموند، (۲) سالارزي دي. خوځينې ليکي چې سالارزي د ماموند زوی دی او نور د برزي او خېلونه دي چې ځکښې يې يادونه شوې ده:

«باجوړ»

د باجوړ علاقه به اندازاً څه پنځه ويشت (۲۵) ميله اوږده او شل (۲۰) ميله پلنه وي. د دې علاقې قطب ته د پنجکوړې سيند دی، قبلې ته يې د کونړ علاقه افغانستان دی او نمرخاته ته يې اتمانخېل دي، او جنوب ته يې د مومندو علاقه ده. د باجوړ علاقه په پنځو برخو ويشلې شوې ده:

(۱) چارمنګ (۲) بابوقره (۳) سورکمر (۴) رود (۵) د ماموند علاقه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جندول د پنجکوړې د سیند او باجوړ ترمنځه پروت دی ،
دا دره تقریباً اته (۸) میله اوږده ده او څلور میله پلنه ده.
د جندول د پر نامتو حکران خان عمراخان د امان خان زوی
د فیض طلب خان نمسی و. د پلار د مرګ نه پس د عمراخان
او د وروړ شیرعالم خان ترمنځه په اقتدار ورانی راغی او جګړې
ونښتې او عمراخان کامیاب شو(۱)، او تر ۱۸۸۲ع پورې یې د جندول
او خوا وشا علاقې ونیولې او په ۱۸۸۰ع کښې یې د دیر نواب محمد
شریف خان ته ماتې ورکړه اخر انګریزان د شریف خان سره و
دریدل او په ۱۸۹۵ع کښې عمراخان مات شو او کابل افغانستان ته
وتښتېد او هلته د امیر عبدالرحمان خان سره دېره شو او هم هلته
مړ شو. او په همدغه کال د ۱۸۹۵ع کښې د مالکنډ ایجنسي هم
انګریزانو جوړه کړه او د هند د مرکزي حکومت ماتحت وه ، خو په
۱۹۰۱ع کښې چې څه وخت سرحدي صوبه جوړه شوه، نو دا ایجنسي
په هغې صوبې وتړلې شوه او اوس د پاکستان د جوړېدو نه پس
هم د سرحدي صوبې سره ده.

---

(۱) د جندول خانان په مست خېلو مشهور دی، یوه د فیض طلب خان کورنۍ ده چې
عمراخان هم له دې کورنۍ څخه و ، او بله غفارخېل دی، چې د شاهي خانان وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کیکیاڼي»

داقبیله د خپلې مور په نامه مشهوره ده. روایات داسې دي چې د شیخا د مرجانه بنځې نه دوه زامن وو چې یو یې «مند» چې اولاده یې یوسفزي او مندړ دي او د بل زوی نامه یې «مک» ؤ او د ده یوه لور وه چې په زیرک نومې سړي واده وه، اولاده یې په کیکیاڼي مشهوره ده.

کیکیاڼي د پېښور په ضلع د واوه کښې استوګن دي.

«غوریاخیل»

د روایاتوله مخې د کُند د ویم زوی غوري یا ابراهیم ؤ، چې اولاده یې په غوریاخېل یادیږي.

د غوري زامن: دولت یار، خلیل، زېراني، ملاګوری دی ملاګوری، متبنی، دی.

د دولت یار دوه زامن وو، ۱، مهمند یا مومند، ۲، داؤدزی.

د مومند یا مهمند هغه اولاد دې ته چې په سمه یعنې پېښور کښې پراته دي، هغوی ته کوز مومند وایی، او هغه چې په غزنه علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

استوګن دي هغه په برمومند یا دیربي او دا دواړه یوشۍ دي
خو پردي حکومت پرې راغلی او سیاسي پولې او بندېزونه جوړ
شوي دي ، نو دا دوه ورونه هم سره بېل شوي او د ورورۍ
عزیزولي هغه پخواني نزدیکت نه دی پاتې شوی.

برمومند د کابل او کونړ سیند په د واړو غاړو د ننګرهار په
علاقه ، کامه ، ګوشته ، خوږیزو ، چکنور ، لالپوره ، خاص کونړ ، منګوال ،
او په نورو ځایونو او په غره کښې د مېچنې نه نیولې د کوهټي تارانو
پورې او په سارۀ د ناوګه نه نیولې تر لالپورې پراته دي چې مشهور
ځایونه یې ګنداو ، پنډیالی ، دانشکول ، وتمانزي ، دوېزی ، مېټي
کوهي خانزادګان ، بېډمنه ، شبتا ، طورخواه ، سپینکی تنګی ، د
خوېزو علاقه ، ګونګ ، سم غابنی ، وچه جوړ کاټ ، ورسک ، خامېک
کور ، ګدای تنګی ، ځنا ورچینه ، مزرینه ، اتاجوړ ، احدکور ونه
بخشي کور ، جمعه خېل او قوطی دي . دکرپې او خاپښی مشهور -
غابنې هم د مومندو په علاقه کښې دي ، او ایله زې غرېې مشهور
غر دی . د مومندو د علاقې نه غرونه تاو دي او ځینې درې هم
پکښې شته او خه وبې ځکه هم لږي اکثره خلک للمې کروندې
کوي او د کروندې خه ځمکې لږي چې د دوی ګذاره پرې کیږي
او اکثره ځوانان یې په مزدورۍ پسې د باندې ملکونو ته ځي ،
غریزه علاقه یې یخه ده ، واورې هم پرې کیږي ، خو میداني علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې کرمه ده.

داؤدزي:

داؤد زونه په قطب مهمنزي پراته دي او قبله په سويل ترې خليل دي. دوی د خليلونه په شماره کښې ډېر دي د دوی د مهاجرت وخت سم نه دی معلوم، خو ممکن دی چې د مومندو سره راغلي وي، د دوی د پېښور په قطبي پلو د کابل سيند د بناخوږ په منځ - منځ کښې پراته دي او ښه ودانه ځمکه يې په برخه شوې ده.

خليل:

د خليلو اوسنۍ علاقه به لږ و ډېر شل ميله اوږده او لس ميله پلنه وي.

د خليلو ملکانو ته ارباب ويلي شي، تهکال، سپينه وړه لنډۍ د دوی مشهور کلي دي.

د دوی ځمکې به مخکښې د باړې نه او به کېدلې، خو اوس د ورسک بند نه نهرونه راوتلي او راغلي دي او د دوی ځمکې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنې ودانې شوي دي.

څوکني:

د اخون درويزه په قول څوکني د خپلو ورونو نه مرور-
شوي وو. او تللي د سپين غره په لمنو کښې يې استوګنه اختيار
کړې وه.

د څوکنو په نمرخا ته اپريدي، په سويل يې وړکزي او
قبله په سويل يې (طوري)، دي او قطب ته يې سپين غردی. دا
خلک د خرمنی په دره او کرمان پراته دي، ښه کلک، جنګيالي او
کارکُن خلک دي، ښځې نرهول کارکوي، د باندې تګ را تګ
يې لږ دی. علاقه يې يخه ده نو اکثر جامې يې د وړې، شړې
نه وي.

د دوی ښه اتفاق او سُني مذهب دي. د څوکنو يو کلي په-
پېښور کښې هم شته دی چې د مياعمر صاحب (رح) د زيارت له کبله
ډېر مشهور دی.

زېراني:

د زېرانو خېنې تپې د تاجکو سره ګډې وډې په ننګرهار کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسیړي او د جلال آباد نه په شمال قبله یې غټ کلی شته دی.

او نور لکه پهارخېل، دولت خېل، احمدخېل او تارخېل د برومومند وسره کور کلی کوي.(۱)

---

(۱) خودا ماته نه دی معلوم چي چېرته اوسیږی. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځمند اولاده

دخرشبون یا خیرالدین د یو زوی (کند) د اولادی حال خو څه نا څه ولیکلی شو، اوس د هغه د بل زوی (ځمند) د اولادې څه مختصراحوال لیکلی کیږي.

ویلی شي چې د ځمند څلور څانگې دي: (۱) خویشکي (۲) کستاني (۳) مهمنزي (۴) تونچي دي. ویل کیږي چې مهمنزي د پخوانه د خانبني خېلو په ډله کښې ورگډ شوي دي.

د پېښور په استوگنو پښتنو کښې د ځمند په اولاده کښې مهمنزي مهمه قبیله ده، او ورسره بله قبیله د خویشکو ده. ویلی شي چې د اخلک هم پخوا د ارغستان د علاقې سره لگېدلي د پشین په څمکه اوسېدل، خو لکه نورځنې پښتانه قبایل چې د ترینو د بد گذرانه نه تنگ او هجرت ته مجبور شول، دغسې دوی هم د ترینو نه تنگ او راپاڅېدل، ځنې خویشکي ملتان ته لاړل او ځنې غزني او کابل ته راغلل او څه خلک یې د غوربند په دره کښې آباد شول.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوږشکو قبیلې د بابر سره تعلق ؤ، د مغلي بادشاه بابر په هند باندې د حملې په وخت د هغه په لښکر کښې ډېر پښتانه وو، چې ډېره برخه یکښې د خوږشکو وه. خوږشکي د خپل یو سردار سلیم خان په مشرۍ د بابر په مرسته د ابراهیم لودي سره په پاني پت کښې جنګېدلي دي، او بابر او د هغه زوی همایون په خوږشکو ته په درنه سترګه کتل. د خوږشکو د قبیلې څه خلک چې د بابر سره هند ته تللي وو، هغه خلک اوس په افغان قصوره مشهور دي، او د ستلج سیند په دواړو غاړو اوسیږي.

دخوږشکو څښې تپې لکه: بټک زي، حسین زي، شهاین زي مسلمان او کرلاني د قصور نه په قبله پراته دي. او دوی ته به پخوا د برکلي او سید ونکي ویل کېده او څښې تپې لکه: عزیز زي جنوزي، ابراهیم زي او نورې چې د قصور نه په نمرخاته دي، هغوی ته به یې د لرکلي او سید ونکي ویل. څه موده پس دا خلک په خپل منځ کښې سره ونښتل او څښې تپې نرې لاړې، په خواجه او ټانده او هیروال آبادې شوې. دا خلک اوس هم په افغان قصوره مشهور دي، که څه هم دوی نه په پښتو پوهیږي او نه یې لباس د پښتنو په شان دی، خو خوږشکي او پښتانه دي.

دخوږشکو څښې خلک په پښین او قندهار کښې هم شته دي او یوه تپه یې په غوربند او څه خلک یې د نوښار په تحصیل د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی نوښار په قطب د لنډي سیند په غاړه په خوږشکي نومې
کلي کښې استوګن دي.

د پښتنو مشهور صوفي شاعر «ارزاني» د بایزید روښان انصاري
همعصر ؤ او روښاني پیر ؤ ارزاني د خوږشکو په قبیله د
عزیزي په زیله کښې ؤ.

د خرشبون د بل زوی «کسي» حال داسې دی.

کسي

ویلی شي چې د کاسیانو یولس تپې وې چې مخکښې یادې شوې
دي او شینواري هم پکښې داخلې دي. لکه د پټې خزانې په قول
ویلی شي چې د خرشبون نوره اولاده لکه کند او جمند چې د
غوریې مرغې نه کډې کولو ته مجبور شو او د غزنې او کابل په
لور راوکوچېدل او بیا بشکته پېښور ته پسې راغلل، نو د دوی
د بلې څانګې ورونه کاسیان بیرته د سلیمان غره ته ورغلل او هم
هلته مېشته شول، خو یوې قبیلې شینواري د خانبي خېلو سره
کډه راوکړه او د خیبر نه په قطب پلو غرونو کې واړول او
هلته مېشته شول. د دوی علاقه د کابل سیند بنې لور ته د
پېښور او جلال آباد په منځ کښې پرته ده. قبلې ته یې خوګیاني

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جنوب یې سپین غر، په شمال یې د مومندو علاقه او په نمرخاته یې خیبر او ملاګوري دي. د شینوارو څه خلک د د شیخ بابا په دره علی‌نګار او ځاګه کښې د برو مومندو سره، او څه خلک یې د کوټ په شیګل دره، او د کوز کنړ د بوډیالی په «کنډ»، نوي کلي کښې استوګن دي.

د شینوارو مشهور تجارتي ځای لنډي کوتل لوارګی دی، څه خلک یې کوات او کشمیر کښې هم شته.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه طبقه

«غورغشتي قبایل»

داقبایل د خپل نیکه غورغشت چې د قیس عبدالرشید دویم زوی دی، په نامه غورغشتي یادیږي.

ویلې شي چې غورغشت د ۳۸۸ ه کلو نو خواو شا لاژوندی ؤ. د غورغشت درې زامن وو (۱) دانی (۲) بابی او (۳) مندو په دوی کښې د داني اولاده مهمه کڼلې شي د داني په اولاد کښې مهمه قبیله دکاکړو ده چې وروسته به یې ذکرا و یاد راشي.

بابي: ددې قبیلې خلک په قلات کښې آباد دي او ځینې د کویټې خواو شا هم مېشته دي. د جوناګړ نوابان د دې قبیلې نه وو او په دوی مربوط دي.

مندو: د مندو اولاده په مندوخېل مشهوره ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«دغور غشت نسب نامه»

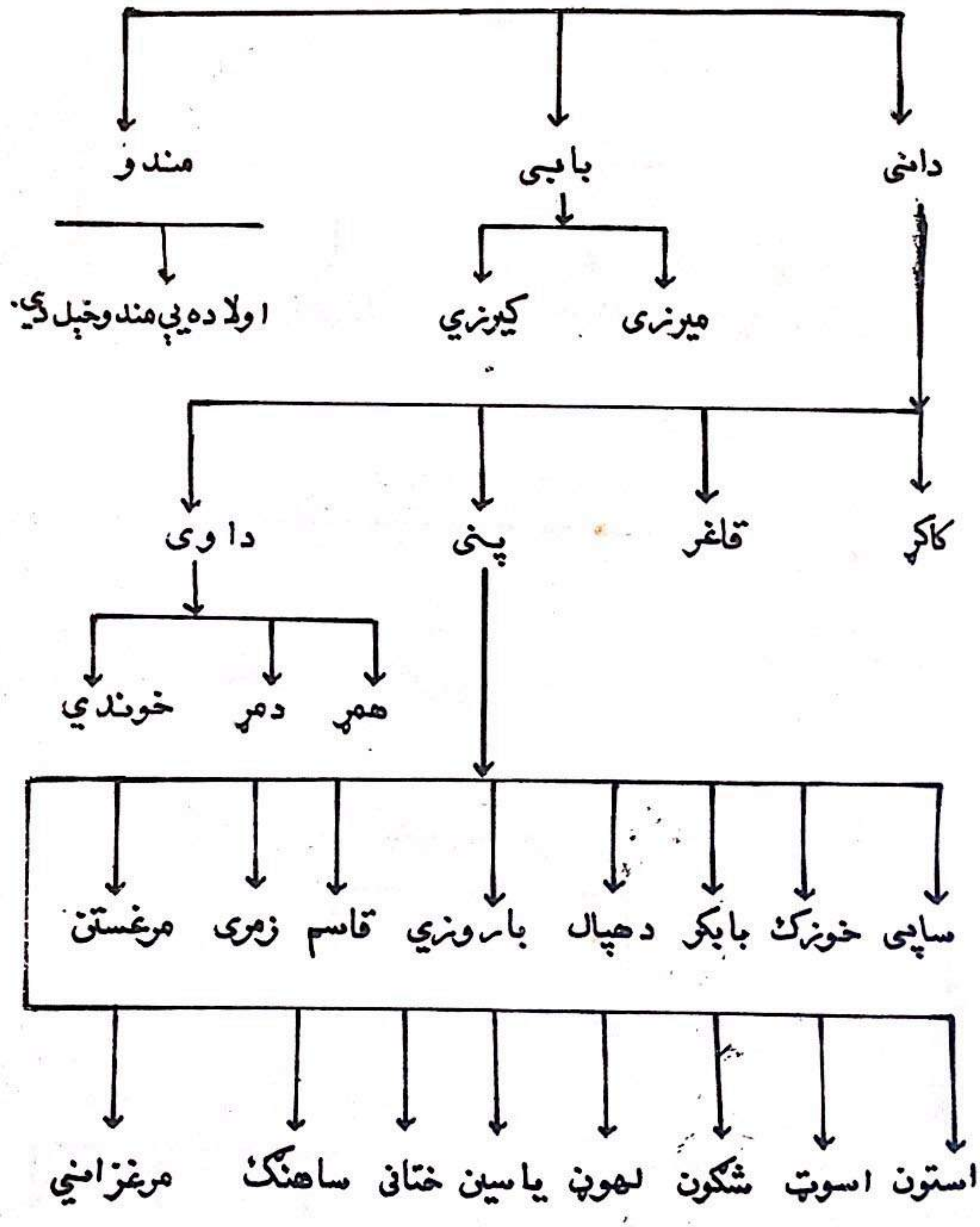

(پاتې په بل مخ کې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

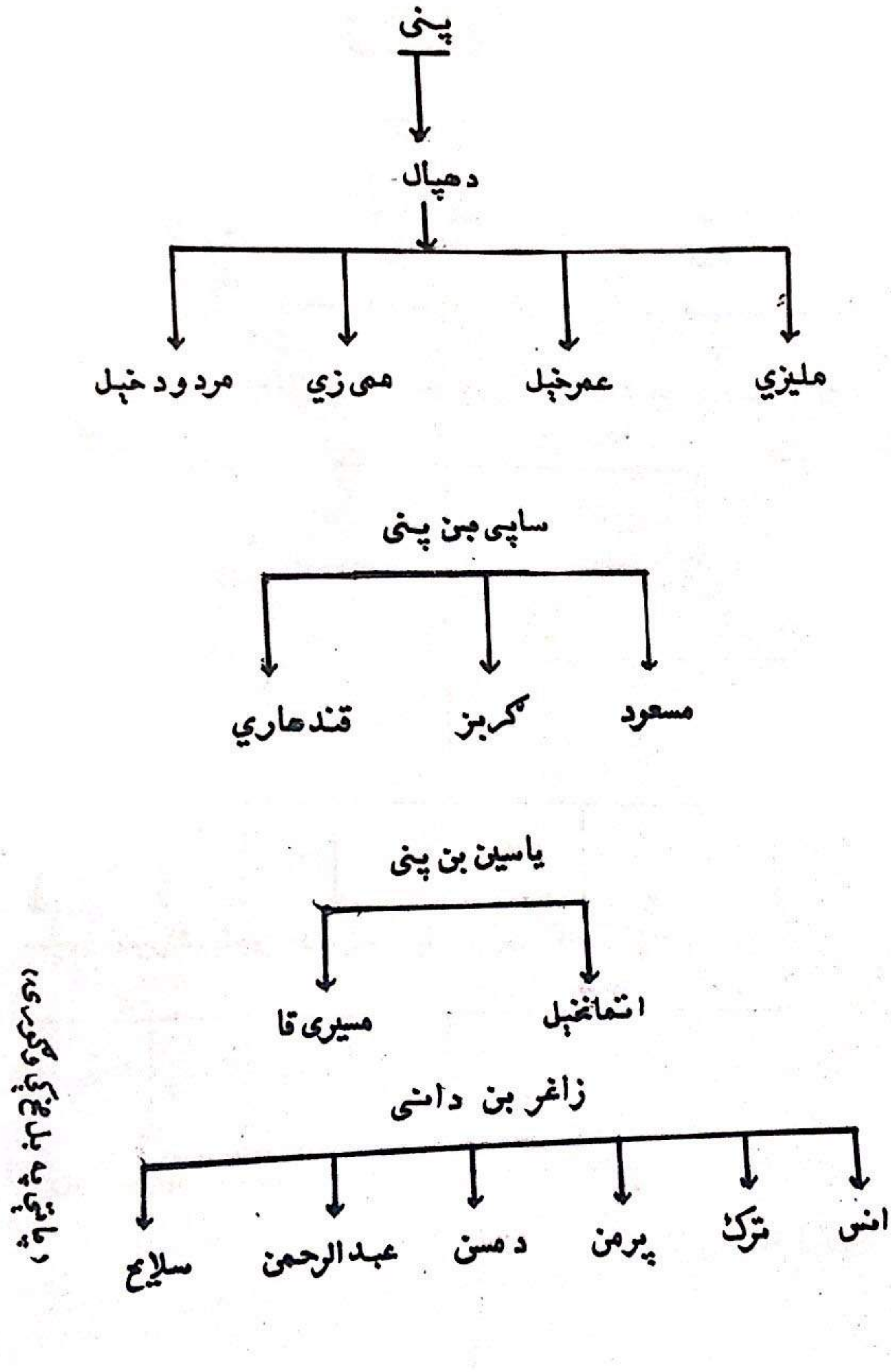

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاکړ

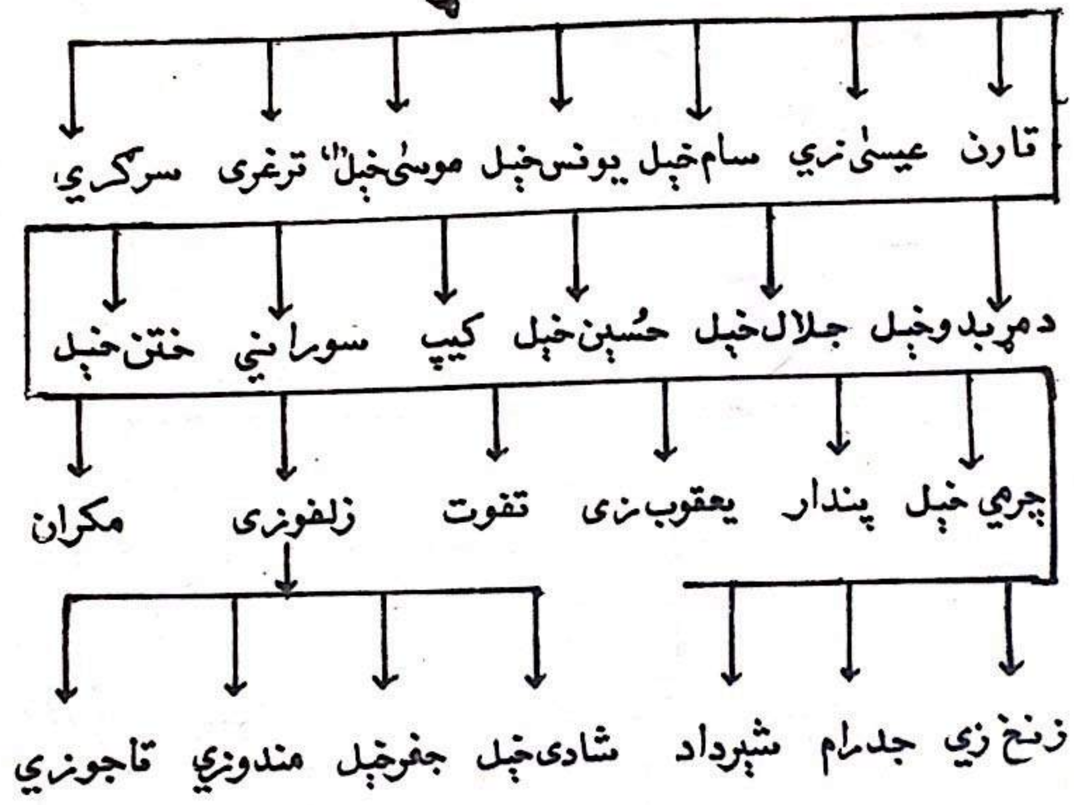

(۱) موسیٰ خېل په غزني کښې له اندړ وسره پراته دي.

نوټ: فرملي او سبري هم د کاکړ زامن دي. (وګوری تذکرهٔ روښن خان ۱۵۳ مخ) تایمنی د دکن حیدرآباد حکمرانه کورنۍ هم کاکړ دي (مخ ۲۰۴ خورشید جهان) او بهمني دوتانی دی (تذکرهٔ روښن خان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حسین بن جدرام بن کاکړ بن دانی بن غور غبشت نه :

- ادم
- سنام
- عمر
- حصام

او د بابکر د حسین د ورور بن جدرام بن کاکړ نه:

- الیاس
- منت

او د یعقوب بن کاکړ نه :

- یونس خېل
- سالار خېل
- سنجر
  - کیوی
    - حسین زي
    - یاسین خېل
      - ادوخېل
      - شمکور خېل
      - اتمانخېل
    - شمس الدین خېل
    - شموزي
      - داوړ
      - حسهار
    - شمعون
      - احمد خېل
      - کمال زي
      - ابوسعید زي
      - مردان زي
      - جلال زي
      - دوپزي
  - برم خېل
  - اتمان خېل
  - اودل خېل
  - خضر خېل
  - علی خېل
  - اوپی خېل
    - اجړزي
    - بابکر زي
    - انوزي
    - احمد زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

علی خیل بن سنجر نه:

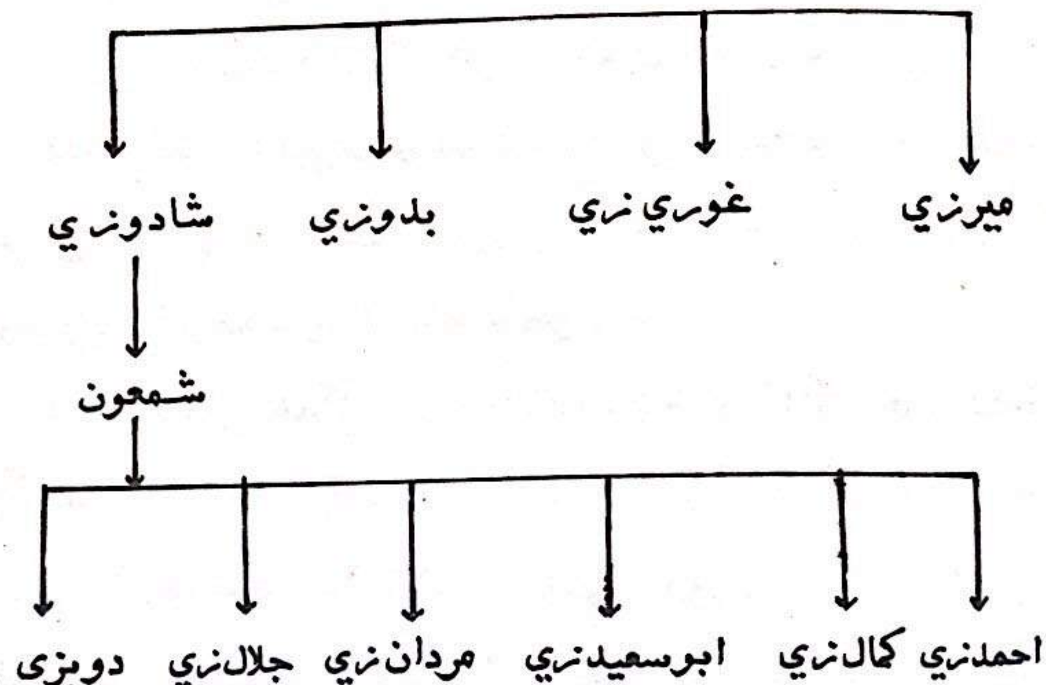

او د بابي بن غورغشت نه:

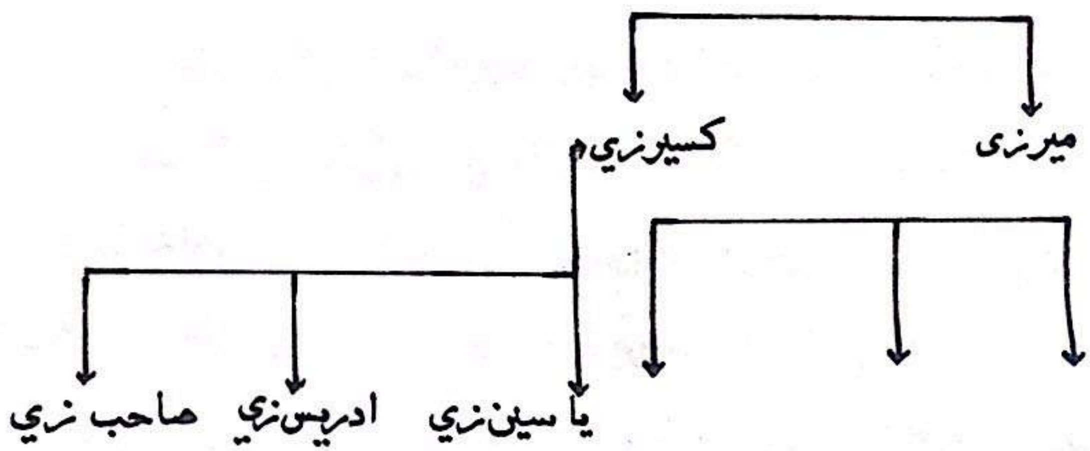

لکه چې ویلی شوي دي د غورغشت په اولاده کښې د داني په اولاد کښې کاکړ مهمه قبیله ده ویلی شي چې د دې قبیلې مورث اعلیٰ کاکړ نیکه ؤ، چې ډېر ښه سړی ؤ، او د غیاث الدین غوري په زمانه کښې وفات

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شویدی او قبر یې د هرات د جامع جومات په دروازه کښې دی او اوس هم شته دی، او ډېر خلک یې زیارت کوي.

داسې گومان کیږي چې دا قبیله ډېره لویه ده نو دا به -
پخوانۍ وي او کاکړ نیکه به ورو روسته کوم بنه سري پکښې پیدا شوی وي. خو په هرحال دغه مشهوره ده.

د کاکړو دوه څانگې دي: (۱) د سرزخېلو څانگه (۲) سنتیا څانگه ده او د دې دواړو څانگو نه ډېرې څانگې او ذېلې هم جوړې شوې دي. دا خلک د کویټې د وېژن په ځلورواړو ضلعو کښې پراته دي، څه د هزارې په ضلعه او څه په قندهار او هرات کښې هم شته دي.

د مشرقي پنجاب د کوهانه او خورجه په قصبو کښې او څه په -
بلند شهر هم کاکړ استوگن دي، او څه په دکن کښې هم شته دی.

هیبت خان کاکړ چې د خان جهان لودي له پلوه د سمانا حاکم ؤ، او د مخزن افغاني په تاریخ کښې ډېره برخه لري د کاکړو د سنتیا -
څانگې سره تعلق لري، او موسی خېل د غزني په ولایت کښې داندړ سره چې او سیږي. او لوی مجاهد نجم الدّین اخونزاده صاحب د هډې هم موسی خېل ؤ.

ناغر:

ناغر وړه قبیله ده اوس د کسي په ټبر کښې ترا نو کښې ورکه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د يو مؤرخ د « صولت افغاني » مؤلف زردا د خان -
هم د دې قبيلې غړى دى .

پنړي :

پنړي هم د کاکړو په شان يوه پخوانۍ قبيله ده ، خوږه
قبيله ده .

د پنړو ځينې خلک په افغانستان او څه د څوکنو سره نژدې
او څه په دکن کښې استوګن دي . په دې قبيله کښې د خاندکور
د بارونړو په څانګه کښې دى .

نوټ : لکه څنګه چې د خانې خپلو ټپې مشهورې دي ، د غسې د کاکړو
نارې په پښتو موسيقۍ کښې ډېر شهرت لري ، او مرحوم محمد ګل نوري
دا نارې د يو کتاب په شکل راټولې کړې دي ، او په کابل کښې چاپ
شوي . . - - - - - - - - - - - - - - - (سيال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د "ګدون" نسب نامه

د شجرو نه ګدون هم د غورغشتو يوه څانګه ده او په وروړه کښې ګدون، موسی خېل او ساپي سره نژدې دي او نور ورونه يې هم شته دي، خو ګدون د مخکښې نه د خامبني خېلو په ګند کښې شامل شوي او د مهاجرت په وخت کښې هم د هغو سره ملګري وو او د شيخ ملي په وېش کښې دغه برخه ځمکه رسېدلې چې اوس پرې پراته دي.

ګدون يا جدون

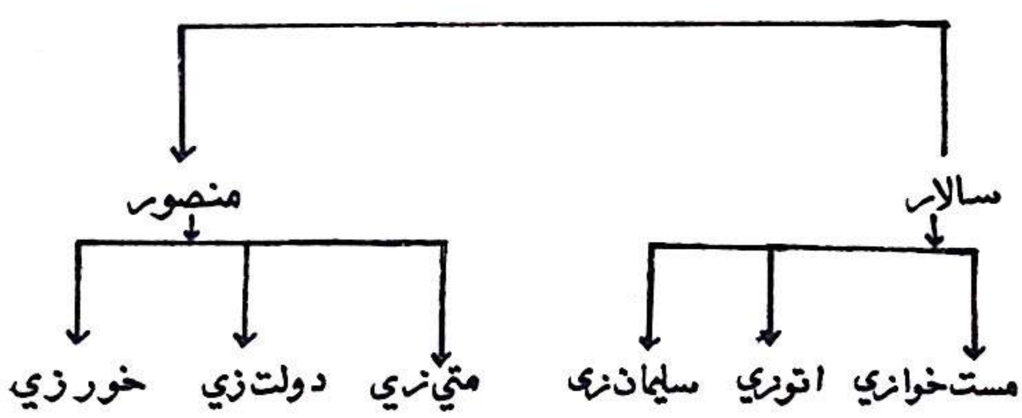

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خور زي بن منصور

- شايب زي
- ماما زي
- خليل زي
- امرا زي

دولت زي بن منصور

- يعقوب زي
- شان زي
- حسن زي
- بهلول زي

متي زي بن منصور

- الدر زي
  - ولي خېل
  - قاسم خېل
  - شاهي خېل
  - الله داد خېل
  - خواجه رستم کور
  - ادين زي
- عمر زي
  - ګوار زي
  - يعقوب خېل
  - عيسی خېل

اتوزي بن سالار

- عيسی خېل
- عبدالرحيم زي
- محمد خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

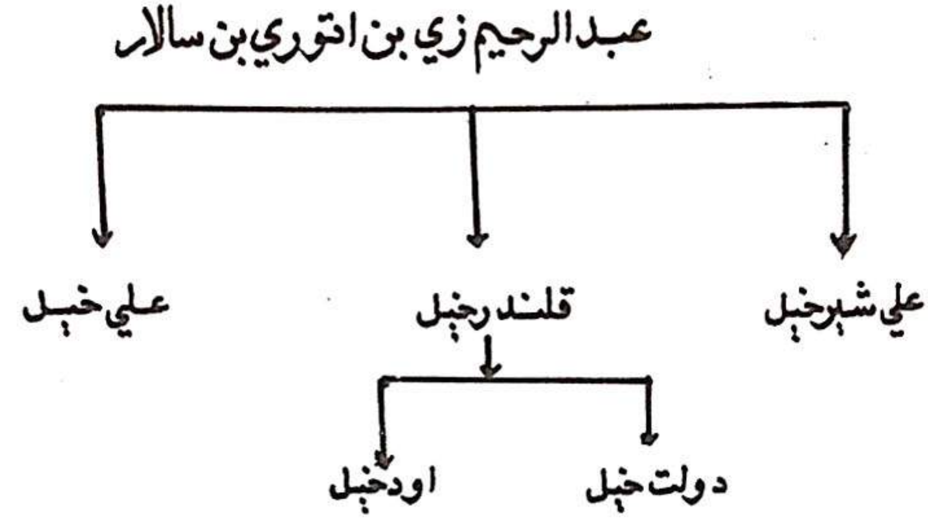

شجره موسی خېل د کاکړ زوی

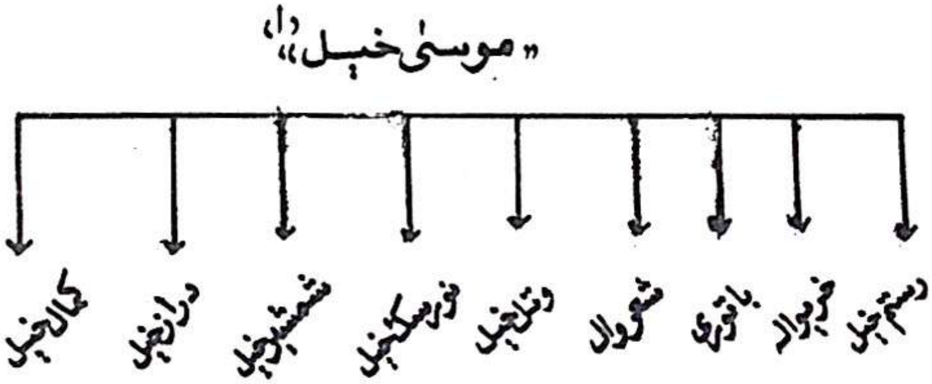

نوټ: دا خلک د غزني په ولایت کښې د اندړو سره اوسیږي، لوی مجاهد نجم الدین اخونزاده صاحب هډه همدوي تپې نه ؤ. (ښتیال)

د شجرونه چې معلومېږي نوکدون قبایل په دوو څانګو، سالار او منصور باندې وېش دي. د سالار د څانګې خلک اکثر د هزاره په غرونو کښې ان تر (رش، پوري پراته دي. د دوی علاقه-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډېره زرخېزه او ودانه علاقه ده او دد ې دوارو څانګوپه منځ کښې اکثر بدۍ هم وې .

ویلی شي چې دګدون د موږث اعلی نوم اشرف ؤ، وروسته په ګدانه مشهور شو. د اخلک د ګدون یا جدون په مهابن - غرونو پراته دي او څه د مردان په علاقه د باینۍ په کلي کښې هم استوګن دي، لږ څه په کشمیرا و کیمبل پور په علاقه - کښې اوسیږي.

په چهچه کښې د غورغشتو کلی د اشرف ګدون آبادکړی ګڼلی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه طبقه:

«بېټني قبائل»

بیټن یا بیټ بن قیس عبدالرّشید

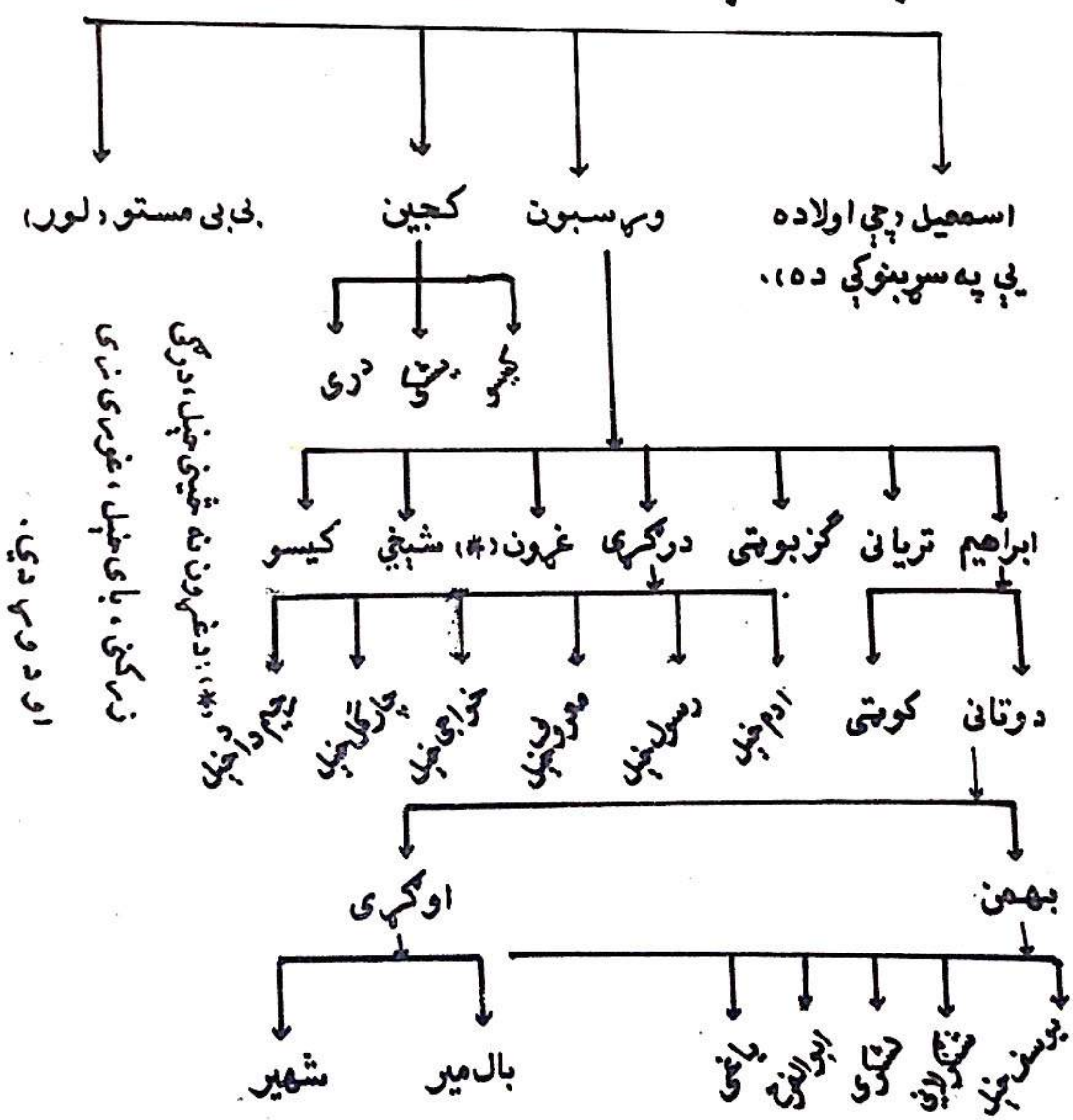

Kitaboona.BlogSpot.Com

اوړ شېخي نه: میرباز، اسمعیل صاحب خېل، غرتون، چلاک خېل، فتح خېل، درې پلارې.

د تریانۍ بڼ ورسبون نه: دمړ او چاکي دي.

دمړ

ملاخېل — تاجیخېل — جیتي — شاملک — باقي خېل — ړم — دیو — میسکړی

د چاکي نه

بیرم — همداني — سواتي — بشوړ — خاکي — بتازي

ویلی شي چې ښېټن د قیس عبدالرشید زوی دی نوموړی د بېټ نیکه په نامه یادیږي، د تولد او وفات نېټه یې سنه نه ده معلومه خو د «پټه خزانې» په قول چې بېټ نیکه د خرشبون د ژوند په زمانه کښې هم ژوندی ؤ، او خرشبون په ۱۱۴ م کښې وفات شوی دی، نوبنا په دې شهادت موبږ د بېټ نیکه د مړینې نېټه د ځلورمې هجري صدۍ اخري کلونه ګڼلی شو.

بېټ نیکه یو خدای دوست او متقي سړی ؤ او په خپل ژوند کښې یې د عراق او عربستان سفر هم کړی دی، او د هغه ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بنوخلکو د فیض نه یې برخه اخیستې ده او په پښتنو کښې د ولي الله په نامه شهرت لري.

دا مناجات بېټ نیکه ته منسوب دی:

لویه خدایه، لویه خدایه ستا په مینه په هرځایه
غرولاړ دي درنا وي کښي تولهٔ شروي په زارۍ کښې
دلته دي د غرو لمنې زمونږ کړدي دي پکښې پلنې
داوکړي د پر کړې خدایه
لویه خدایه، لویه خدایه

دلته زمونږ اور بل دی وږکورکي دي ووږ بوجل دی
مینه ستا کښې مونږ مېشته یو د بل چا په ملا تلهٔ نه یو
هسکا ومکه نغښته ستا ده د مرو وده هو لتا ده
دا پالنه ستا ده خدایه
لویه خدایه، لویه خدایه

د بېټ نیکه په اولاده کښې د وړ سبون او کجین اولاده ـ
کښلی شي، او اسمعیل په شروند کښې بېټ نیکه خپل فتره سرپن ته ور کړی وُ. د اسمعیل اولاده په سرېبنو کښې ګډه وده شوې ده.

د بېټ نیکه اولاده لومړی د کوه سلیمان په لړه کښې آباد ه وه خورشه موده پس د غلجو د لاسه د خپلې سیمې نه بې ځایه ـ شول او د کوه سلیمان په نمرخاته خوا د ګومل رود په غاړه او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا نک په حُمکومېشته شول، او په هندکښې د پښتنو دسلطنت په وخت کښې داخلک د ډېر اقتدار خاوندان وو، او د پښتني سلطنت په فوځونوکښې په ډېر شمېر شامل شوي وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه طبقه:

متوزي قبائل

د روایاتو مطابق بی بی متو د بېټ نیکه لور وه او په شاه حسین غوري واده وه، اولاده یې په متوزي مشهوره ده او مراد ترې غلجي او لودي قبائل دي او شجرې یې په لاندې ډول لیکلی شوې راغلي دي.

متوزي قبائل په دوو څانګو ویشلی شوي دي (۱) غلجي (۲) لودي.

څلورمه طبقه متوزي قبائل: لومړۍ څانګه غلجي:

«شاه حسین»

(۱) ښځه (بی بی متو) چې د بېټ نیکه لور وه.

(۲) ښځه (مهی) د کاغ دوړ لور وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

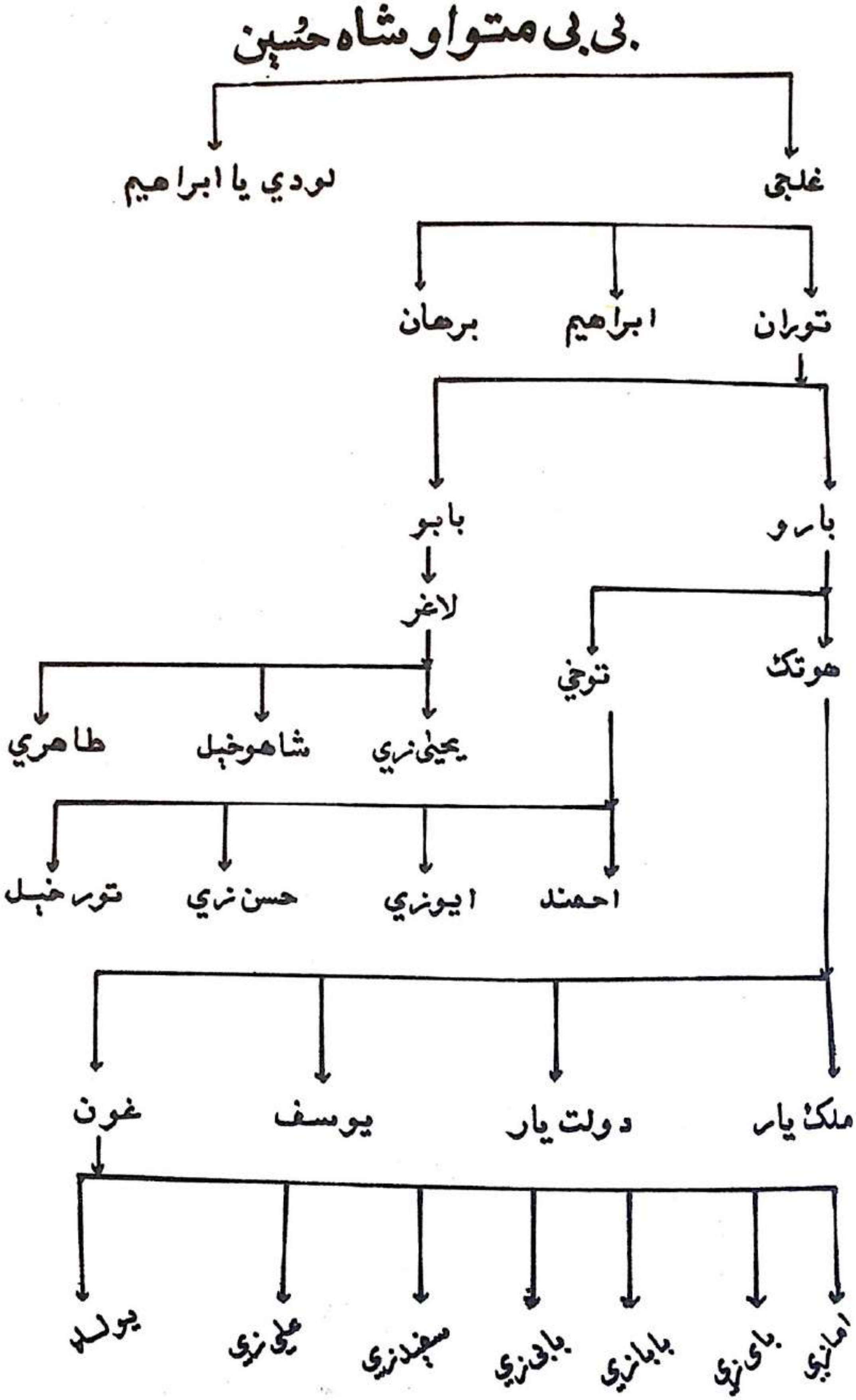

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

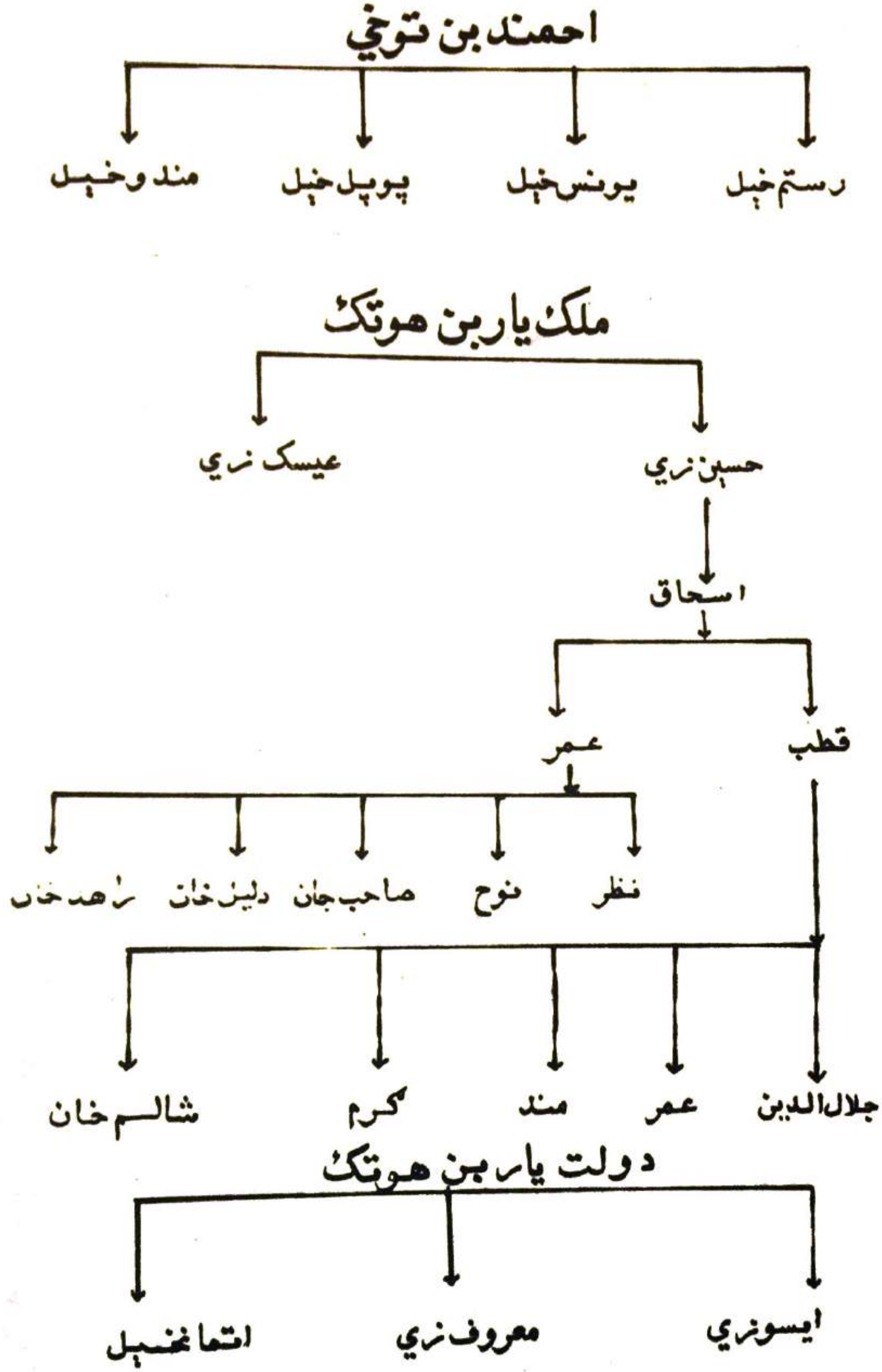

Kitaboona.BlogSpot.Com

يوسف بن هوتک

کتې زي ګدين زي کندل زي خادي زي صديق زي عمر زي

نوټ: "۱" هغه غلجو چې د محمد غوري سره هند ته تللي وو په ۱۲۰۶ ع نه تر ۱۲۹۰ ع پورې په هند کښې (۸۴) کاله حکمراني کړې ده. لومړنی مؤسس يې جلال الدين فيروز غلجي وُ چې په ۱۲۰۶ ع کښې يې د کيکاووس دالتمش د زوی غلامانو نه حکومت ونيواو وروستنی سړی او بادشاه يې مبارک خان وُ چې بادشاهي ترې ناصر الدين تغلق ونيوله.

د دغو غلجو دوره (۸۴) کاله وه، او د ميرويس خان هوتک نه چې په ۱۷۰۹ ع کښې يې حکومت نيولی وُ، او تر ۱۷۳۷ پورې يې حکومت وُ، نو د دغه غلجو دوره (۲۸) کاله وه. د اپنځه سوه کاله څنګ کښې خبره وه.

د شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسين زي بن ملک يار بن - بارو، بن توران، بن غلجي بن متو او شاه حسين نه

"شالم خان"

حاجي ميرخان (ميرويس) عبدالعزيز عبدالقادر يحيیٰ خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي میرخان یا (میرویس خان)

بن شالم خان

نه

میرخان (میرویس خان) نه

- شاه محمود
- شاه حسین

عبدالعزیز بن شالم خان نه

- شاه اشرف

یحییٰ خان بن شالم خان نه

- محمد خان
  - نورالله
  - حاجي عبدالرحمن
    - شیرخان
    - عبدالرحیم
  - حاجي زمکه

نوټ : د میرویس خان شجره : میرویس خان بن شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسین بن ملک یار بن هوتک بن بارو بن توران بن غلجي بن بي بي متو او شاه حسین .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي ميرويس خان:

میرویس نیکه د پښتنو په تاریخ کښي لوی شخصیت دی او ډیر قدر لري. دی هغه څوک دی چي پښتانه يې سره راغونډ کړل او د قندهار ایراني حاکم گرگین کرچي يې و واژه او پښتانه يې آزاد او خپلواک کړل، دی څلور کاله ژوندی ؤ او بیا مړ شو، پس له مرګه يې ورور عبدالعزیز باد شاه شو، خو د پښتنو په طبعه برابر نه ؤ نو ووژل شو او بیا یخپل مرګ مړ شو او په ځای يې د میرویس خان زوی شاه محمود د پښتنو باد شاه شو، چي د افغانستان نه ورتیر، د ایران نه يې اصفهان هم ونیو او د پښتنو باد شاهي يې تر ترکیې پوري خوره کړه، څه موده پس هغه مړ شو او په ځای يې د تره عبدالعزیز زوی اشرف د شاه اشرف په نوم د افغانستان او ایران باد شاه شو، څو څه موده پس شاه اشرف ته ایراني لښکر ماتي ورکړه او خپل وطن ته په راتلو مجبور شو، په لاره کښي عبدالله خان بلوڅ وواژه او ایراني لښکري د نادر افشار په مشري قندهار ته راوړسیدلې او شاه حسین چي په قندهار کښي باد شاه ؤ او د میرویس خان کشر زوی ؤ، ماتي وخوړه، ایرانیانو دی ونیو او په ماز ندران کښي يې مړ کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کورنۍ په افغانستان او ایران کښې د ۱۷۰۹ع تر ۱۷۳۷ء پورې (۲۸) کاله حکومت کړی او حکمرانه وه او د پښتنو برم یې دنیا ته ښودلی دی.

د دغه حکومت مؤسس مرحوم میرویس خان د شالم خان زوی و، چې شجره یې دا ډول ده:

میرویس خان د شالم خان زوی او هغه د قطب، هغه دحسین هغه د ملك یار، هغه د هوتك، هغه د بارو، هغه د توران، او هغه د غلجي بن بي بي متو او شاه حسین زوی و چې شجره یې په اووم (۷) پلار غلجي ته رسیږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

غلجي قبائل

(۲) څانګه

"متوزی" اوله څانګه

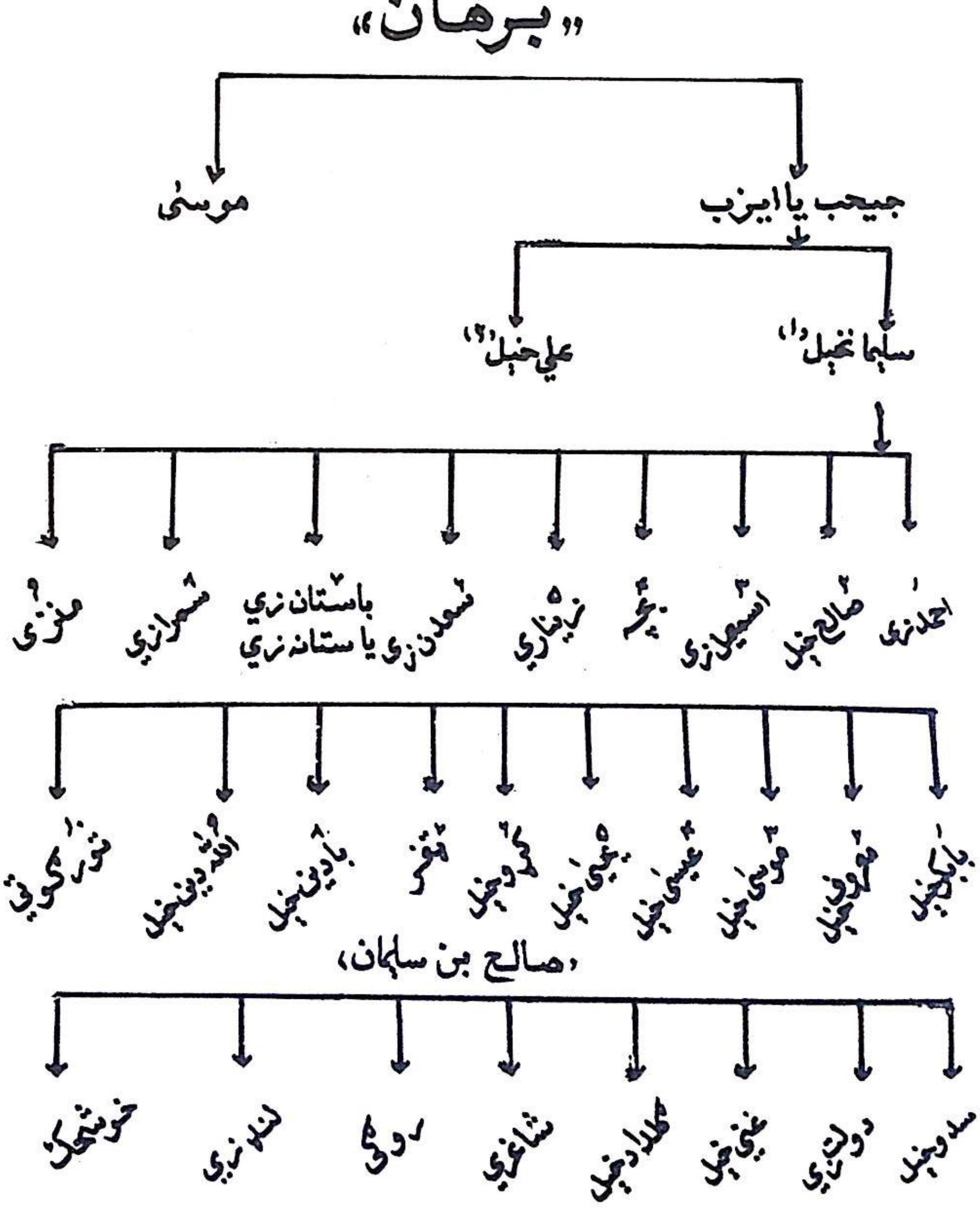

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

اسمعیل زي بن سلیمان

- عبدالرحیم خېل
- سلطان خېل
- ډاسو

«بچه بن سلیمان»

- قیصر
  - شوزي یا متوړي
  - نسوخېل
  - خواجه خېل
  - ګل خېل
  - مشه خېل
  - سرخان خېل
  - ببري
  - ماموزي

ستانه زي یا باستان زي بن سلیمان

- الوزي
- چران زي
- اتوخېل
- چرتي زي
- مغل خېل
- بابکرخېل
  - جابرخېل
  - امیرخېل
- جبارخېل
- قطب خېل
- پیارو خېل
- اتمان خېل
- شېرپای

«سمرازي بن سلیمان»

- پاینده خېل
- جلال زي
- شاتوري
- دینارخېل
- سلطان خېل
- نیزب خېل

سلطان خیل بن ۔ مرازي بن سلیمان

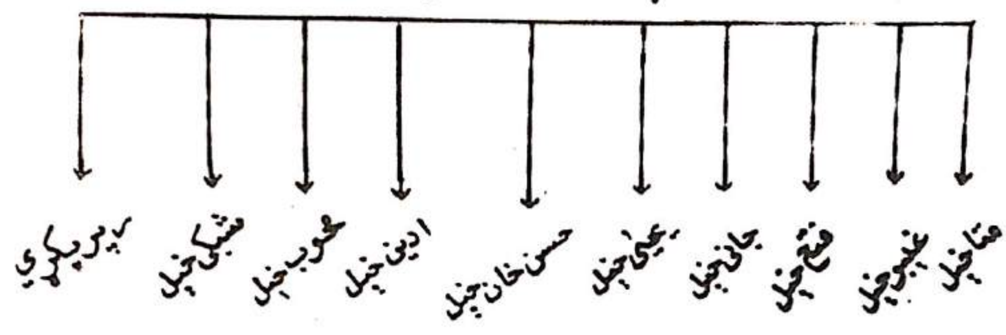

غلجی قبائل:

«متوزی» - اوله څانګه

«علی خیل» «ب»

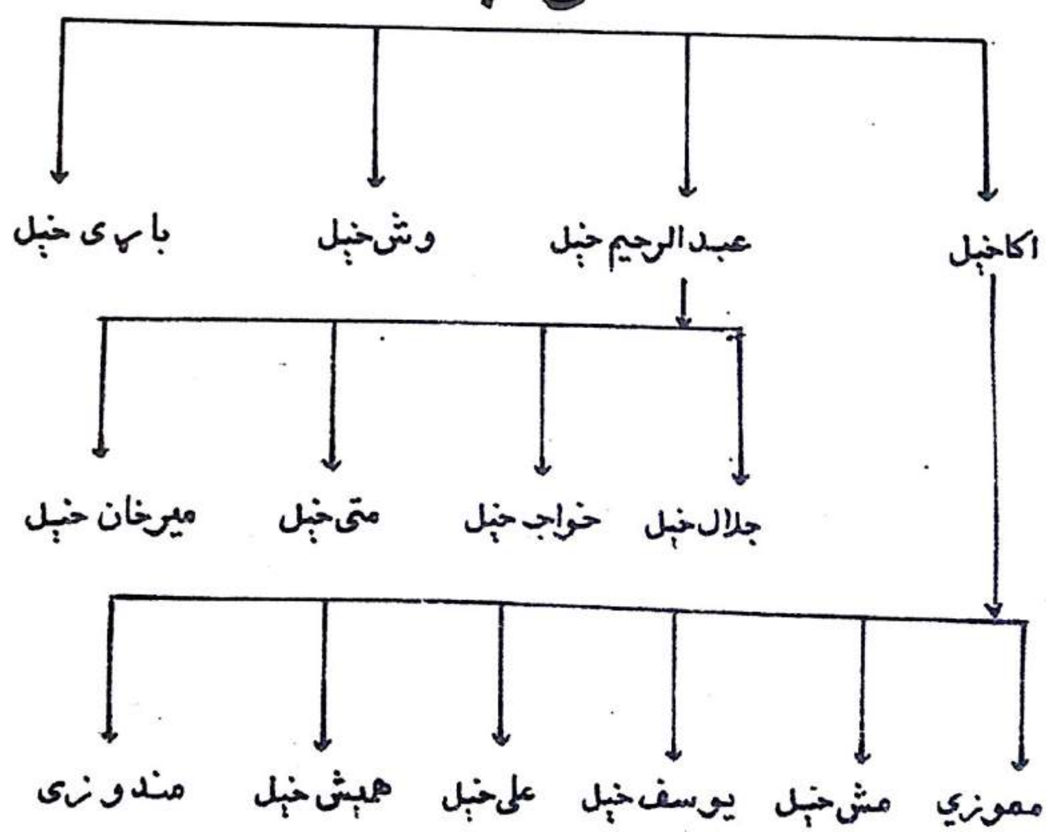

« مموزی بن اکاخیل »

- مرعست خیل
- آزاد خیل
- بنځ خیل
- قرا خیل
- دریا خیل
- بنګ نام خیل
- مرزا خیل
- محمدانی

« مش خیل بن اکاخیل »

- خدی خیل
- جباری خیل
- آدم خیل
- جانو خیل
- احوند خیل

« یوسف خیل بن اکاخیل »

- کریم خیل
- مشی خیل
- نور ورخیل
- آزاد خیل
- کرو خیل

« علی خان خیل بن اکاخیل »

- مرجان خیل
- آزاد خیل
- دور خیل
- کمال خیل
- اعظم خیل

« همیش خیل بن اکا خیل »

- محمدزي
- مقام خیل
- پیرخیل
- خودي خیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«مندوزی بن اکاخېل»

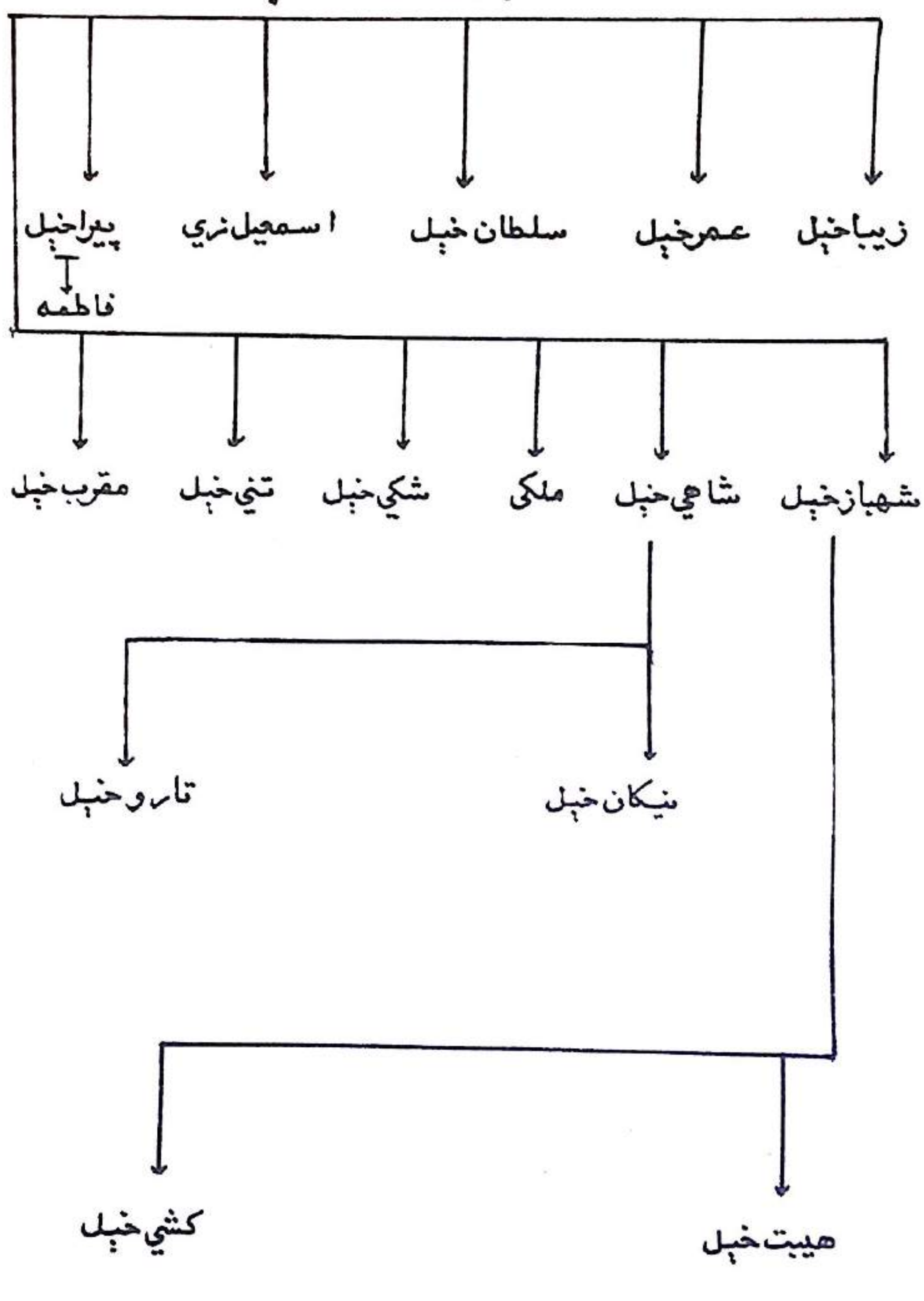

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلځي قبائل:

متوزی - اوله څانګه

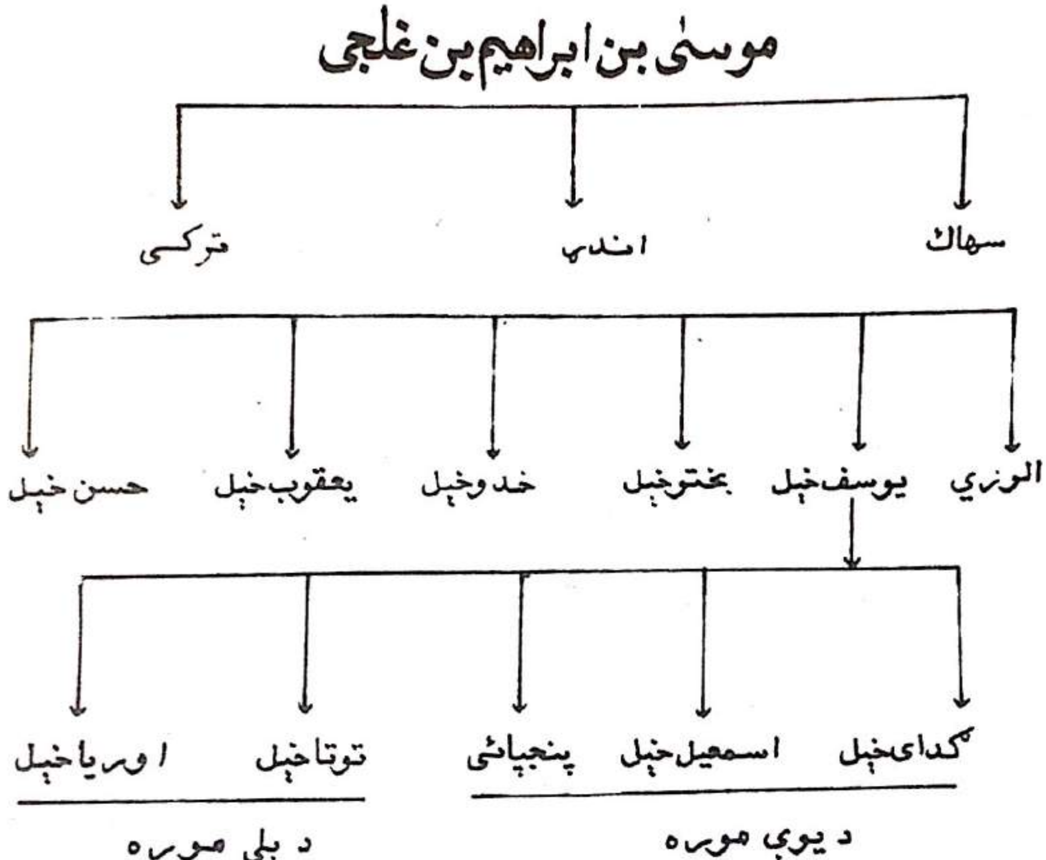

«اندړ»

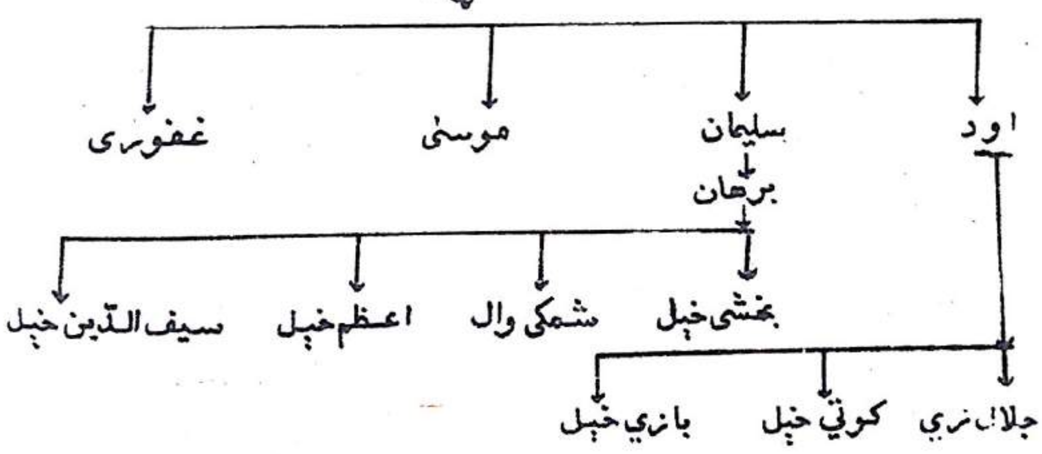

Kitaboona.BlogSpot.Com

«موسیٰ بن انډړ»

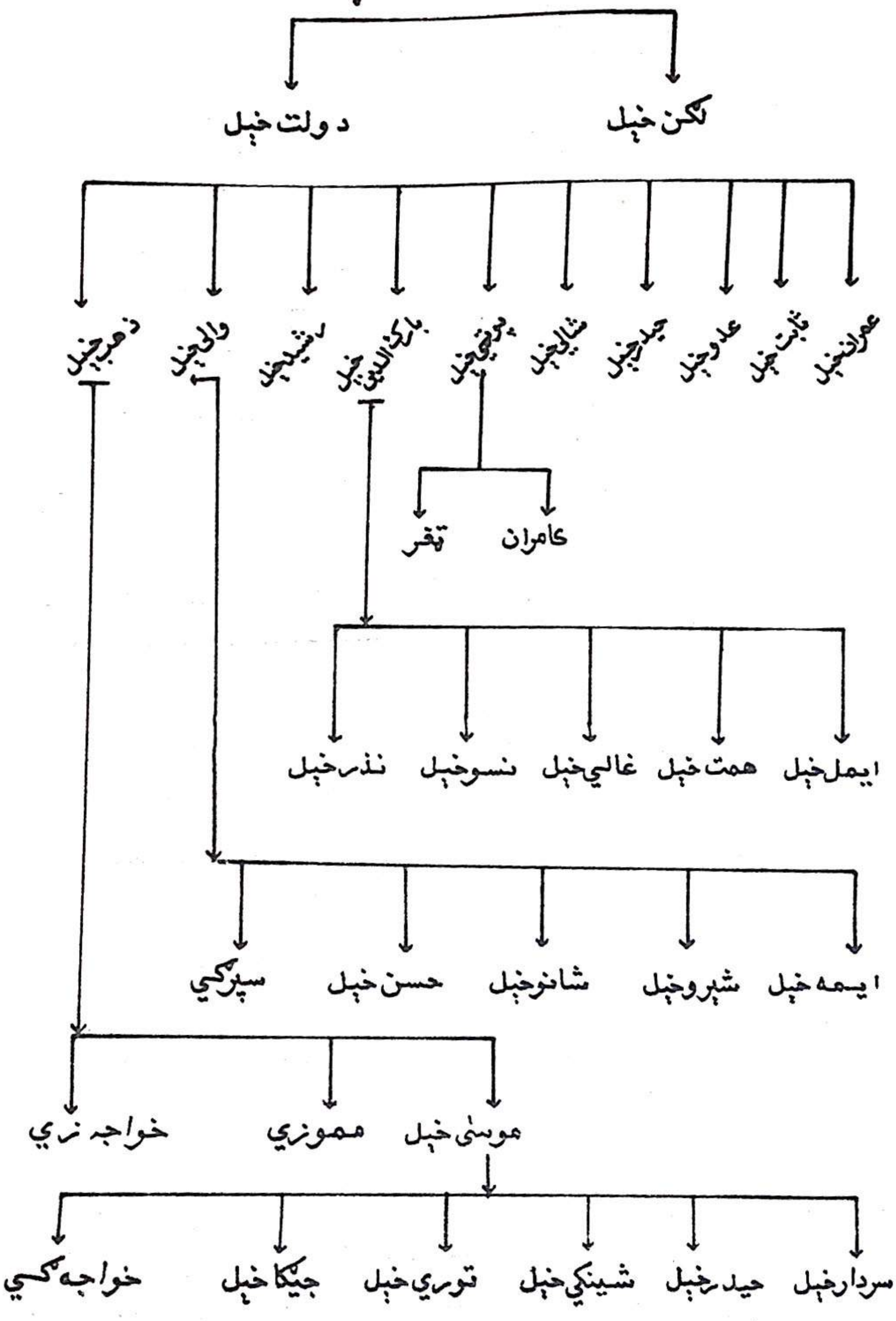

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«دولت خېل بن موسٰی بن اندړ»

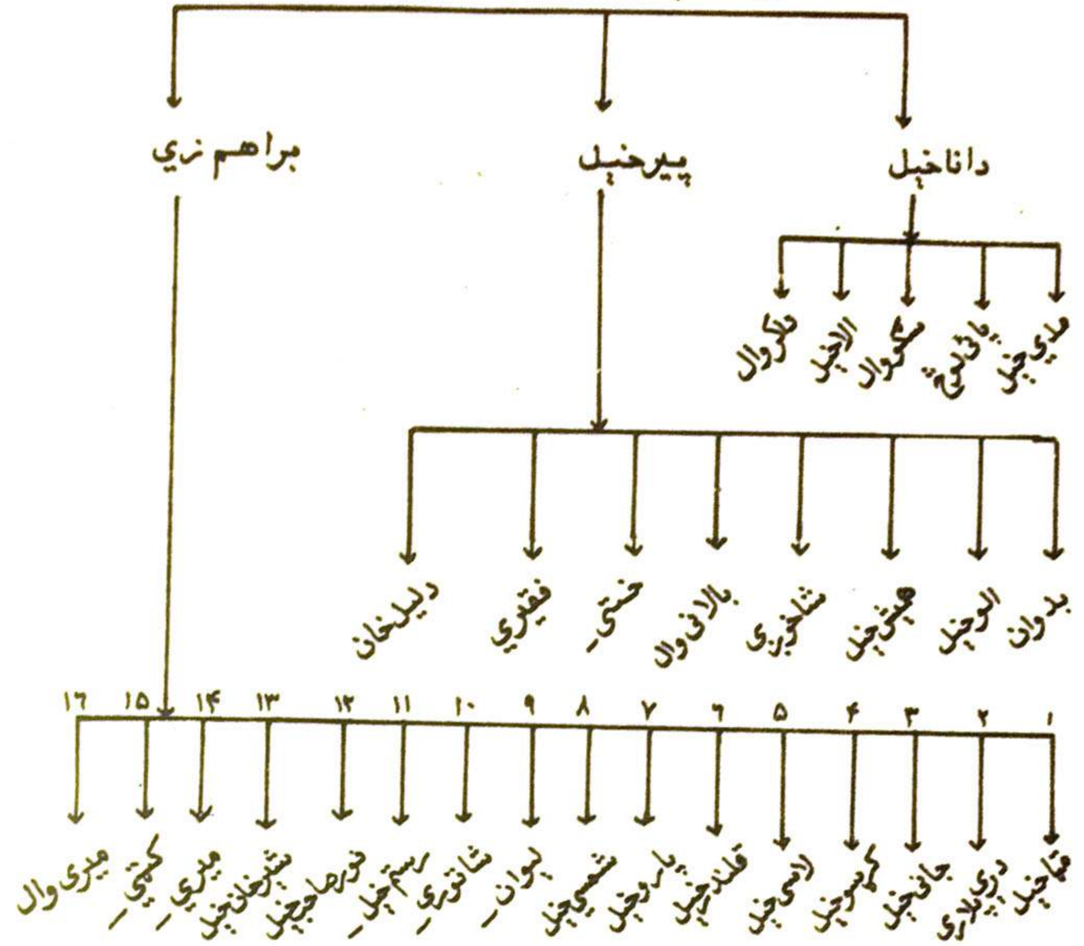

«جلال زی بن اود بن اندړ»

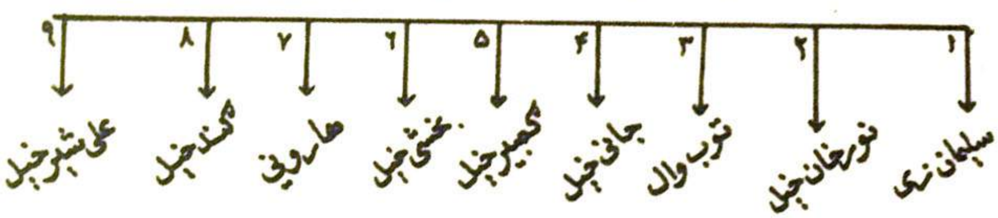

کوتي خېل بن اود بن اندړ

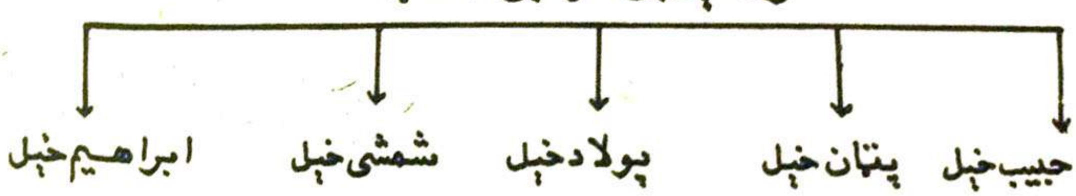

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجي قبایل

"متوزي" اوله څانګه

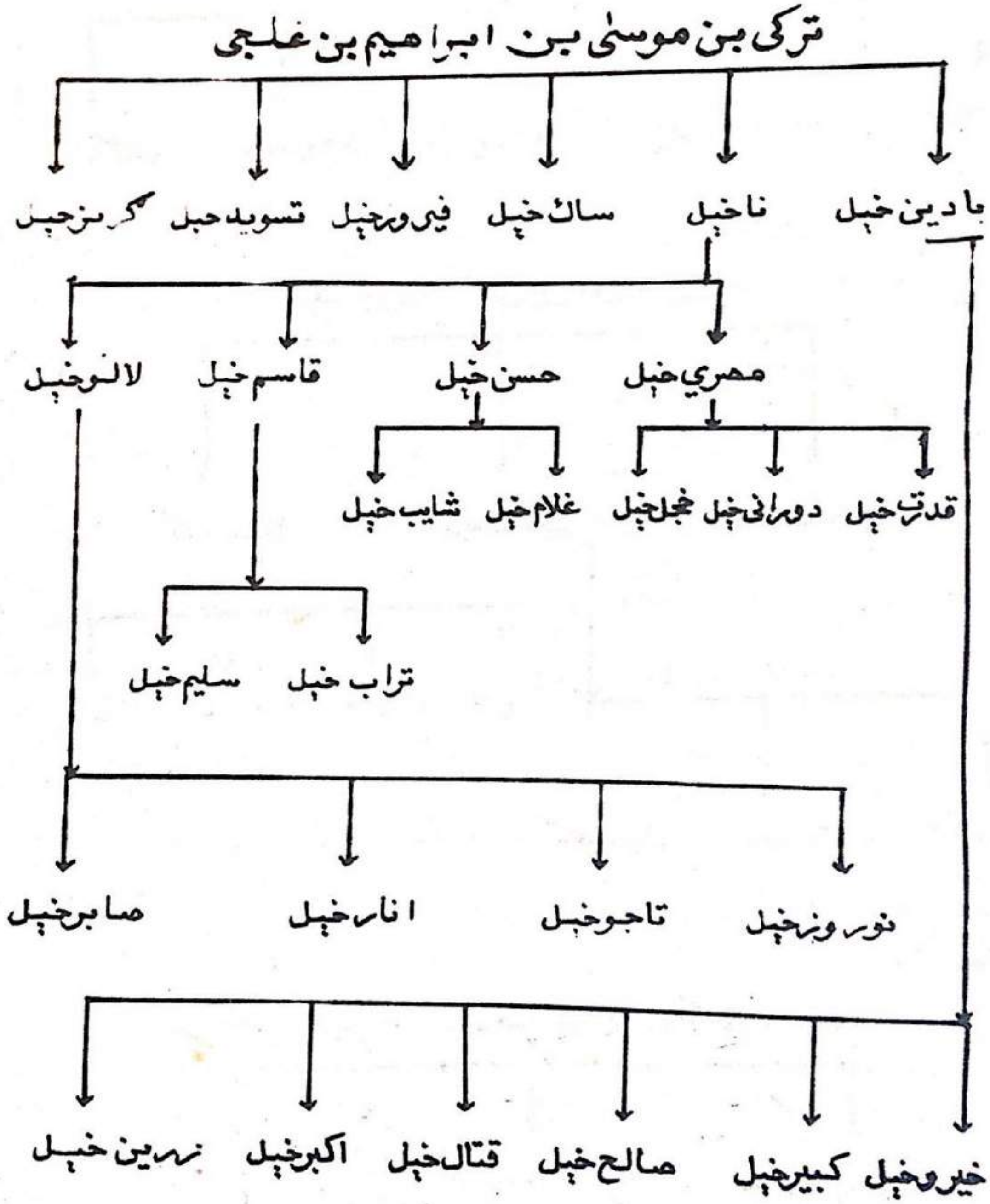

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

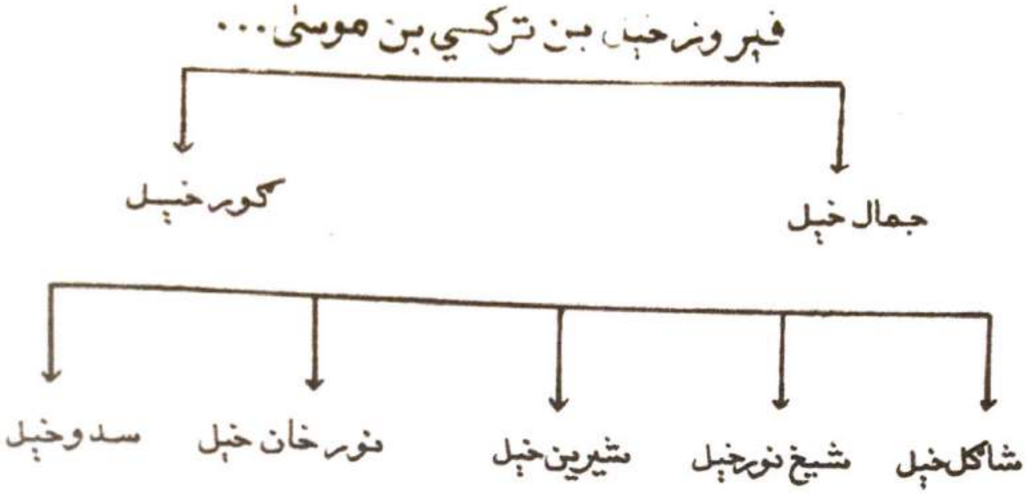

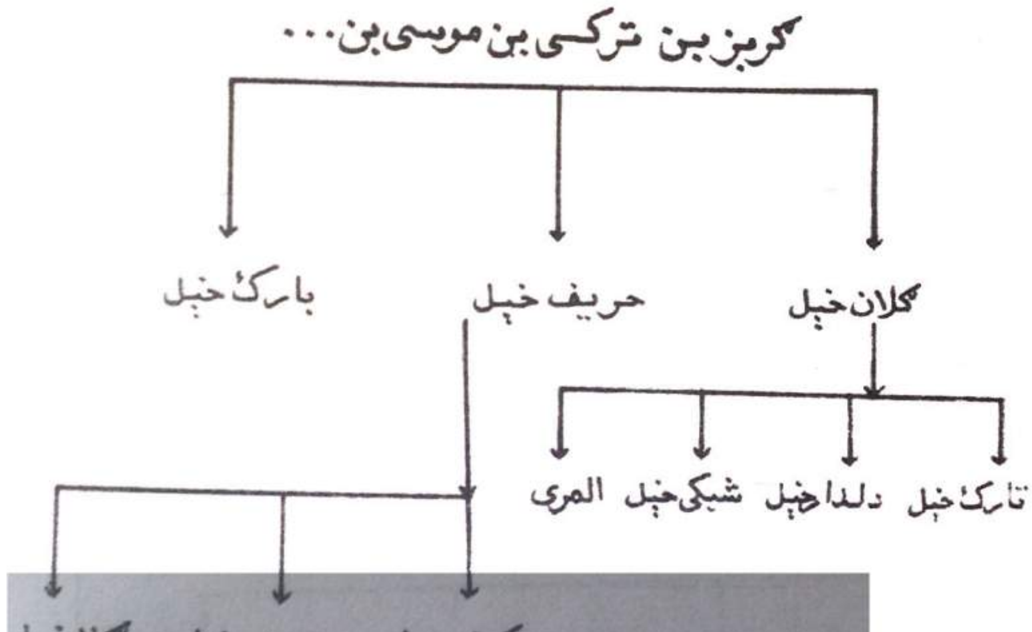

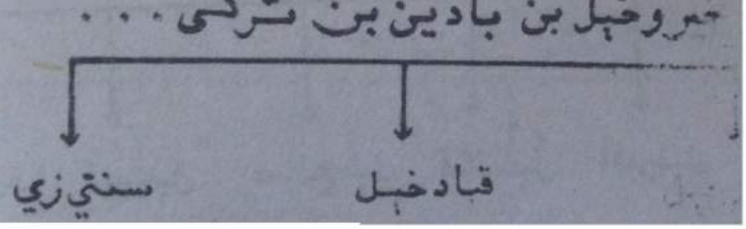

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهباز خېل بن خېر وخېل

- نور زي
- ملکدين خېل
- بوسي خېل
- ګران خېل
- براهم زي

سنتي زي بن خېر وخېل

- پيکو خېل
- شاه عبد الخېل
- زلو خېل
- خان خېل
- صاحبداد خېل
- فرات خېل

نوټ : غلجي د پخوانه ډېره د اهميت وړ قبيله وه او اولنی سړی بختيار غلجي يکبنې په ۱۲۰۲ ع کال په بنګال کښې حکومت تشکيل کړ. دی د قطب الدين ايبک معاصر ؤ، خو په ۱۲۰۵ ع کښې علي مردان غلجي مړ کړ او اقتدار يې ترې ونيو.

د غلجو ژبه هم سوچه پښتو ده، او بيا جلال الدين غلجي په ۱۲۹۰ ع کښې د کيقباد نه پادشاهي ونيوله. د غلجو حکومت تر ۱۳۲۰ ع پورې ؤ او بيا تغلقان[۱] راغله.

---

(۱) :

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لودی قبایل»

«متوزي» - دویمه څانګه

ابراهیم «لودی» بن متو او شاحسین غوری

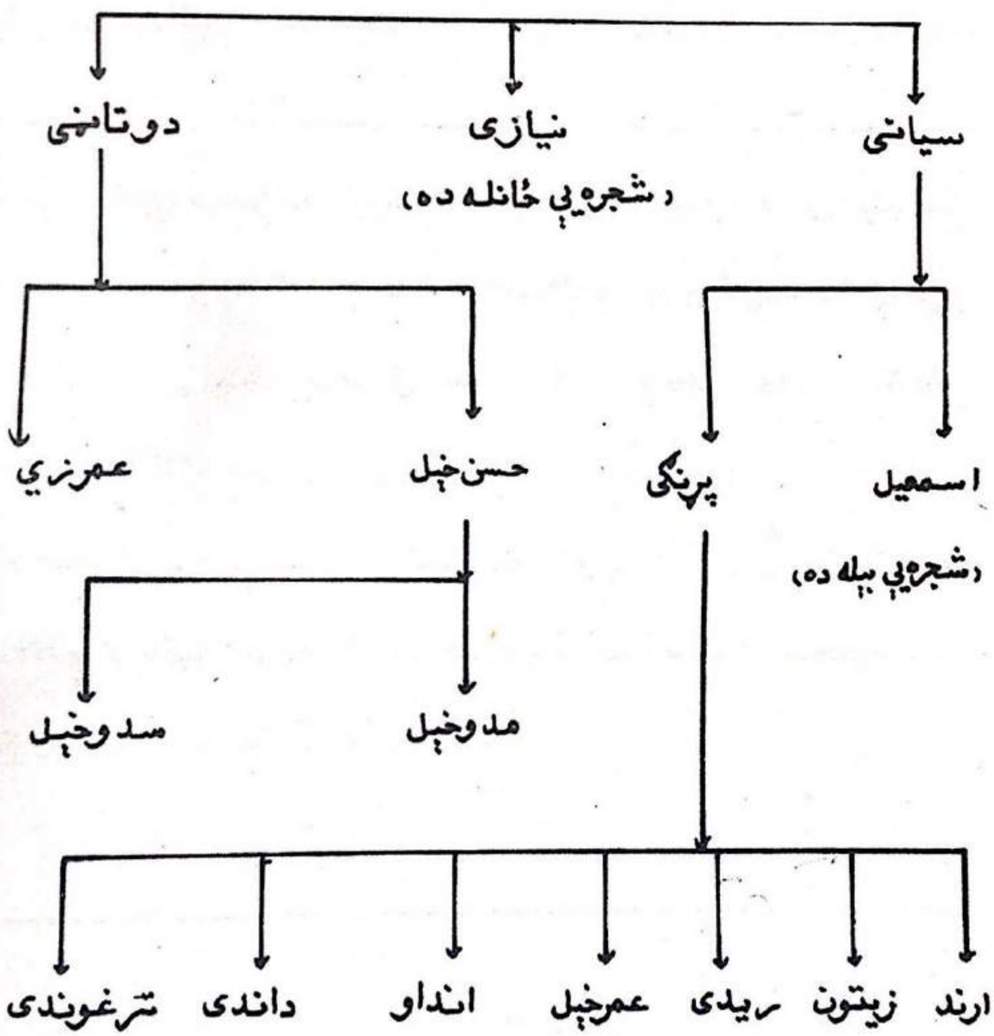

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمرزي بن د وتاني بن ابراهيم لودی

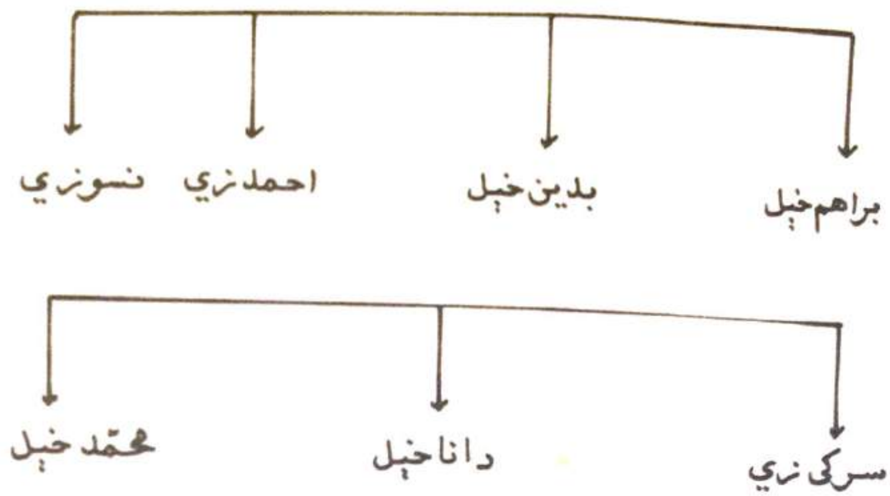

عمرخېل بن پرنګی بن سیانی بن ۰۰۰

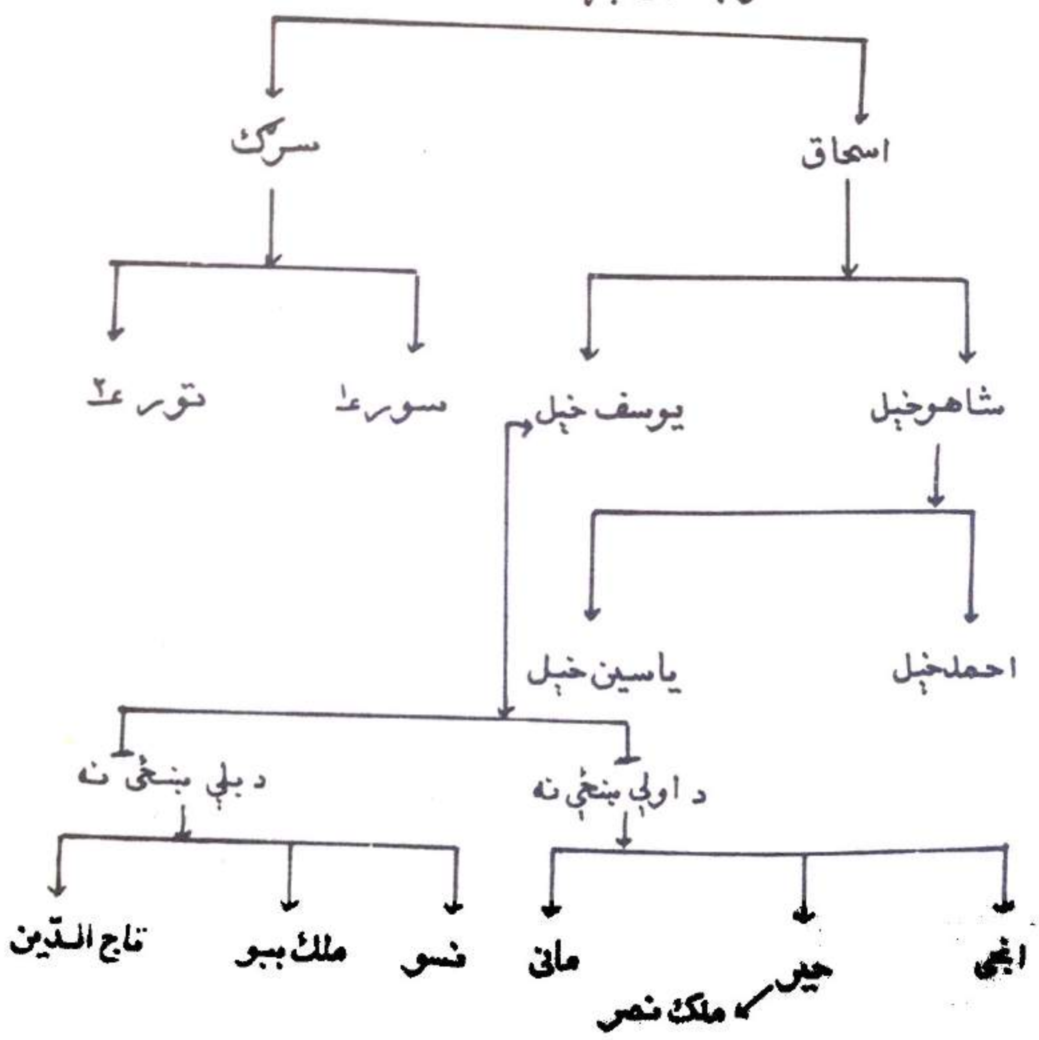

Kitaboona.BlogSpot.Com

ملک ببو بن یوسف خیل

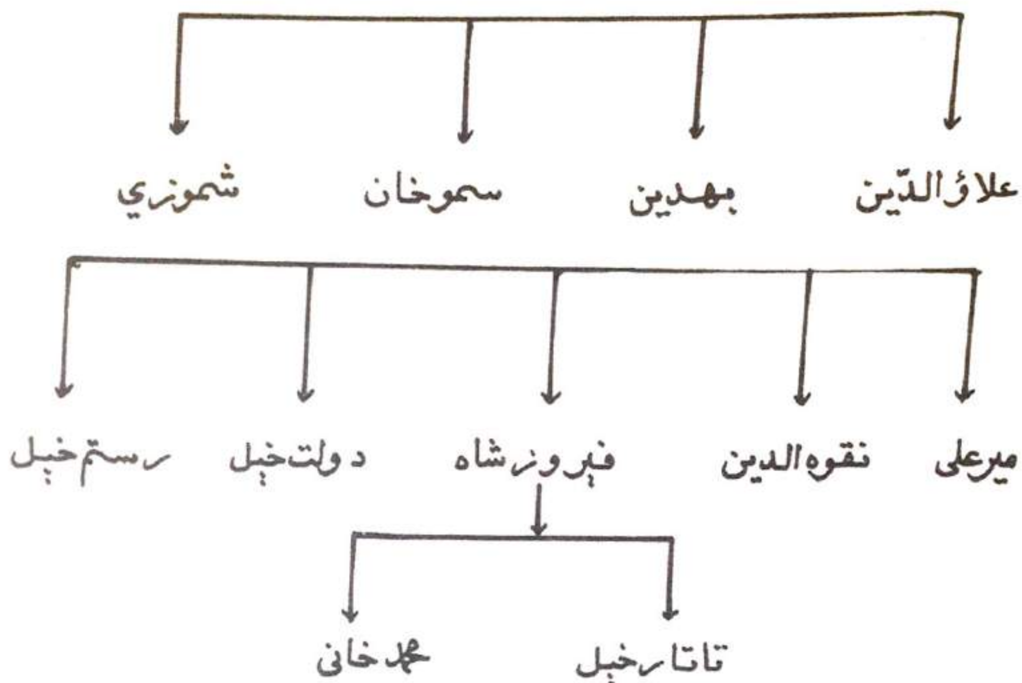

احمد خیل بن شاهو خیل بن ...

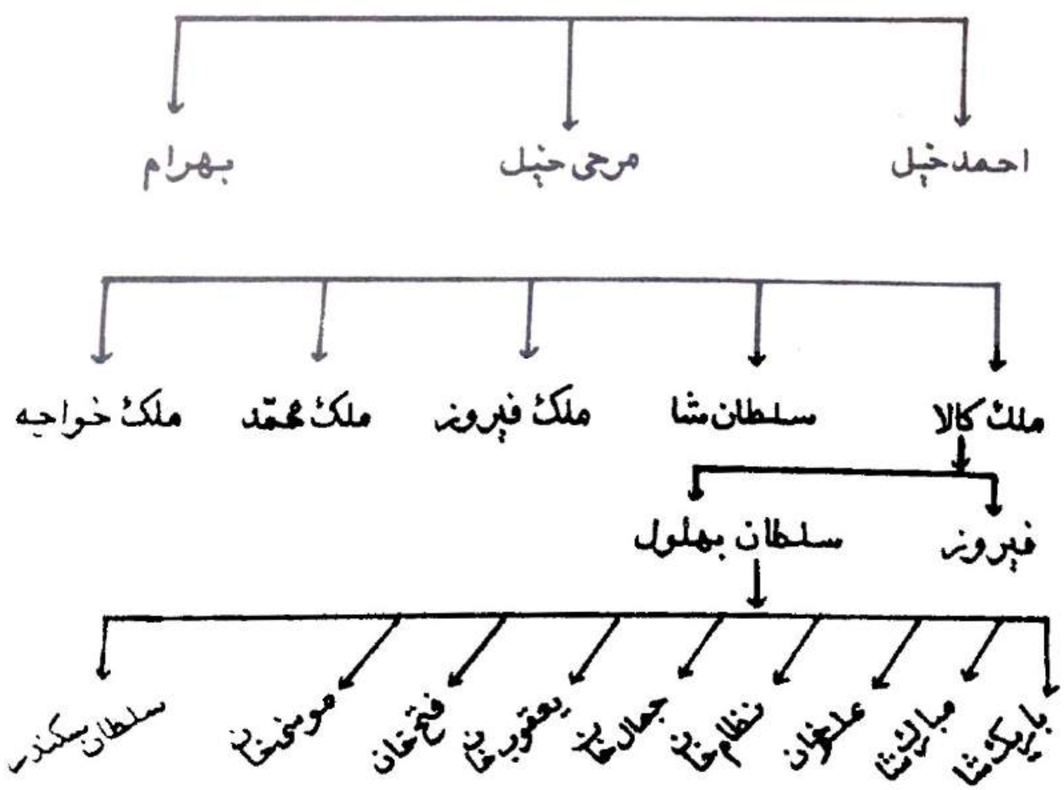

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سلطان سکندر بن سلطان بهلول»

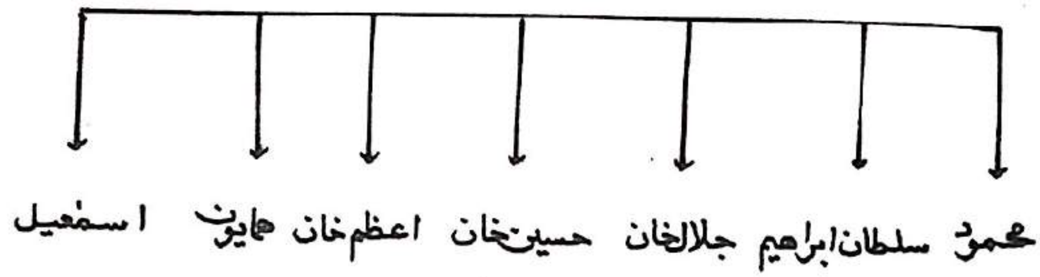

د «سورعلے بن سرک» نه

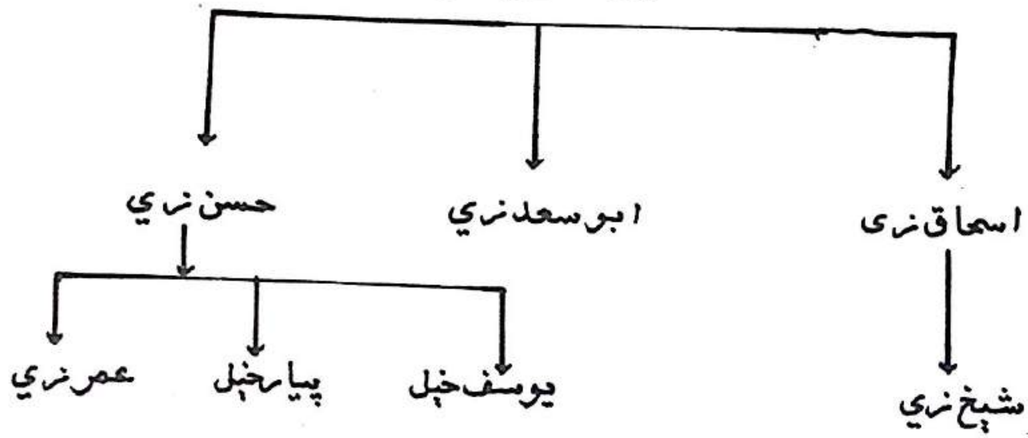

د «تورعلے بن سرک» نه

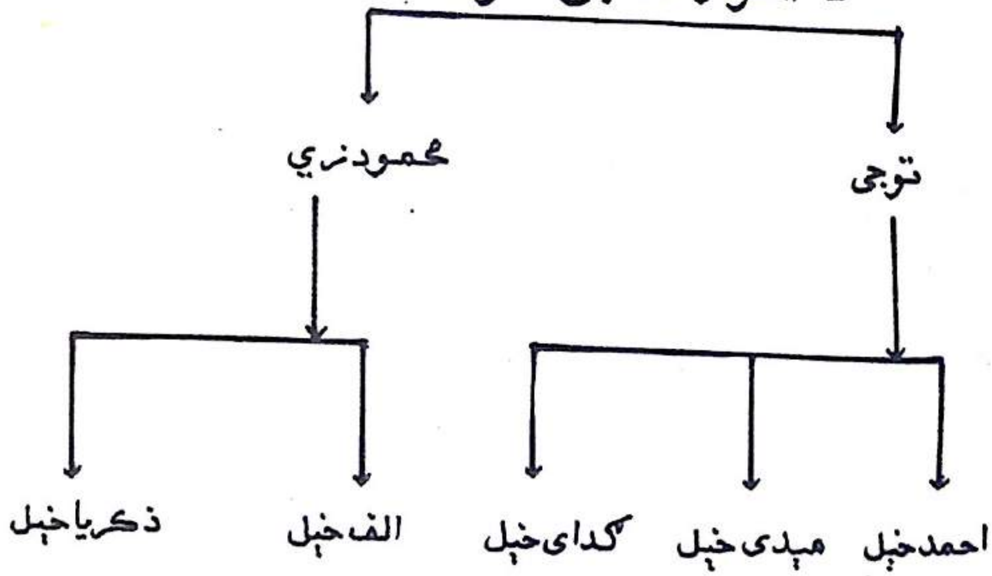

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوټ:

دلودیانو په بټه د پرنګي په تېر په شاهوخېلو کښې د ملک کالا په
په کوړنۍ کښې سلطان بهلول لودی په ۱۳۹۱ع شاوخوا پیدا شوېچې په
هند کښې د لودي سلطنت بانی دی. دی په ۱۴۵۱ع کښې پادشاه شواو
(۳۸) کاله بادشاه ؤ، د (۸۰) کالو په عمر په ۱۴۸۹ع کال مړشواو زوی
یې سلطان سکندر په ۱۴۸۹ع کښې پادشاه شوېچې تر ۱۵۱۷ع پورې ؤ او
په دغه کال وفات شو او زوی یې ابراهیم بادشاه شوېچې په ۱۵۲۶ع کښې
ترې ډیلی بابر ونیوه او ابراهیم یې په "پانی پت" کښې وواژه.

دلودیانو دا دوره د ۱۴۵۱ع نه تر ۱۵۲۶ع پورې (۷۵) کاله ده.
بیا د پښتنو د بلې کورنۍ مؤسس شېرشاه سوری دی، چې په هند
کښې د سوریانو د سلطنت دوره د ۱۵۳۹ع نه تر ۱۵۵۷ع پورې وه
چې لومړی بادشاه یې شېرشاه او وروستنی یې عادل شاه و،
دا دوره (۱۸) کاله وه. خو شېرشاه ډېر مدبر او په کار اګاه
سړی ؤ، چې ټول مؤرخین ورته په درنه سترګه ګوري.

شېرشاه د حسن خان زوی، دابراهیم منسی دی په ۱۴۷۹ع
کښې په حصار فېروزه کښې پیدا شوی او مؤرخین ورته ډېر
په درنه سترګه ګوري او دده کارونه خلک ډ ستائي. وروسته
د کرلانېو قبیلې تاج کرانی چې د شېرشاه امیر او د اسلام شاه هم
امیر وو، هغه په مشرقي هند کښې بهار او لړیسه او بنګال کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۵۶۴ء کښې د یو سلطنت تاداؤ کېښود ، خو یو څو میاشتې پس هغه مړ شوا و ورور یې سلیمان کرلانی پادشاه شو، خو هغه هم په ۱۵۷۲ع کښې وفات شو او زوی یې بایزید بادشاه شو، - خو په (۱۸مه) اتلسمه ورځ ووژلی شو. او بیا د هغه بل زوی داؤد بادشاه شو چې په ۱۵۷۶ع کښې داکبر مغلی فوځ هغه ونیوا و مړیې کړو.

د بهلول لودی شجره داسې ده:

بهلول د ملک کالا او هغه د بهرام ، هغه د رحمد، هغه د شاهو هغه د اسحاق ، هغه د پرنګي ، هغه د سیانی ، هغه د ابراهیم لودي بن شاه حسین او بی بی متو زوی ؤ.

ملک بهلول لودي یتیم پاتې شوی ؤ او په وړوکوالي کښې په بلو مشهور ؤ، حود هغه تره اسلام خان د سید خضرخان له خوا په - سرهند حاکم ؤ او هغه خپله لور ورته ورکړه او پس داسلام خان له مړکه د هغه اقتدار بهلول لودي ونیوا و اخر بهلول د - علاؤالدین سید نه چې د محمّد شاه زوی ؤ دیلی ونیوا و په ۸۵۵ هجری ۱۴۵۱ع کښې بهلول د ډیلي باد شاه شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«متوزي» دويمه څانګه

لودي قبائل:

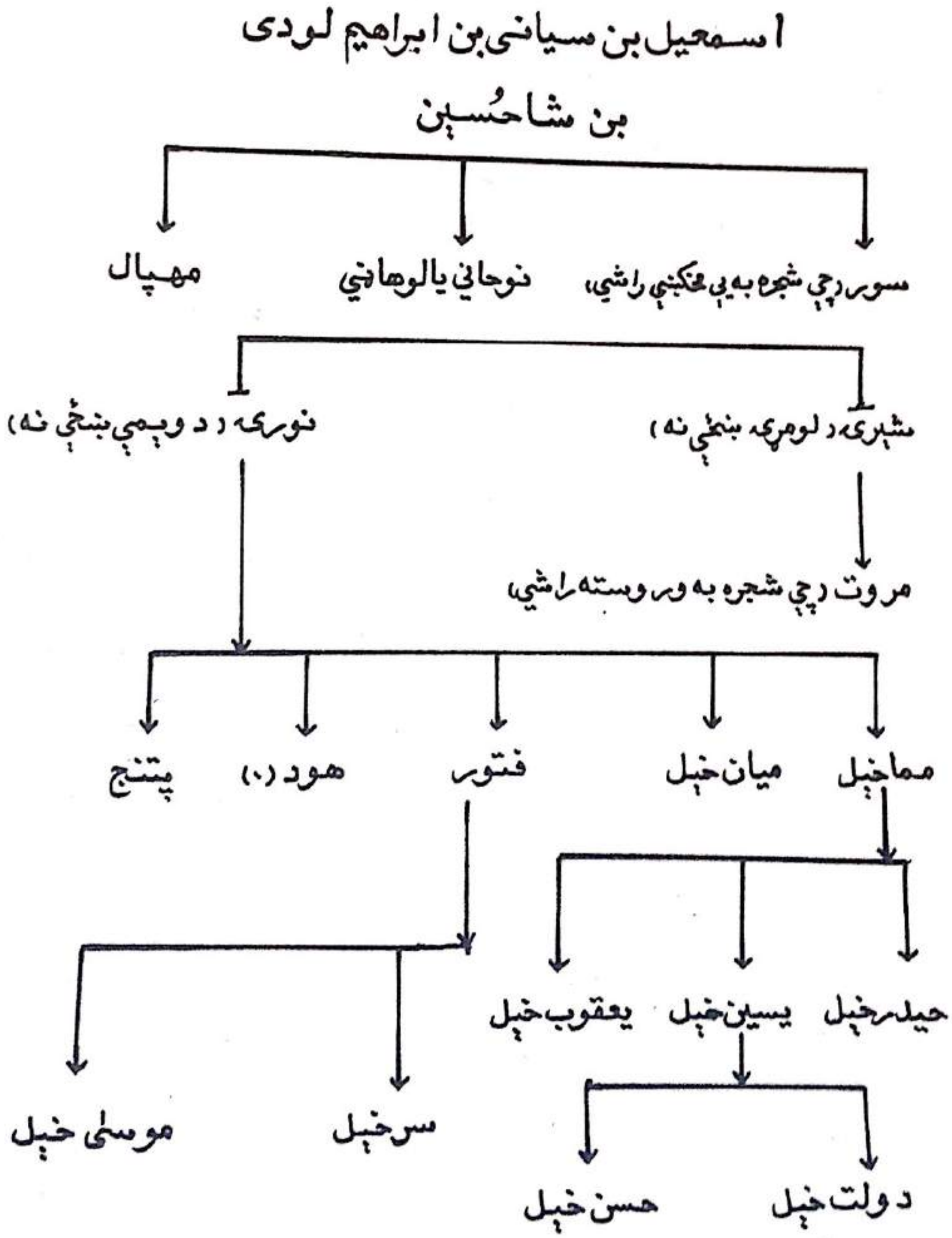

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میان خیل بن نوحانی یا لوهانی

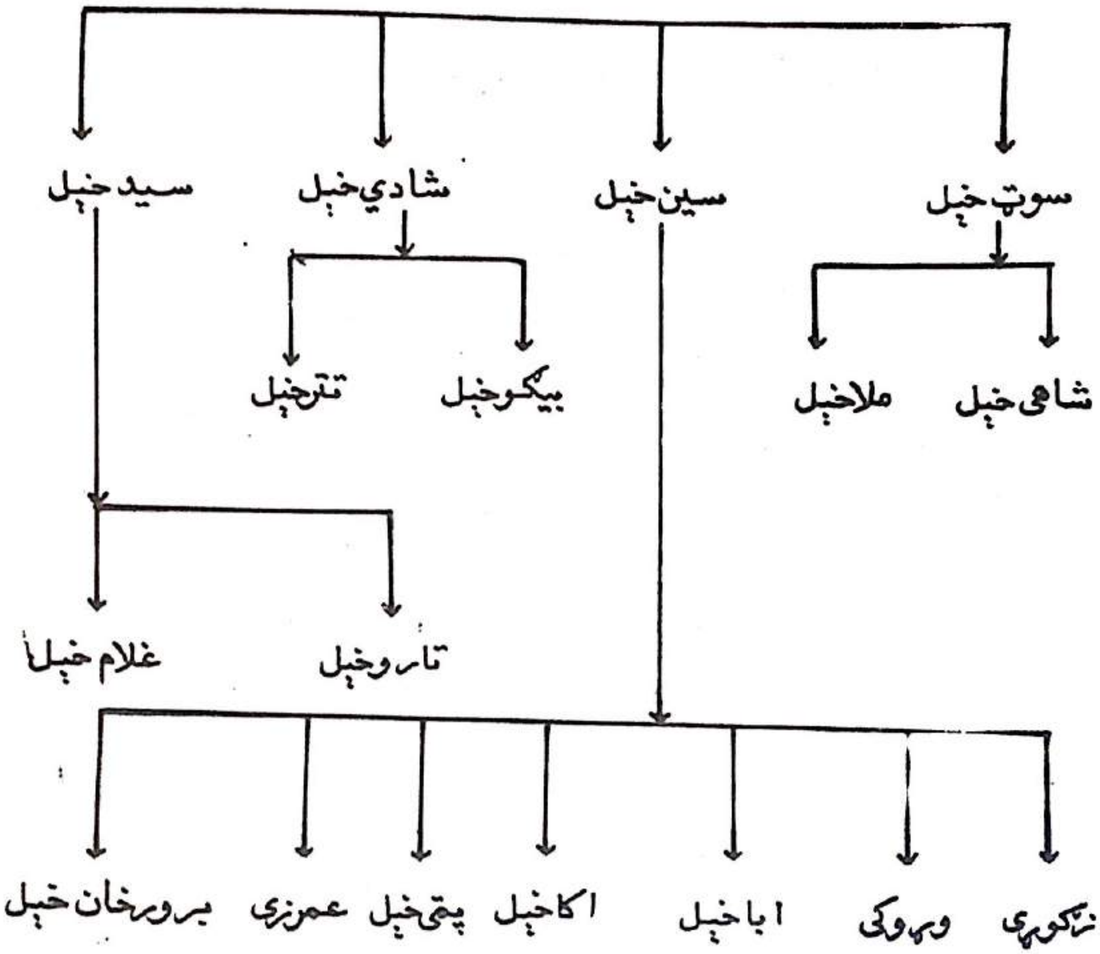

د ولت خیل بن یسین خېل بن مماخېل

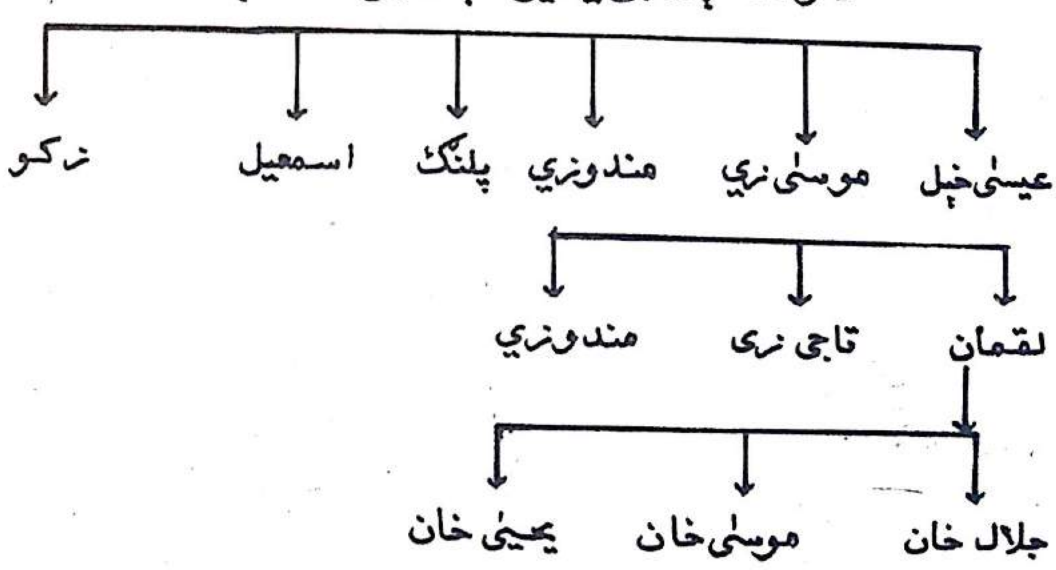

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

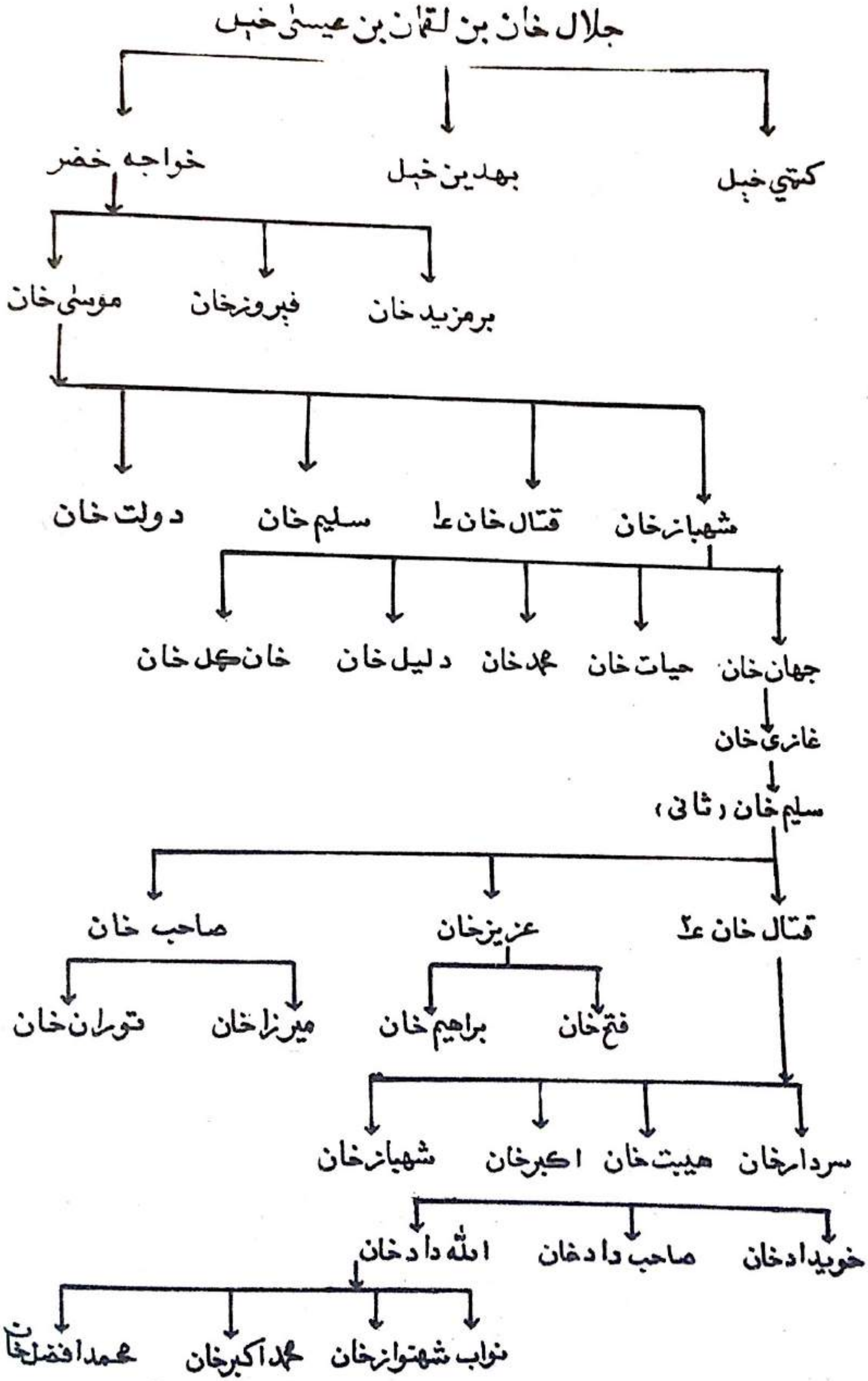

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی - دویمه څانګه

لودی قبائل؛

«مروت»

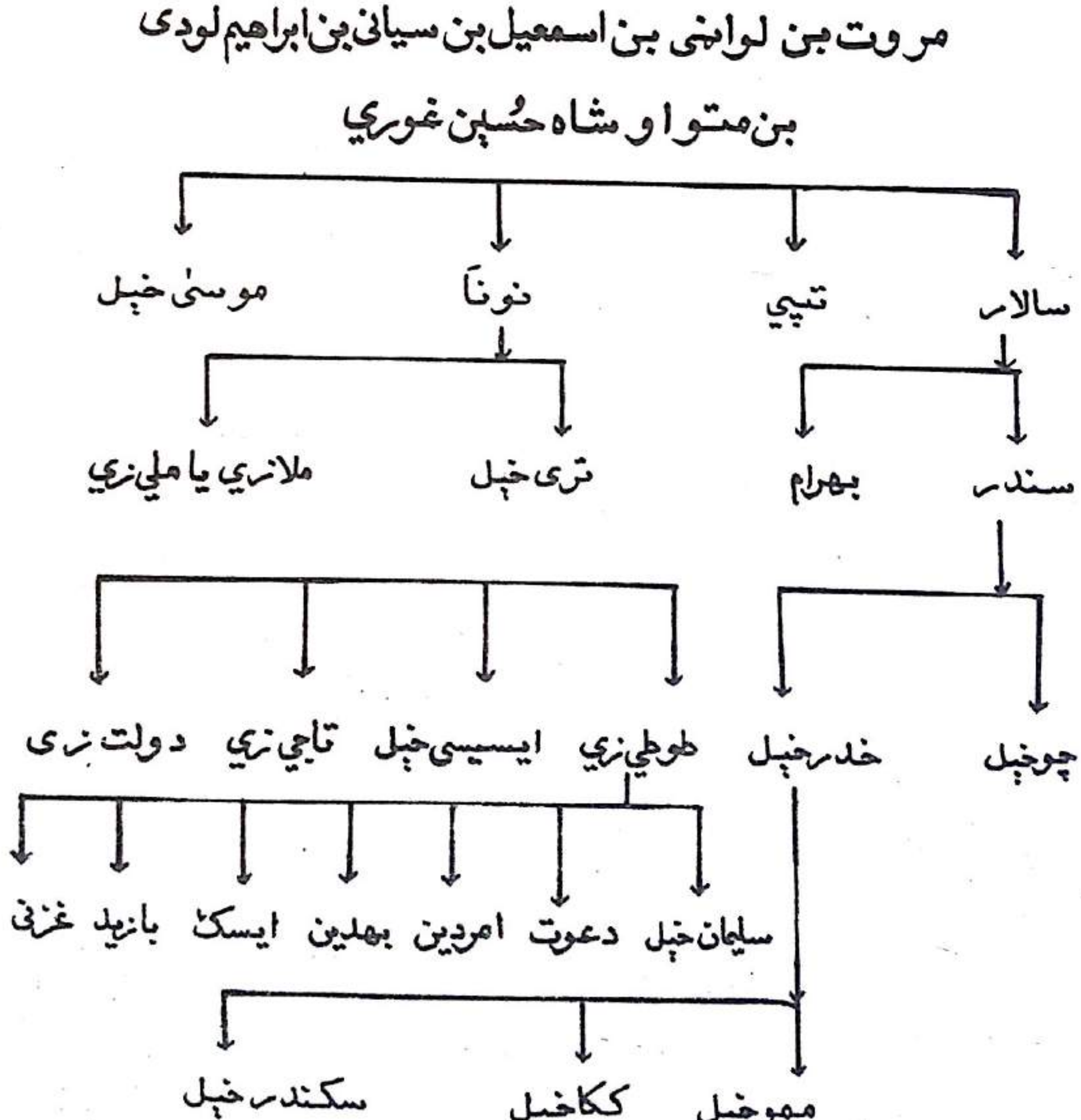

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

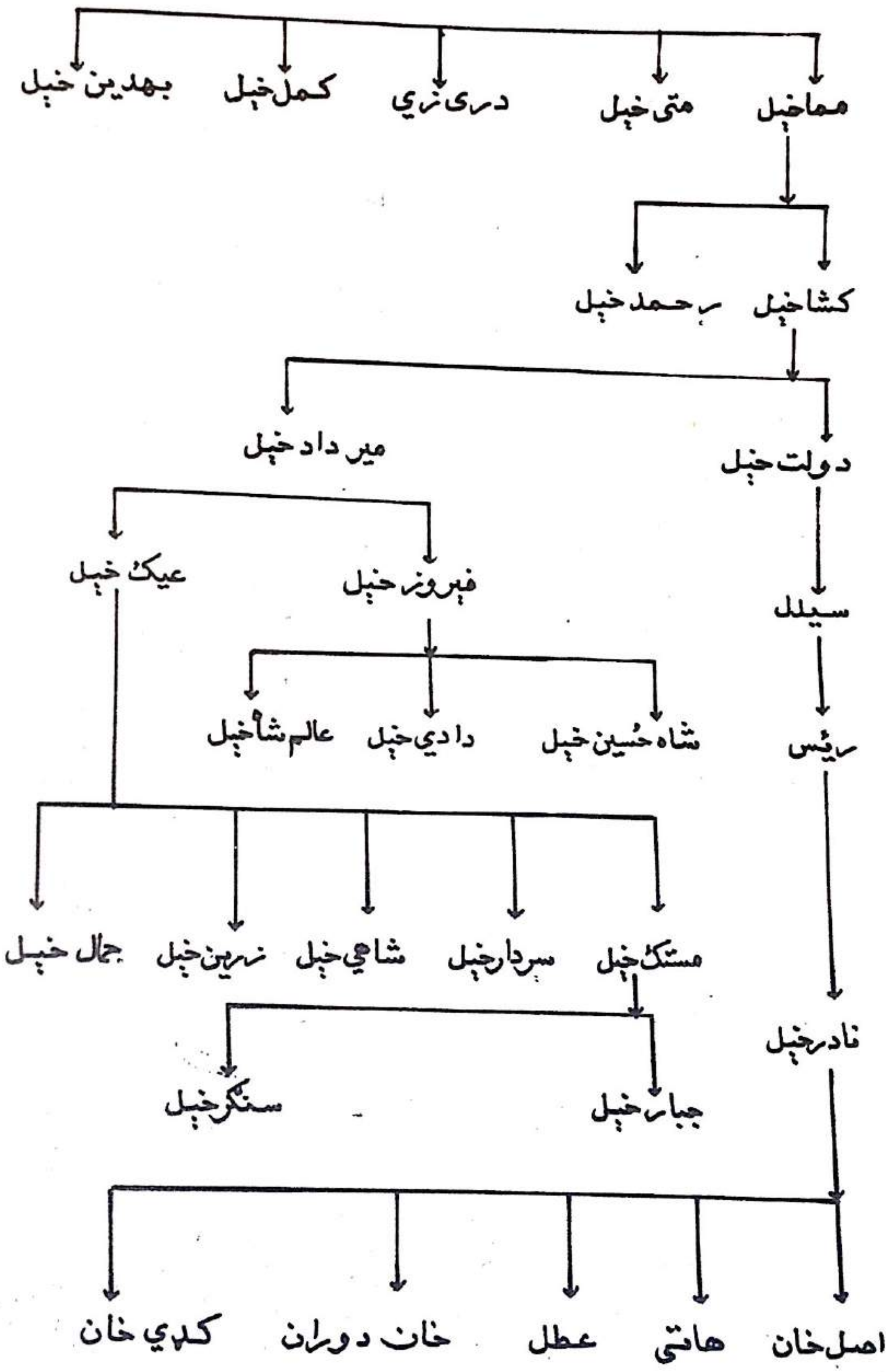

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلیمان خېل بن طوطی زی بن بهرام بن سالار بن مروت

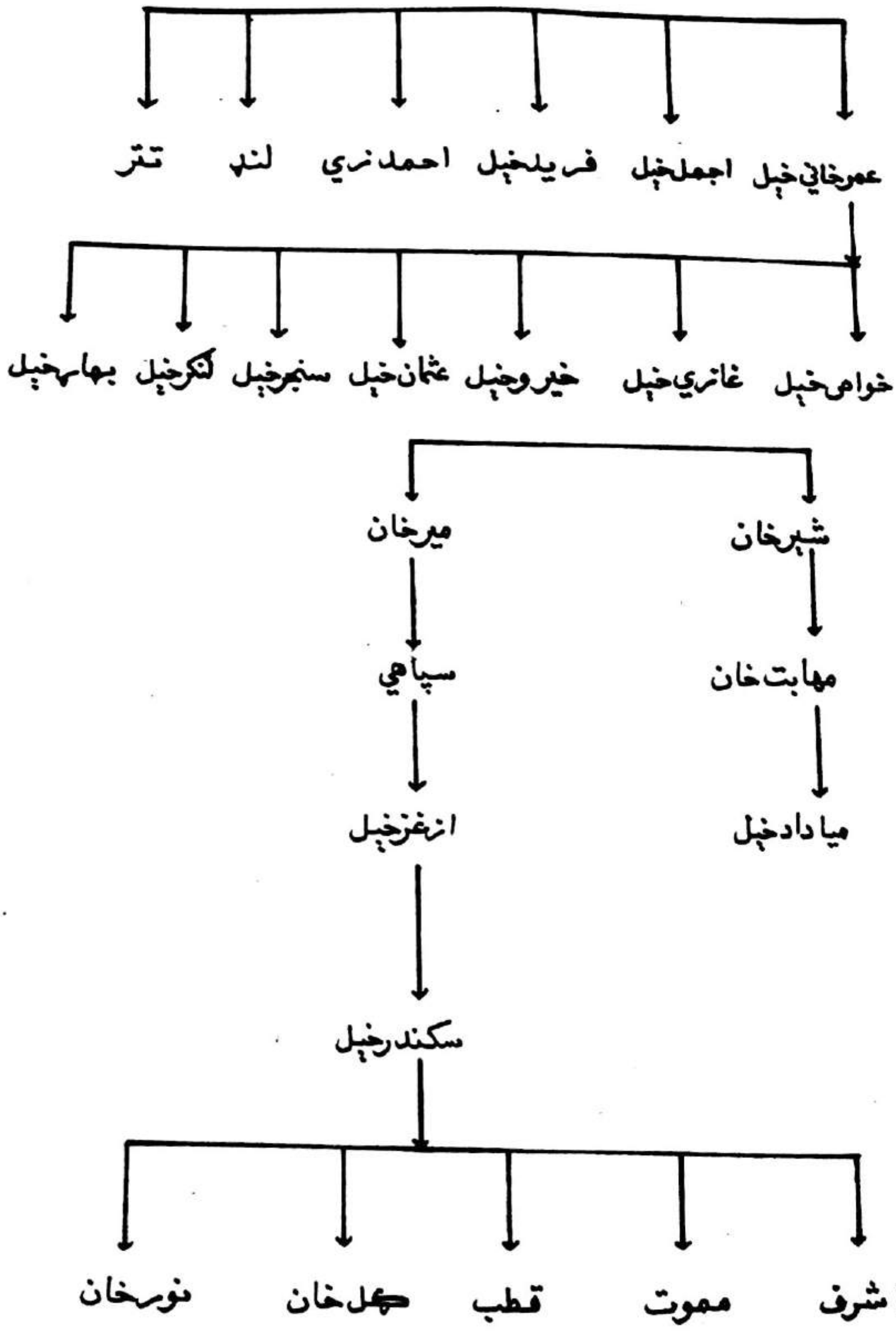

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

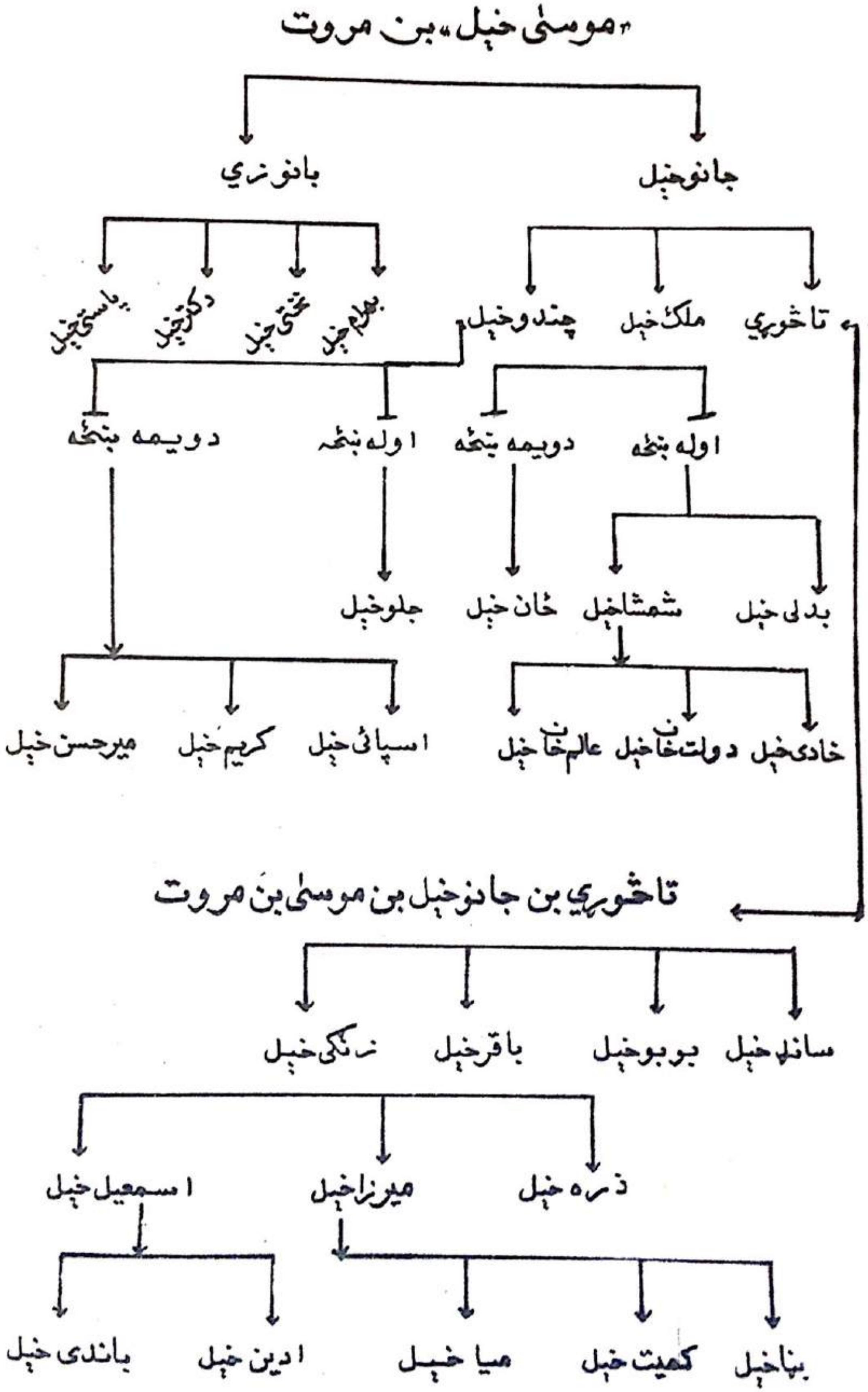

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي قبايل:

متوزي - دويمه څانګه

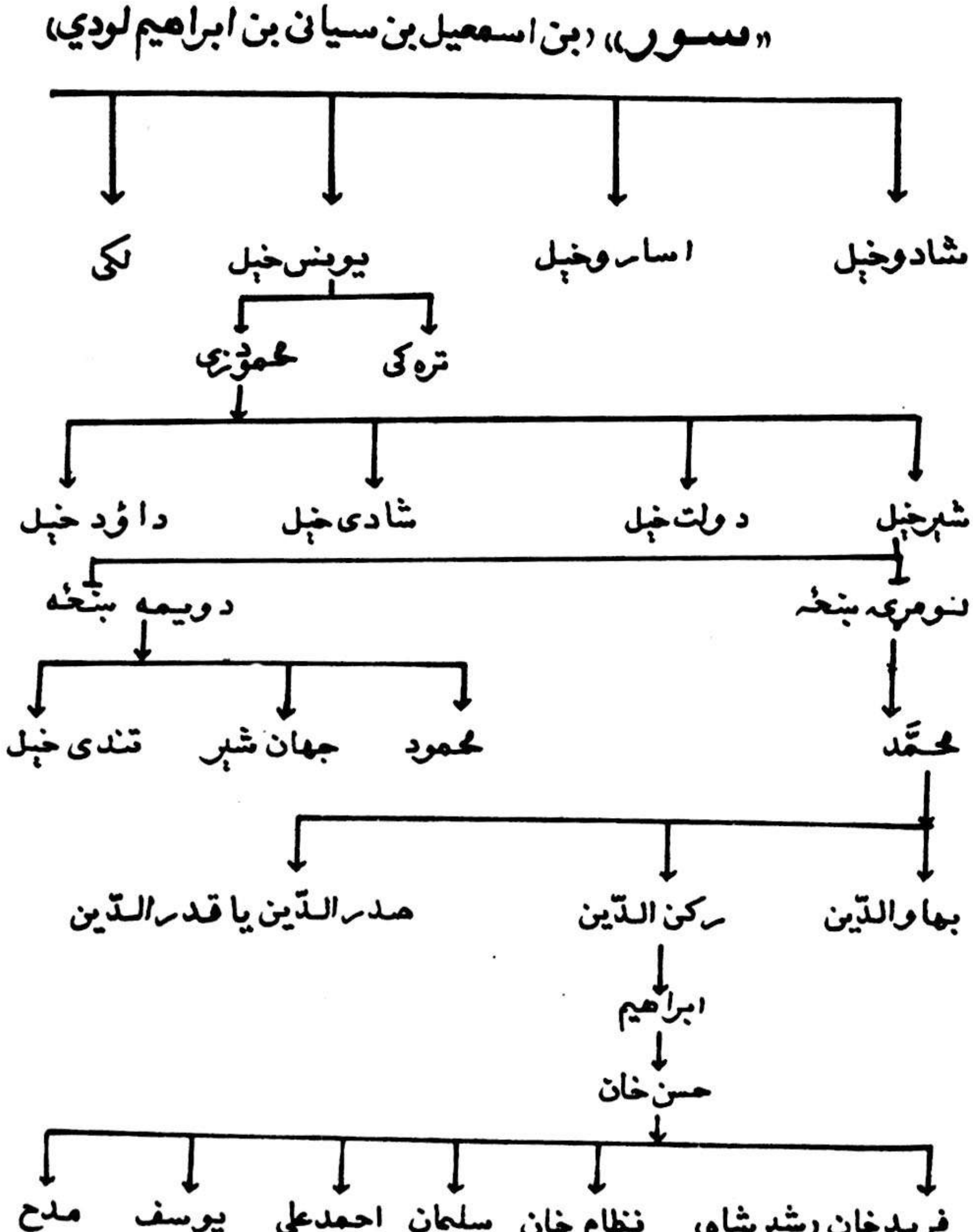

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرید خان (شیرشاه) بن حسن خان

عادل خان	جلال خان

او د "نظام بن حسن خان" نه: مبارزخان یا عدیزخان (عادل شاه) یا عدلي دی.

نوټ:

د سور په کورنۍ کښې فرید خان (شیرشاه) په هندکښې په حصار فیروزه کښې په ۱۴۷۹ع زیږیدلی ۇ. دی د حسن خان زوی او. هغه د ابراهیم زوی، هغه د رکن الدین زوی هغه د محمد زوی هغه د شیرخیل، هغه د محمود زي، هغه د یونس هغه د سوربن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی زوی ۇ او هغه د بی بی متو او شاه حسین غوري زوی ۇ او بی بی متو د بیټ نیکه لور وه او بیټ نیکه د قیس عبدالرشید زوی ۇ.

شیرشاه په اول کښې د خپل پلار حسن خان د جاګیر د سمبالولو کار کولو، بیا د پلار نه خفه شو او د یو بل پښتون جاګیر دار جلال خان سره په جون پور کښې نوکر شو او اخر یې ډیر اقتدار پیدا کړو او د بنګال او بهار په علاقه حاکم شو، لښکر یې جوړ کړ د بابر له زوی مُغلی باد شاه همایون نه یې په ۱۵۳۹ع کښې د ډیلي تخت ونیو او په هند کښې باد شاه شو. همایون تر ماتې وروسته ایران ته وتښتیدلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شېرشاه د باد شاهۍ په شپږم کال په ۱۵۴۵ع کښې څه وخت چې یې د کالنجر قلا محاصره کړې وه د بارودو په اور د خپل پیر شیخ خلیل ملا نظام او دریا خان شېراني سره په اور و سوزېدا او د (۵۹)- کالو په عمر وفات شو. او زوی یې جلال خان د هغه پر ځای په ۱۵۴۵ع کښې باد شاه شو. اسلام شاه (جلال خان) اته (۸) کاله باد شاه ؤ، په ۱۵۵۴ع کښې ناروغه او بیا مړ شو او په دغه کال یې زوی فیروز خان چې ور کوچنی هلک ؤ، امیرانو باد شاه کړو، خو دری (۳) میاشتې پس یې ماما عزیز خان راغی او خپل خوریې یې مړ کړو او دی د عدلي یا عدل شاه په نوم باد شاه شو. او په ۱۵۵۷ع کال باز باد ریا بهادر خان یو پښتون عدلي په جنګ کښې وښیوا و مړ یې کړ او دی سره د سوریانو د اتلس (۱۸) کالو باد شاهۍ- دوره هم ختمه شوه.

په سوریانو کښې فرید خان (شېرشاه) ډېر مدبّر او په کارا ګاه- باد شاه ؤ او د پښتنو د یرلوی سلطنت بنیا د یې کېښود او د ۵۹ کالو په عمر مړ شو.

ټول مؤرخین د شېرشاه د کارنامو ستاینه کوي. شېرشاه په هند کښې په سسرام د بهار کښې ښخ دی. (۱)

---

(۱): شېرشاه د کالنجر د قلعه د محاصرې په وخت ۱۵۴۵ع کښې یوه ګولۍ د قلعه نه بېرته راغله او په مېخزین ولګېده او اور یې واخېست او شېرشاه پکښې وسوزېدا او مړ شو.
(سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی ــ دریمه څانګه

لودی قبایل:

نیازی بن ابراهیم لودی بن شاه حسین

او بی بی متو

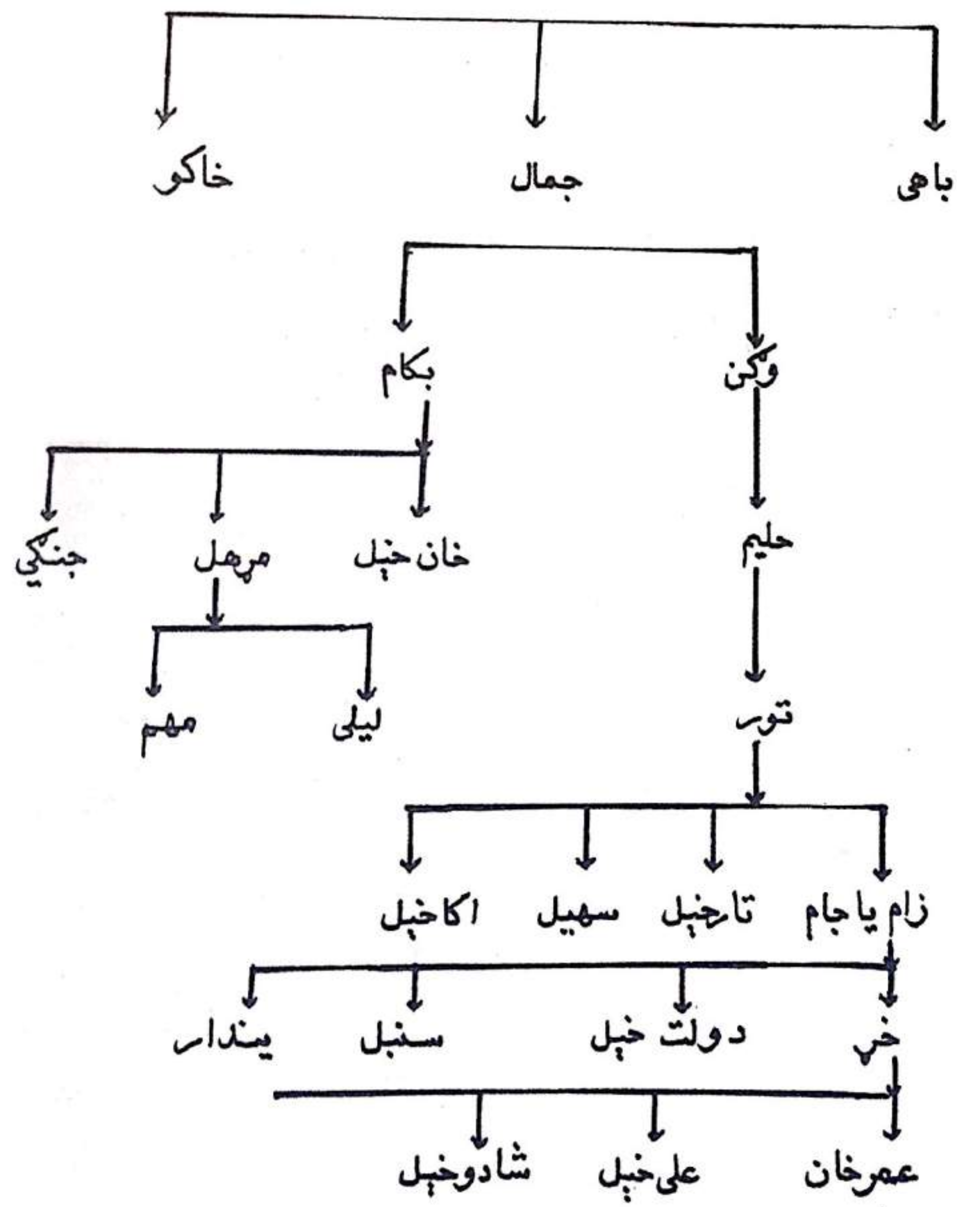

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

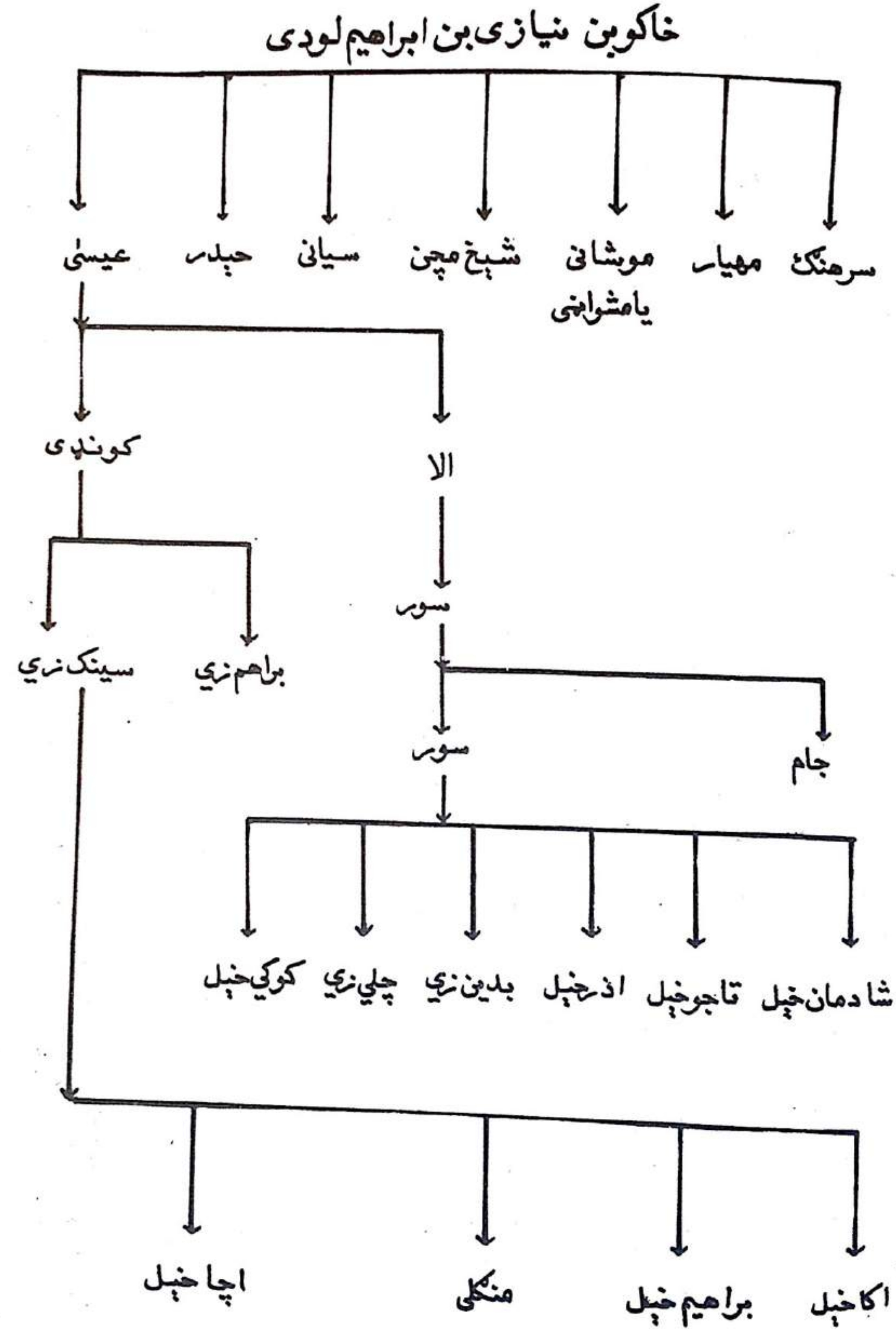

Kitaboona.BlogSpot.Com

متوزی - دریمه څانګه

لودی قبایل:

"سرواڼي"

د سرواڼی د (مهی زوی، بن شاه حُسین (د غلجی او لودی ناسکه ورور)

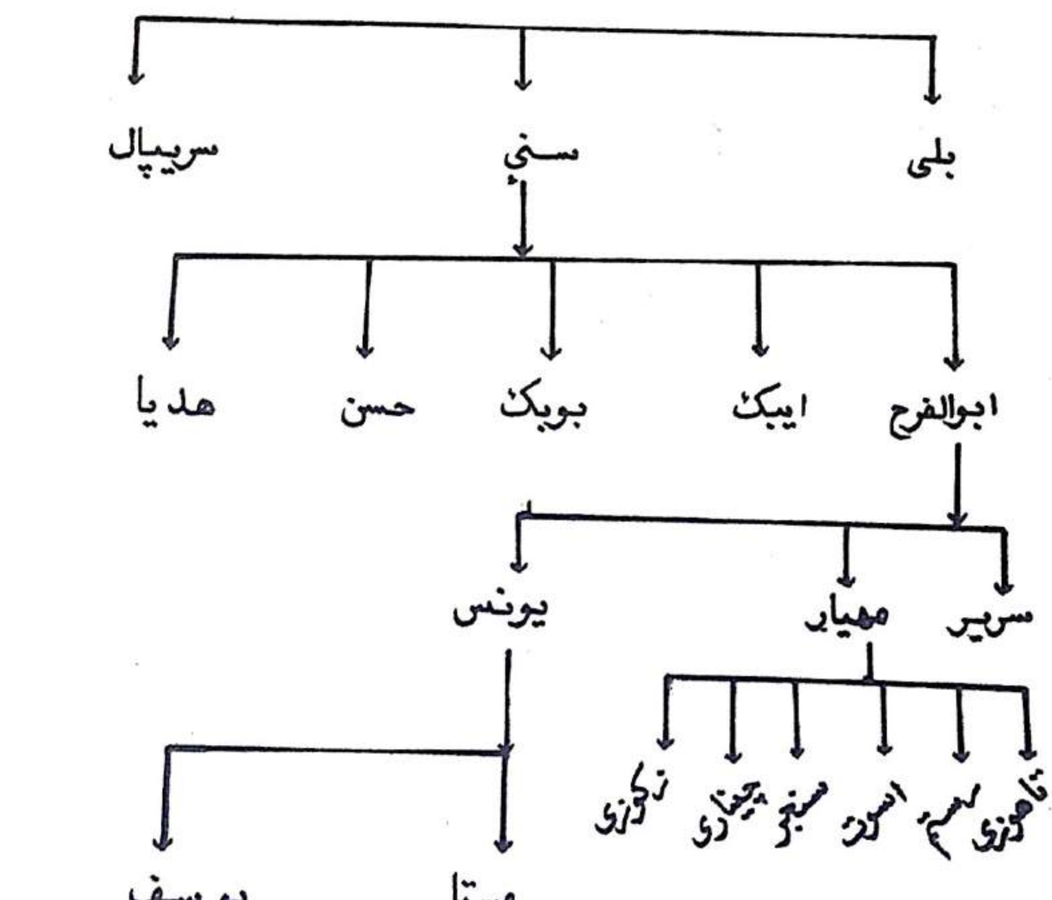

د بلخ کښې،

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسف بن یونس بن الفرح بن سنی بن سروانی

«یوسف»

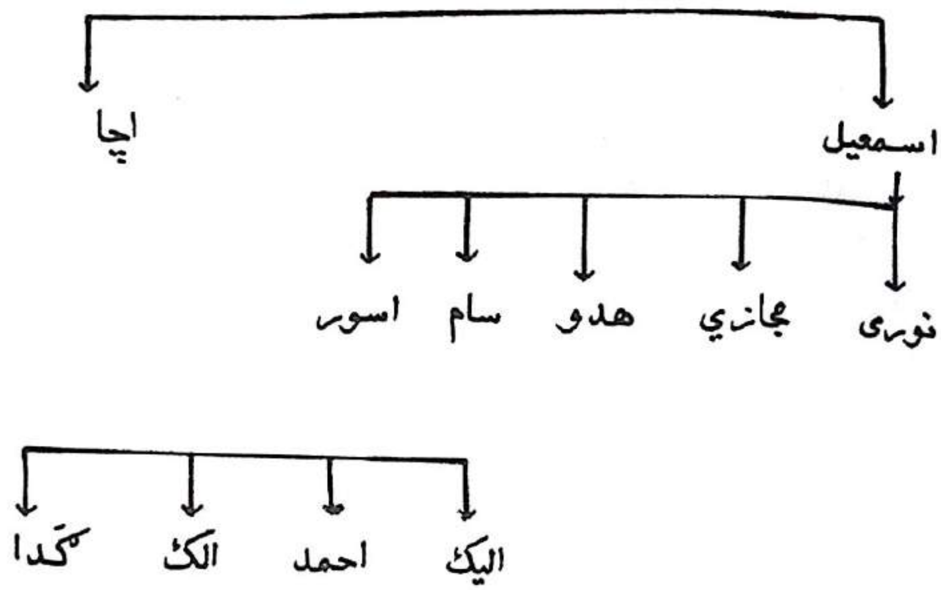

«سرپیال» بن سروانی

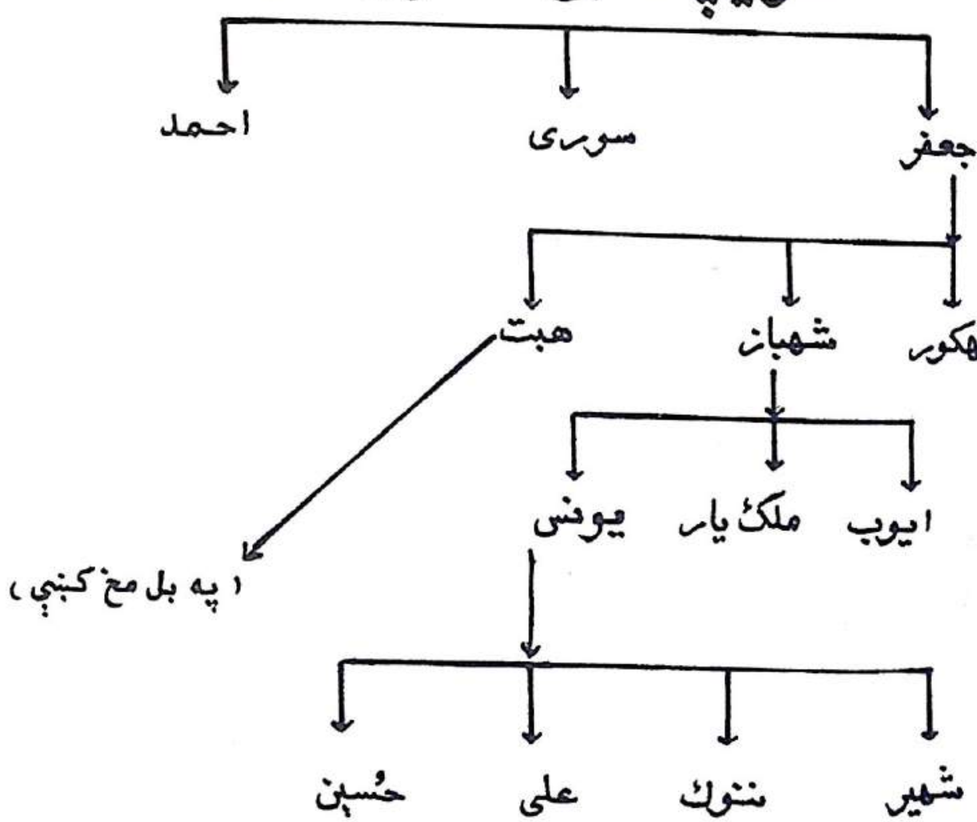

Kitaboona.BlogSpot.Com

ھبت بن جعفر بن سرپال بن سروانی

«ھبت»

- تلخانی
- دودو
- ملانار
- بندار
- حسن
- شیخ سعید

کھکور بن جعفر بن سرپال بن سروانی

«کھکور»

- الوت
- سکنوت
- ملانا
- رشید
- ابراھیم
  - کنولی
  - ھارون
  - محمود
    - اچوک
    - انوک
    - موسیٰ
      - ھدو
      - ممو
      - احمد (جوانمرد)
        - شیخ سلیمان (دانا)
        - سدو
        - ممو
        - شیخ ملیح قتال ← (یہ بلخ میں کھو گئے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخ ملیح بن احمد بن موسیٰ بن ... بن سروانی

"شیخ ملیح"

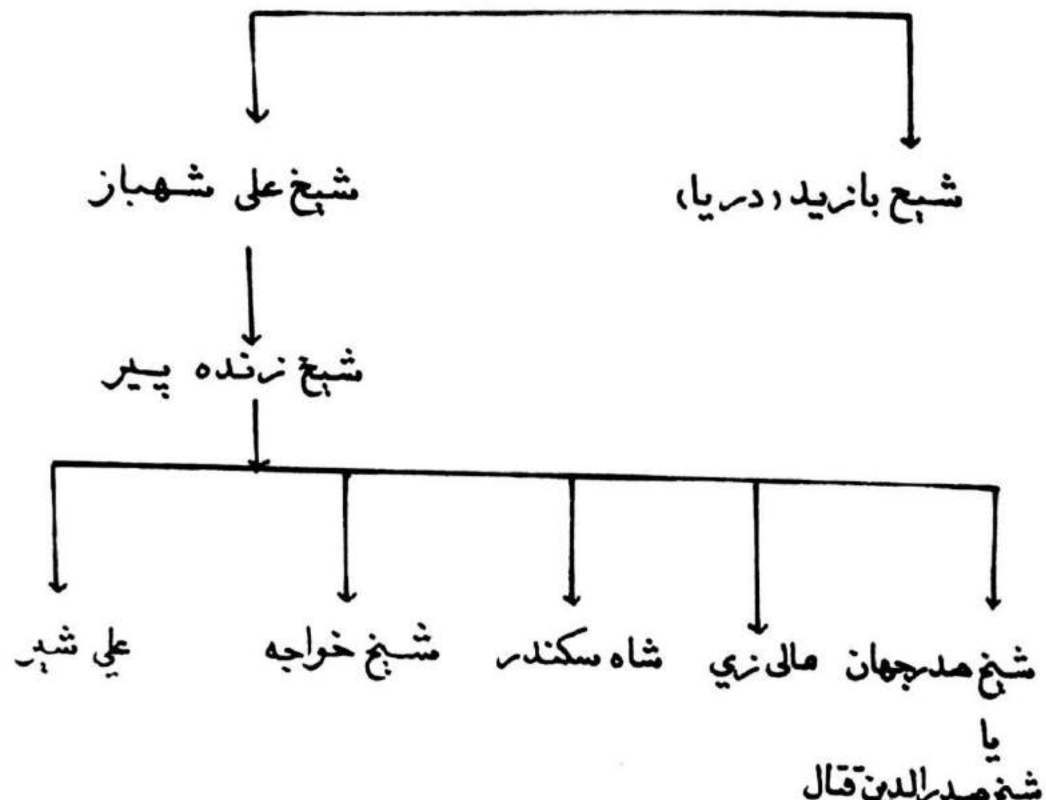

نوټ:

شیخ صدرالدین د بهلول لودي معاصر ؤ او هغه ورته خپله لور په نکاح ورکړې وه او همدا په هندکښې په کوټلې مالیر کښې د نوي ریاست بنیاد کېښود. او دا د سروانو ریاست ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزي (غلجي او لودي پښتانه قبائل)

روايات داسې دي چې شاه حُسين د غور د شاهي کورنۍ يو زلمی و او له خپلې کورنۍ نه په خفه شو د کورنه ووت او راغی د ـ بېټ نيکه (د قيس عبدالرشيد د درېيم زوی) سره د ېره شو. شاه حُسين يو اصيل زاده زلمی او د ښوا خلاقو خاوند زلمی و . د شيخ بېټ نيکه د هغه ښه اخلاق خوښ شول او خپله لور «متو» يې په نکاح ور کړه . د بی بی متو نه د شاه حُسين د وه زامن وشوچې د يو نوم غلجي او د بل ابراهيم يالودی کېښودی شوا و د بلې منځنۍ مهی (د کاغ د وړلور) نه يې يو زوی وشوچې نوم يې سروانی کېښود شو. غلجي لودي او سرواني پسې د ېرا وخواره شول .

غلجي قبائل د کابل سيند په کڼه کښې د ننګرهاره پورې او د هندوکش غره په لړکښې سویل ته او د سپين غره په زنځيری کښې قطب ته هغه ټولې ورې وړې کڼۍ يا درې د کابل سيند سره يوځای شوې دی . په دغه ټولو کښې د غلجيو قبيلې ځای په ځای پرتې دي د دې علاقې د قطب نه د سويل په لور اندازاً (۱۸۰) ميله وي او د قبلې نه د لمرخاتې په لوري به (۸۰) ميله پلنه وي او ځوړې (نشيب)-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبله په سویل دی. دا علاقه اکثره غریزه ده او واوره پرې کیږي. د دوی پوله قبلې ته د مشرقي ابدالیانو سره لګېدلې ده. قطب ته یې هزاره قبائل دي، په نمرخاته یې غوریا خېل دي او په سویل یې د کسي غر دی.

غلجي د هوتکو او توخو په دوو غټو څانګو ویشل دي او دې دواړو څانګو په منځ کښې ډېر وخت بدی او دښمني وې، او ویلی شي چې نادر افشار هغه وخت چې قندهار ونیولو نو هغه وخت هغه د هوتکو یو نیم زر کهې د قندهار نه فرار کړې او ایران او روسي ترکستان ته یې ولېږلې او د هوتکو زوړ یې لږ کړو، نو اکثره هوتک په مرغه او بادین او سورغره په دواړه پلو کښې پاتې شو. د هوتکو علاقه د قندهار نه په قطب نمرخاته څلور پړاوه لرې او د قلات غلزي نه په سویل نمرخاته یو پړاو لرې پرته ده، او توخي د ترنک رود په کڅه کښې د پل سنګي نه تر شیباره پورې پراته دي. د غلجیانو په ټولو ټپو کښې د سلیمان خېلو څانګه په شماره کښې ډېره ده. د سلیمان خېلو څلور مشاخوینه یعني فقیرخېل، اسمعیلزي، احمدزي او سلطان زي یا رستانزي ډېر مشهور دي.

د دوی علاقه په دوو برخو ویشل ده، په سویلي برخه کښې - ادین خېل، نسوخېل، قلندرخېل، شنګي خېل، شاتوري، جلال خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممش خېل ، مموت خېل او سيږي ، او په قطبي برخه کښې سلطان زي رستانه زي ، او احمد زي استوګن دي . د ستانيزي ځنې ټبې خلک لکه جبار خېل ، بابکر خېل ، په جګدلي او سره رود ، ګندمک او حصارک پراته دي ، او څه جبار خېل د لغمان په کڅونو يعنې: عزيز خان کڅ ، کالخ ، چهار باغ او علي شنګ کښې هم او سيږي .

احمد زي په مشرقي لوګر ، پيګي او سرخ آب کښې هم آباد دي .

خوګېل مالومه د خرونږ د پاره آن تر جلال آباد او ننګرهار خايونو ته هم بيايي ، او د ککو کورنۍ سرورخان او ننګر په مارکو کښې او د تبرونو کډې په رحمتي د مومندو په علاقه کښې هم او سيږي .

علي خېل : څه په زرمت او څه په مقر پراته دي ، او اکثره مالدار دي او د لمڅرا و غوندو جوړولو کار هم کوي .

داندړ و ټپه : په شېلګر د غزني پرته ده او څه برخه يې په جان مراد کښې هم او سيږي . د دوي ښاخ جلال زي په ز رمت کښې او يو کلي يې په شيبار کښې هم شته او د کاکړ ويره ټپه موسی - خېل کاکړ په اندړ و کښې هم ګډه شوې ده او د شلګر نه په قبله د هزاره جات د غرونو سره لګېدلي پرته ده . او ملا نجم الدين - اخوندزاده (هډې صاحب) نامتوجاهد هم له دې قبيلې نه ؤ .

ترکي : ترکي په شمار کښې د اندړ و نه ډېر دي او ځېنې ځمکه د پښين پراته دي او کوچيان هم پکښې لږ دي ، د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاوه د مقرحنوار شاده، اسحاق زي چې په سهاك مشهور دي، ځنې په زرمت. ځنې په لغمان او ځنې دکابل په یک توت، تکاواو سرو بې کښې استوګن دي.

خدرزی: خدرزي په مقرکښې دعلي خېلو سره آباد دي، دوی اکثره د کروندې کارکوي په غلجیوکښې ځنې داسې قبیلې شته، لکه ناصراوخروتي، خدرزي او زمریاني چې ځانونه غلجي ګڼي، خو غلجي د وی په غلجیوکښې نه ګڼي، ناصرخان په هوتکو ګډوي، خو په هوتکوکښې داسې کورنۍ نه ده معلومه چې د وی پرې ور ګډېږي.

د ناصر مشهورې قبیلې دا دي:

۱- داؤد خېل. ۲- اتمان خېل. ۳- ملي زي.

د دوی ګراف په دې ډول دی،

(په بله صفحه کښې یې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

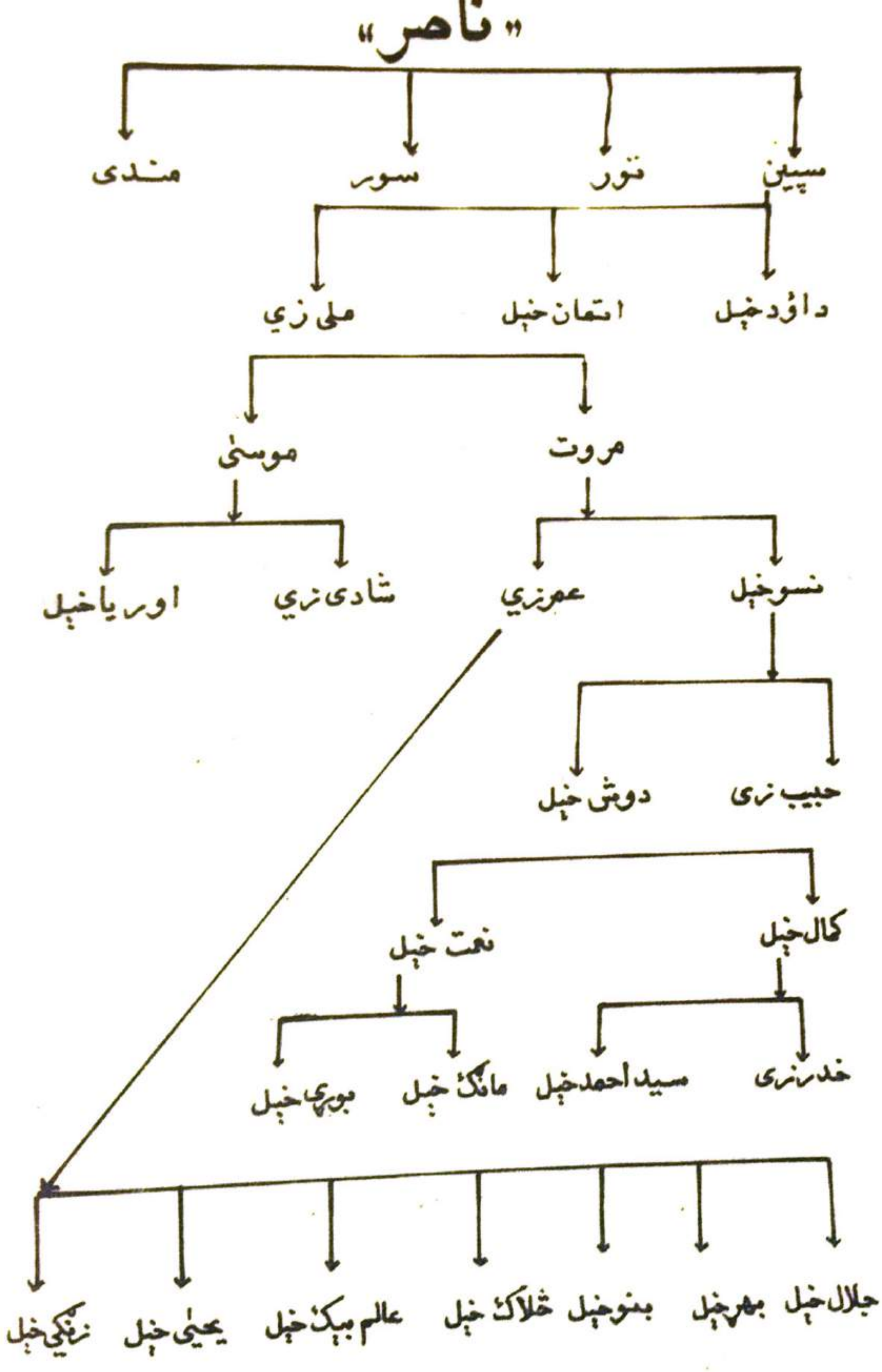

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وی د ناصر، خان غلجي بولې خو په غلجوکښې لکه پاس چې ویل شوي چې د وی پرې ورکه شي په غلجوکښې دا سې کورنۍ نشته. خو دا خبره منلې ده چې د وی ښه سوچه پښتانه دي، د هرو خیل او «زی» چې دي پښتانه دي، په د وی کښې ښه شخصیتونه او پوره جنرالان تېر شوي.(۱)

ناصر د غلجو سره څه په کابل شکر دره او خینې په پغمان او نورو ځایو کښې او سیږي.

---

(۱) لکه جرنیل غلام نبي خان او د هغه زامن، جرنیل اسحق خان، جرنیل مراد علي خان، سور جرنیل محمد عمر خان او رئیس فیض محمد خان دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخروټو ګراف :

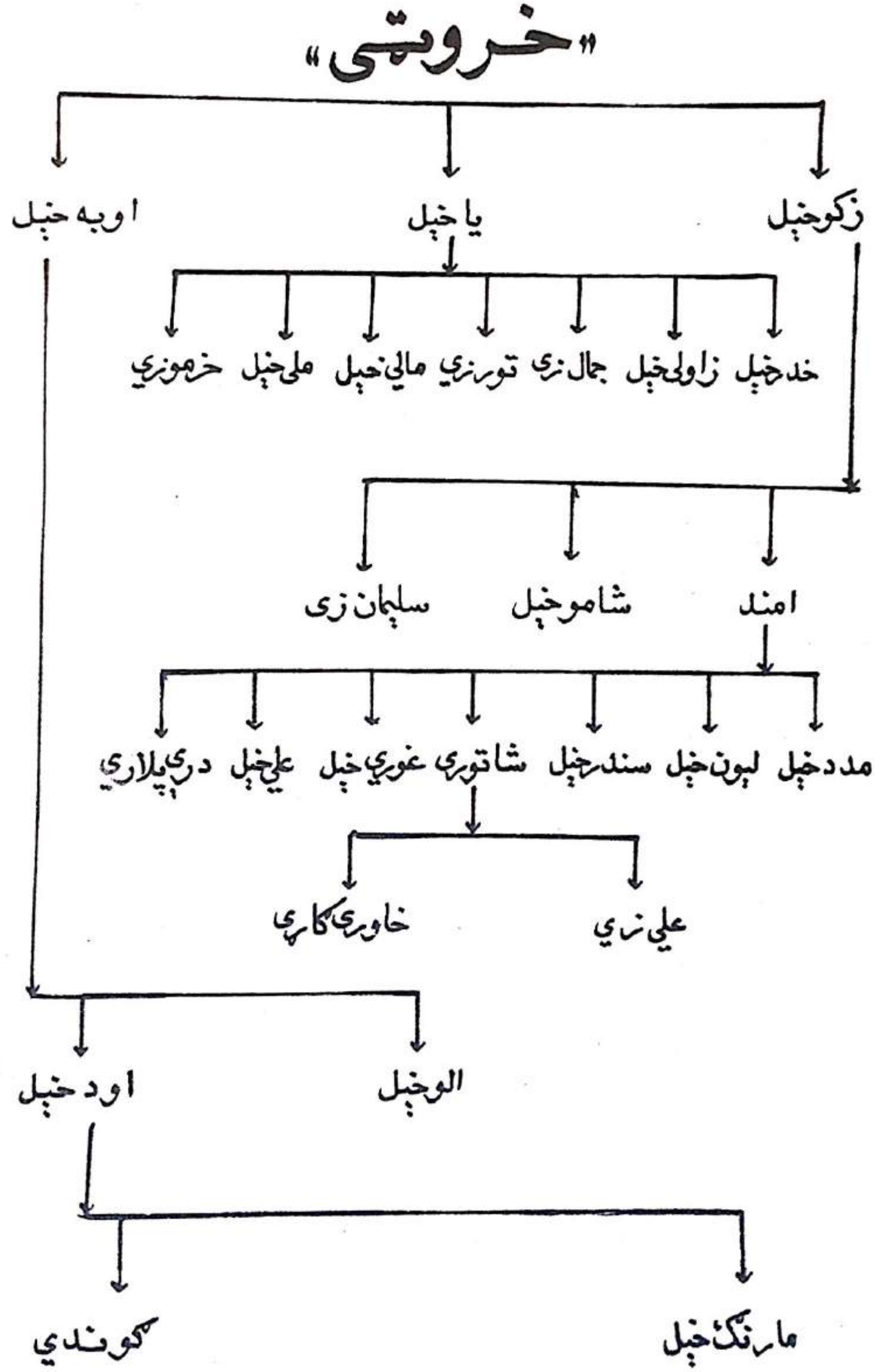

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

گوندی بن اودخېل بن اوبه خېل بن خروټی

"گوندی"

- باندہ زي
- گوندزي
- بهرام خېل
- سلطان خېل
- حیدرزي
- لاجی خېل

مارنگ خېل بن اودخېل بن اوبه خېل بن خروټی

"مارنگ"

- نورالدین
- بدین
- کاکازی
- شهاب الدین
- کرایه دین
- متوخېل
- میرخان خېل
  - خویدادخېل
    - میرک خېل
    - غیبی خېل
  - عباس خېل
  - شهباز خېل

- حریف خېل
- پاچوخېل
- بهرام خېل
- بناس خېل
- یحیی زي
- سوران خېل
  - نیچوخېل
  - کریم خېل
- بی زی
  - زغرخېل
  - دولت خېل
  - بهادرخېل
  - نوروزخېل
  - شالی خېل
  - نادرخېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

میرخان خیل بن مارنگ بن اود خیل بن اوبه خیل بن خروہتی

,, میرخان خیل ,,

- غیبی خیل
- میرکټ خیل
- عیسیٰ خیل
- شریک خیل
- طاؤس خیل
  - نور ونرخیل
  - غیبی خیل
  - لاجمیرخیل
  - صاف خیل
  - هارون خیل
- شادی خیل
- یاموخیل
  - هارون
- والہ خیل
- اشرف خیل
- ملیک خیل

- مهندخیل
- شایپ خیل
  - ترخیل
  - بوستان خیل
  - مویک خیل
- بابرخیل
- بندارخیل
  - پروہتی
- یاسنی
- عنبرخیل
  - عصمت خیل
  - شکرداد خیل
  - علی دین خیل
- سیدخیل
- موسیٰ خیل
  - مین خیل
  - لالی خیل
  - سنچه خیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې وایې چې : سهاک او جیجب د واړه چېړته تللي ؤ یو ځرې په لاره کښې له باره سره ومومند. جیجب ویل ځرز ما سهاک ویل بار یې زما. بار چې یې ولټاوه یو پلو ورکوټی هلك پکښې ؤ او یل پلو د روټو اوړه وو، یعنې داوړبشوا وړه وو، او بیا د سهاك په کوړنۍ کښې وړته یوه ښځه ورکړی شوه او درې زامن یې وشول: زکو، یاخېل، اوبه خېل دی او د هغې نه خروټي ده پر شول، خو دا یوه جوړه شوې افسانه ده، والله علم، خوخروټي سوچه پښتانه دي او په غلجو ورګډ یږي، دالبن ده پرشپن - زره کوره کیږي او اوس به لا ډیر ده پر شوي هم وي. دوی د کټواز په مشرق او د سلیمان غره په لړه کښې او څه په ارګون او سرروضه کښې اوڅه د پرمل په علاقه کښې استوګن دي او څه د کابل په پغمان کښې څه د ننګرهار په کامه او د کونړ کنړ په اولسوالۍ کښې او نورو ځایونو کښې هم استوګن دي. دوی زمینداري کوي او مالدار هم دي. له وزیرو سره به یې جګړې رېړې کېدلې، خو د وزیرو مشر قنبرنوی او د خروټو مشر شمس الدین دالاتجي غوڅې کړې او څه روغه جوړه یې ترمنځ وشوه.

زیرمانی : له قندهاره تر کابله خواره واره پراته دي او ډیر لږ دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدوزی: داخلك اكثره په مقر كښېږي له علي خېلو سره او سېږي او څه په « ده خوجه » د قندهار ښار سره نژدې اوسېږي ، داخلك څوك پرپلزي او څوك يې غلجي گڼي ، خو مېږ يې نه ده معلومه . خودا منلي خبره ده چې منبه اصل پښتانه دي او د تجارت كار كوي.

دا نه ده معلومه چې د ميرويس خان نه مخكښې د غلجو مشر څوك ؤ ، خو روايات داسې دي چې سلطان ملخی (چې د ميرويس نيكه د مور « نانا » انا پلار ؤ ، د شاه جهان او بيا داورنگ زېب له پلوه د قلات او قرنتو د لار د حفاظت په كار مامور ؤ او د توخو د قبيلې نه ؤ ، د خداد سلطان د سد و زو د مشر همعصر ؤ او دې دواړو مشرانو په جرگه ، صلاح ، رضا د غلجيو او ابداليانو په منځ كښې د گرم آب دره د جلدك په خوا كښې د غلجيو او ابداليو پوله او بريد ټاكلى دى

سلطان ملخی د اغرگي او سرخ رود تر منځه په جنگ در وازه كښې ووژلی شو او له هغه نه پس يې زوی حاجی عادل خان د قام مشر شو ، د هغه نه پس د هغه زوی ر بابۍ خان ، د قام مشر شو . دی هم په يو جنگ كښې ووژلی شو ، ده پسې شاه عالم خان د علی خان زوی د غلجو مشر شو . دی د بابۍ خان وراره ؤ ، بيا د هغه زوی خوشحال خان د قام مشر شو ، د هغه نه پس د هغه زوی اشرف خان د احمد شاه ابدالي له خوا د قلات نه ترغزني پورې علاقې حاكم ؤ .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي اشرف خان له احمدشاه سره په هند باندې په لومړۍ حمله کښې هم ګډون کړی ؤ، او د احمدشاه د زوی تیمورشاه په وخت کښې د اشرف خان زوی اموخان د تمام مشرؤ، د شاه زمان او- شاه محمود د تیمورشاه زامن، د سدوزو بادشاهانو د جګړو په وخت کښې د غلجو بادشاهۍ ته بیا زړه وشو او د سدوزو سره یې جنګونه پیل کړل، خو ماتې یې وخوړه او غلجیان ډېر تاوانې شول او د سرسرې پکښې پاتې نه شو، او له سدوزو نه چې څه وخت حکومت بارکزو ته منتقل شو، نو غلجو بیا سر راپورته کړه او د امیر دوست محمدخان سره یې څو وارې ماتې کوونکې جنګ جګړې پېښې شوې.

سره د دې ټولو ناتارونو د امیر عبدالرحمان خان تر زمانې د توخي په څانګه کښې د سلطان ملخي کورنۍ د مشرۍ کورؤ او با اقتداره وو.

د محمد ظاهرشاه د پادشاهۍ په وخت کښې هم یوتن دعبدالرحمان په نوم یو توخي مشر بغاوت وکړو، خو اخر حکومت ته تسلیم شو او بیا په کابل کښې نظر بند ؤ، داؤ، د غلجو لنډ تاریخ او- شجرې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: «لودي قبائل»

د روایاتو مطابق د لودیانو مشر نیکه ابراهیم دی چې وروسته ، لودي مشهور شوی دی. د بي بي متو او شاه حسین زوی، د غلجي ورور او د بېټ نیکه د لوړه پلوه نمسی ؤ.

ځکښې د لودیانو د مهمو څانګو لکه: اسمعیل خېل، پرنګي ، لوهاني یا لواني، دوتاني، نیازي، سوري، مروت او نورو شجرې لیکلې شوې دي، دلته د هغوی څه لنډ تاریخ لیکل کیږي.

په اوسني افغانستان کښې د لودیانو د نورو قبیلو نه د لواني قبیله ډېره ده، د دې طایفې خلک په اندړ، قره باغ، شیلګر، قلات او قندهار کښې په اوړه د همسایه، ډول په غلجو کښې پرانه دي، او ځینې خلک یې په قطغن او بدخشان ته هم تللي دي داخلک اکثره د ځمکو خښتنان دي، خود کرکیلې په کار کښې میړني نه دي، او اکثره د تجارت کاروبار کوي. د دوی پنځه سوه کوره په شلګر او درې سوه کوره په قره باغ کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم پراته دي.

د لوانو نه پس په افغانستان کښې د نیازیو شماره ډېره ده او دا خلک مالداره او پیوونده دي، په ژمي قندهار ته او په اوړي د کوه بابا لمنو د هزاره جات غرونو ته راځي. دا خلک داونبانو ګلې او دګډوا او بزو رمې لري. د دې خلکو نه څه ځای په ځای شوي هم دي او د ده شین په ترګه په شیلګره، قره باغ، جان مراد، مقر قلات، غوربند او لغمان کښې او سیږي او د کرکیلې کارکوي. دا خلک په زمینداره معامله کښې ښه کره دي او د ښې ګذارې خلک دي.

دوتاني:

دوتاني هم په افغانستان کښې آباد دي او د کرکیلې کارکوي.

پرنګي قبیله:

په اوله کښې په مغربي افغانستان کښې استوګنه وه، وروسته دغه خلک د خپلې مالدارۍ سره د مالونو د څرولو د پاره د کسې غره لمنو ته راغلل. او په دامان کښې د ټانک او ورو ورو په څمکه پر پوتل دغلت دوی ډېر وخت تېرکړو. د بابر مغلي بادشاه په وخت کښې دولت خېلو، میاخېلو، مروتو او نورو لوانو په پرنګي قبیله حمله وکړه او په دغه جنګ کښې د دغه قبیلې ډېر خلک ووژل شول او کمزوري شول، نوله دې امله هندوستان ته په کډه-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوڅو مجبوره شول او د دوی ځمکې لواڼو ونیولې .

په دې قام یعنې پرنگي کښې د شیخ حمید لودي نه رېچې د - غزنوي سبکتګین همعمرۍ، د هغه نه ځلور سوه کاله وروسته بهلول لودي بل لوی سلطنت قایم کړ وچې تقریباً (۷۵) کاله د حکومت دوره یې وه، او پښتنو ته لوی افتخار دی.

لوهاڼي یا لواڼي؛

د نوحاني، لواڼي یا لوهاڼي اولاده په سپین او تور لواڼي مشهور دي. د تور لواڼي مشهورې ټبرې دا دي:

۱: **دولت خېل**؛ د دولت خېل د شجروته معلومېږي چې دلواڼي د نوی دمما، دری زامن وو، په دوی کښې د دولت خېلو ځانګه ډېره وه، نونور، مماخېل، یې هم په ځان کښې ګډ کړل او د مماټوله اولاده په دولت خېلو یادېږي. د دولت خېلو نه په پنځم پشت کښې کټه خان پیدا شوا و اولاده یې په کټي خېلو مشهوره ده، دلواڼو ټولو خېلونو د ټانک په ځمکه واړه ول. د دې نه به مخکښې هم دوی دلته د مالونو خرولو د پاره راتلل او څه خلکو یکښې دکرکیلې کار هم کولوا و د ځمکو خاوندان په کټه وان چې د غزني جنوب مشرق ته واقع دی، پراته وو، او څه خلک به یې د مالونو خرولو د پاره د وانه، غزونو ته هم تلل او هلته به اوسېدل. خو د مروتو د سلیمانخېلو سره د یوې مېنځې د ناموس داره په باب بدي پېښه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مروت چې په سلیمانخېلو کمزورې وو، نوله دې امله یې د -
کښه وازنه کړه ه وکړه. په دغه وخت کښې به د دوی د غرې
تپې ځانله بېل بېل خان ؤ او خپلې ټولې ماتې کوډې به یې په جرګه
رغولې.

د لوانو قام خاني په کته خېلو کښې وه چې د دولت خېلو یوه
پښه ده، داخان به د لوانو د ټولو قبیلو په خوښه او رضا ټاکل
کېده او هغه به د غرې تپې خلکو سره د ورورۍ او عزیز ولۍ -
سلوك کولو.

د نوولسمې میلادي پېړۍ په اوایلو کښې قتال خان د قام مشر
شو، دا د سلیم خان زوی ؤ، دا سړی ډېر تریخ ؤ او د خلکو سره
به یې سپکه ګذاره کوله، او خلك یې ډېر تنګ کړي وو، د دولت-
خېلو کټي خېلو په کړه قتال خان او د هغه زوی اکبرخان و وژل
او د هغه مشر زوی سرورخان کابل ته په تېښته لاړ. دغه -
وخت د کابل حکومت د امیر دوست محمد خان په لاس کښې ؤ یعنې
د ۱۸۳۰ع شا وخوا زمانه وه. امیر دوست محمد خان د سرورخان
ننګه وکړه او د عبدالرحیم خان هوتك په مشرۍ یې څلور زره لښکر
ورکړو او د دغه لښکر په زور سرورخان د خپل پلار او ورور
قاتلان و وژل او خپل بدل یې واخېستو او د ځان د حفاظت -
د پاره یې پنځه سوه نوکران هم وساتل او خپله قلا یې مظبوطه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. په ۱۸۳۹ع کښې سرور خان په کرمه کښې مړ شو او د هغه په ځای الله داد خان د قام مشر شو. په ۱۸۴۰ع کښې څه وخت چې د نونهال سنګه په مشرۍ کښې سیکان راغلل او ټانک یې ونیولو، نو د الله داد خان تر شا چې د قام څه کومک نه ؤ، نو مجبوراً وتښتېدلو او د مسعودو علاقې ته ورغی، او له هغه ځایه بیا کابل ته ولاړ او پر ټانک د سیکانو قبضه راغله. د کابل امیر دوست محمد خان په دغه وخت کښې پخپلو خولو کښې ډوب ؤ، او د الله داد خان امداد یې ونه کړای شو. الله داد خان بېرته د مسعود و علاقې ته راغی۔ او هلته د ېره شو. سیکانو د ټانک علاقه ملتاني پښتنو ته په جاګیر ورکړه، الله داد خان به هر وخت له ملتاني پښتنو سره په ډزو ډوز لګیا ؤ، آخر په همدې الهکوله کښې الله داد خان مړ شو او ټانک او نوره سرحدی صوبه په ۱۸۴۲ع کښې د انګرېزانو په قبضه کښې راغله او د سیکانو اقتدار ختم شو او د الله داد خان زوی شهنواز خان انګرېزانو د ټانک والي ومنلو.

د میاخېلو څانګه:

میاخېل هم د دولت خېلو سره یو ځای دامان ته راغلي وو او مالداري یې کوله او څه لږ و ډېر تجارت به یې هم کولو. دا خلک د راېښ په څمکه استوګن دی په دې څمکه په اول کښې د سوري

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سرواني قبيلو خلك او سپدل، حون مانخان کتي خېل دغه خلک له دغه ځايه وشړل. دغه وخت د دولت خېلو د ټانک ځمکې پخپلو منځو کښې سره وويشلې. څو کاله پس د بختيارو قبيله چې په بنه بده کښې د مياخېلو سره ګډه وه، د سروانو سره په بدۍ اخته شوه، او د مياخېلو په مرسته يې سروانو ته ماتې ورکړه او د سروانو ځمکه يې ونيوله، او پخپل منځ کښې يې سره وويشله. د دې نه وروسته د مياخېلو خلک د دوه شين په توګه د غلته استوګنه خوښه کړه او پاتې شول او ځينې لاکوچيان وو. د مياخېلو او بختيارو ځينې خلک لا اوس هم پرونده دي. د مياخېلو خانان لږ اختيار لري او د پروندو ښېل خانان وي. د مياخېلو خلک بنه درانه او شتمن - خلک دي. د دوی د مشرۍ کور د سيد خېلو په څانګه کښې وي، چې د خلاخېلو ذيله ده.

تتور:

تتور خلک په شماره کښې لږ دي، د دوی په عاد تونو او رواجونو کښې د دولت خېلو په شان دي او د کرکيلې کارکوي.

نيازيان:

نيازيان هم د لودييانو يوه څانګه ده داخلک په اول کښې په شلګر او د غزني په شا وخوا ځمکو باندې پراته وو. او د دوی دغې علاقې نه داندړ او غلجو د بنسټ په وجه کډه وکړه او په ۱۴۵۱ع

Kitaboona.BlogSpot.Com

کښې څه وخت چې بهلول لودي په هند کښې یو لوی سلطنت جوړ
کړو نو ،، ړ وه ، ته یې فرمانونه راولیږل او پښتانه یې هند ته -
وبلل ، نو د نیازیانو هم ډیر خلک هند ته ورغلل او په شاهي فوځ
کښې شامل شول ، په دغه خلکو کښې هیبت خان نیازی او عیسیٰ خان
نیازی د شیرشاه سوري په وخت کښې ډیر د عزت خاوندان و ، وخو
د شیرشاه د مرګ نه پس د هغه د زوی سلیم شاه فوځونو نیازیانو
ته ډیر تاوانونه واړول او نیازیان ډیر کمزوي شول - نیازیان
د اباسیند په دواړه غاړو د کالا باغ نه تر پنیالې پورې په اوږدو
باندې او د خټکو د غرونو د شرقي لمنې نه تر میانوالي پورې په -
ساره کډه ورپراته دي او دا علاقه د نیازو په علاقه مشهوره ده ․

دوتاڼي :

دوتاڼي هم په لودیانو کښې کډه دي ، لږه متپه ده او اکثره
مالداري کوي او د د واڼي په علاقه استوګن دي او په اوړي
کښې ځینې د غزني خواوشا ته هم ورځي ․

خیسوري :

دا خلک هم څان لودیان ګڼي ․ لږ خلک دي او د اباسیند په -
قطبیزه غاړه او د اسمٰعیل خان د یره ضلع کښې آباد دی ، او
دوی په عمرخیلو هم مشهور دي ․ د دوی ځینې خلک د عیسیٰ خیلو
د علاقې په قطب لوري او د پنیالې د یوه ورکوټي غره په خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د مروتو په علاقه پراته دي. د دوی په علاقه کښې خرما ډېرې کيږي.

بېلچ يا بيلچ:

دا خلک هم ځان په نيازو ګډوي او ځينې وائي چې موږ د ولت خېل يوو، په هرحال پښتانه دي. لږ خلک دي او اکثره په پنياله کښې د غونډ شيخ بدين غره په خوا کښې اوسيږي او څه يې د غزني خوا وشا هم شته دی.

مروت:

مروت خلک په سپين لواڼي مشهور دي. په اوله کښې دا خلک په کټواز پراته وو، خو ورو ورو سنه يې له سليمان خېلو سره، بدي راغله او دوی ته را پاڅېدل او اوس په هغه ځمکه سليمان خېل پراته دي. ويلی شي چې د آزاد خان سلطان خېل د کاله نه يو سړي بنځه وتښتوله او مروتو ته يې پناه ور وړه او دا واقعه د ۱۰۰۴ هـ، څلورم هجري پېړۍ پيښه بنودلی شي. سليمان خېلو دا مجرمان غوښتل او مروتو پرې ننګ وکړو او نه يې ورکول او نتيجه يې دا شوه چې له سليمان خېلو سره نور غلجي هم ودرېدل او سخت جنګ وشو، چې مروتو ماتې پکښې وخوړه او د هغه

نوټ: د دي خلکو يا د ماته سيد شمس الدين مجروح کړی وچي ويلچ په نوم يوه قبيله شته دی.
رسيال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکې نه په کډه کولو مجبوره شول او د ټانک په علاقه کښې په څه ځمکه پرې وتل، خوځه موده پس د ولت خېلو د وی له دغه ځمکې پاځول او وروسته بیا مروتو، دغه ځمکې ونیولې، خو کښتي خېلو چې د د ولت خېلو یوه څانګه ده د ګنداپور په کومک د وی بیا له دغې ځمکې نه وشړل او مروت لاهل د ټل په قطب برخه میشته شول.

ویلې شي چې د اسلام نه وړاندې په دې ځمکو یونیان او هندوان او سپدل چې د هغوی د استوګنې اثار لا اوس هم شته دی، خو سلطان محمود غزنوی او سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې دغه خلک د دغه علاقو نه وشړل شول او بیا په دغه ځای پوتهي قام او سپدلو، د دې خلکو اصلي حال معلوم نه دی چې څوک وو؟ خو د وی سارنګ خېلو، عیسی خېلو او نازیانو له دغه ځایه وشړل، او د وی ل علل پرې په خپله پرېوتل.

نیازو په هغه برخه کښې چې اوس پرې پهارخېل آباد دي. د ګمبیلې نه په قطب لور ودانې شروع کړه او د رود نه یې درې ویالې را بېلې کړې او هغه ځمکه یې ځانله غوره کړه چې د ګمبیلې او کُرمې ترمنځ پرته ده د دغه برخې د جنوب پوري د دوی مالځرو، په دغه وخت کښې د نیازو مشر، مدی سارنګ، و چې مالدار ؤ او تر اوسه یې په هغه علاقه لا شهرت شته دی. د نیازو څه لږ وخت

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه علاقه قبضه وه او د دوی یوه څانګه «مهیان» د سارنګ-خېلو او عیسی خېلو نه په دې مرورشوچې دوی له یې سمه برخه نه ورکوله او د مروتو نه یې د مرستې خواست وکړو او مروتو ورسره ومنله او د دوی په مرسته یې په نیازو حمله وکړه، خو آخر سوله وشوه، خو مروتو د نیازو ډېره برخه ځمکه لاندې کړه.

د نیازو په قبیله کښې مېچن خېل ستانه خلک دي، مروتو هم په دوی څه غرض ونه کړو او تراوسه دوی په ټټې مېچن خېل پراته دي.

ویلی شي چې دا واقعه او په دې علاقه د مروتو قبضه د اکبر مُغلی بادشاه (چې د همایون زوی او د بابر نمسی ؤ) په وخت کښې شوې ده او د واقعاتو نه داسې څرګ لګېدی شي چې لږ و ډېر مروت به په دې علاقه له (۳۶۰) کلونو نه راپدې خوا په دې ځمکه آباد وي. ځکه چې د اکبر باچا د حکومت په ابتدا کښې لا نیازي دلته آباد ؤ.

د مروتو دا علاقه په څلورو برخو وېشلې شوې ده: د سلاریو برخه د نوناخېلو یوه برخه، د موسی خېلو یوه برخه او د درې پلارو یوه برخه.

او اوس د دې خلکو په دغه علاقه استوګنه داسې ده چې د لمرلوېدې خواته تپې موسی خېل او نوناخېل، په منځنۍ برخه یې بهرام خېل او په نمرخاته خوا یې درې پلاري اوسېږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خواره واره پښتانه چې له مروتو سره اوسيږي دا دي:

۱: ملاخېل:[1]

دا خلک د ملا عثمان اولاده ده او ستانه خلک او پښتانه دي، او دلودیانو د لواڼو د کورنۍ نه دي، د وی له مروتو سره په کليو کښې ګډ ورډ اوسيږي. دا مثل اوس هم هلته مشهور دی چې: «الحمد الله خو هرڅوک واېئ خوخوله د ملا عثمان غواړي»، دا خلک له مروتو سره داسې خلط شوي دي چې بهلول يې اسان کا زنه ډي.

۲- ممریز خیل:

دا ټپه د مروتو په قام ورګډ یږي او د بهرام خېلو نه يې برخه اخېستې ده او په اوس کښې هم په مروتو حساب دي.

۳- ملک زي:

دا خلک په اصل کښې نيازي دي خو په موسی خېلو مروتو کښې ورګډ شوي دي[2].

۴- دانی وال:

ځيني خلک دوی ختک کښي خو دا خبره معلومه نه ده، خو د دغه خلکو د مشرنيکه نامه ختک وه او دا خبره په غلطۍ سره مشهوره شوې

---

(۱) ويلی شي چې ملاخېل بيټني دي، خو نه د شجرو نه د وی لواڼي لوديان ډي.

(۲) ځيني ملک زي د ننګرهار ولايت د کونړ کنړ دا ولسوالۍ په قلعتک کښی هم آباد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ختک دي ، نه داخلک د مروتو د وتمامخېلو په ذیله پوري منبنلي او مروت دي .

۵- منګوخېل :

ځیني خلک دوی نیازي کښي ، خو نه دوی د مروتو د موسئ خېلو په څانګه کښې د بایزي سره ورګډ شوي دي .

٦- خان خېل :

په دولت خوازي کښې ورګډ شوي او د بهرام خېلو یوه پښه ده .

د مروتو په علاقه کښې نورقامونه

۱- د شیخ شاه روحانی اولاد :

ویلې شي چې دوی سیدان دي او په اولس کښې پیرخانه ګڼلې شي ، او اکثر کرکیله کوي .

د شیخ محمد شاه روحاني قبر د زړملي د ممموزو په لمرخاته د غره په سیمائي کښې دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- میچن خېل :

په افغانستان کښې گډ وډ پراته دي ، خو ډېر یې د زابل په ولایت کښې اوسیږي .

د بنو په علاقه کښې هم ، ځینې میچن خېل د کُرمې د سیند په قطب په یوځای کښې چې په تپې میچن خېل یادیږي اوسیږی .

۳- عیسیٰ خېل :

د عیسیٰ خېل اته څانګې دي : ابو خېل ، خواجه خېل ، ماما خېل ، محمدزی زکوخېل ، میرا خېل ، داورشاه خېل ، احمد خېل دي .

په دغو کښې د درې ورونو اولاد پاتې دی او داسې معلومېږي چې د نورو ورونو زامن یې د سلیم شاه په جنګونو کښې مړه دي .

۴- مشواني :

دا تپه پښتانه او نیازي دي او په غلطۍ ځینې خلک دوی سیدان بولي . د دوی د مشرینکه نامه شجره لیکونکو مرحشیانی لیکلې ده ، چې اصلاً مشواني دي . په اوله کښې دوی د سارنګ له اولاد سره د اباسیند په لمرخاته پراته وو او د دوی یو بناخ د داؤد خېل د داؤد خېلو سره پراته ګډ اوسېدل . او بل بناخ موندي خېل یې په میانوالی (تپې) کښې استوګن وو .

مشواني : د مروتو او عیسیٰ خېلو په د بنمنۍ کښې د مروتو ملګری وو ، دا طائفه اوس په ښادي خېل او دادي خېل سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وېش کښې راغلې ده، او څه مشواني دکُنړ په اسمار او نور افغانستان کښې هم شته دي، چې د بربرول ملک: سيد خان يکښې مشهور سړی ؤ.

سلطان خېل، دا هم د نيازو د سارنګ خېلو يوه څانګه ده په اوله کښې ميانواله کښې آباد وو، او وروسته يې د کورنيو جنګونو له امله دغه ځمکې پرېښودې، د عيسی خېلو په صلاح د ختکو د غرۀ په څواکښې استوګن شول.

د لوديانو د اولادې څه لنډ شان حال وليکل شو. په اوسني افغانستان کښې داخلک خال خال چېرته پراته دي او هلته په ډېر شمار کښې نشته دي، د وی او سوړيان د لودي سلطنت په وخت کښې اکثره هند ته تللي او هم هلته آباد شوي دي.

په هند کښې يو نوی ښار "لوديانه" هُم دې خلکو ودان کړی دی. د وی له ډېر پخوانه اولسي او اجتماعي تشکيلات لري او د قومي مشر به د ستر ملک په نوم تاکل کېدۀ او د دغه احکام به تام منل او د دغه د لاس لاندې نور او وړو ملکانو به د دغه حکمونه په تام کښې تطبيقول.

دې خلکو پخوانو حکومتونو ته ماليه نه ورکوله خو د اورنګ زيب د زوی بهادرشاه په زمانه کښې د دغه حکومت څه پيسې ترې د مال شمارۍ په نامه اخېستې وې او احمد شاه ابدالي هم ترې يو څو اوښان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مال شمارې په نوم اخیستل .

۵- سروانی :

دا منلې خبره ده چې سروانی د شاه حسین غوري د بلې ښځې (مهی)، نه چې د بی بی متوبن وه، زوی دی ویلی شي چې د سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې دا خلک د سلیمان غره په لمنو کښې دراېږ او هیود هوان په ځمکو پراته وو.

د سروانی اولس خاني او مشري د سری یپال په څانګه کښې د شیخ ملیح قتال په کورنۍ کښې وه، دا هم ویلی شي چې دا اوسني رابږ هم شیخ قتال ودان کړی دی. دا خلک د همایون په وخت کښې د خپلې بې اتفاقۍ په وجه ډېر کمزوري شول او د دغې علاقې نه په وتلو مجبور شول او د یو ناموس دارۍ په مسئله د دوی او سوریانو ترمنځ د ښمني راغله او په دغه وجه دواړه طائفې ډېرې کمزورې شوې او څه موده پس بختیار و پرې حمله وکړه او دوی یې در په دیکه کړل، ځینې پېښور ته لاړل او څوک پنجاب ته ووتل او بختیار و او میاخېلو د دوی علاقه لاندې کړه.

د مالیراوکوټلې نوابان د سروانی په قبیله د سریپال په څانګه کښې وه، د دغه ریاست باني شیخ صدرالدین صدرجهان ؤ چې د شیخ ملیح قتال[1] په څانګه کښې راځي.

---

[1] د شیخ ملیح قتال حوږ دوی‌ه انا د مومند بابا ښځه وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهلول لودي چې د ډيلي فتح کولو د پاره ورتللو، نو له ده سره يې ملاقات کړی ؤ او دُعا يې ورته اخيستې وه. نو کامياب شو، او بيا وروسته يې ورته حُپله لور هم ورکړه، او د دوی د رياست بُنياد کېښودی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه طبقه:

«کرلاڼي قبایل»

دله زاک، اورکزي، منګل اونور

«کرلاڼي»

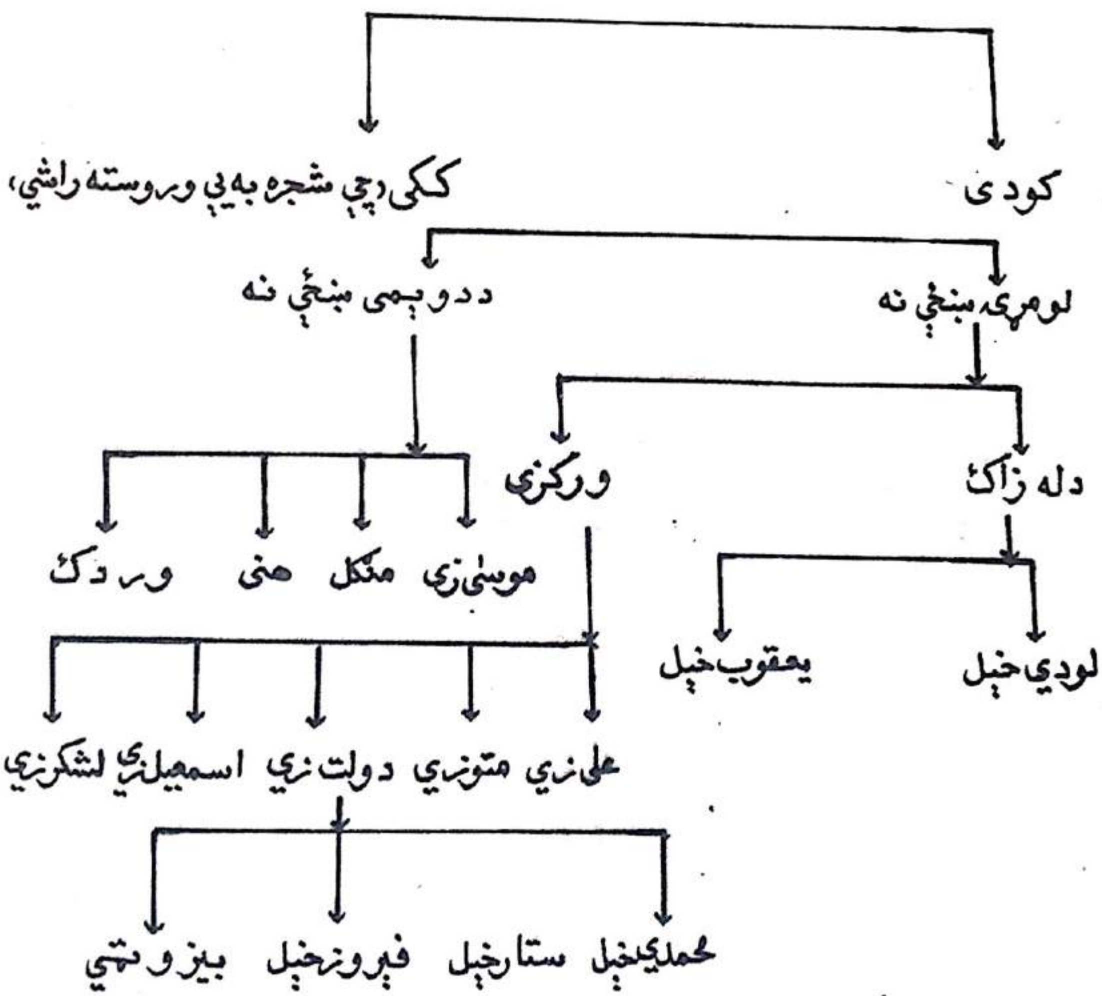

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدی خیل بن دولت زی بن ورکزی بن کودی بن کرلاڼي

« محمدی خیل »

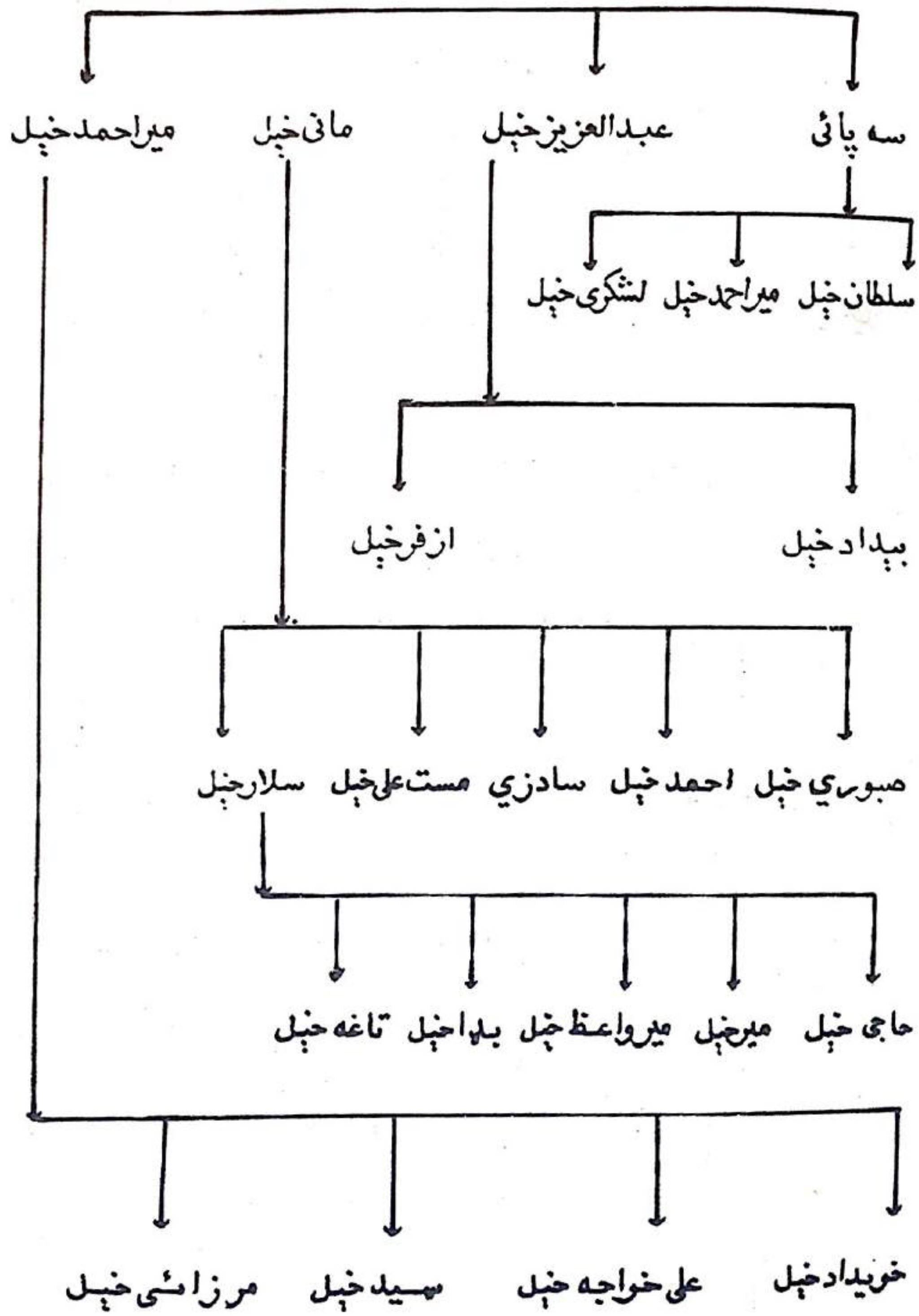

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاني

«لودي خېل»

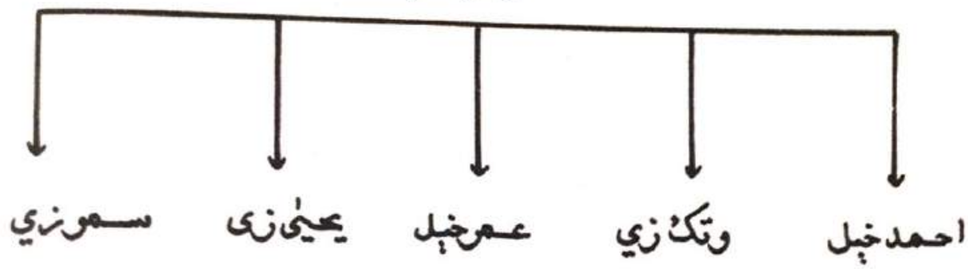

يعقوب خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاني

« يعقوب خېل»

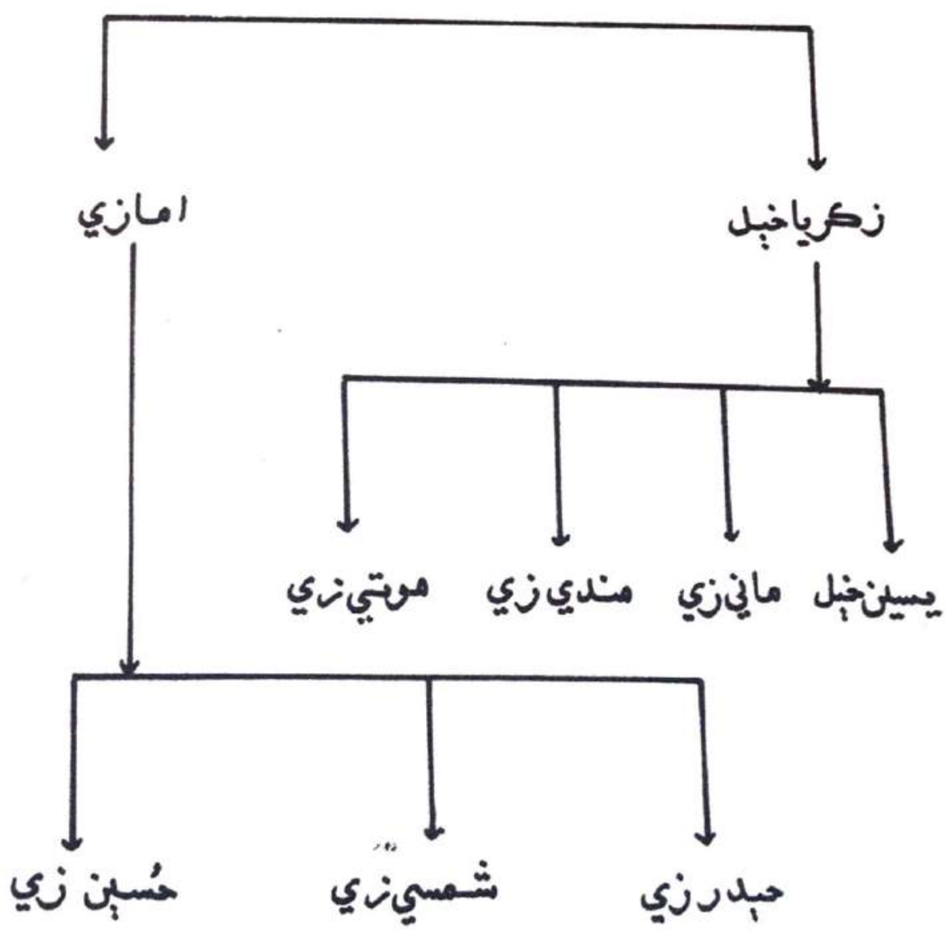

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اسمٰعیل بن ورکزي»

- رابیاخېل
- ممازي
- اباخېل

«لشکرزي بن ورکزي»

- علی شېرزي
- ماموزي
- پاړي

او د منګل بن کودی د دویمې ښځې نه

«منګل»

- موسیٰ خېل
  - حسن خېل
  - خرخوږي
  - هیبي
  - مرکي
  - کمال خېل
- جاني خېل

کرلاني قبیله؛ وردک بن کودی

«وردک»

- میهیار
- میرخېل
- نوري

نوټ: په ځینو کتابونو کښې د وردک نورخېلونه هم شته دی. «سیال»

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائل:

ب: «اپریدي»

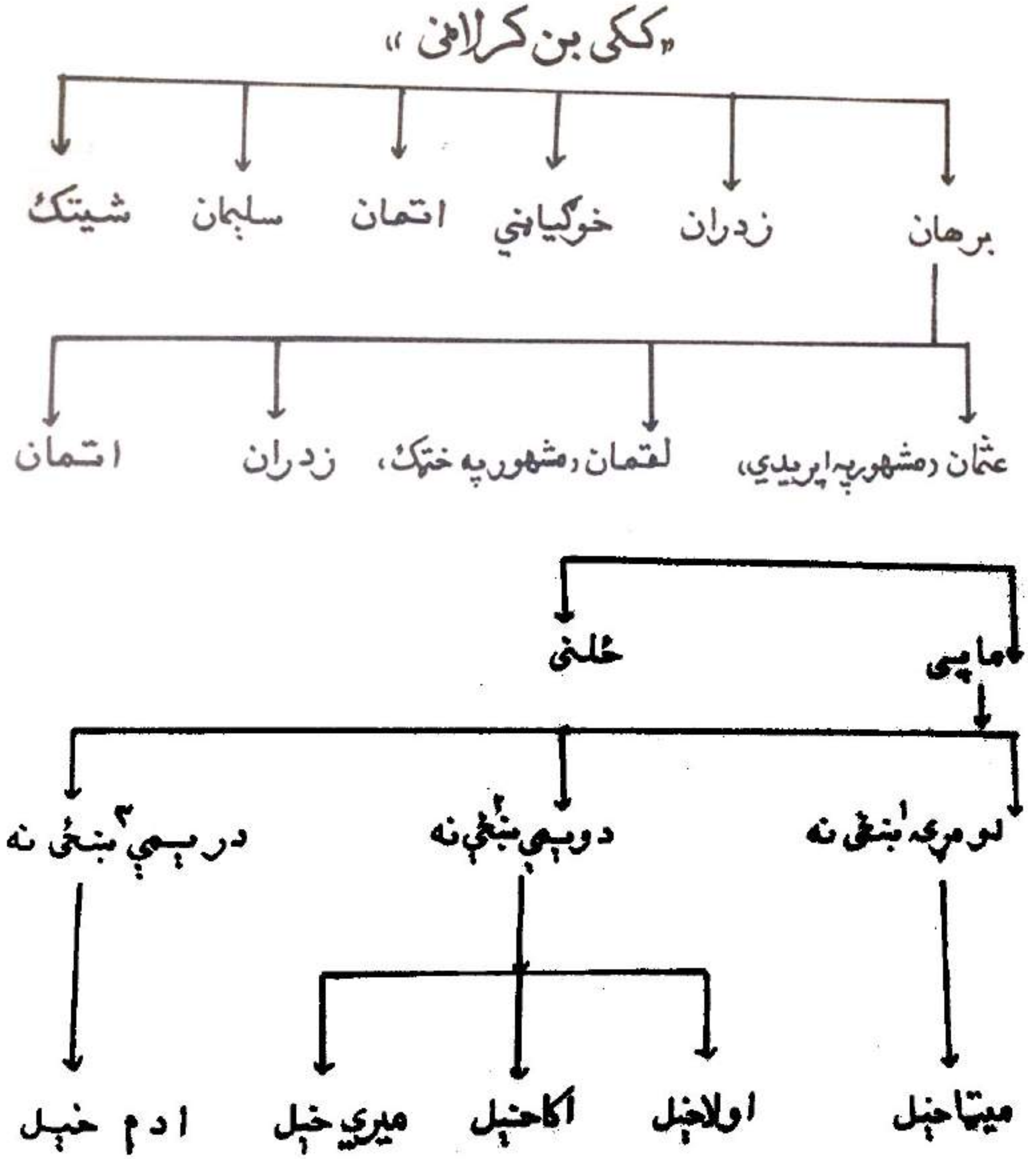

Kitaboona.BlogSpot.Com

اولاخیل بن ماپی بن عثمان یا اپریدی

«اولاخیل»

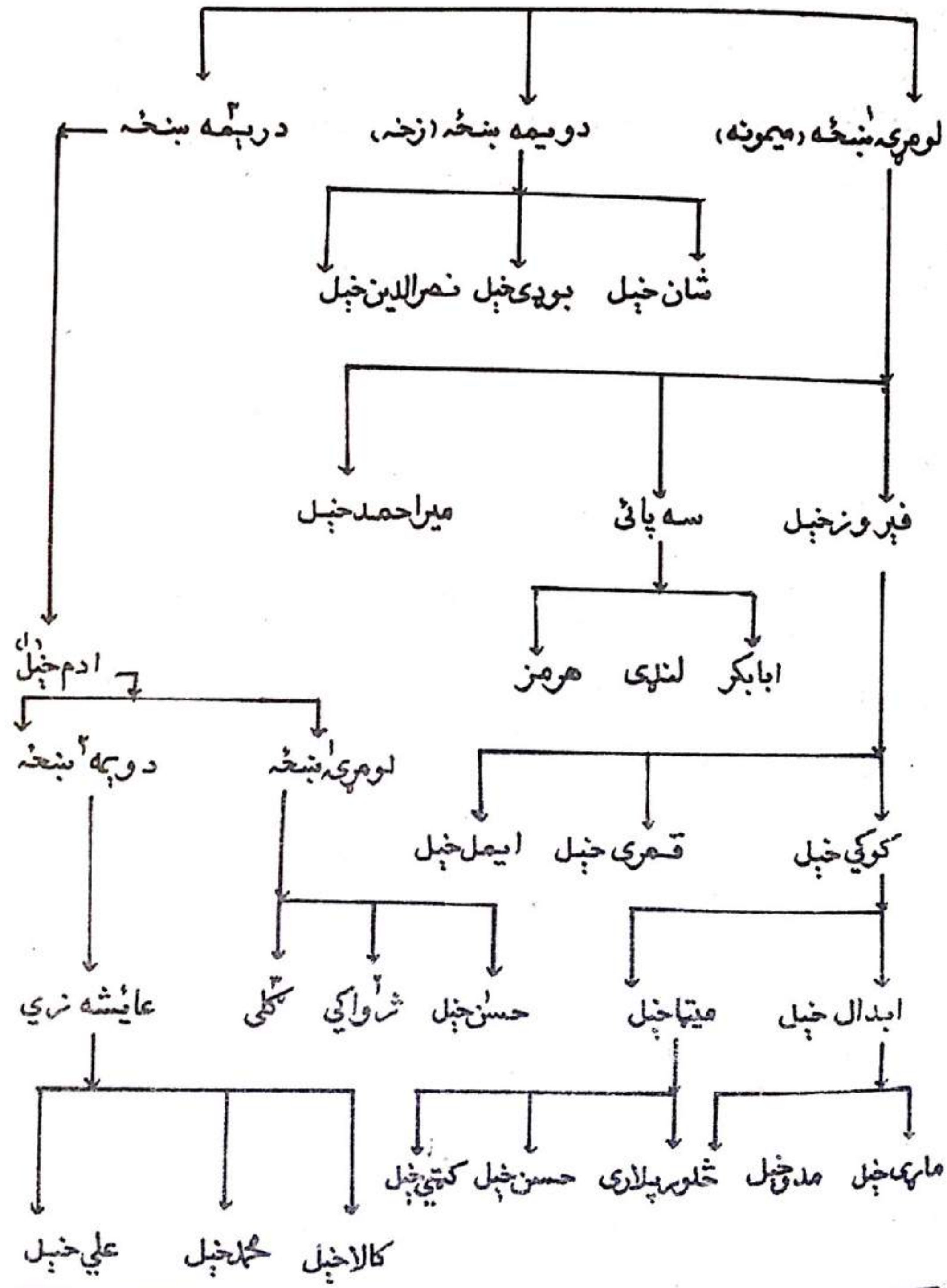

(۱) ځیني وائي چې ادم خیل د اولادزوی نه د ماپي زوی دا فریدي نمسي کیږي. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میراحمد خېل بن اولاخېل بن عثمان یا اپریدی

«میراحمد خېل»

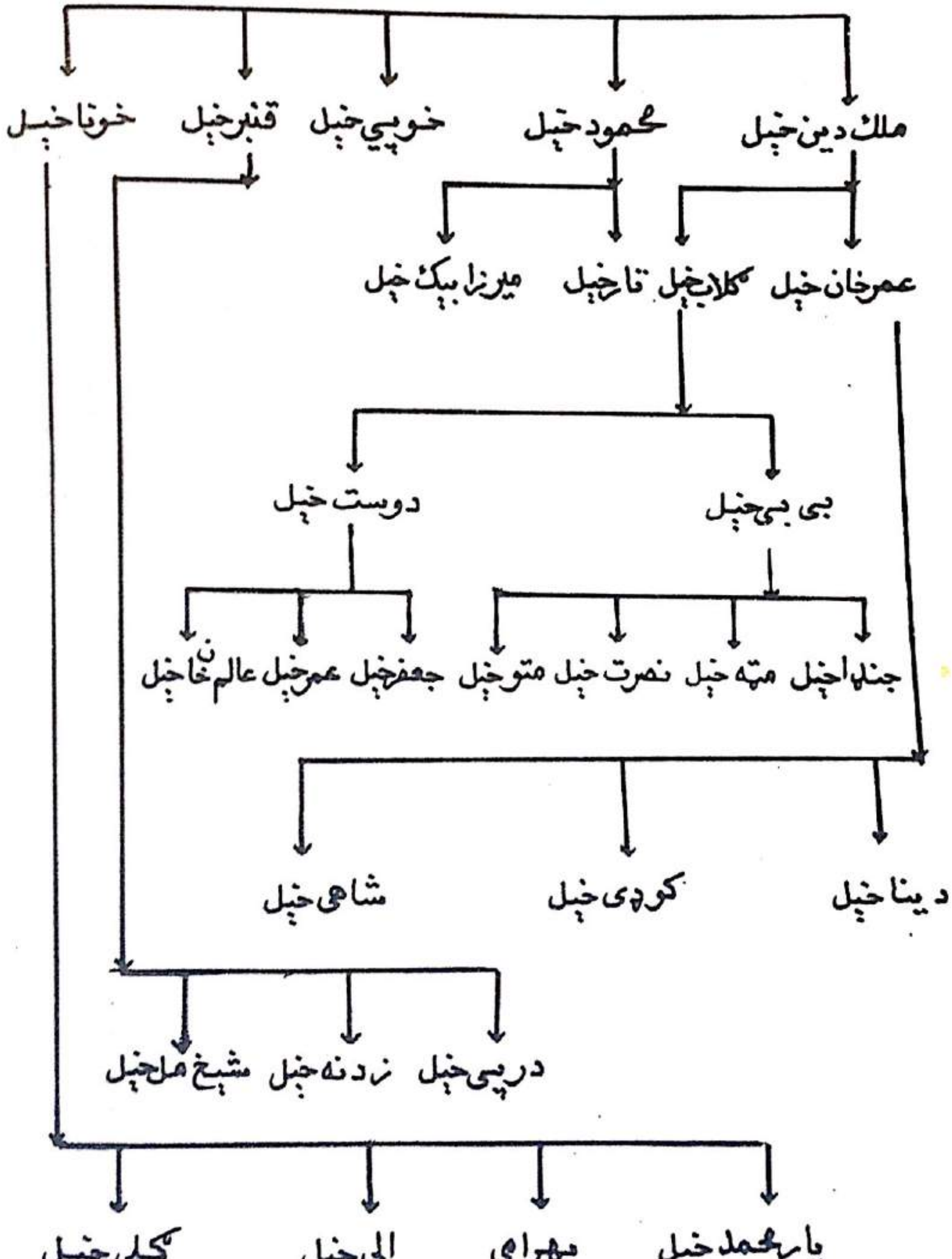

نوټ: د پاڼي اولادې ذکر وشو، د هغه دوړ، وړ، خلني اولاد لر دی او په بنګښو کې استوګن دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلاڼي قبائل:

ج - «ځدران» زدران،

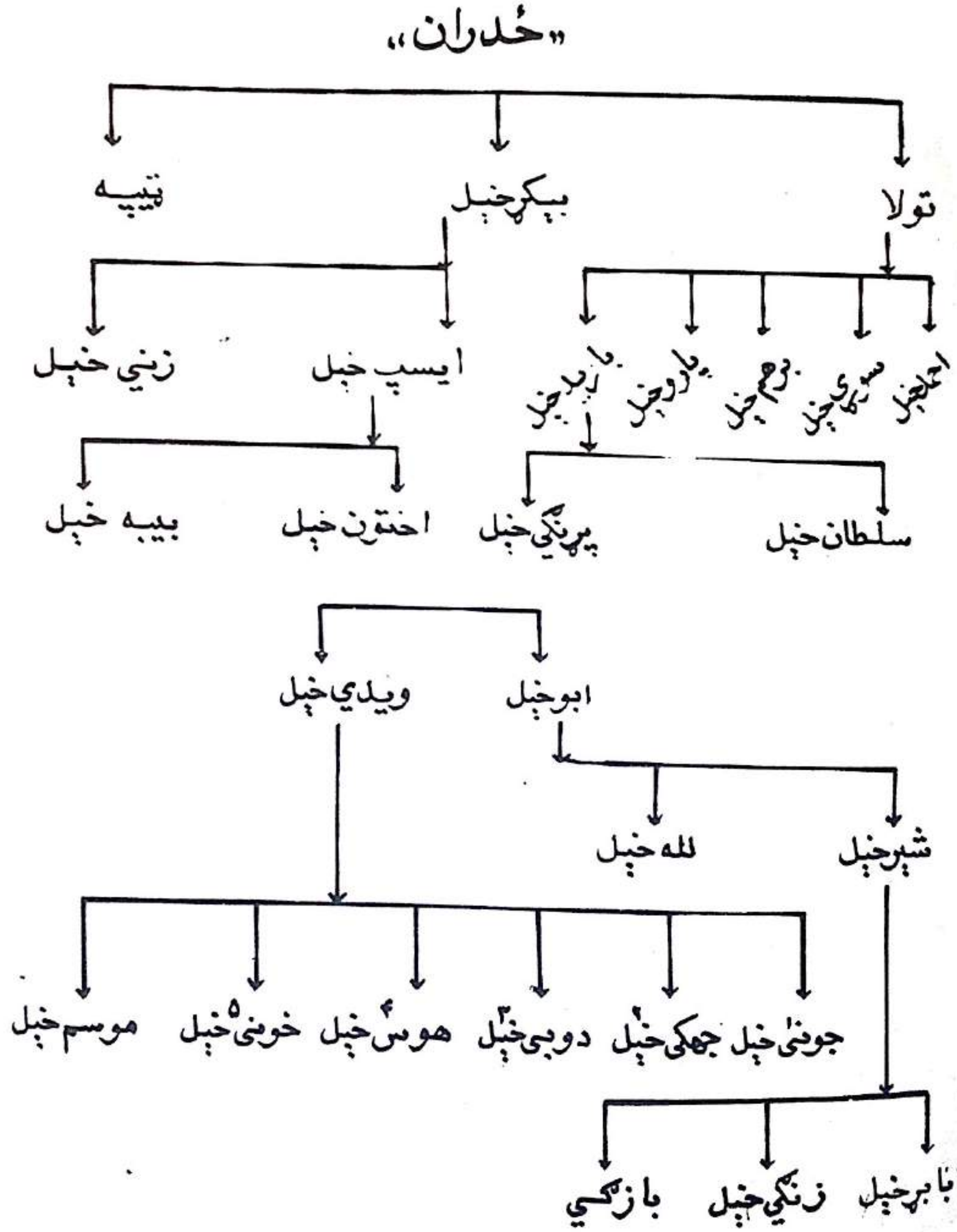

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنی‌خیل بن بیله‌خیل بن حُدران

«زنی‌خیل»

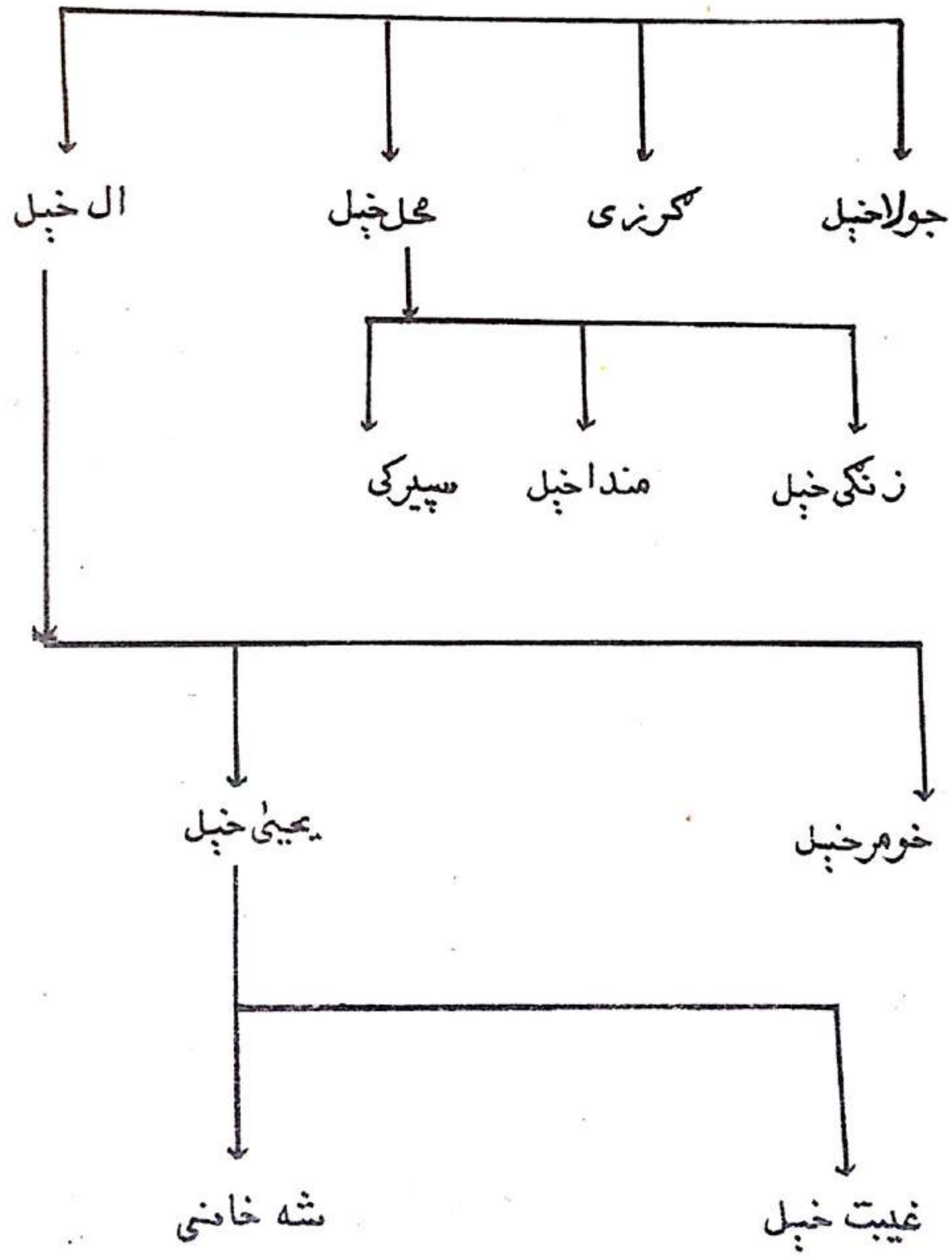

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

كرلانړي قبائل،

د- " خټک "

لقمان يعني خټک بن برهان نه

" خټک "

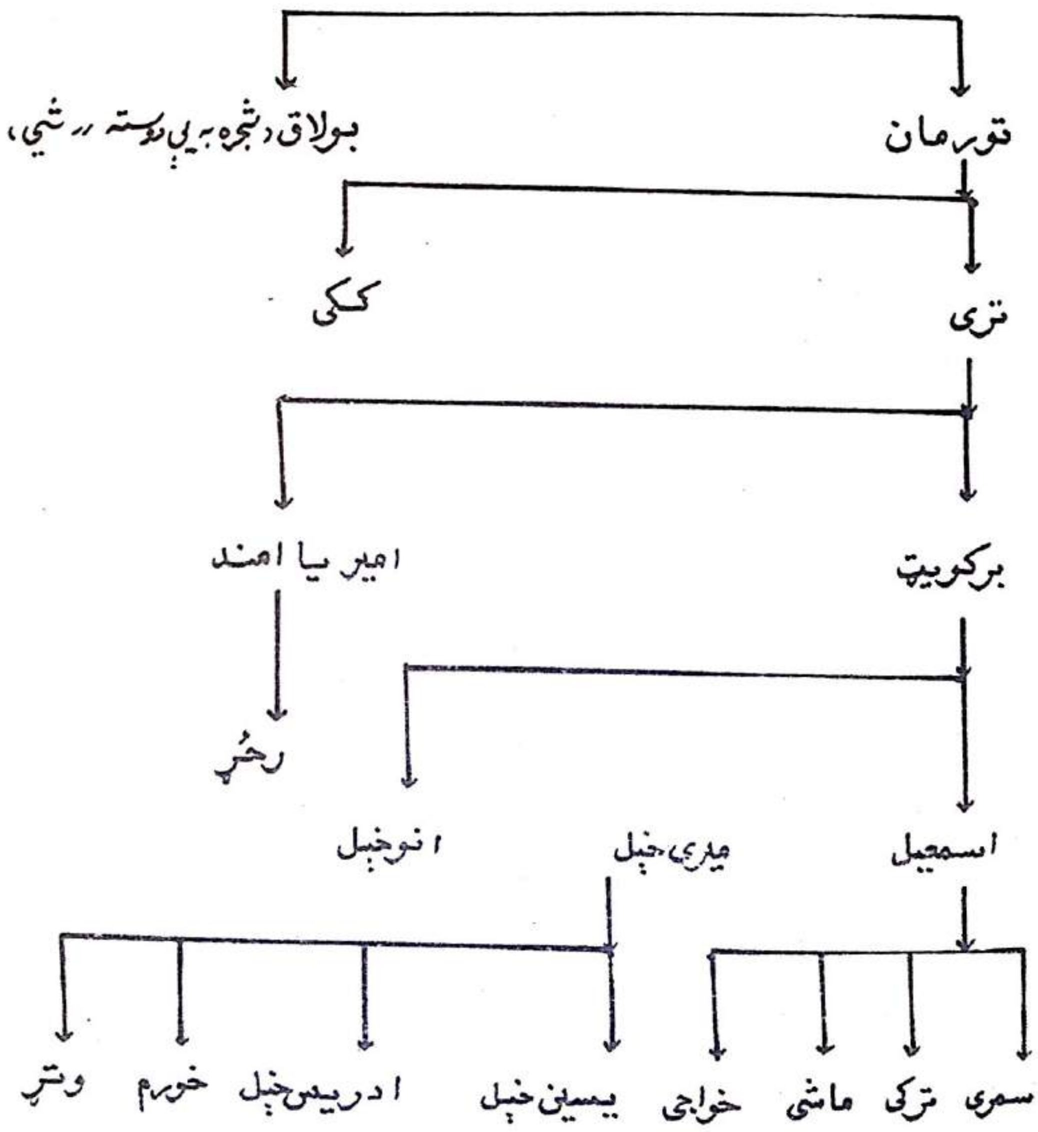

Kitaboona.BlogSpot.Com

یسین خېل بن میری خېل بن برکویټ بن تری بن ... بن لقمان خټک

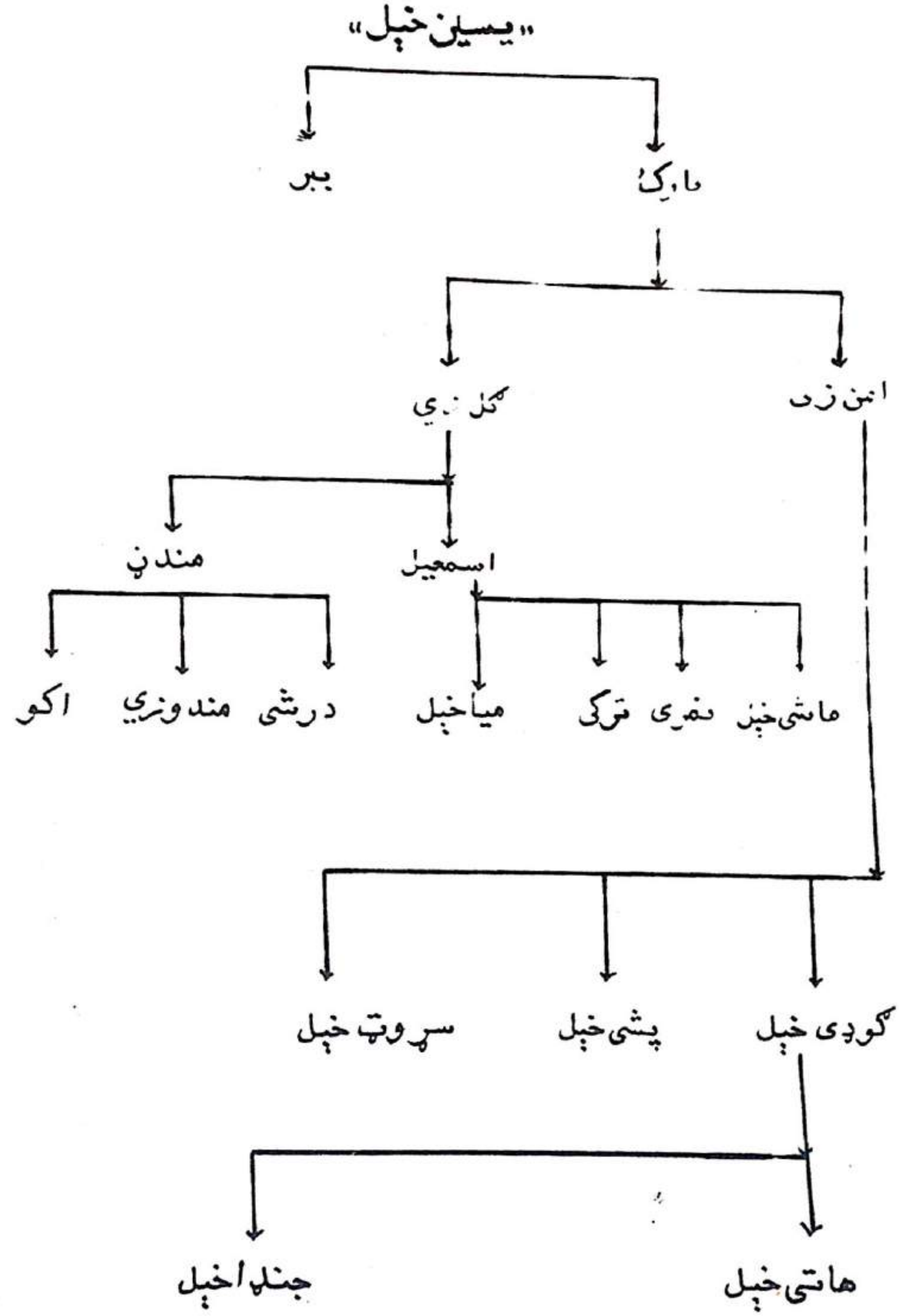

Kitaboona.BlogSpot.Com
(c) ketabton.com: The Digital Library

انوخېل بن برکویټ بن تری بن تورمان بن لقمان خټک

"انوخېل"

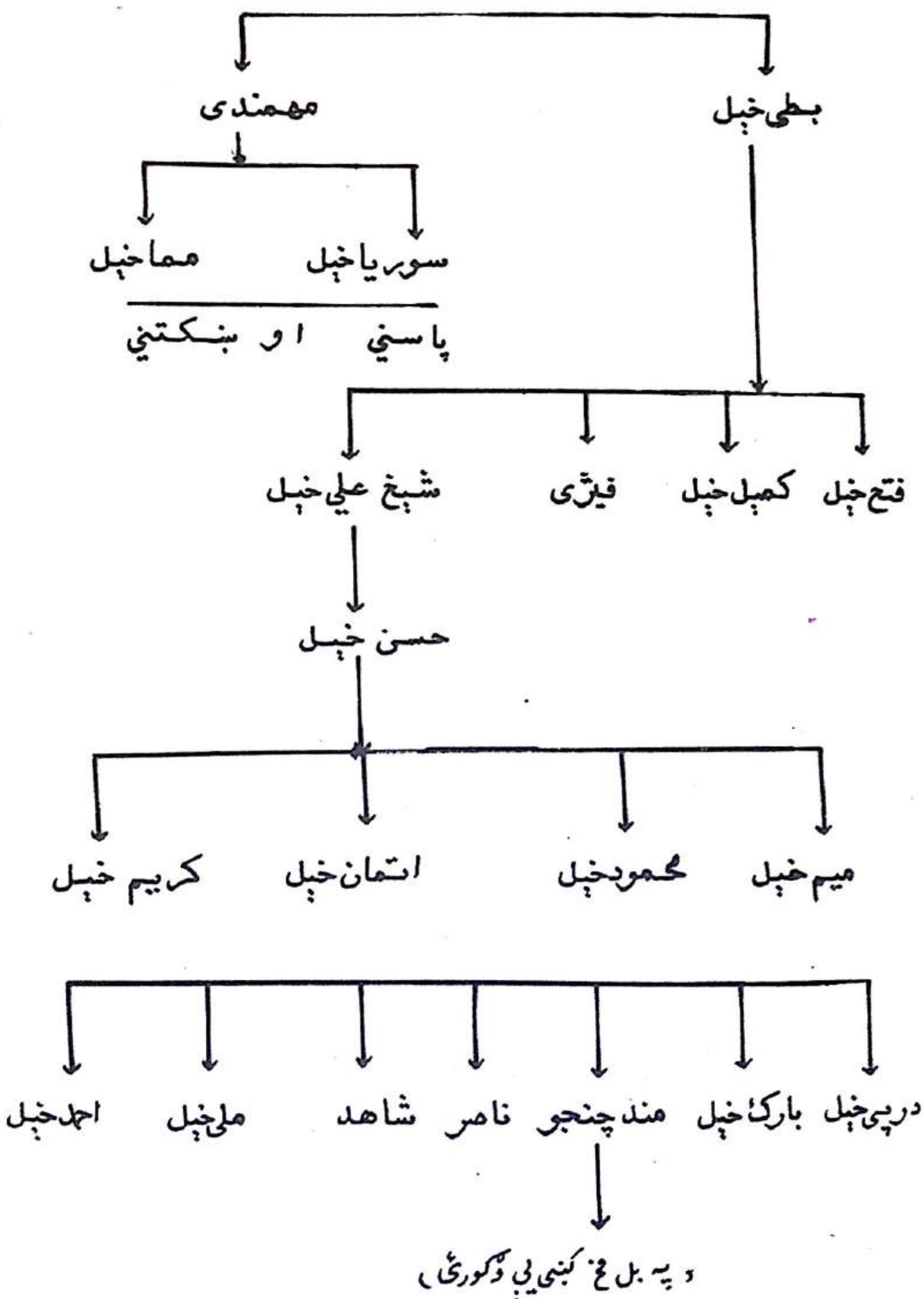

(c) ketabton.com: The Digital Library

"چنجو"

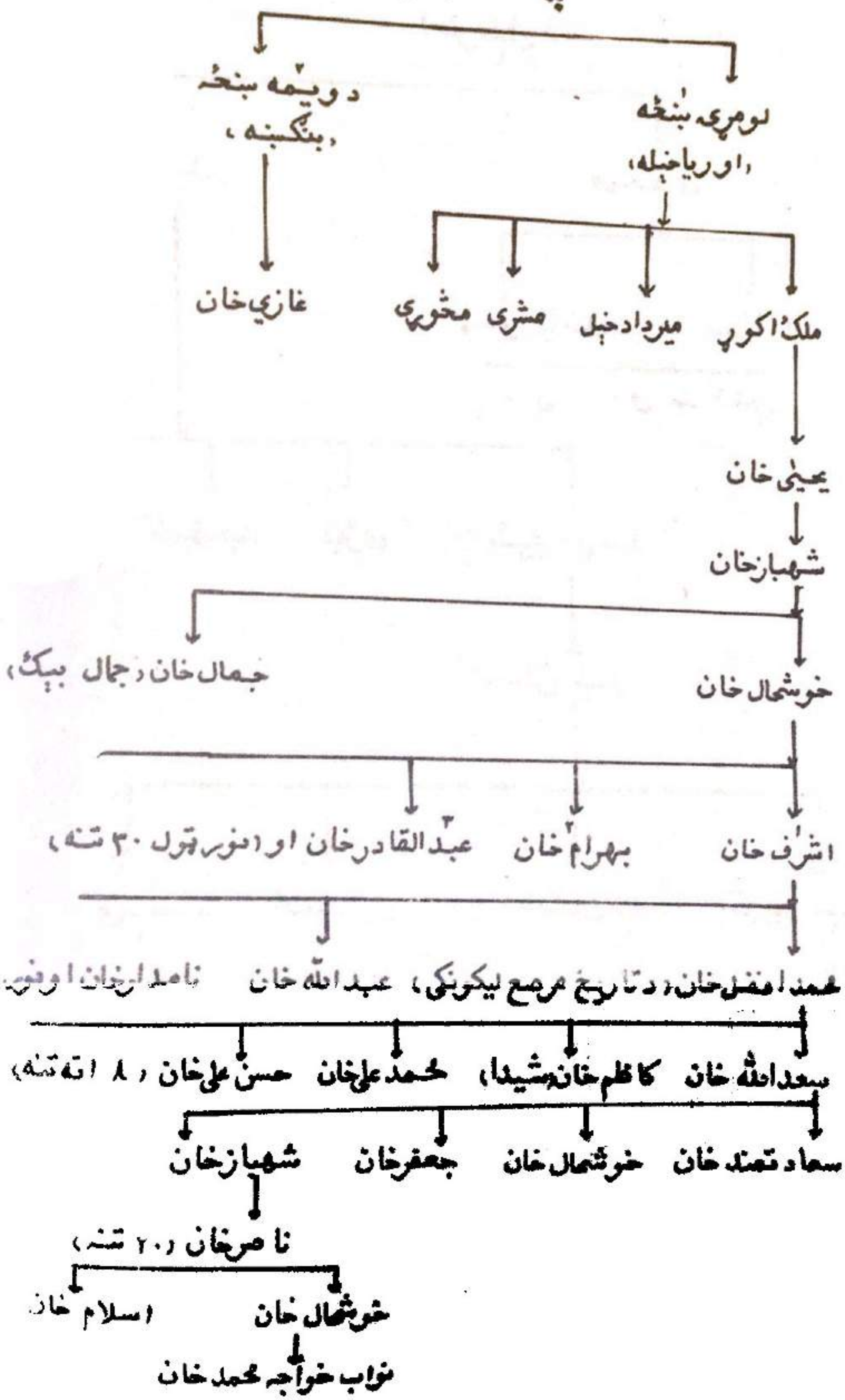

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائل:

«خټک - بولاق»

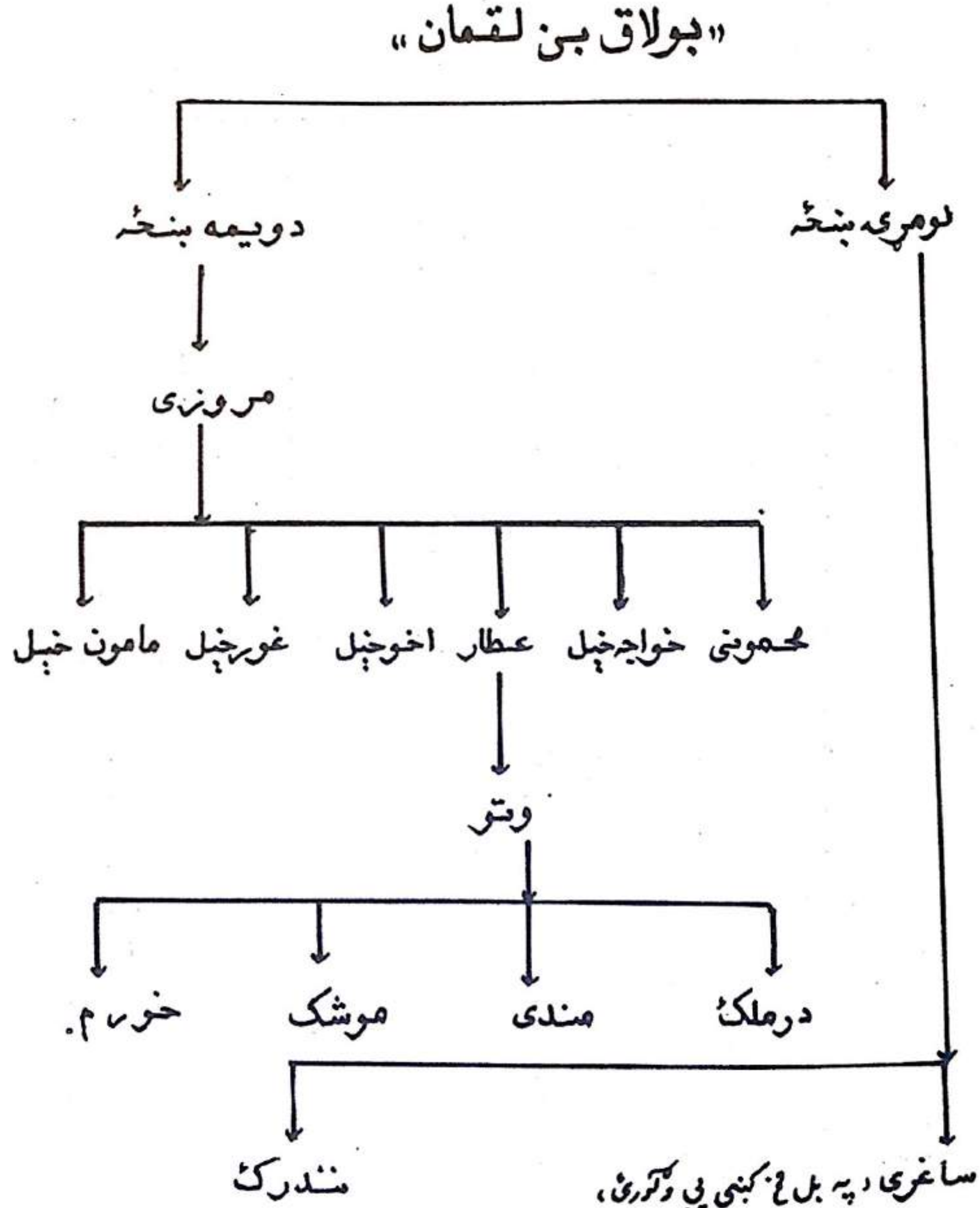

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساغری بن بولاق بن لقمان (ختک)

«ساغری»

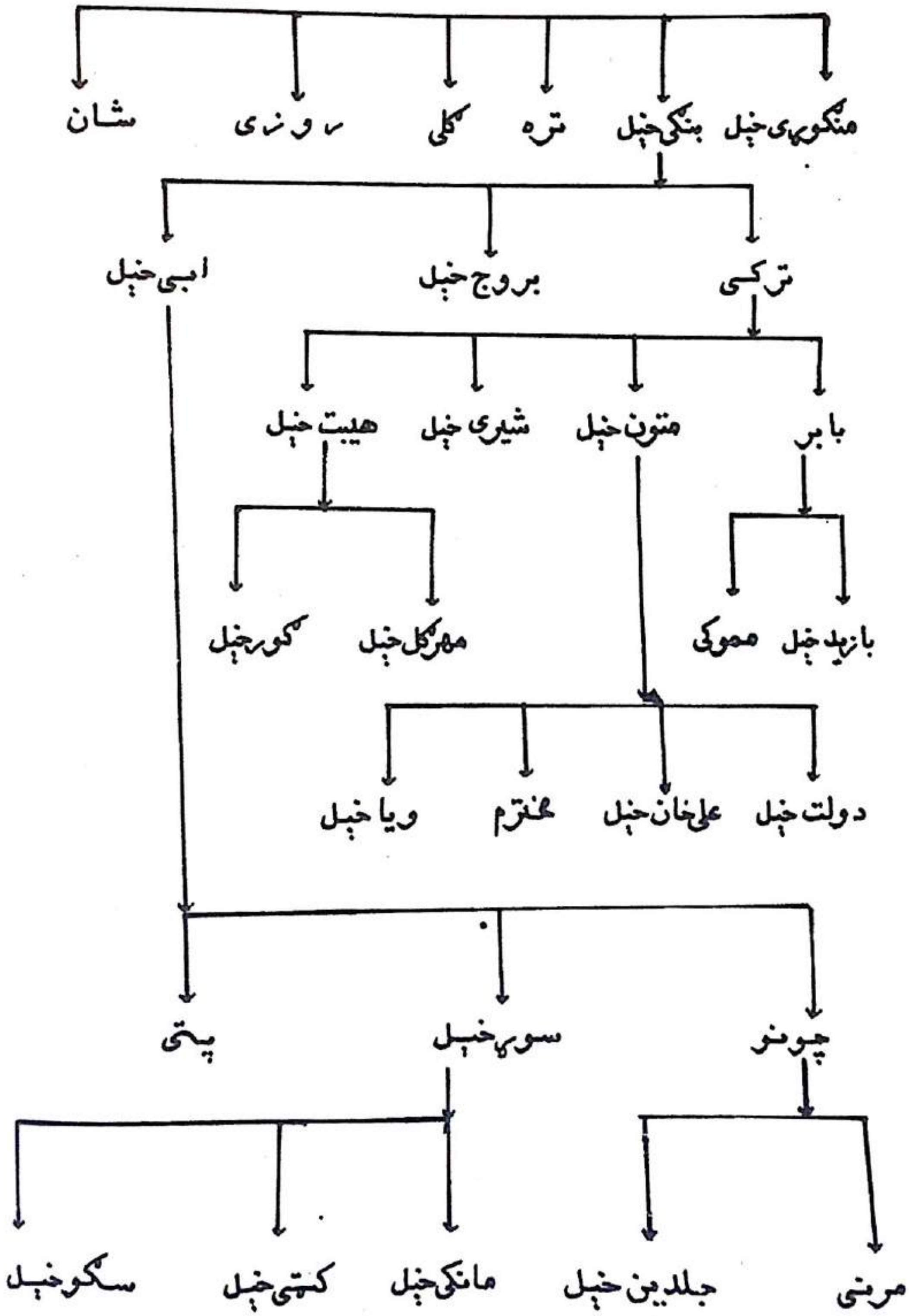

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تپی بن ابی خیل بن بنگی خیل بن ساغری بن بولاق

«تپی»

- چوړخیل
- مرزاخیل
- خاری
- کیکړاخیل
- صدوخیل
- دلاوریخیل
- مشالم خیل
- حیم خیل

ککی بن تورمان بن لقمان بن برهان

- یوسف
- ایسوړی
  - امندی
  - بهرام
  - خواجه خیل
  - نصرتی
    - گنداخیل
      - لوکوخیل
      - بلی خیل
      - بشرخیل
      - سمندرخیل
      - درغان خیل
    - کشید خیل
      - میرگل خیل
      - الله داد خیل
      - اشرف خیل
      - داورخیل
      - ستن خیل
    - بدین خیل
      - گل دین خیل
      - چرگی خیل
      - علی خان خیل
      - عالم خان خیل
      - لشکرخیل
  - لکاړی
  - عبدلی
  - میال

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبایل:

«اتمان خیل»

اتمان بن برهان، اتمانخیل بن ککی -

بن کرلان

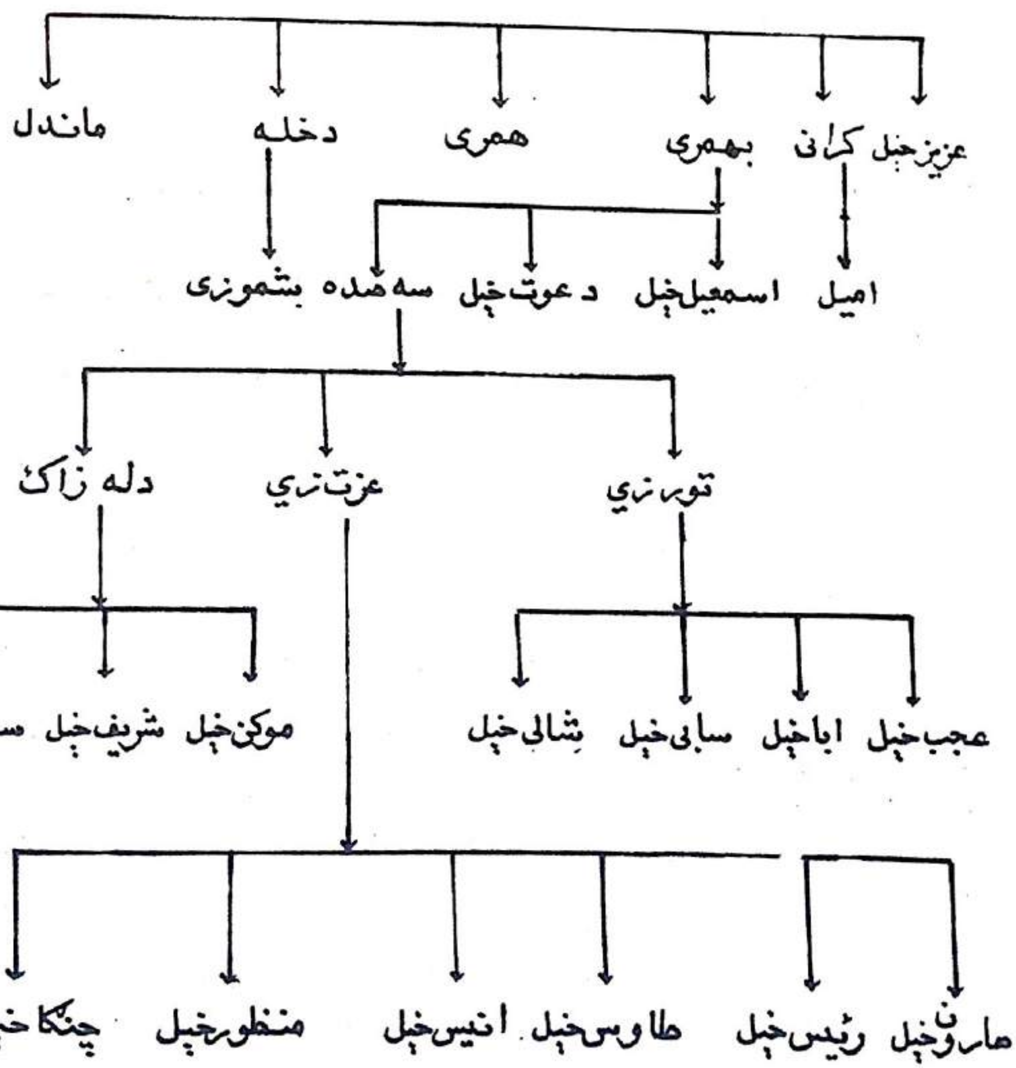

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل خېل بن بهمری بن اتمان خېل

«اسمعیل خېل»

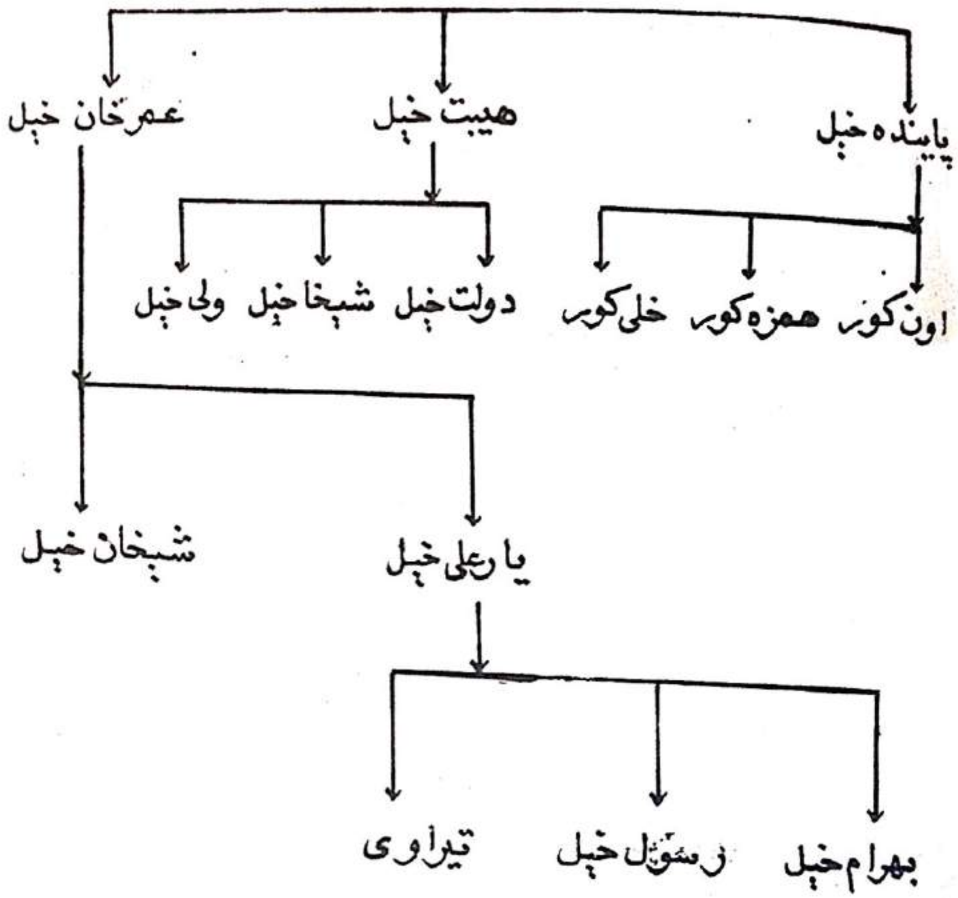

دعوت خېل بن بهمری بن اتمان خېل

«دعوت خېل»

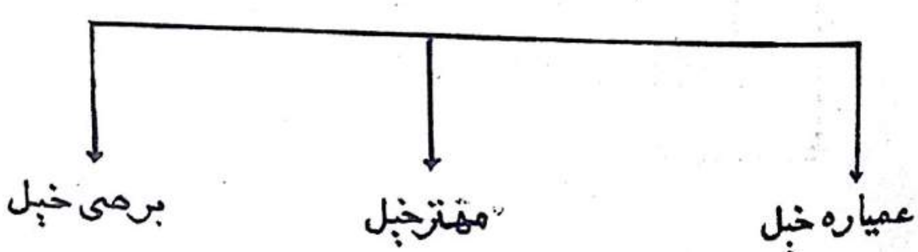

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمیاره خېل بن د عوت خېل بن بهمري بن اتمانخېل

«عمیاره خېل»

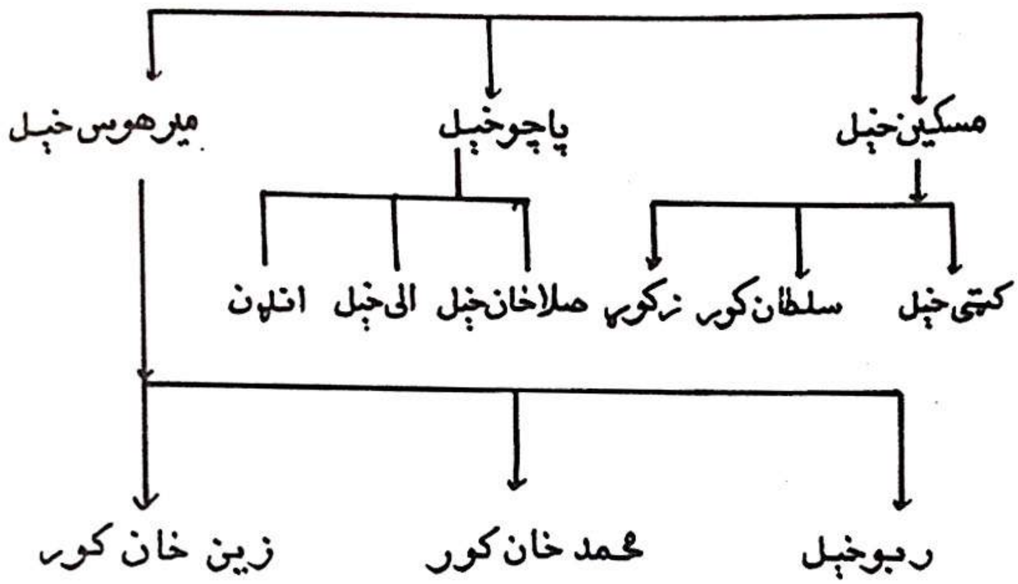

مهترخېل بن د عوت خېل بن ... بن اتمانخېل

« مهترخېل »

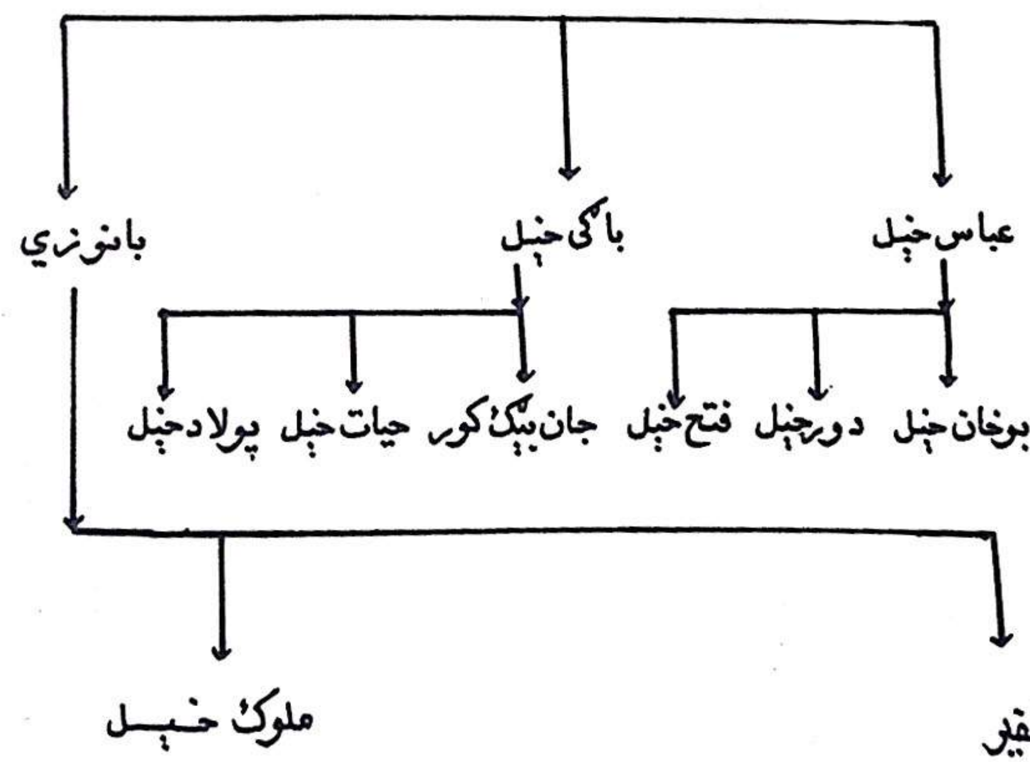

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

برمی خېل بن د عوت خېل بن ... بن اتمانخېل

«برمی خېل»

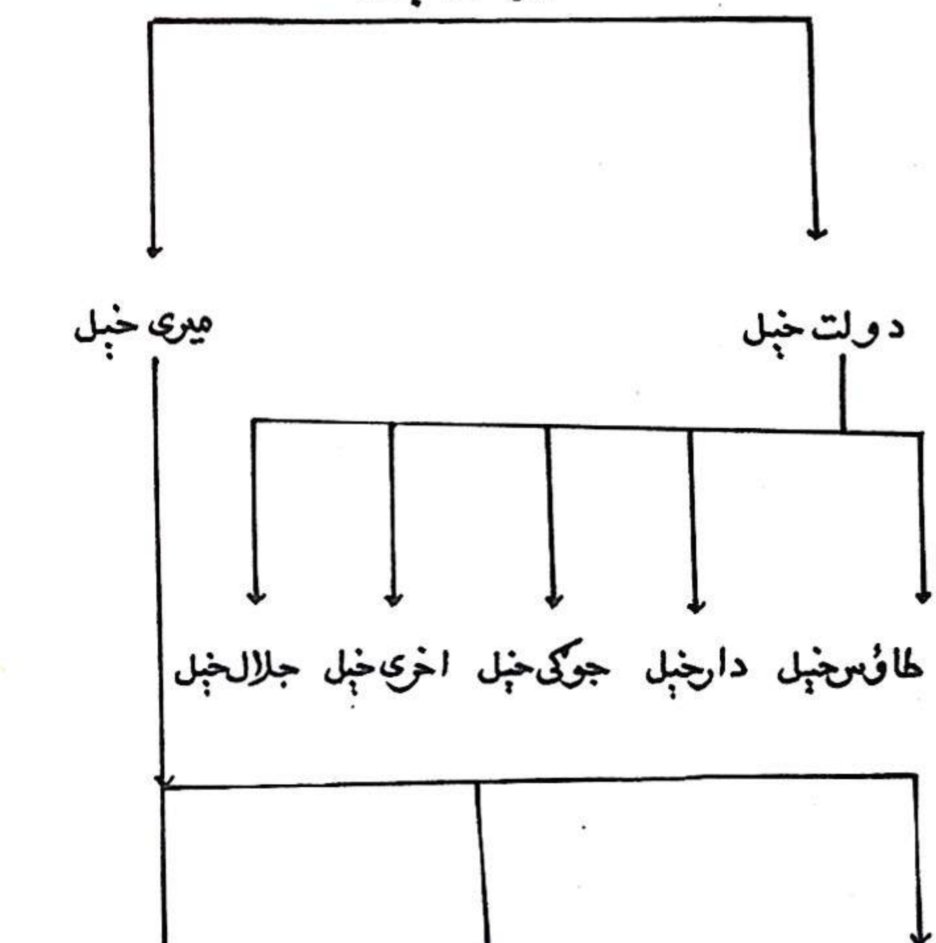

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائل:

د «خوګیاڼي»

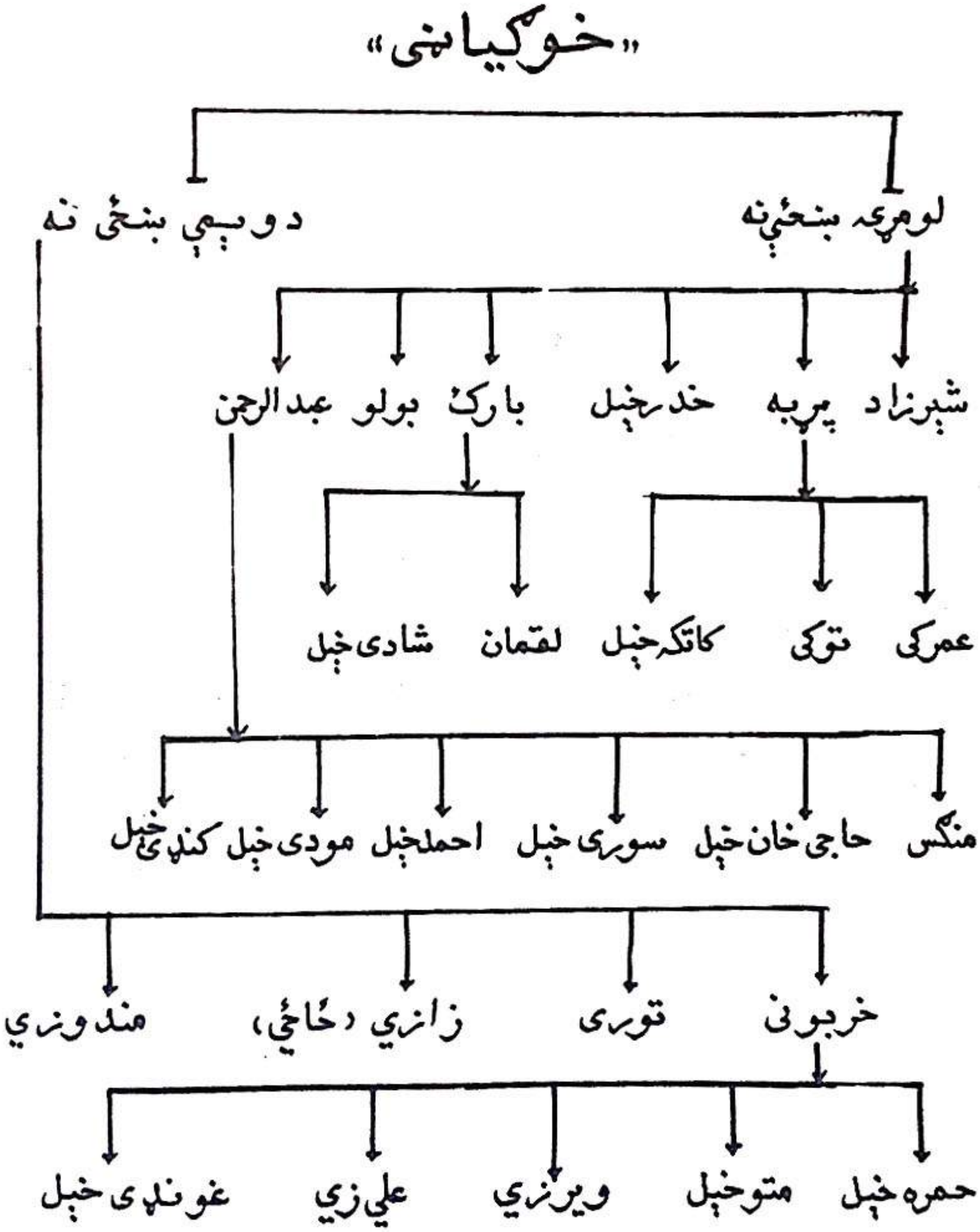

نوټ: وزیر خوګیاڼي نه دي دلالي وزیر اولاده زرغلی له خوګیاڼو سره اړولي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبایل

۱- وزیر، مسعود

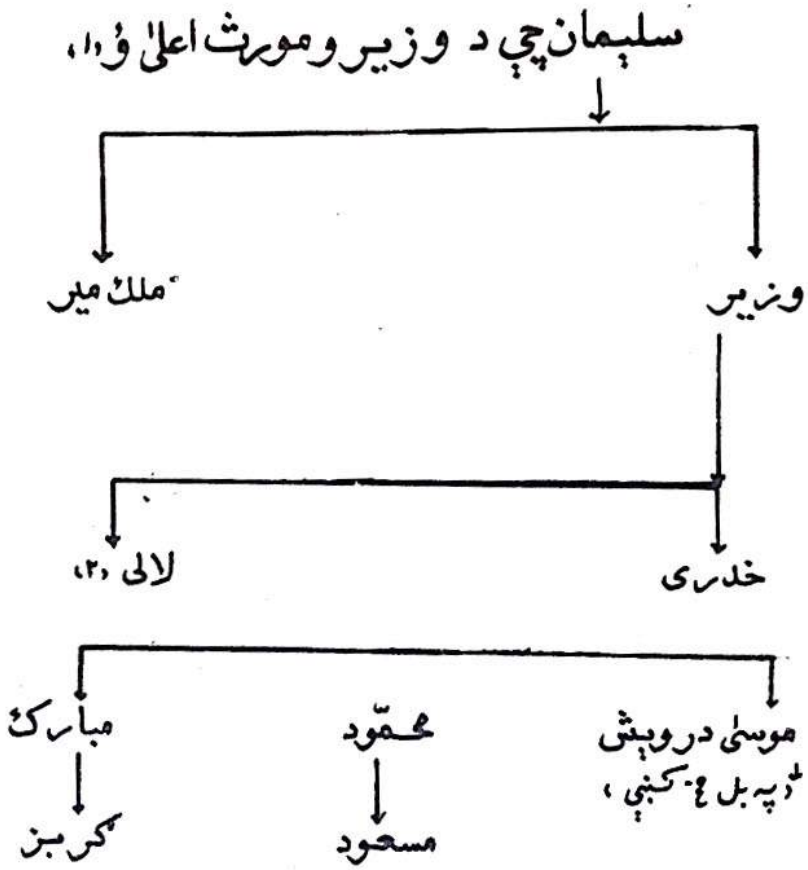

(۱) ځنې خلک وائي چې د سلیمان نه وزیر او ملک میر دی، او د وزیر نه خدری او لالی دی او د ملک میر نه بنگښ دی ص۱۲۷۴ د کېرو کتاب پټهان (محبوب علی شاه ترجمه).

(۲) لالی د خدری ورور د وزیر زوی د خپله ورور خفه شوی او تللی د سپین غره په شمال کښې یې د خوګیانو سره اېړولی او خوګیانی ګڼلی شي. «سیال»

Kitaboona.BlogSpot.Com

موسیٰ درویش بن خدری بن وزیر

«موسیٰ درویش»

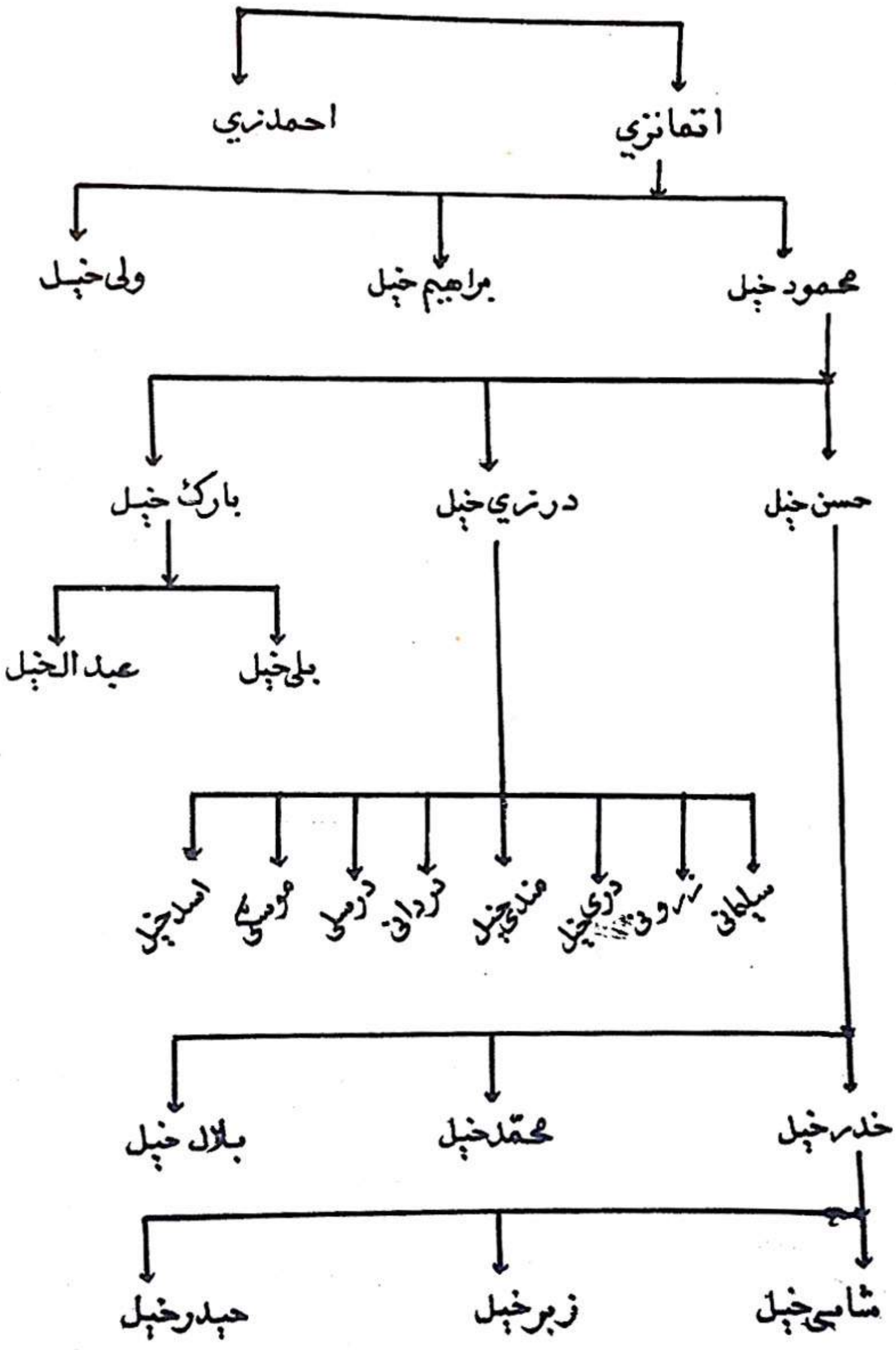

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمّدخېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن ... بن وزیر

«محمدخېل»

- مهترخېل
- ترکلی خېل
- دري پلاري

بلال خېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن . . . ورزیر

«بلال خېل»

- نوړخېل
- درنامی
  - پهاړخېل
  - چلاک خېل
  - شېرخېل
  - شمل خېل
- شادی خېل
  - اسمعیل
  - درمل خېل

دمندی خېل بن درزی خېل بن محمودخېل نه

- کوکی
- بخشی خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دردانی بن د رزي نه

- پیرسری
- هیبت خېل
- مداخېل
  - مجرخېل
  - زرګرخېل
  - شیده خېل
  - بره خانی
  - سرمست خېل
  - جمال خېل
  - ممریزخېل
- توری

د «درسلی» بن د ړزي نه

- خلپ خېل
- موچي خېل
- دلکۍ خېل
- قربان خېل
- عیسی خېل
- اوزي خېل

د «موسکی» بن د رزي نه

- تترخېل
- باری خېل
- اول خېل
- سنجرخېل
- درپي خېل

او د «اسدخېل بن د رزي نه

- پیرخان خېل
- مرزاخېل
  - ناناخېل
  - اوساخېل
  - تولاخېل
  - دور خېل
- دري پلاري

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بارکزي خېل بن محمود خېل بن اتمانزي نه

«بارکزي خېل»

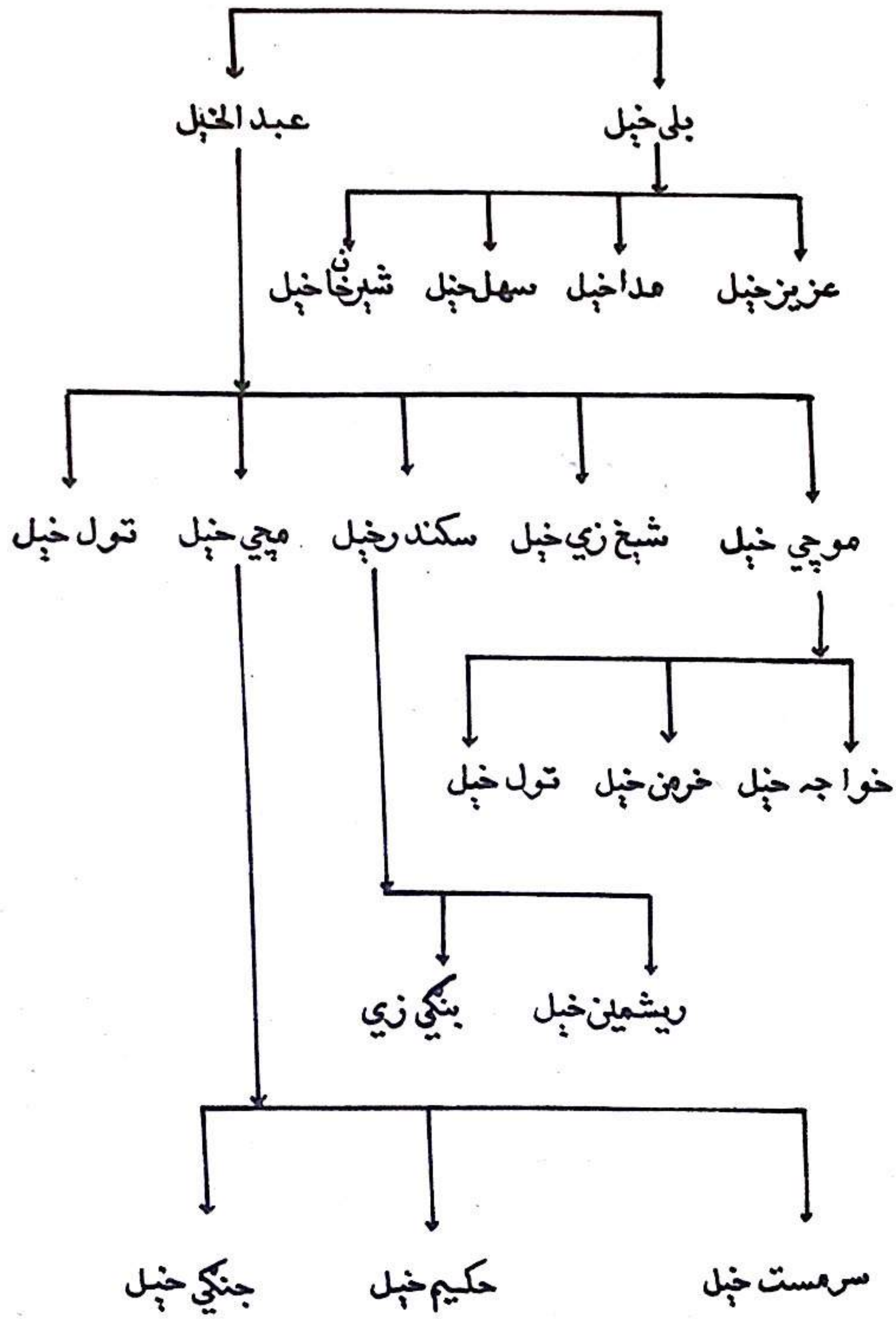

Kitaboona.BlogSpot.Com

براهیم بن اتمانزي

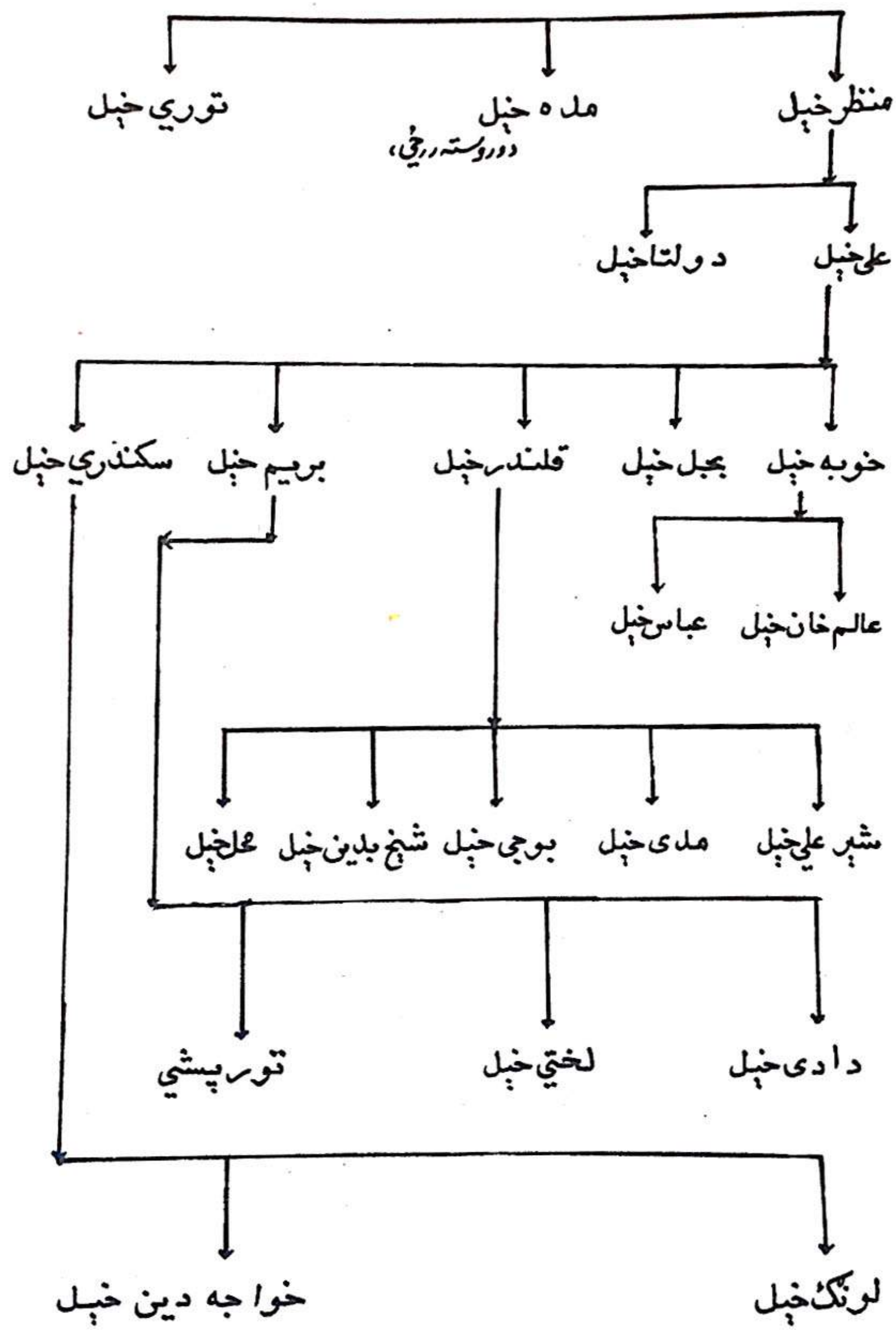

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «مده خېل» بن اتمانزي نه

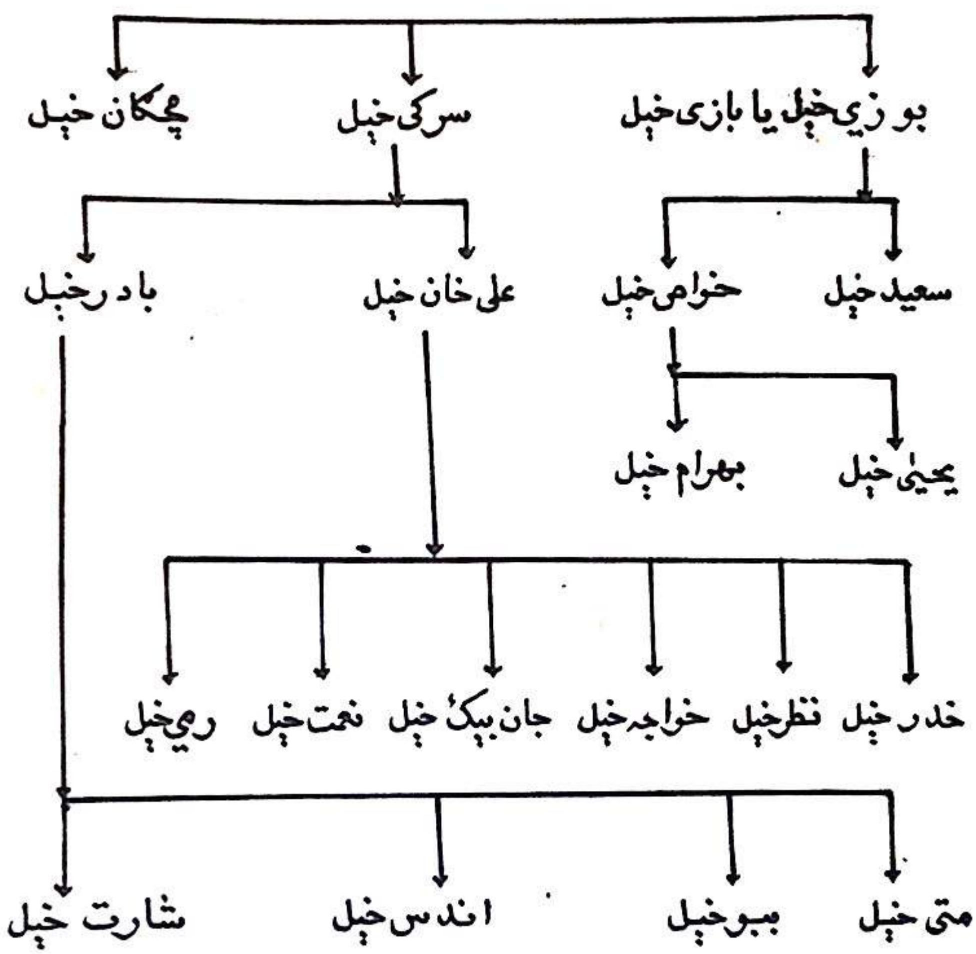

د توری خېل بن براهیم خېل بن وتمانزی نه

«توری خېل»

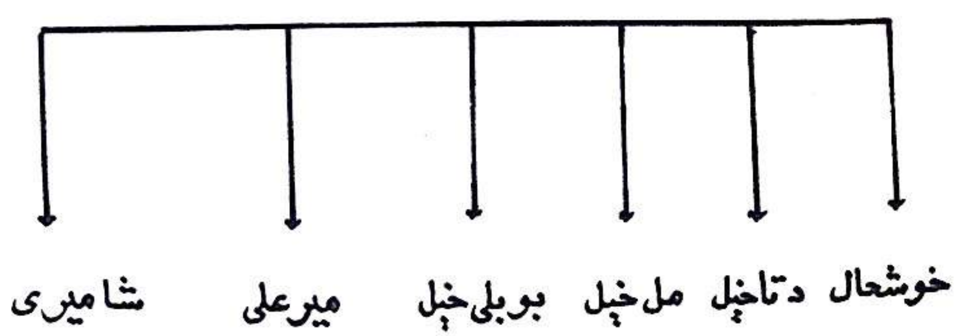

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال بن توري خېل نه

- شېخاخېل
- علي خاني

د تاخېل بن توري نه

- جمالي
- عثمان خېل

د مل خېل بن توري نه

- هبشي خېل
  - رخړ خېل
  - رسول خېل
  - مدی خېل
- سوکی
  - پېله خېل
  - سارخېل
  - علي خېل
  - اودی خېل

د بوبلي خېل بن توري نه

- سخي خېل
- سلیمي خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شامیری بن توری نه

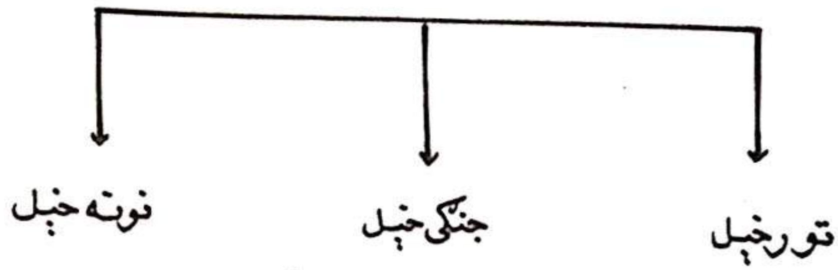

د ولی خېل بن وتمانزي نه

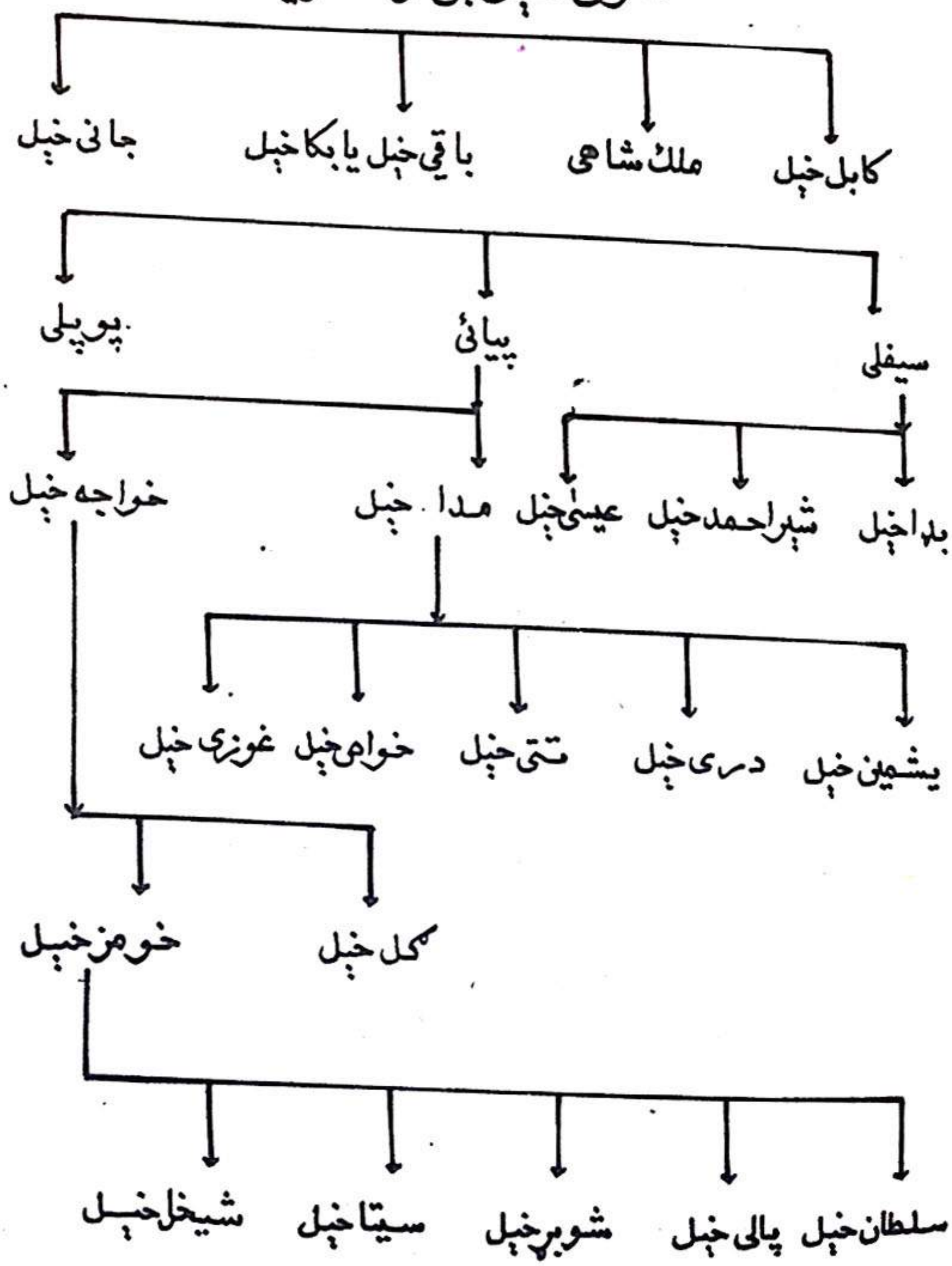

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «با قي خېل» يا بكاخېل بن ولي خېل بن وتمانزي نه

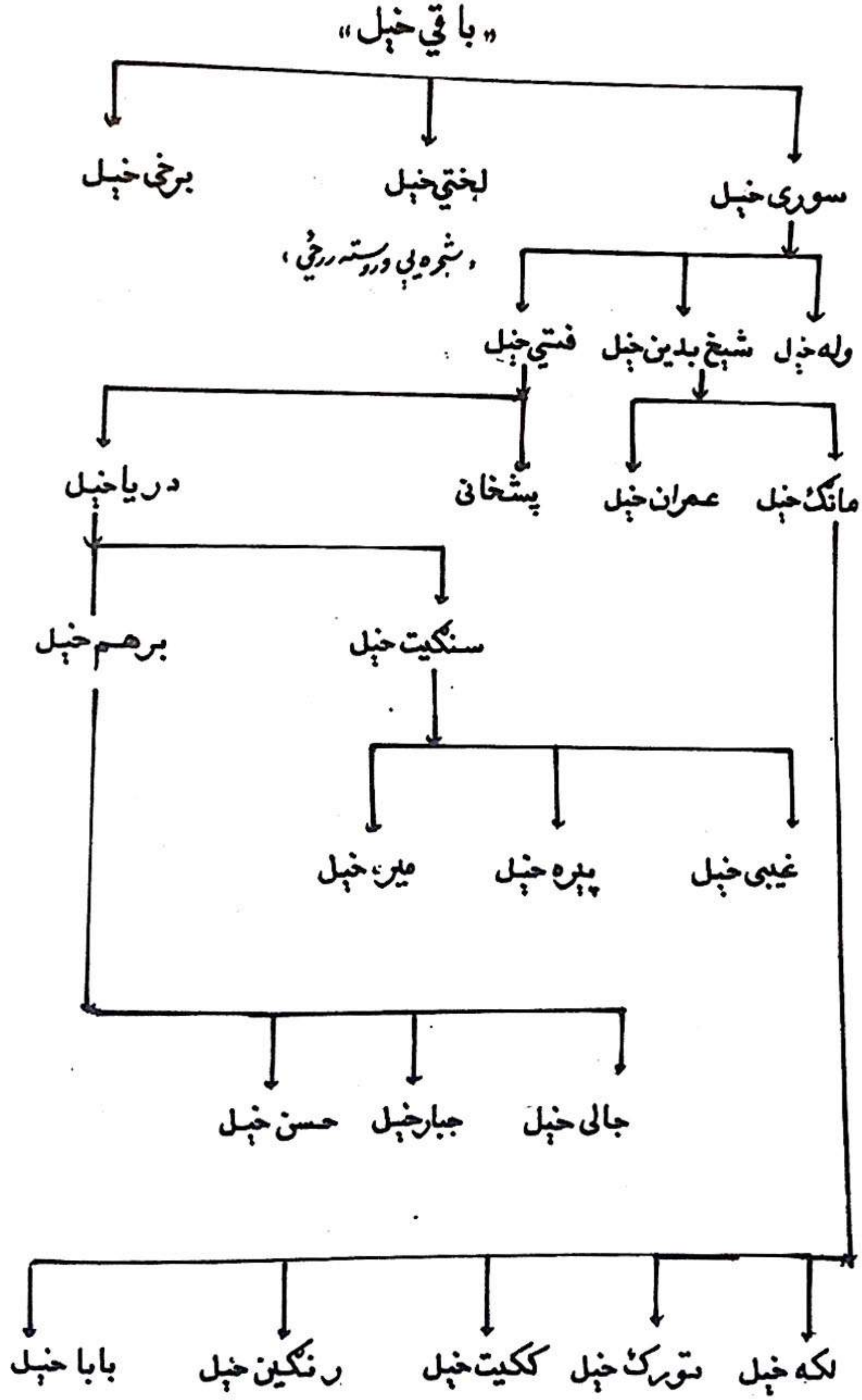

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لختي خېل بن باقي خېل بن ولي خېل بن وتمانزي

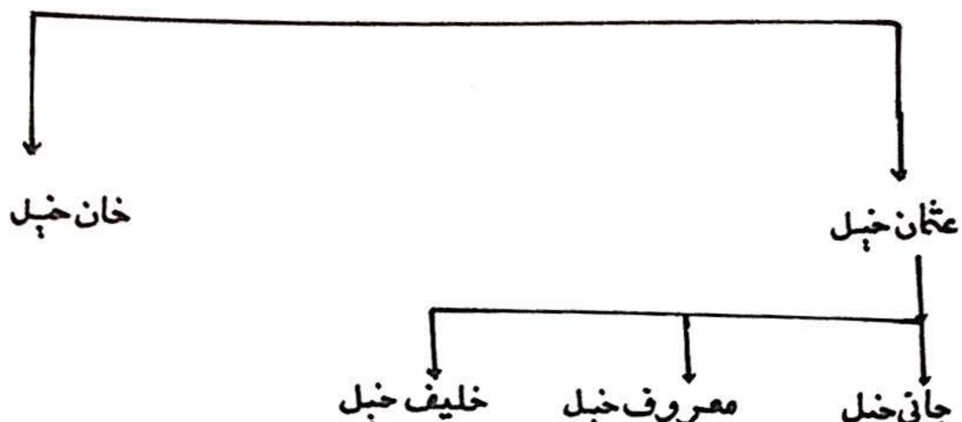

بري خېل بن باقي خېل بن ولي خېل بن وتمانزي

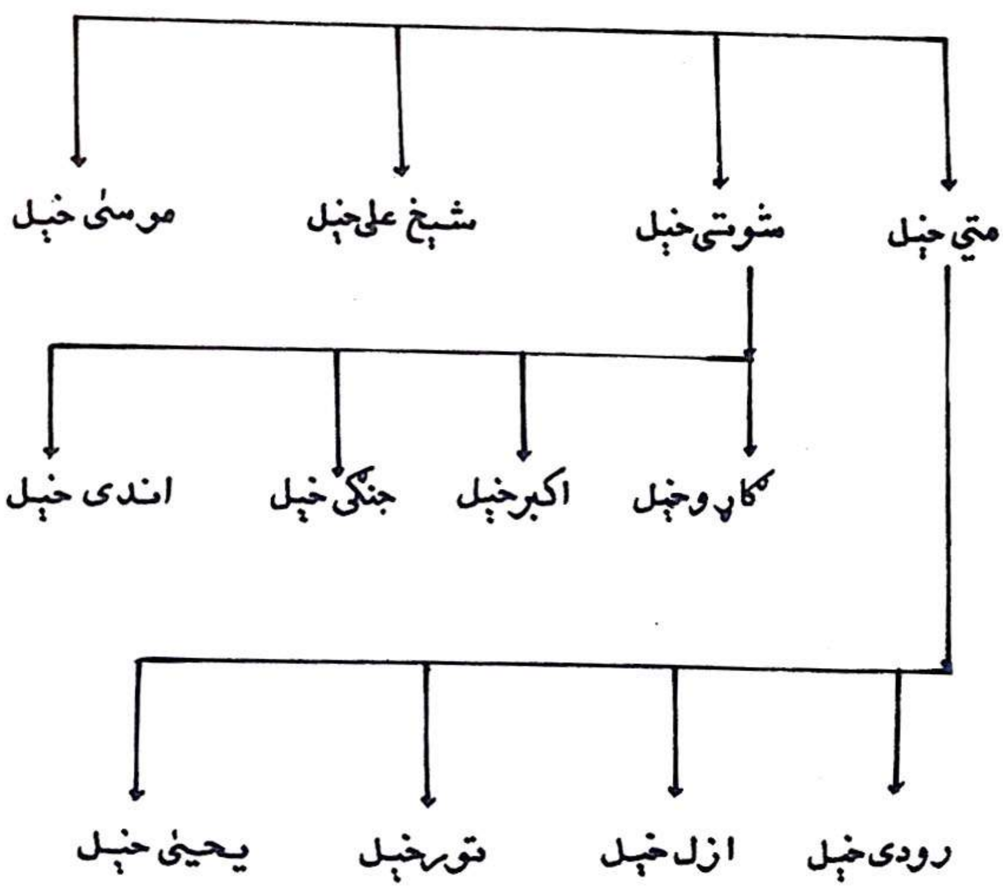

Kitaboona.BlogSpot.Com

د جاني خېل بن ولي خېل بن وتمانزي نه

«جاني خېل»

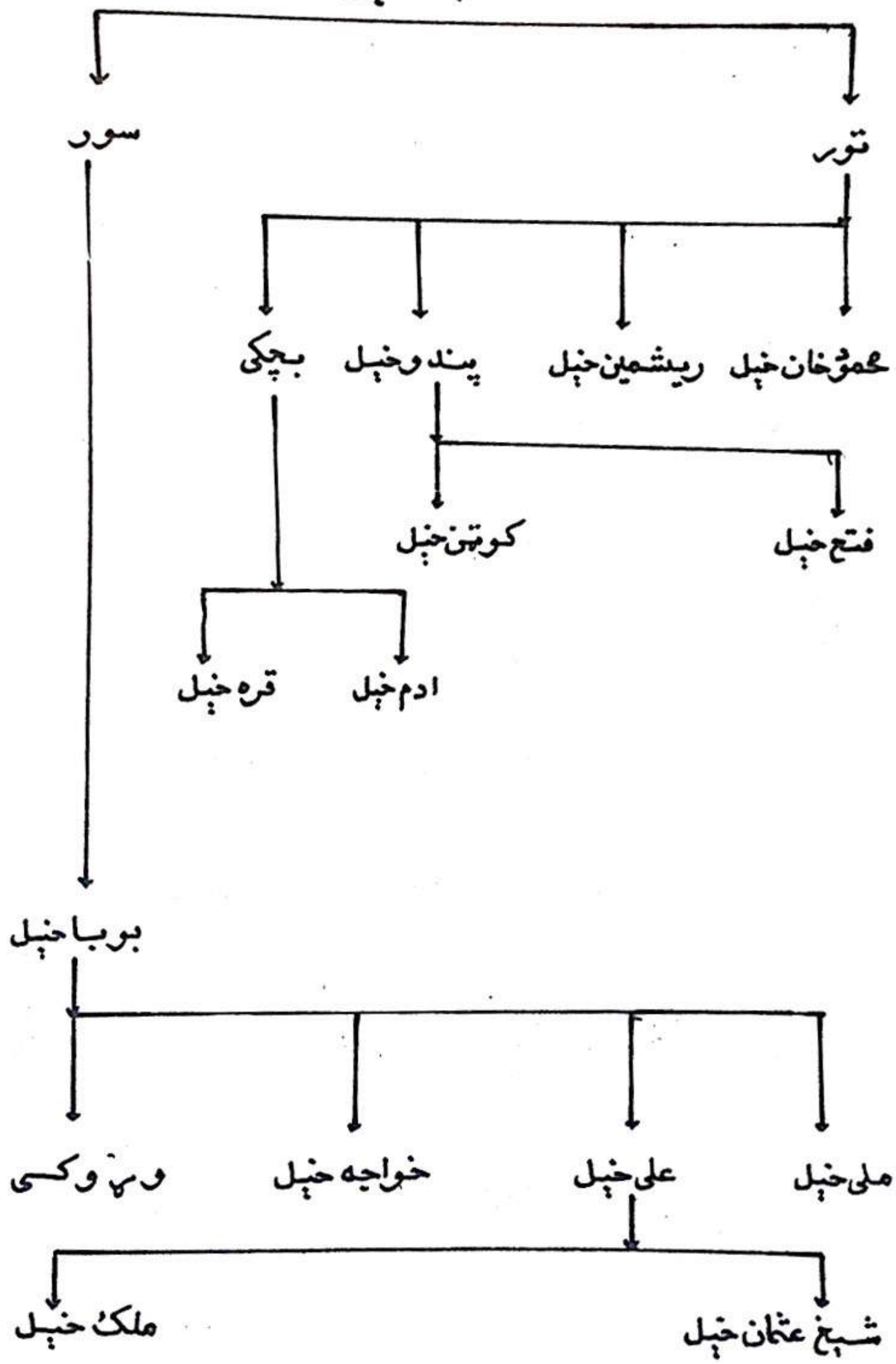

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیر، احمدزی

«احمدزی»

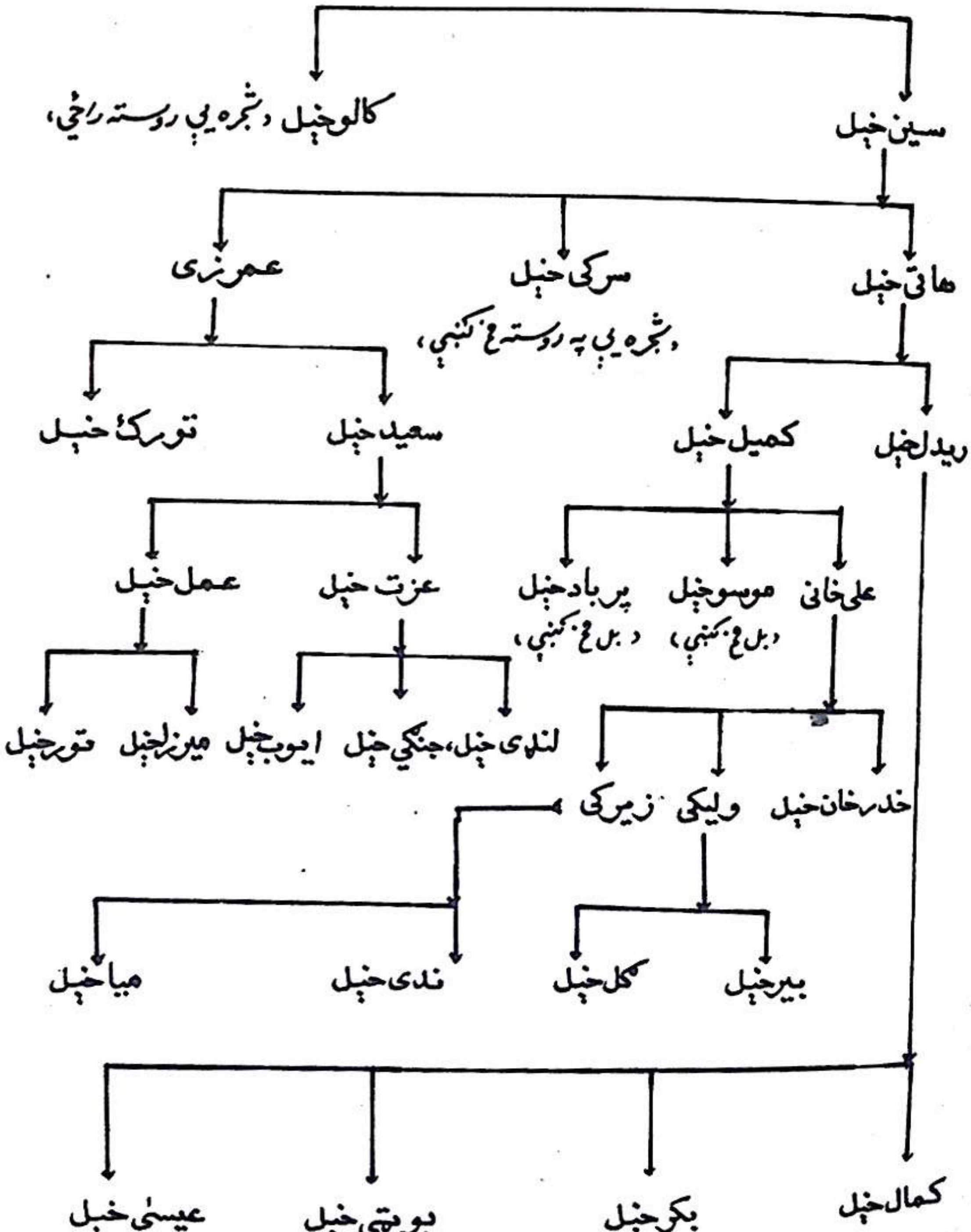

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکي خېل بن سين خېل بن احمدزي .

«سرکي خېل»

- توله خېل
- بوله خېل
  - ناناخېل
  - الله داد خېل
  - مرید
  - ولید

موسوخېل بن کمیل خېل بن هاتي خېل بن سين خېل بن احمدزي

«موسوخېل»

- توری خېل
- براهیم خېل
- جان بیک خېل
- علي خېل

پربا دخېل بن کمیل خېل بن هاتي خېل بن سين خېل بن احمدزي

«پرباد خېل»

- گنداوی
  - میاګل خېل
  - غلپ خېل
  - وطن خېل
  - سنجر خېل
- طاؤس خېل
  - معروف خېل
  - الله خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالوخیل بن احمدزي

"کالوخیل"

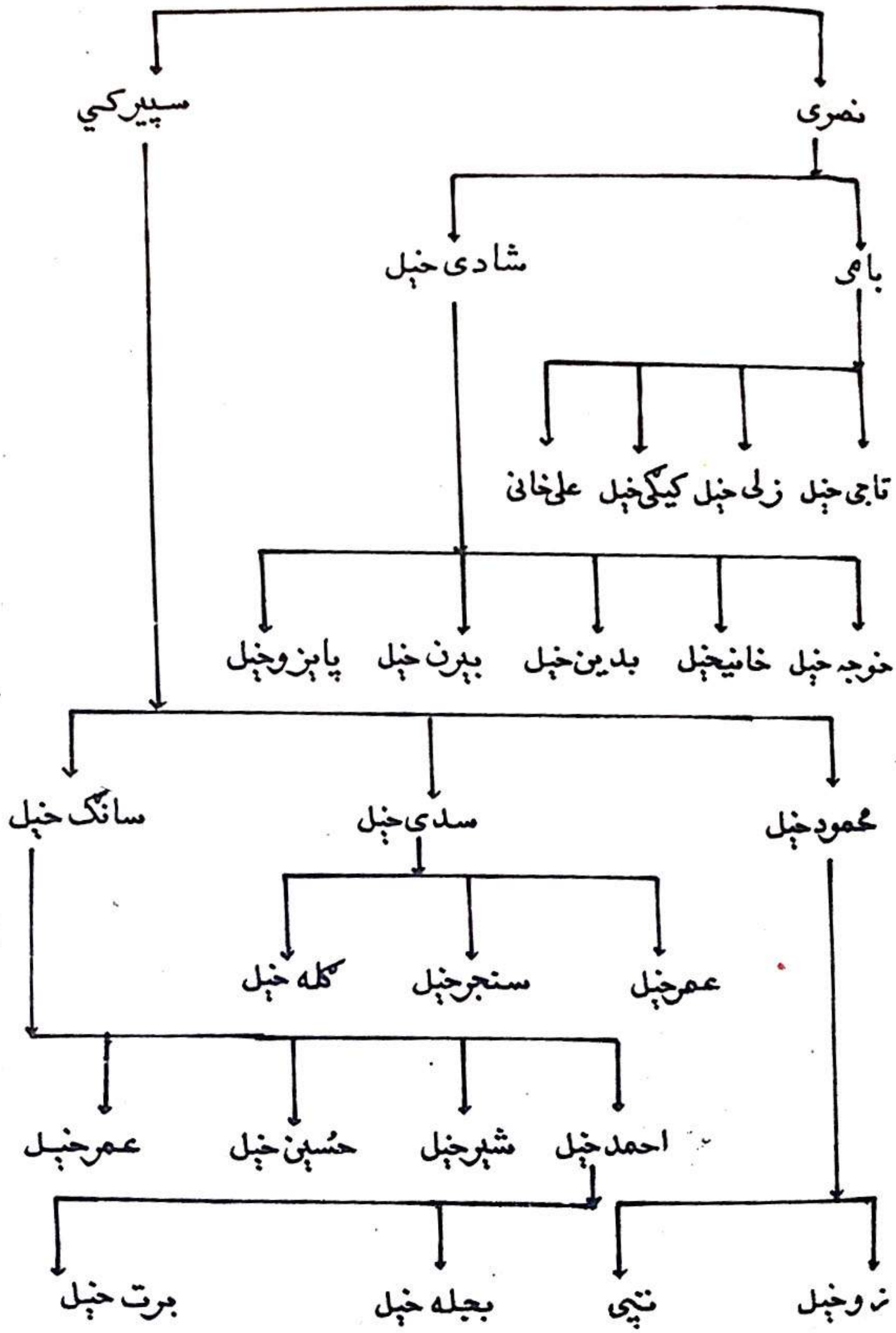

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي، مسعود بن محمود بن خدري بن وزير- بن سليمان بن کرلاڼ

,,مسعود،،

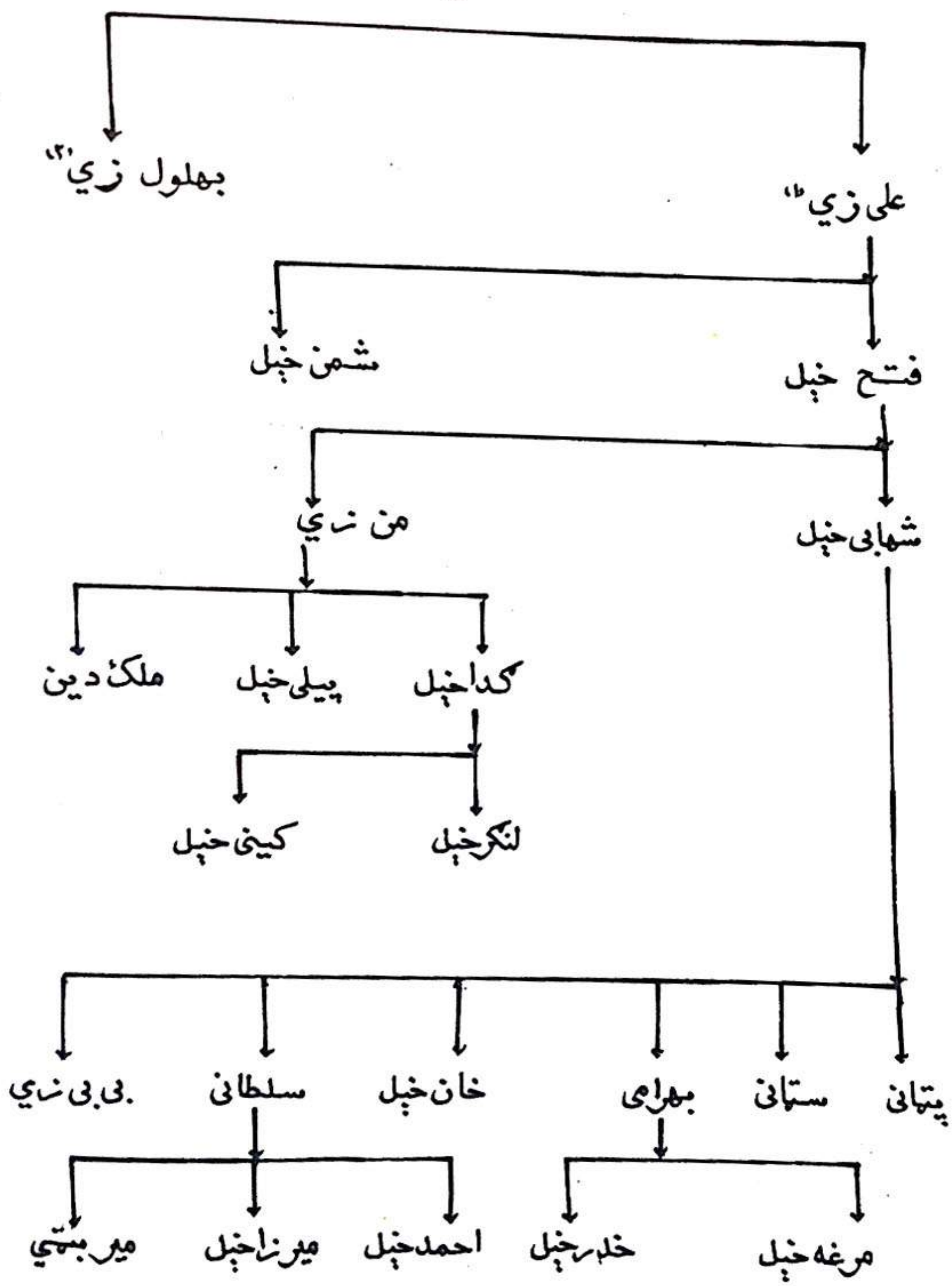

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمن خیل بن علی زي بن مسعود

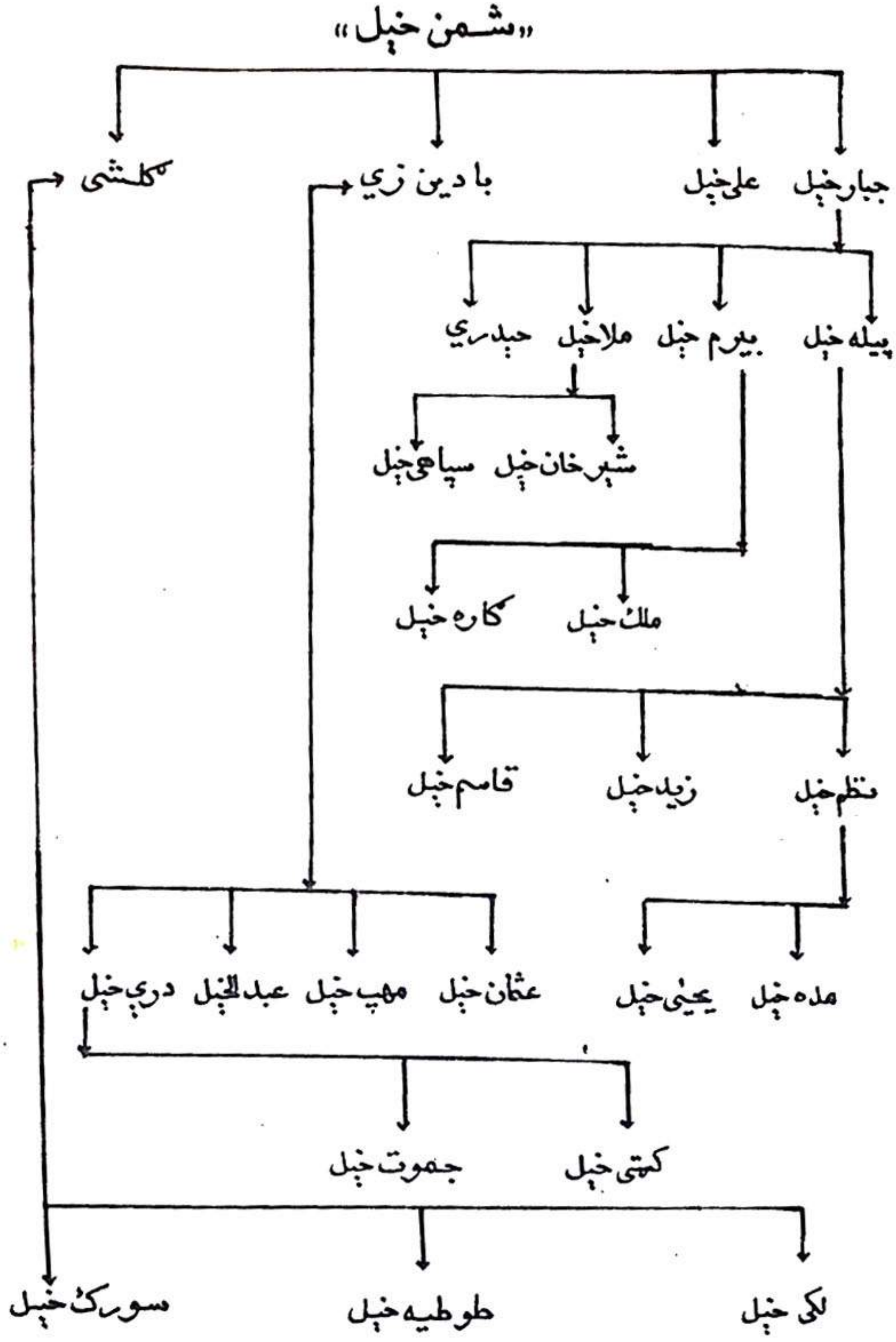

Kitaboona.BlogSpot.Com

علی خېل بن شمن خېل بن علي زی بن مسعود

"علی خېل"

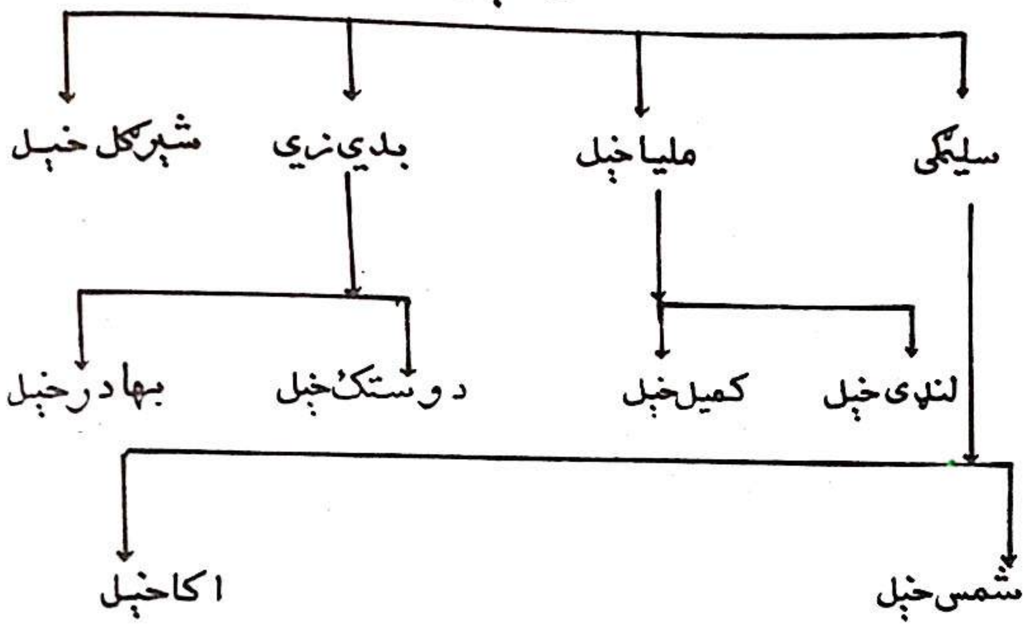

بهلول زي بن مسعود بن محمود بن خدر زي بن وزیر

"بهلول زي"

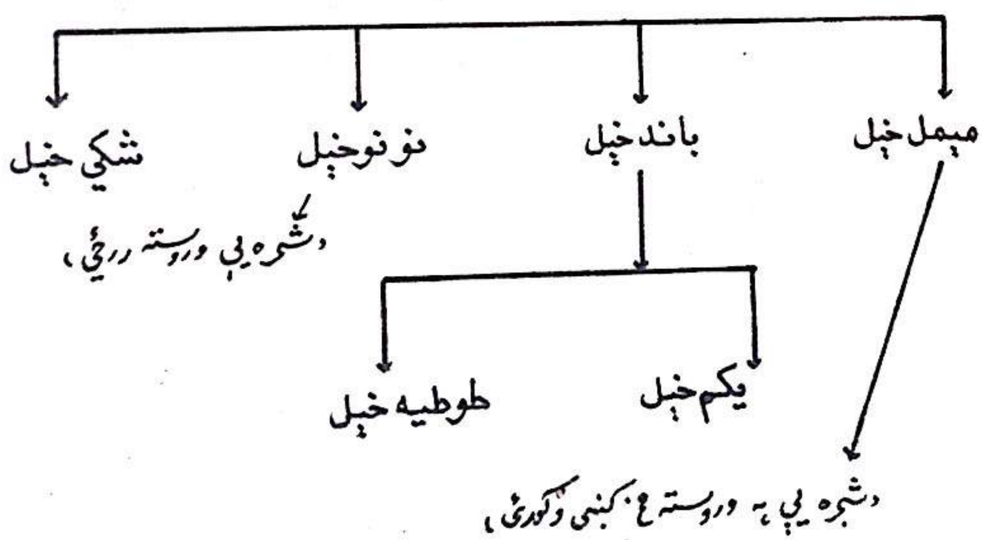

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممیلخېل بن بهلول زي

«میمل خېل»

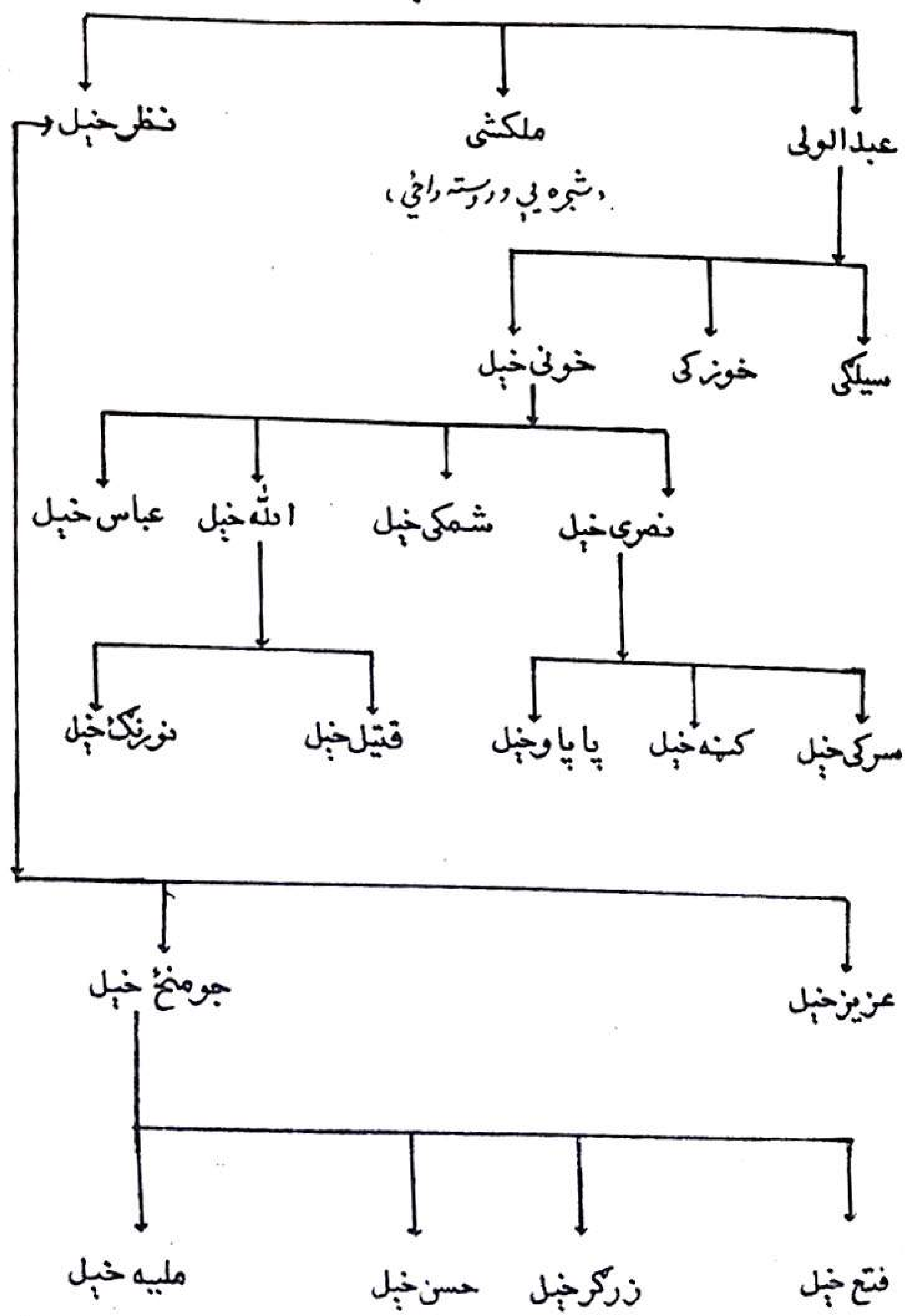

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکشي خېل بن میمل خېل بن بهلول زي

«ملکشي خېل»

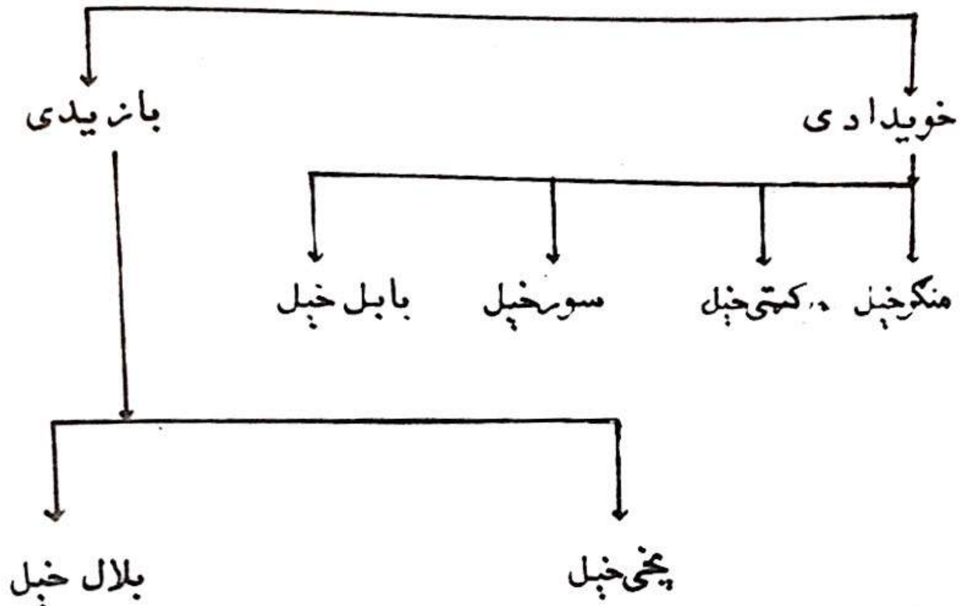

نونوخېل بن بهلول زي

«نونوخېل»

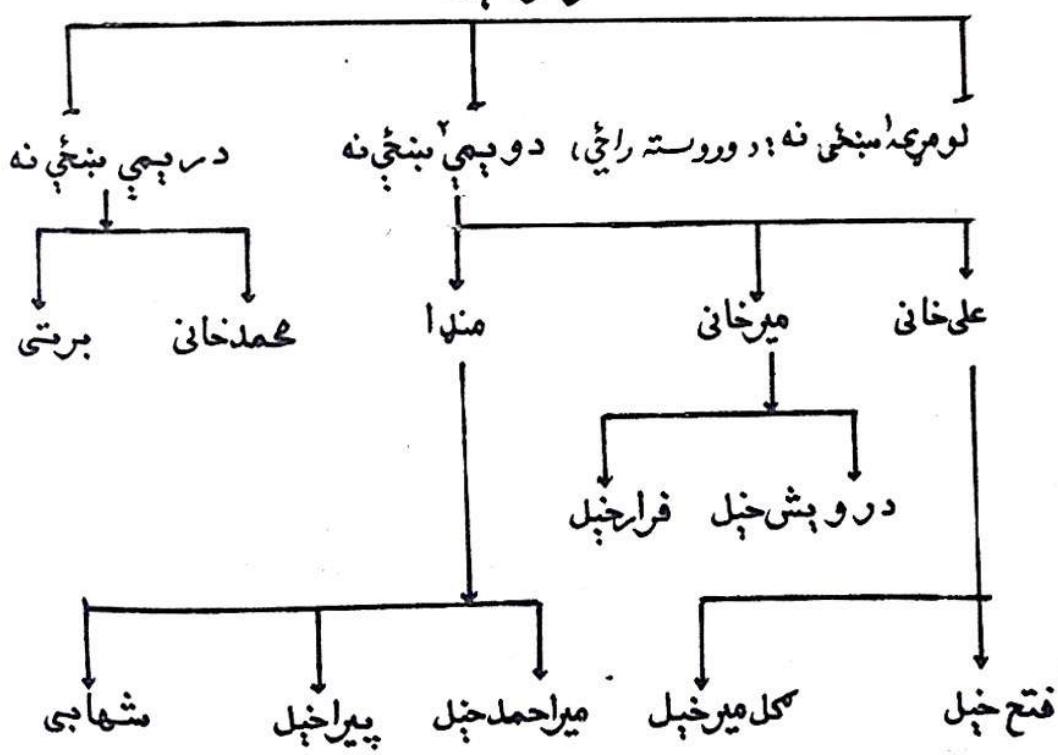

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نونو بن بهلول زي له لومړۍ بنځې نه

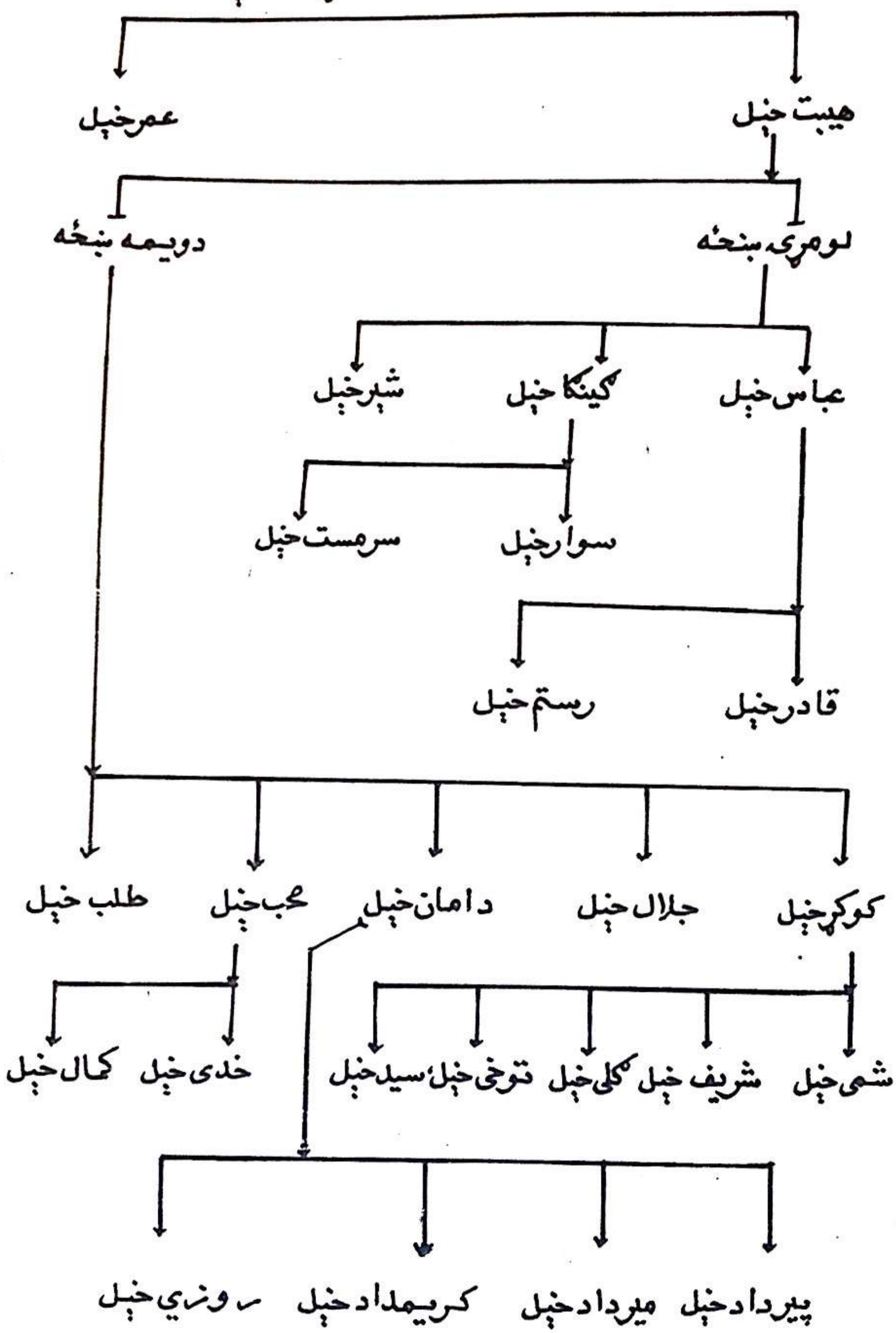

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شنکی بن بهلول زی بن مسعود

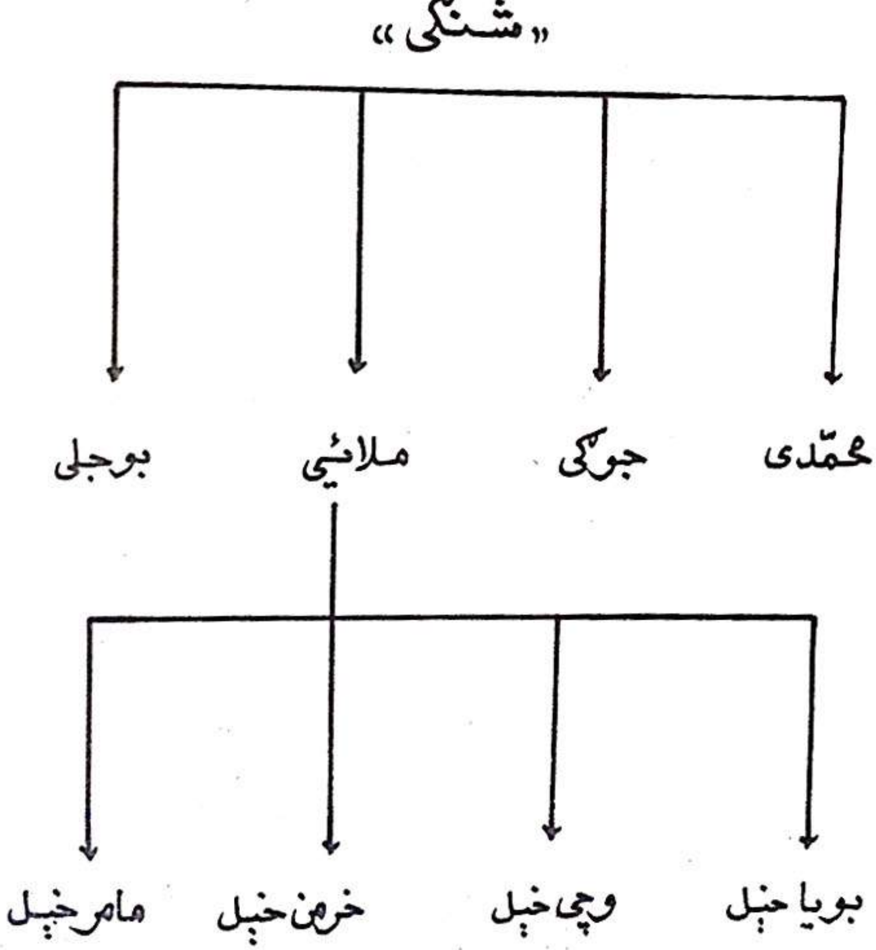

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائل؛

ح - شیتک (دوړ)

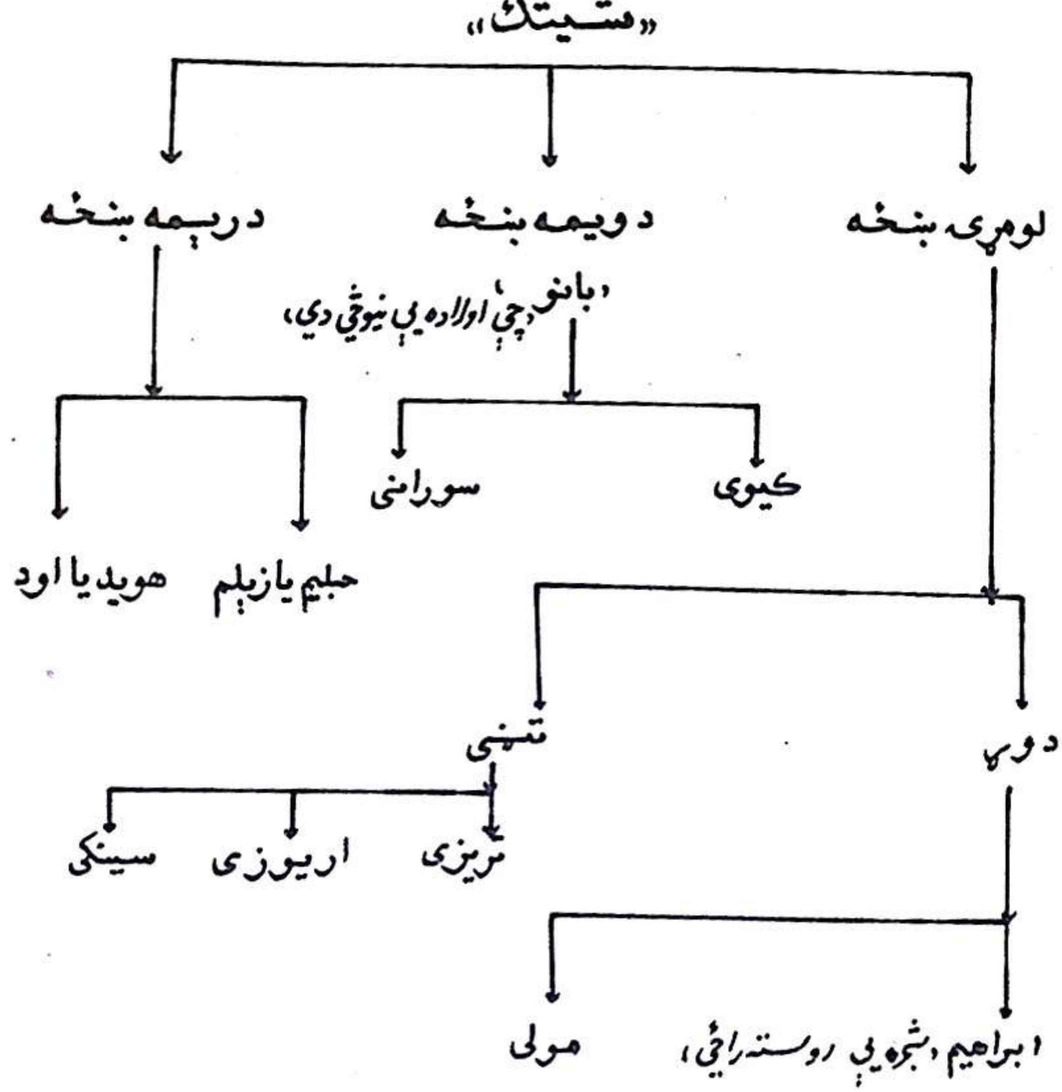

سرچینه: ترېزي تڼي دي، خورشید جهان ۲۶۲ مخ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مولی بن دوړ بن شیتک نه

«مولی»

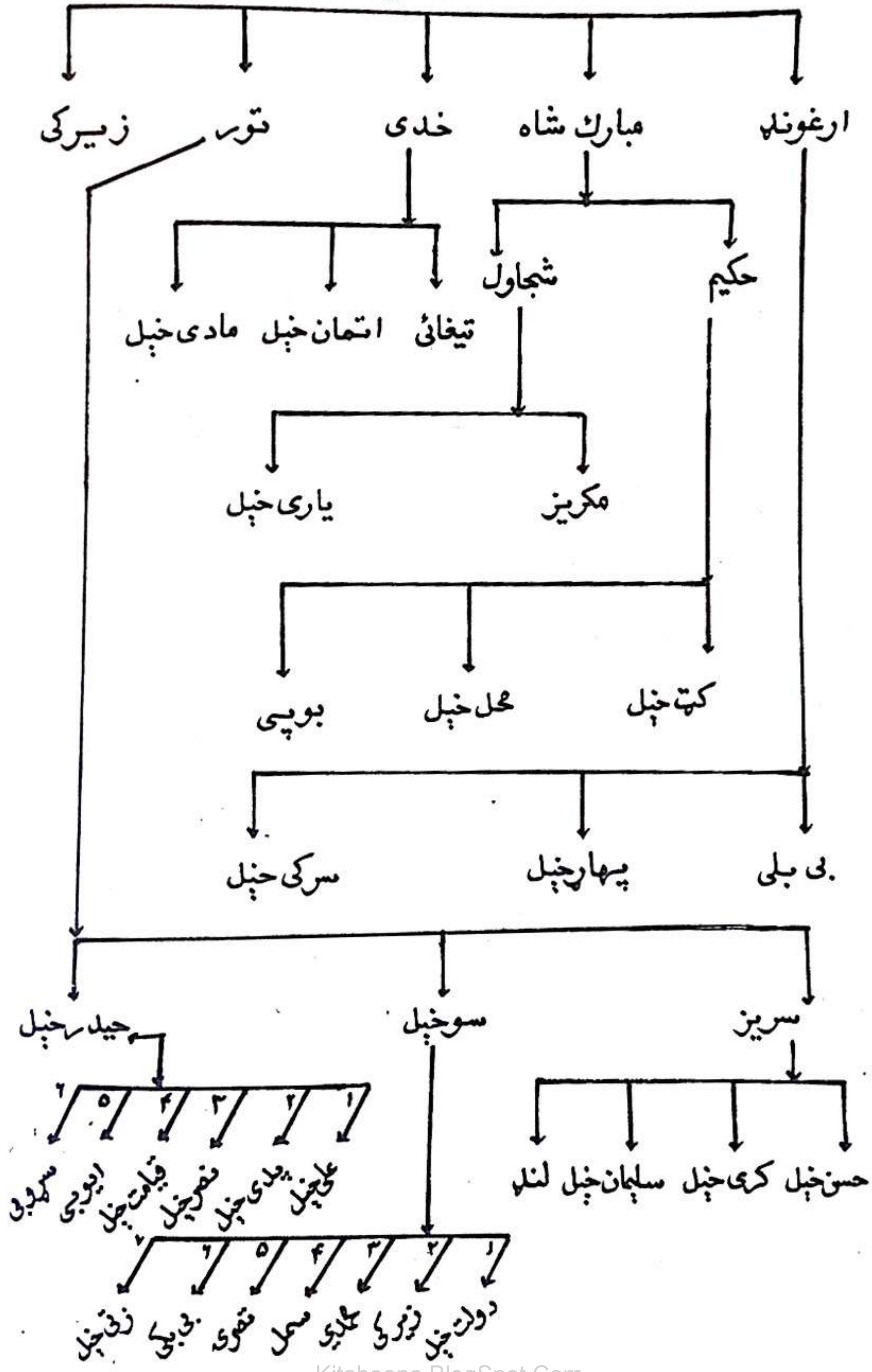

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابراهیم بن د وړبن شیتک نه

«ابراهیم»

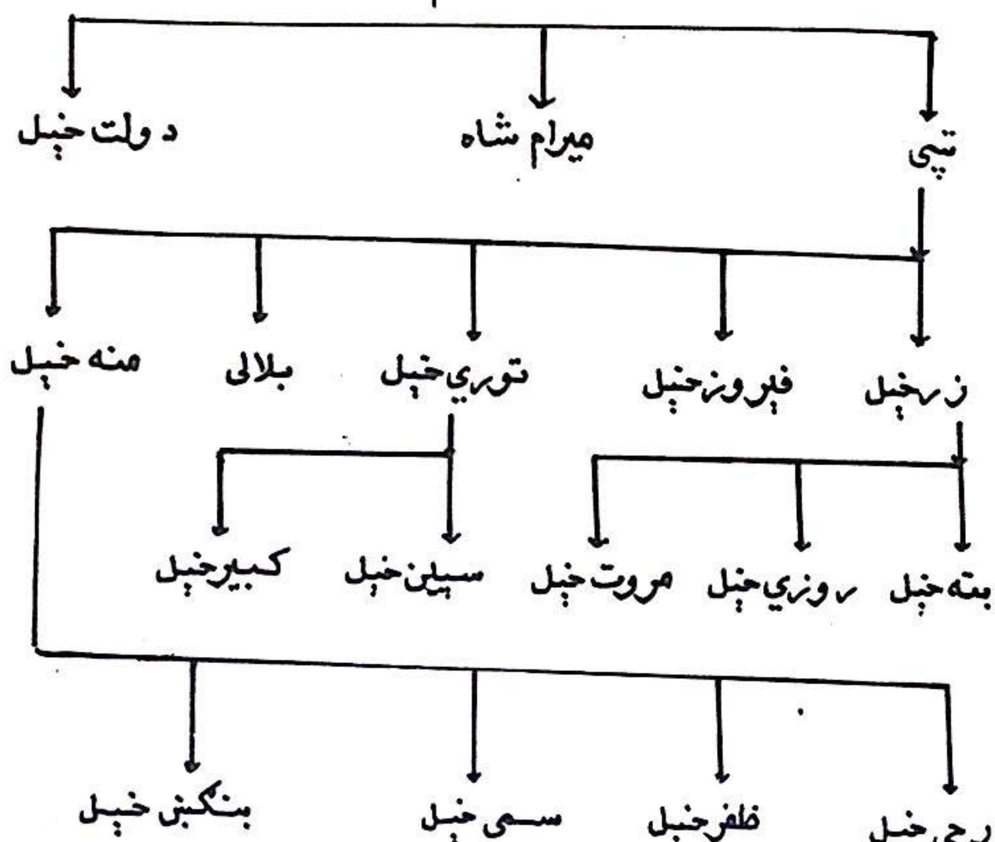

«شیتک» کرلانی

«کیوی بن شیتک»

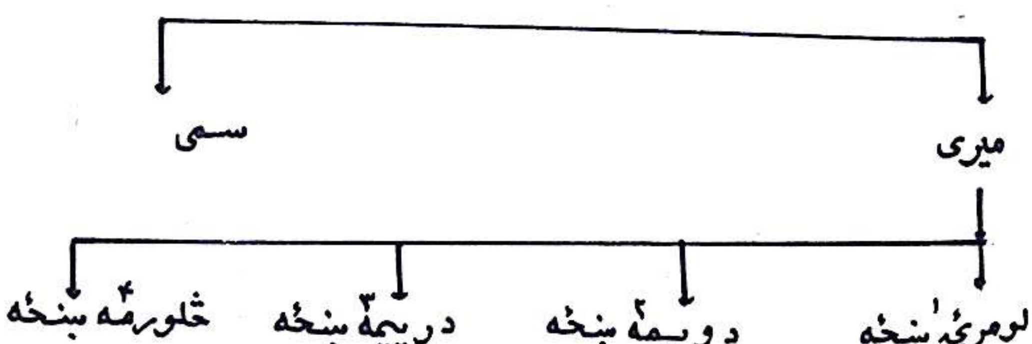

نوټ : اولاده یې په وروسته ځ کښې وګورئ .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱) د میری بن شیتک د لومړۍ ښځې اولاده

«میری»

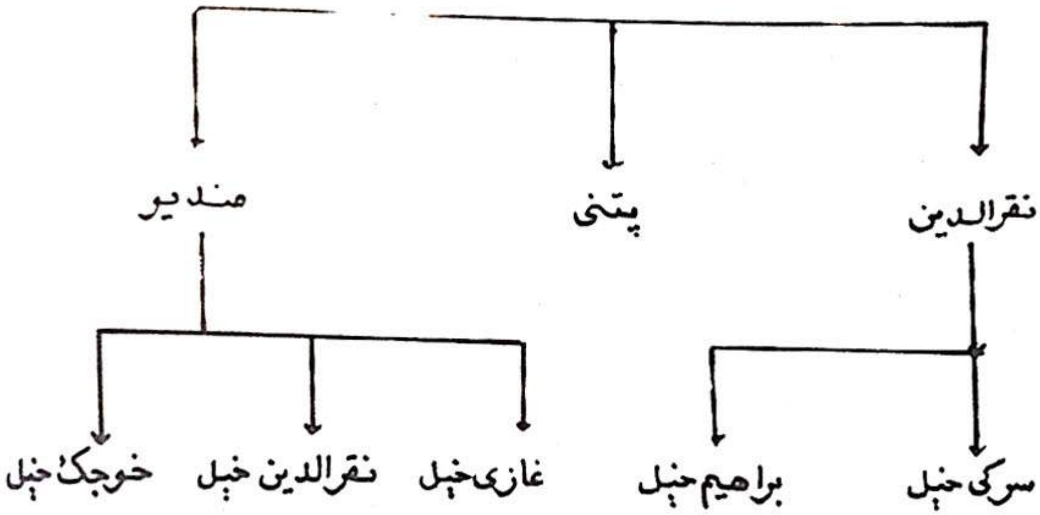

(۲) د میری بن کیوی بن شیتک د دویمې ښځې اولاده

«ممه خېل»

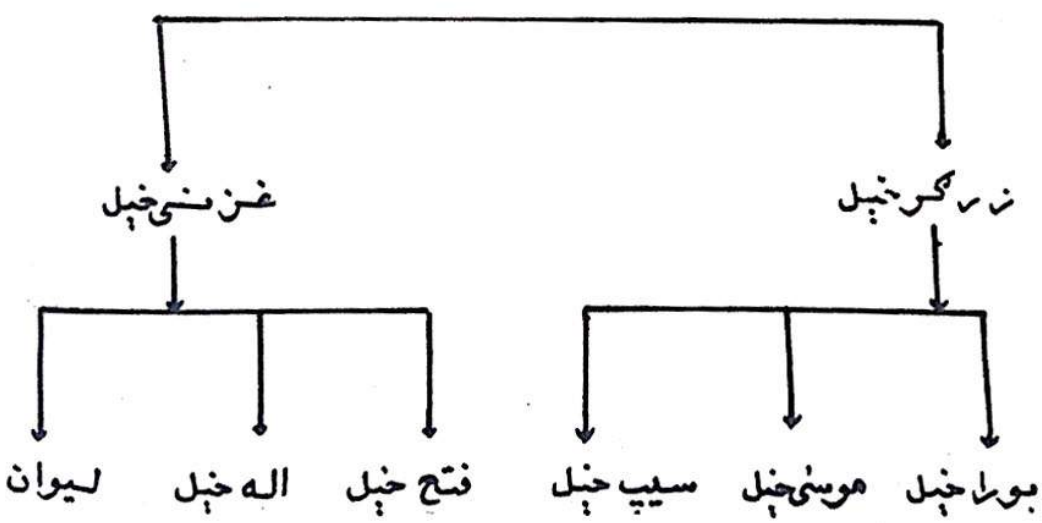

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳) د میری بن کیوی بن شیتک د ړیمي ښځي اولاده

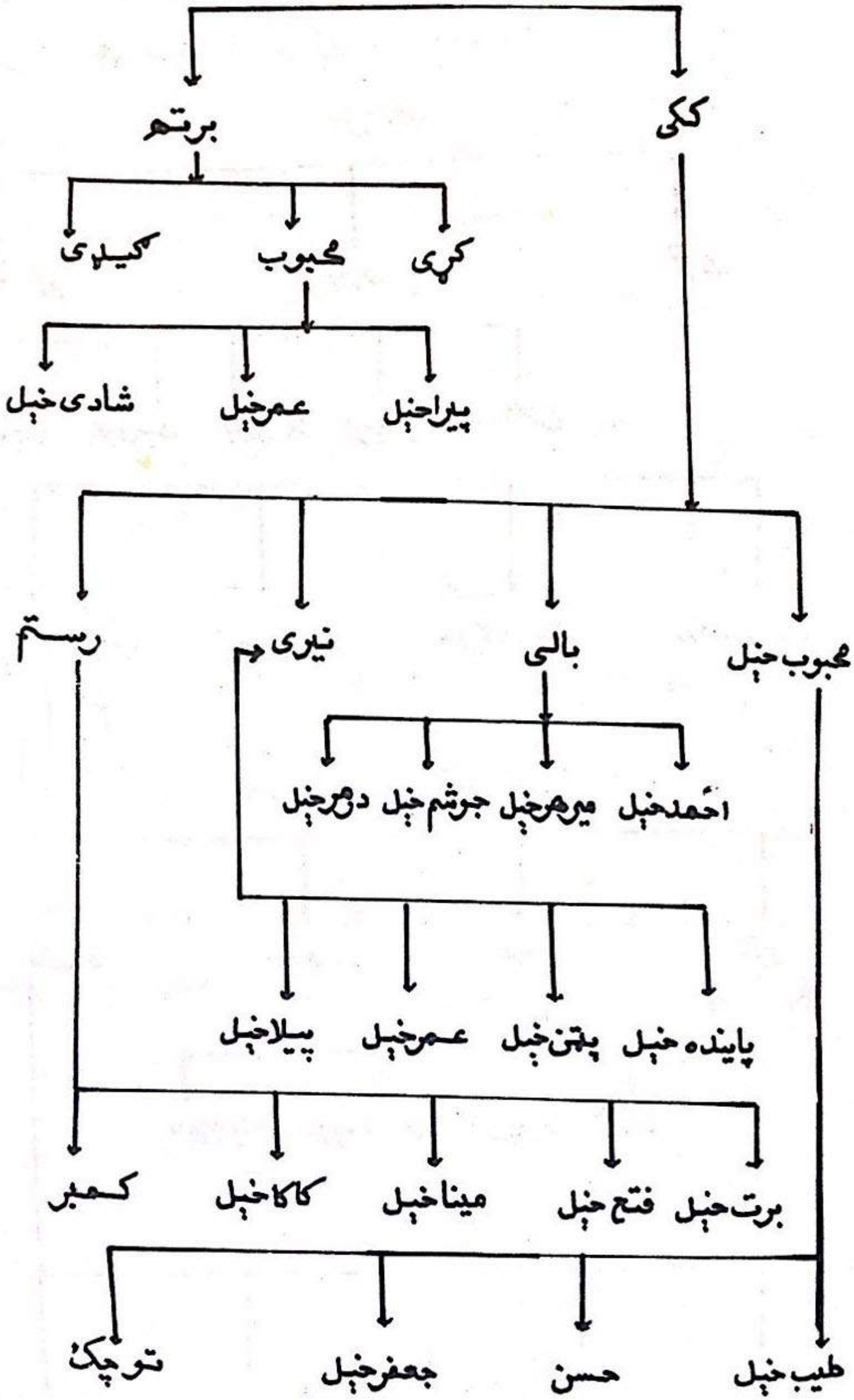

Kitaboona.BlogSpot.Com

(۴) د میری بن کیوی د خلورمې نه

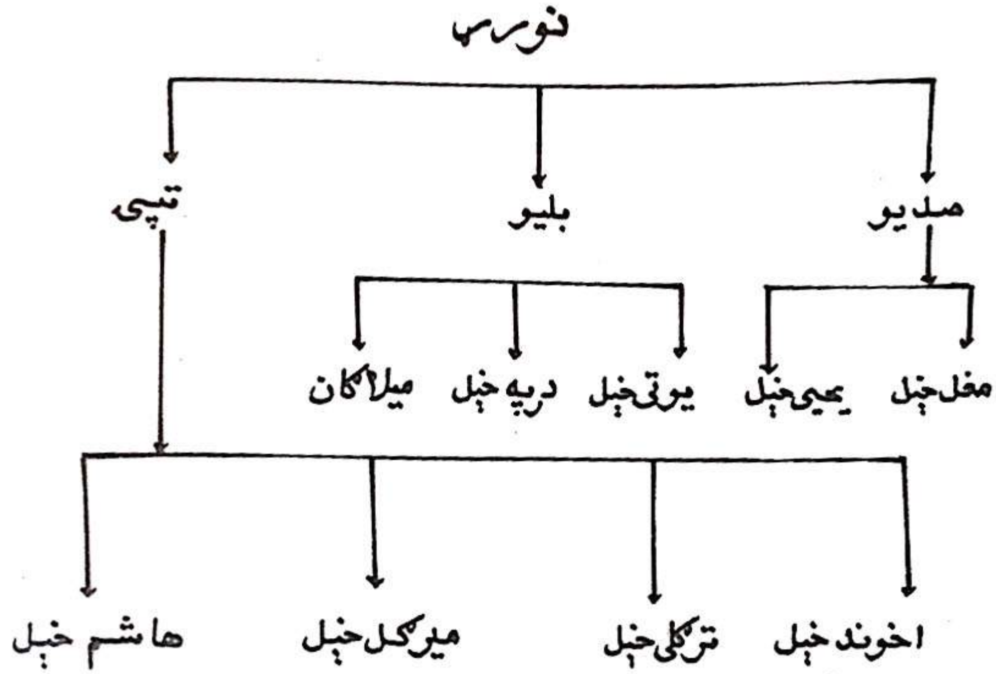

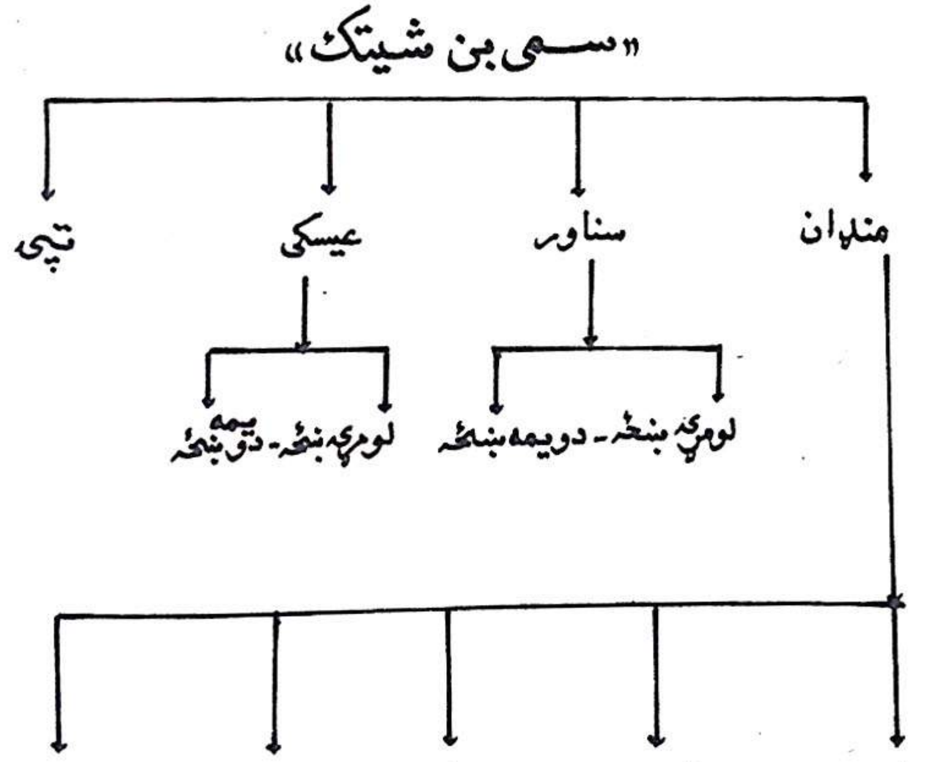

(c) ketabton.com: The Digital Library

باڑی خیل بن منداڼ بن سمی بن شیتک

"باڑی خیل"

بامست خیل

فتح بن منداڼ بن سمی بن شیتک

"فتح"

عنایت خیل　　خوبی خیل　　افضل خیل

میتا خیل بن منداڼ بن سمی بن شیتک

"میتاخیل"

شمداد خیل　　میا داد خیل　　قاسم خیل　　ملک دین خیل　　کینگر　　حیدر خیل

چیٹ بن منداڼ بن سمی بن شیتک

"چیٹ"

سکندر خیل　　کنشی خیل　　لیدی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادیو بن منداړ بن سمی بن شیتک

«بادیو»

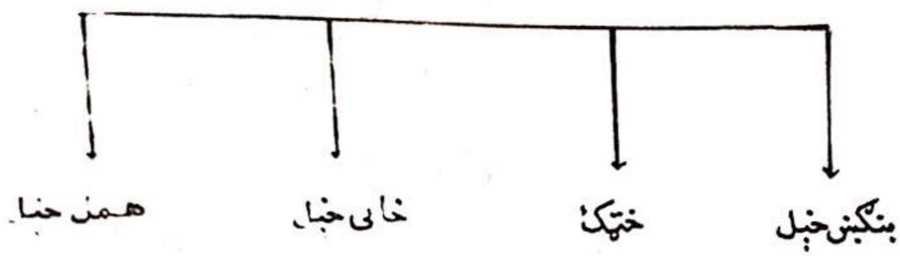

د سناور بن سمي له لومړۍ ښځې اینخل نه

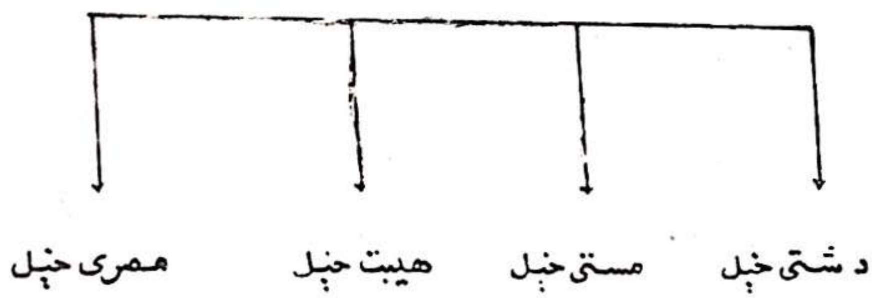

د سناور بن سمي له دویمې ښځې نه

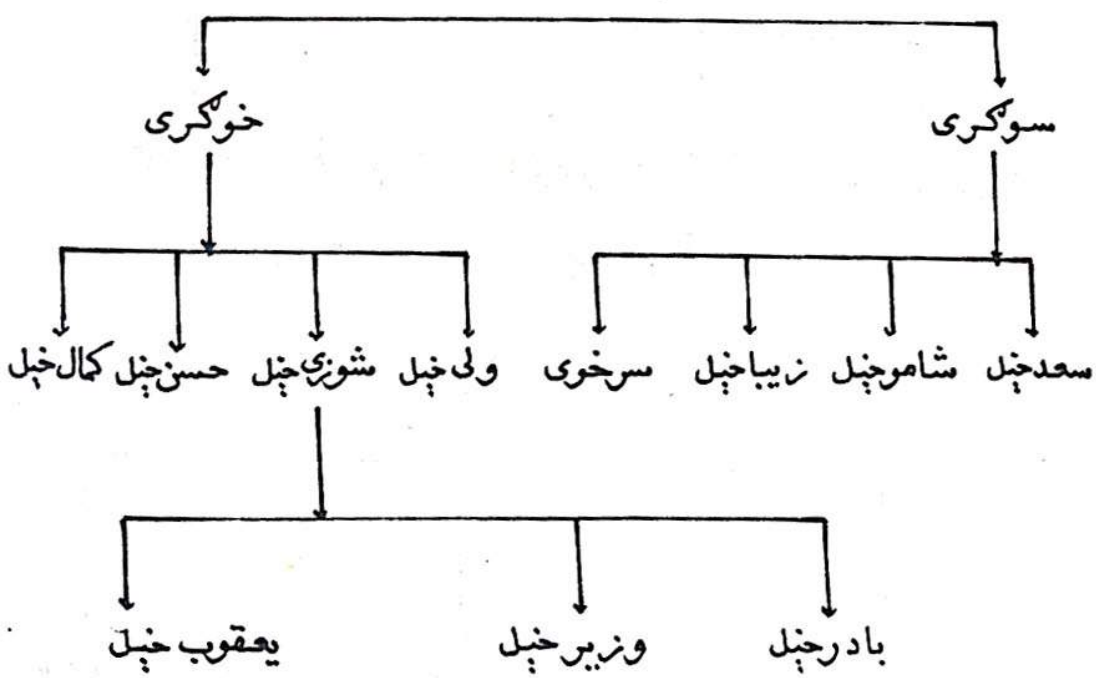

Kitaboona.BlogSpot.Com

دعیسکی د لومړۍ ښځې نه

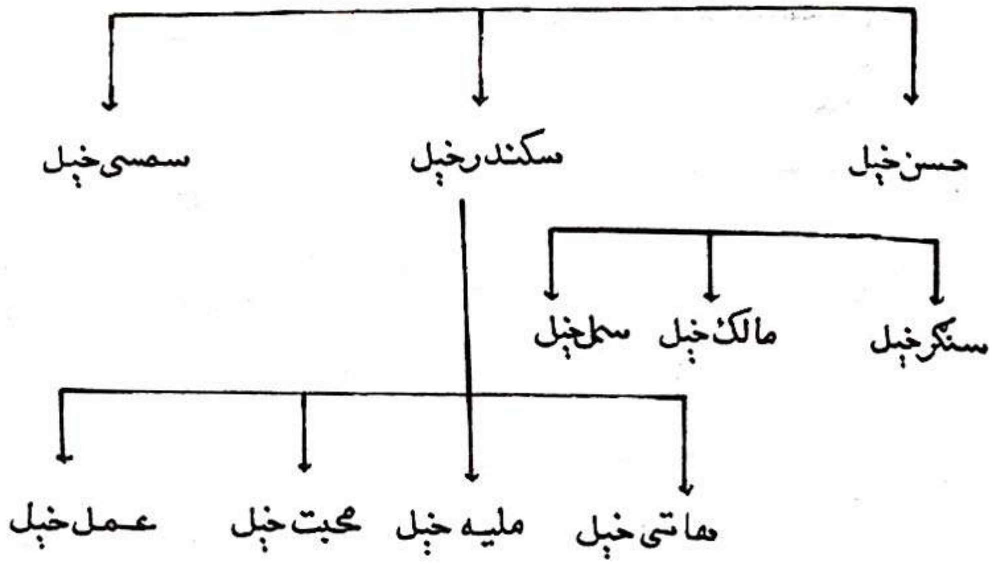

دعیسکی د دویمې ښځې نه

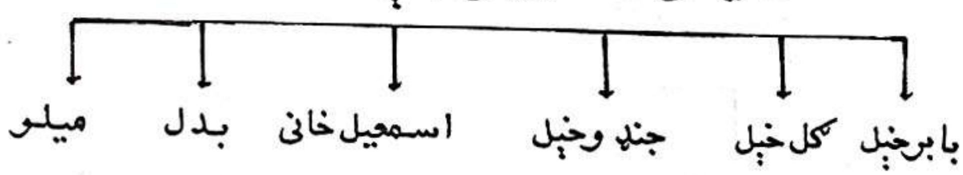

د ټپې سمی نه

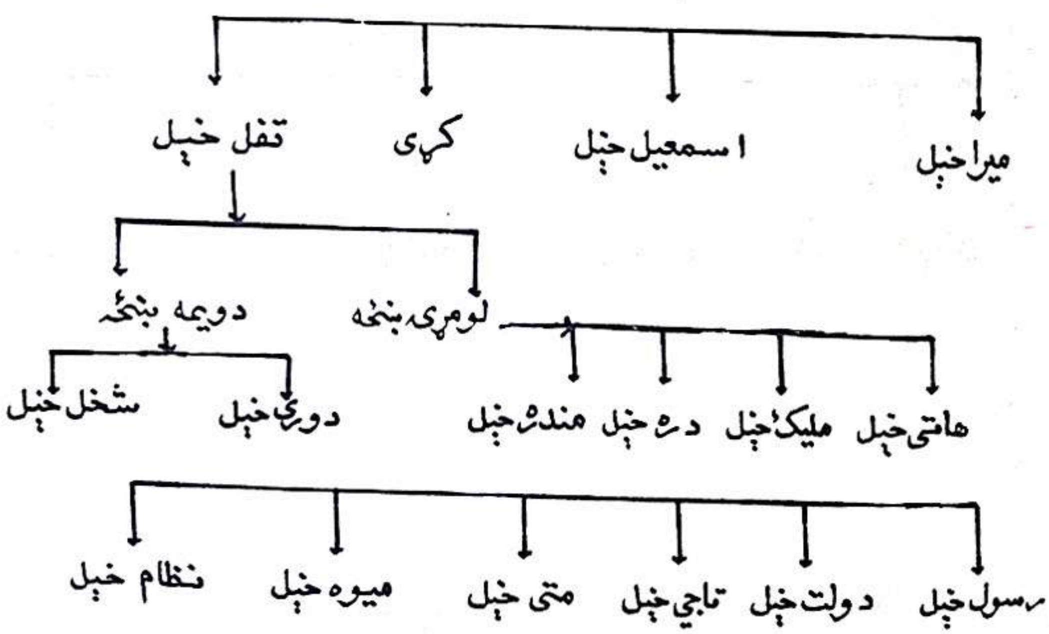

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سوریانی بن شیتک»

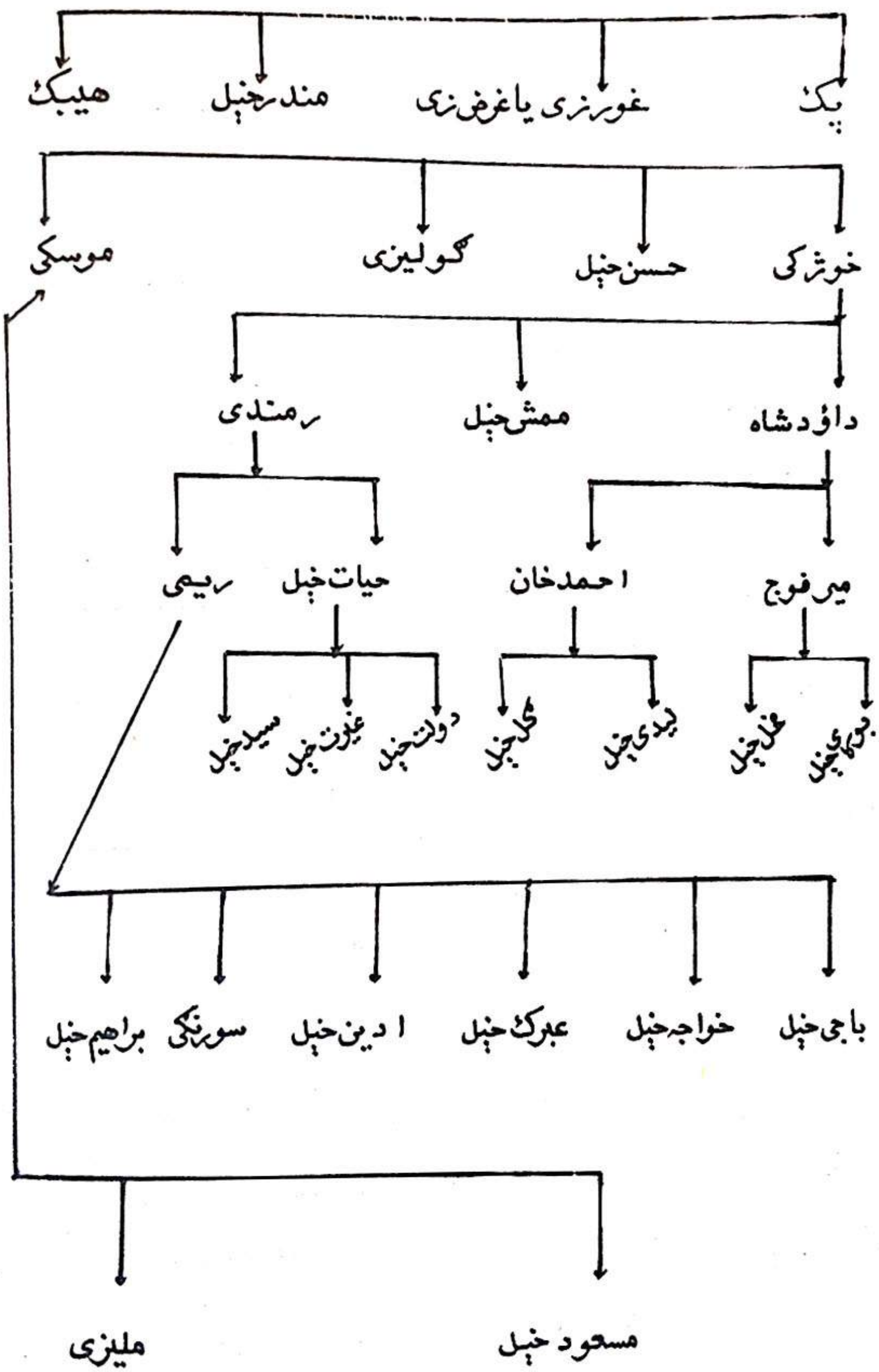

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسعودخیل بن موسکی بن پک بن سوریانی

«مسعودخیل»

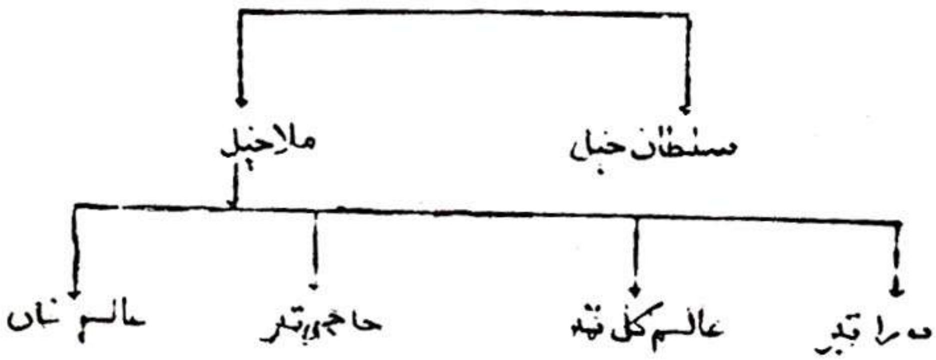

ملیری بن موسکی بن پک بن سوریانی

«ملیزی»

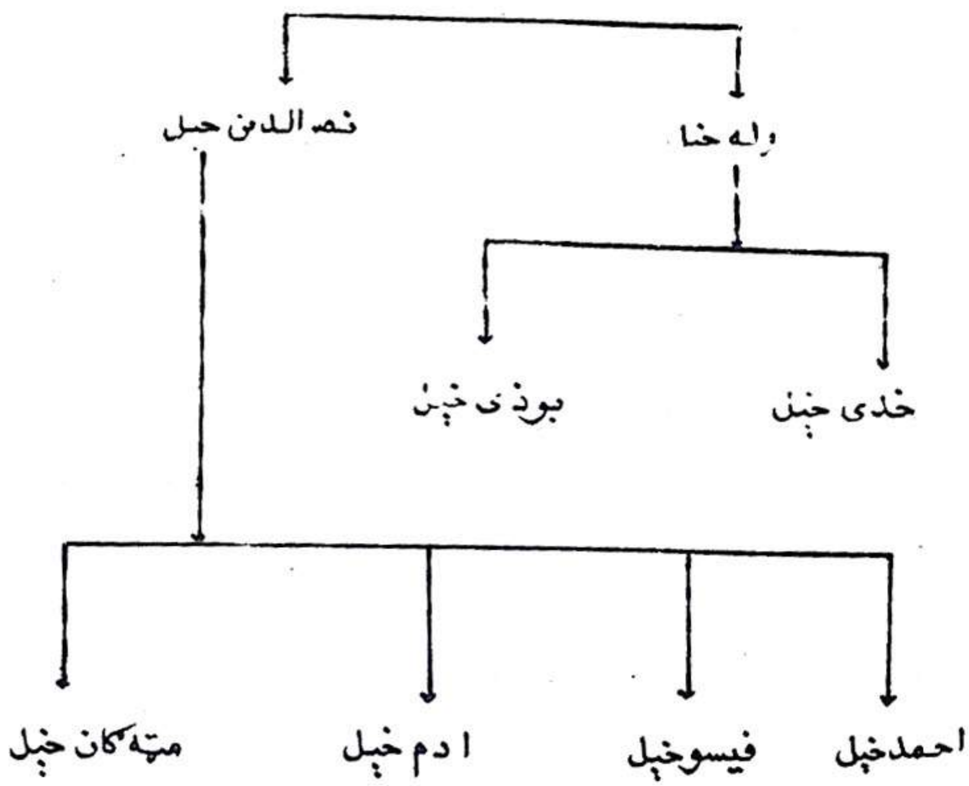

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غورزي بن سوریانی نه

- واله دین
  - لومړۍ ښځې نه
    - دهرمه
  - د دویمې ښځې نه
    - خانوخېل
    - عابدخېل
- خرقی
  - د لومړۍ ښځې نه
    - حسنی خېل
    - سرنی خېل
  - د دویمې ښځې نه
    - بوزه خېل
    - ذکریاخېل

د هیبک بن سوریانی نه

- بالاخېل
  - سلیمی خېل
  - نانی خېل
- اسمٰعیل
  - حمازی خېل
  - ننا خېل
  - عبدالخېل
  - بارک خېل
  - کیپی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانئ قبائیل:

ط- اسمعیل معروف په بنګښ

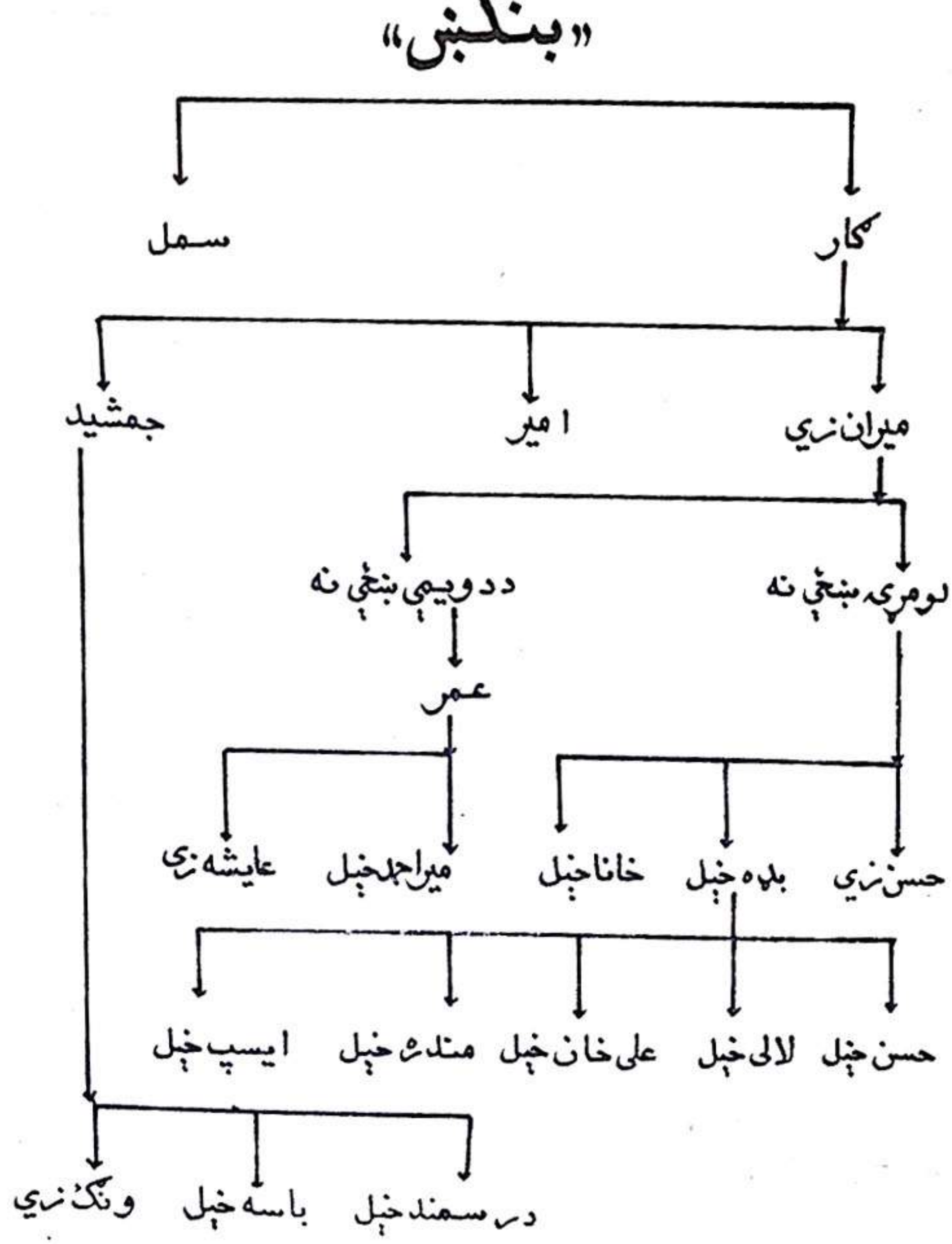

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امیر بن ګار بن بنګښ نه

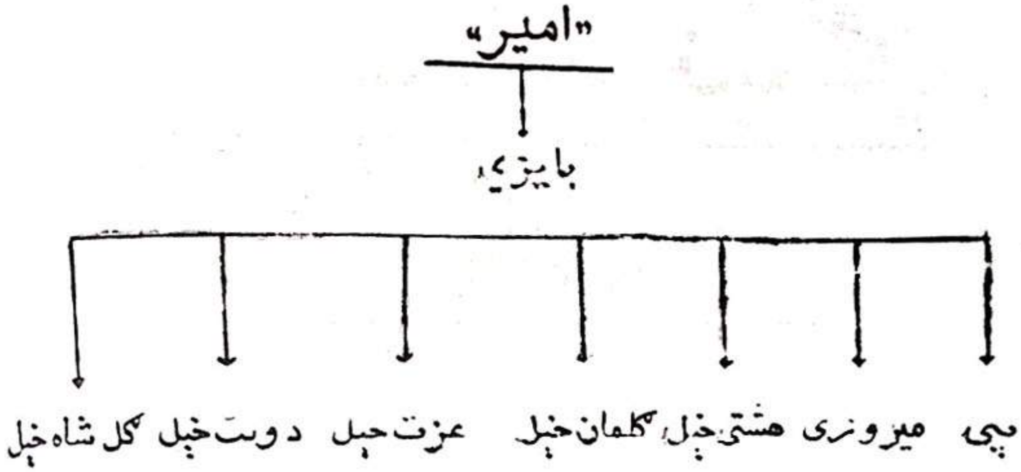

او د «سمل» بن بنګښ نه

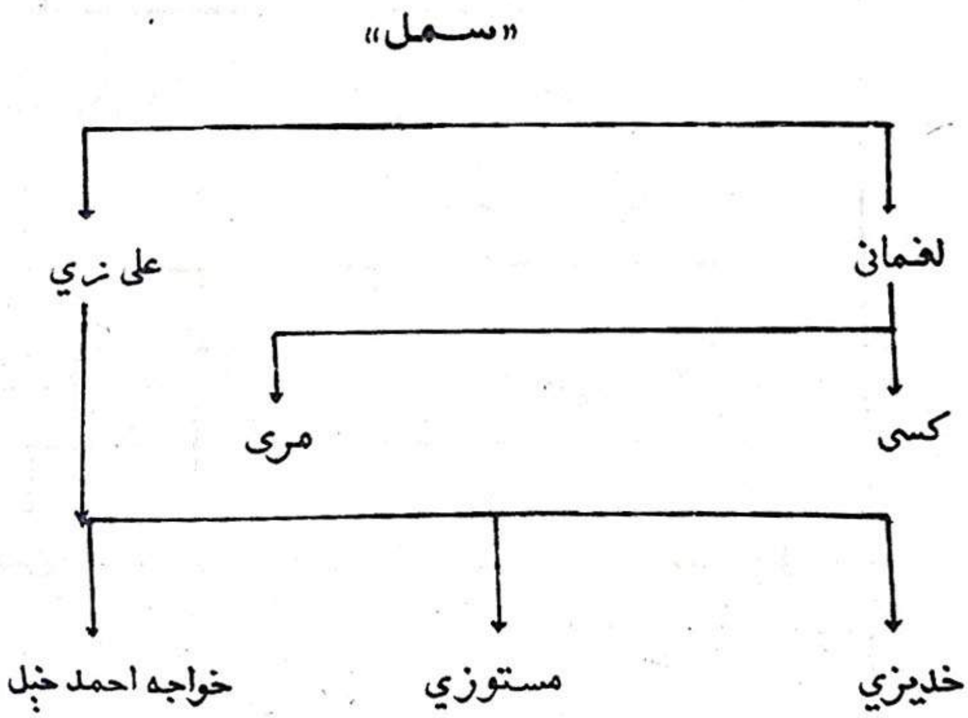

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکرلاڼي قبائیلو شجرې ولیکل شوی، په کرلاڼي طبقه کښې مشهورې دي قبیلې دا دي:

۱: دله زاك ۲: اورکزی ۳: خوګیاڼي ۴: اپریدي ۵: خټك ۶: وزیر ۷: مسعود ۸: شیتك ۹: بنوڅي ۹: دوړ ۱۰ خدران، ۱۱: توری ۱۲: بنګښ ۱۳: خاڅي ۱۴: استمان خېل.

موږ دلته د هرې قبیلې لنډ شان حال لیکو:

۱: دله زاك:

دله زاك د وه طائفې دي: لودي خېل او یعقوب خېل دا دواړه څانګې هم پخپلو منځو کښې په وړه، وړه ذیلو وېشل شوي دي، لکه چې مخکښې د شجرو په جدول کښې راغلي دي.

ویل کېږي چې دله زاك لومړني پښتانه دي چې د وی پېښور ته راغلي دي او د پېښور په علاقه د اباسیند تر غاړې استوګن وو. ویلی شي چې د وی د دې علاقې ته د هندوشاهانو^(۱) په زمانه کښې راغلي او قبضه یې کړې وه. د سلطان محمود غزنوي سره په هند د حملو په وخت کښې د هغه په فوځ او لښکر کښې هم د وی ګډون کړی دی. د میرزا الغ بیګ د کابل مغلی حاکم په وخت کښې غالباً د ۱۵۰۰ع کال خوا وشا دله زاك په پېښور کښې ښه د اقتدار -

---

(۱) هندوشاهان د کوشانیانو بقایا دي. (رښتیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان وو، خو هرکله چې الغ بېګ د لاسه خانېي خېل را په کډه شو او په مهاجرت پېښور ته راغلل نو د خانېي خېلو او دله زاکو - جنګ جګړې سره پېښې شوې او د له زاک پکښې زیانمن شول. د بابر مُغلي بادشاه په وخت کښې هم یعنې د ۱۵۱۹ع شاوخوا لا هم داخلک ، د له زاک، ښه زوروروو او د بابر بادشاه سره د هند په حملو کښې مرستیال و، او داسې معلومېږي چې له بابر سره یې تعلقات - ښه وو.

دله زاک ښه سوچه پښتانه دي، د دوی متعلق ځینې نورې خبرې بېخي غلطې دي، نورو خلکو د بر کار کړی چې د پښتنونه حېل هم ونه بېل کړي، خو، اوبه په ډانګ نه بېلېږي،،. د دله زاکو د پښتونوالی ثبوت د بابر مُغلي بادشاه له خپلو لیکنو، نه لا ښه - کېږي او اکثریت او اهمیت یې هم منلی شوی دی.

بابر داخلک هم د نورو پښتنو غوندې د « افاغنه ،په نوم یاد کړي دي.

داخلک اوس دومره ډېرنه دي، د پېښور په علاقه کښې یې هم یو کلی شته دی او څه خلک یې د هزارې په ضلع کښې هم اوسېږي، خود نورو کرلانیو نه بېل دي او په ژبه، جامه ، لباس، او خوی بوی کښې هم ترې بېل ښکاري.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲: اورکزي:

دا قبیله د سپین غره په نمرخاته لوري د تیرا په سویلي کڅیو-کښې مېشته ده. د کواټ په ضلعه او پېښور کښې هم د اورکزو ځینې خلک استوګن شته دي. ویلی شي چې د بنګښو نه ځکښې اورکزي په ... دفه پراته وو او د بنګښو سره یې بدې تېرې شوي دي، او ... چې د واړه خوا په جنګونو ستړي شول، نو درسمند په مقام یې یوه د روغې جرګه جوړه کړه او «دائې» نومې یو ... د دوی تر منځه ... روغه وکړه. د «دائې» نائې دا فیصله ډېره ساده او لنډه وه، خو ښه جامع وه.

دائې وویل: غر د ورکزو او سمه د بنګښو شوه، په همدغه فیصله عمل وشو او تر اوسه دغه وېش شته دی. د اورکزو په ټولو څانګو کښې دولت زی او مسوزي په شماره کښې ډېر دي او بیا په دولت خېلو کښې مموخېل ډېر دي، په دوی کښې د محمد خېلو نه پرته نور اورکزي سُني مذهبي دي. محمد خېل شعیه مذهبي شوي دي. دا خلک هم په کار او سمل ګوند ونو په ګُنډو سره وېشل شوي دي. په رسو، رواج او عاد تونو کښې دا اپریدو په شان دي او څه توپیر یې نشته دی.

۳: منګل:

ویلی شي چې دا خلک د ننه شپږ سوه کاله پخوا د بنو په علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته ور خور د شینکو د غلبې له کبله د وی د دې علاقې نه په کډه، شول او د خوست خواوشاته ورغلل او هلته استوګن شول. خدران د دوی په سویل پراته دي. د منګلو او خدرانو تر منځ تل بدي وي.

۴: هني:

د پښتنو د ځینو مؤرخینو لکه د «حیات افغاني» په حیال هني د منګل ورور بولي او د کرلاڼي قبایل یوه څانګه ده، خو د خورشید جهان مؤلف شیر محمد ګنډاپور وایي چې هغه (هني) چې د منګل ورور و. د هغه اولاده اوس نشته او وایي چې د منګلو او شیتکو چې څه وخت بدي وه، نو هني خلک په بدۍ کښې د ېرمره دي او لږ څه چې پاتې وو. هغوی هندته په کډه تللي دي او ځینې هني چې مشهوره یې د زوړځت یا ز ویښت - څانګه د بنګښو او ورکزو سره په ګډه کښې د سپین غره په نمرخاته لورې په غره نو کښې آباد دي. دا خلک پخپل منځ کښې په دوو څانګو سره مسل دي. سرېتي او کلک خلک دي او ځینې هني د منګلو سره هم شته دي ... کښېږد کرلیږ کار ...

د قبایلي مروجبر په لړ کښې ... د «مسل» په ګوند کښې دي.

۵: وردک:

دا خلک هم کرلاڼي دي. په غلطۍ ځینې خلک د وی سیدان ګڼي، خو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره په زړونو سیدان په پښتونکښې چیرته هم نشته ، د سیدانو یوه نیمه کډه چې چېرته په یو کلي کښې وي ، نو بنه معلومداره وي ، په وردکو کښې چې په کوم کلي کښې سیدان دي هغه هم معلوم دي ، او خلک یې احترام کوي . ټول وردک نه سیدان دي او نه وو . (خورشید جهان چې څه لیکلي دي ، هغه محض افسانه ده) .

د دې خلکو قبلیزه پوله د هزاره جات سره لګېدلې او نور و دړې واړو خواوته یې غلجي پراته دي . د دوی علاقه یوه اوږده کڅه ده او په قبله نمرخاته یې غرونه دي . دا علاقه د غزنې رود ته اوبه کیږي . تنګي ، شیخ آباد ، سید آباد ، خوات ، سه آب ، جغتو ، تکیه او چک⁽¹⁾ یې مشهور کلي دي . د دوی علاقه بنه او آباده ده .

د مني فصل یې لږ وي ، وریجې هم پکښې کیږي چې غنمو وریجې یې ډېرې مشهورې دي . بنه کلک او ډېر زړور خلک یې دي ، ډېر نومیالي خلک پکښې تېر شوي لکه : محمدجان خان غازي دافغانانو او انګریزانو د دوهم جنګ نومیالی فاتح غازي چې بیا وروسته امیر عبدالرحمن شهید کړو .

په وردکو کښې " میرخېل " په شماره کښې ډېر دي او بیا وروسته د " مهیارو " قبیله ده او بیا " نورزي " یا " نوري " څانګه ده . -

---

(1) په چک کښې د برېښنا یوه فابریکه هم شته دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وردګ ځینې خلک په چچ (چچ هزاره) هم پراته دي او څه د کنړ په اسمار کښې هم شته دی.

«مهیار»، «میرخېل» او «نوري» پکښې مشهور خیلونه دي.

٦: اپریدی:

ویلی شي اولکه څنګه چې شجرو کښې راغلي د اپرید و د مشرېنکه نوم عثمان وُ چې د څه واقعې په وجه په اپریدي مشهور شو، د هغه د وړه زامن وو، «ماپی» او «زلني». د زلني اولاد لږ ؤ او په بنګښو کښې استوګن دی. د «ماپی» درې بنځې وې، یوه یې «ترینه»، بله «زرینه» او د ریمه یې فاطمه نومیدله، چې د اولا دې تفصیل یې د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

په اوسنی وخت کښې د اپریدو اته (۸) څانګې مشهورې دي:

۱: ملک دین خېل	۲: قمبرخېل
۳: کوکی خېل	۴: زخه خېل
۵: اکاخېل	٦: سه پایئي
۷: کمرخېل	۸: آدم خېل

دا خلک په خیبر دره، اخور دره، کراټ او تیرا کښې پراته دي. نمرخاته پوله یې د خټکو سره لګیدلې ده. سویل ته یې اورکزي او بنګښ پراته دي او د سپین غره څمکني هم دي په قبله قطب سې -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینواري دي او په قطب پې مومند دي او د هغوی علاقه پېښور دی . د کچه کړی نه واخله تر ننګرهاره قبله په سویل غرونو باندې د دوی قبضه ده . د تیرا اکثره علاقه هم د دوی په قبضه کښې ده خو د باغ برخه يې د غرونو په مینځ کښې واقع ده ، دا علاقه د میدان په نامه یادیږي او د بنې آب وهواله کبله ډېر شهرت لري او د اپریدو مرکزی د ټولنې ځای دی . ځینې دا وائي چې داخلک دې علاقې ته په څوارلسمه عیسوی پېړۍ کښې راغلي دي ، خو یونانی مؤرخ «هیرو- ډوټس د پښتیځا (پښتونخوا) د کومو څلورو قامونو یادچې کوي ، په هغوی کښې یوه قبیله د (اپی ریتی) هم یاد وي او د الفظ د فقه اللغه په اساس د اپریدي سره سمون خوري ، نو دا سې ښکاري چې دا خلک له ډېر پخوانه دلته پراته وو ، سکندر اعظم چې د هند د حملې له پاره ځه فوځ د خیبر په لاره رالیږلی و ، د هغه فوځ سره هم داخلک جنګېدلي وو .

د خیبر درې په اوسېدونکو قومونو کښې اپریدي ښه زړه ور او توریالي خلک دي . د خیبر دره د پخوانه د افغانستان او پاکستان تر منځه یوه مشهوره لار ده . د خیبر دره د جمرود نه د لنډی خانې پورې (۳۳) میله اوږده غځېدلې ده ، په دې دره کښې د رېلوی لین په (۱۹۲۵) ع کښې تېر شوی دی او پوره شوی دی ، چې د انجنیری یوه لویه کارنامه ګڼلی شي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمرود نه تر طورخم پورې د لارو موټرو یو ښه پوخ سړک هم شته دی او ځای په ځای په دې دره کښې حفاظتي څوکۍ هم جوړې دي او ځنې پوځي قلاګانې هم شته دی. دا تاو راتاو سړک د جمرود نه شاګۍ قلا او بیا علی مسجد ته رسي. دا ځای د سمندر نه درې زره (۳۰۰۰) فُټه اوچتوالی لري، د علی مسجد نه ځکښې سړک په یوه کږي کښې تېر شوی دی او هلته د زخه خېلو کلي او قلاګانې پرتې دي دا سړک د لنډی خانې سره یوې تانې ته ورپرېوځي.

د خیبر دره د تاریخ په هر دور کښې اهمه وه او ده نو ځکه یې او سېدونکي هم اهمیت لري. په دې دره کښې اپریدي، شینواری شلماني چې مومند دي، پراته دي. خو په ټولو کښې اپریدي زورور دي.

د تیرا د باغ جومات د اپریدو د سیاسي او مذهبي غونډو مرکز دی. د اپریدو په خیال دغه ځای ډېر مُهم دی. د خیبر درې خوا وشا ډېر پخواني اثار موندل شوي دي او له دې نه دا معلومېږي چې پخوا دا دره ښه ودانه وه او تاریخي اثار یې زیات د بدهه د عهد ګڼلی شي. د خیبر درې او سیدونکي خلك له پخوانه زورور وو او دي.

د انګریزانو او اپریدو تر منځه جنګ جګړې هم پېښې شوي دي، خو اپریدو خلکو د انګریزانو اقتدار نه دی منلی. د اپرید و خلك په خپلو خپلو علاقو کښې په دې ډول پراته دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: کوکي خېل :

د راج ګل په دره او څه برخه يې په بازار کښې هم شته او نور د جمرود او بالاچينې نه ان تر علي مسجده پورې استوګن دي .

۲: ملک دین خېل :

په ميدان چوره او په کجوره پراته دي او زياته آبادي يې په ميدان کښې استوګن دي .

قمبرخېل ، په کاسو دره او شنلونالی په غاړه ډېر او سيږي. قمبرخېل هم په ژمي کښې کجوره ته راکوزيږي .

زخه خېل ، د خېل جغرافيائي موقعيت له کبله ډېر اهميت خاوندان دي. کابل ته د پېښور نه بله تللې لار د زخه خېلو په علاقه ورغلې ده .

داخلک بنه جنګيالي هم دي ، قمري د بارې نه په قبله پراته دي . همدغسې سه پائي هم په بازار کښې استوګن دي او په ژمي کښې کجورې ته هم راکوزيږي په کجوره او د عالم ګودر په مقام د وسلو جوړولو ورې کارخانې هم لري او هر ډول وسلې جوړوي .

۳: اکاخېل :

د نارې په سویل نمرخاته علاقه آباد دي . او د آدم خېلو ډېره ودانې د کواټ نه په قطب دره کښې پرته ده ، د خيبر درې سره د آدم خېلو څه تعلق نشته خو يو د وه قبيلې يې کالاخېل او ژواکي د خيبر ايجنسی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سیاسي چارو کښې ګډون کوي.

د آدم خېلو برید په نمرخاته له ختټکو سره لګېدلې دی، د اپریدو څه خلک په دکن کښې هم شته دی او څه په پانني پټ او څه په کشمیر کښې هم آباد دي. او د وزیرستان په کاڼي ګرام کښې یې هم څه خلک شته دی.

۷: کرلاڼي قبایل، ختټک:

ویلی شي چې د ختټکو د مشر نیکه نوم لقمان ؤ، چې د عثمان او اتمان ورور او د برهان زوی، د ککي نمسی او د کرلاڼ کړوسی ؤ. لقمان هم په څه واقعه په ختټک مشهور شوی دی.

د لقمان یا ختټک دوه زامن وو: ۱: تورمان ۲: بولاق. د تورمان هم دوه زامن: ۱: تری ۲: لکی ؤ او د پلار په اولاده کښې تري نومیالی وو او د تورمان تول اولاده د ده په نامه نوموړې شوې ده. د تري هم دوه زامن وو، ۱: برکویت ۲: امیر یا امند. د دوی د اولادې تفصیل د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

ویلی شي چې پخوا ختټک په کوه شوال چې د سلیمان غره د قبلېزې سلسلې په لړ کښې واقع دی، پراته وو، چې اوس په دغه ځای کښې وزیر خلک پراته دی.

لږ و ډېر اووه سوه (۷۰۰) کاله پخوا د منګلو په ملګرتیا د خپلې پخوانۍ مېنې نه را پاڅېدلي او د «بنو» علاقې ته راغلي و واو په

Kitaboona.BlogSpot.Com

عف ځمکه یې واړول چې تر ورځ پورې احمد زي وزير پراته دي، څه موده پس د شيتکو او منګلو په منځ کښې بدې پېښې شوې او منګل په کړه کولو مجبور شول، خو ختک لا هلته پراته وو، آخر د ختکو او شيتکو هم خره راغله او ختک تر یې په ګړه شو، او په کربوغه، تېرې، لاچي او شکردره یې ان دا باسیند تر غاړې پورې په ځمکه یې واړول. په دغه وخت کښې دغه علاقه شاړه او ورانه وه. په همدغه وخت کښې د ویسه نه تر-کوهاټه پورې علاقه باندې اورکزي پراته وو، او کړې له پلوه به بنګښ هم د کوچیانو په ډول دغې علاقې ته تلل راتلل، خو څه موده پس د اورکزو او بنګښو بدې پېښې شوې، د ختکو او ورکزو په منځ کښې چې هم خره وه، نو ختک او بنګښ سره یو شول او اورکزي یې ووهل او په نتیجه کښې رېسي، پنیاله، د زیړي نه تر تورخېړ پورې ټوله-علاقه یې را لاندې کړه او د ختکو او بنګښو تر منځ د لاچي او ګدا خېلو غر برید شو.

د ختکو علاقې قطب ته یوسفزي، قبلې ته خلیل، اپریدي او بنګښ او سویل ته یې د بنون علاقه ده. د دوی علاقه به په اوږد والی تقریباً سل (۱۰۰) میله او په پلن والي به اندازاً پنځوس (۵۰) میله وي. د دوی په نمرخاته اباسیند بهیږي. د اباسیند نه پورې غاړه هم ختک شته دي ان تر باړې رسېدلي دي. «مکهډ» د ختکو مشهور ځای دی. ختک پخپلو منځو کښې پر دوو برخو وېشل شوي دي. یوه د قطبي حبکو برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بله یې د سویلي خټکو برخه ده . د سویلي خټکو په علاقه کښې د مالګې کانونه دي د دې علاقې ځمکه شګلنه او میداني ده ، غرونه یې هم غیرآباده دي. تېرې ، لاچي ، کرک ، شکردره او نور د دې علاقې مشهور کلي دي .

د قطبي خټکو علاقه هم غرنیزه او کانیزه ده او غرونه یې هم بې ښې بې توښې دي . اکوړې ، شیدو ، نظام پور امیر او امیر کلان د دوی د علاقې مشهور کلي دي .

د خټکو ریاست :

د خټکو د ریاست او خانه باني ملک اکوړ ؤ ، چې د درویش محمد (مشهور په چنجو) زوی ؤ ، د مهاجرت نه پس د خټکو په قبیله کښې د بټي خېلو ځانګه په کربوغه پرته وه ، ملک اکو په څه خبره د خپلو عزیزانو سره خفه شو او خوږې ته راغی په دغه وخت کښې په خوږه کښې مندوړي لوا بنی استوګن وو ، نو ملک اکو په «ګراز دره» کښې استوګنه وکړه . ملک اکو د خان سره د ځوانانو یوه ډله جوړه کړه او په شاهي سړک به یې داړې کولې . په هغه زمانه کښې د کابل صوبه د میرزا حکیم مُغلی په لاس کښې وه . میرزا حکیم د بابر میرنی ورور ؤ . اکبر باد شاه د همایون زوی او د بابر نمسی د میرزا حکیم په تعاقب نیلاو ته راغی او دا ټک د قلاد تعمیر او ودانئ اراده یې وکړه ، نو د شاهي سړک د ساتنې تابیا یې هم وکړه ، د علاقې سپین بږیري یې راوبلل او ددې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکښ د ساتلو یې ورته وویل، خو دوی په اتفاق د دې کار د پاره ملک اکو په ګوته کړو او باد شاه ته یې د ده نوم ورکړو، اکبر بادشاه هم ملک اکوته دا کار وسپارلو او د دې خدمت په بدل کښې یې د خیرآباد نه نیولې ترنوښاره پورې او د پېښو نه نیولې تر موسئ درې پورې علاقه په جاګیر کښې ملک اکوته ورکړه. خلوزي او سپین خاک هم د ده په جاګیر کښې راغلل، او د شاهي سرکښ د محصول د حصولې حق هم ورکړې شو.

ملک اکو هم ښه هوښیار او مدبر سړی ؤ، هغه د شاهي سرکښ د ساتنې په غرض ځنې سړي مقرر کړل او د لنډي سيند په سويلي غاړه يې مصري باندې ته ځامخ یو کلی هم ودان کړو چې تراوسه پورې هم د ده په نوم ‹‹ سرای اکوړه ›› مشهور دی، او هغه وخت به ورته خلکو ملک پور هم ویلو.

ملک اکو آمد د بولاقو سره په جنګ کښې د پير سباق په مقام و وژلی شو.

د ملک اکو اته (۸) زامن وو:

(۱) یحیی خان (مور یې میرې خېله وه او نوم یې تا روکه ؤ)

(۲) نظام خان (مور یې بولاقه وه، نوم یې ننداکه ؤ). (۳) یوسف خان (مور یې غوریه خېله وه او دردانه نوم یې ؤ). (۴) تاتار خان (۵) خضر خان (٦) عبد الغفور ... ی واړه له یوې مور نه وو.) (۷) . طاؤس خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ مور يې خېبنه وه ، او بابې نوم ؤ.(۱) مصري خان ـ مور يې خلوزۍ وه.

د پلار نه پس يحيی خان د خټکو د رياست واکدار شو. د يحيی خان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدی پېښه شوه او د جنګونو لړۍ ونښته.

د يحيی خان يو ولس (۱۱) زامن وو . شهباز خان ، بهادر خان ، عثمان خان شريف خان ، جلال خان ، محمد خان ، بنادي خان ، حکيم خان عبدالله خان آدم خان او فيروز خان .

د پلار له مرګه پس شهباز خان د خټکو رئيس شو، شهباز خان په ۱۰۰۰ هجري کال زېږېدلی ؤ ، د زېږېدو کال او تاريخ يې د پښتو ژبې نوميالي شاعر او ليکوال خوشحال خان خټک داسې ليکلی دی:

شهباز خان د يحيی ښکلی فرزند
وه په جنګ کښې د رستم هسې څرګند
چې تاريخ د زېږېدو يې د ده وغوښت
عقل وی چې شهباز خان اجل بلند (۱۰۰۰ ه کال ،

* * *

د شهباز خان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدي نوره هم ډېره شوه ، نوموړی له يوسفزو سره په يو جنګ کښې سخت ژوبل شو او په کال ۱۰۵۰ هـ / ۱٦۴۰ ع کښې وفات شو او په ځای يې د هغه مشر زوی خوشحال خان کښېناست . خوشحال خان خټک په ۱۰۲۲ هـ / ۱٦۱۳ ع

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال زیږیدلی او په ۱٦۸۹ع / ۱۱۰۰هـ کال مړ دی. (۱)

خوشحال خان د (۲۸) کالو په عمر د خټکو د سردارۍ په کار وټاکل شو او د شاه جهان له پلوه ورته پلرنی منصب او جاګیر د یو فرمان په ذریعه منظور شو، خو د شاه جهان د زوی اورنګزیب مُغلی باد شاه په وخت د خوشحال خان د مُغلو سره وړاندې علاقې تعلقات یې خراب شول. د دې واقعاتو پوره تفصیل په تاریخ مرصع او د پښتنو د تاریخ په رڼا کښې لیکل شوی دی.

خوشحال خان یخپل ژوند د تم مشري حنیل مشر زوی اشرف خان (۲) ته وسپارله، خو هغه هم د مُغلو اعتماد او مرسته حاصله نه کړی شوه او په ۱۰۹۲ هجری کال سید بهولاشاه د پېښور مُغلی حاکم ونیولو او بندي یې هند ته واستولو او بیجاپور کښې قید شو چې هلته وفات شو.

د اشرف خان د نیولو نه پس په خټکو کښې کورنۍ بې اتفاقي را پیدا شوه او د خوشحال خان بل زوی بهرام خان د مُغلو په لمسون راپورته شو، ځینې خټک په هغه پسې شول او څوک د اشرف خان

---

(۱) خوشحال خان په ۱٦۸۹ع یا ۱۱۰۰هـ کال د اپریل و په ۲ نمبره نوری ځای کښې د مغروریت په حال کښې د ۷۸ کالو په عمر وفات او مړی یې د اکوړې د غره په لمنو کښې ښخ شو.

(۲) اشرف خان هم ښه شاعر ؤ، د دیوان خاوند، تخلص یې «هجری» دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هجري د زوی افضل خان رچې خوشحال خان پخپله د اشرف خان تر بندي کېدلو وروسته مشري افضل خان ته سپارلې وه، پسې ولاړوو. له همدې امله په ختکو کښې جنګ جګړې ونښتې. په دې لړکښې بهرام د خپل پلار، خوشحال خان، مخالف و دريد او د مغلو مرسته يې کوله رچې د همدې مخالفتونو په نتيجه کښې خوشحال خان د خپل کور پرېښودو ته هم مجبوره شو، اخر د قام مشري د افضل خان شوه.

افضل خان ختک د مغولي باد شاه محمد شاه په وخت کښې وفات شوی دی. د افضل خان پر نورو اثارو برسېره د هغه ليکلی تاريخ «تاريخ مرصع» لوی او د قدر وړ يادګار دی.

د افضل خان اته (۸) زامن وو چې د وه تنه پکښې تر نورو زيات د ياد ونې وړ دي: ۱: محمد علي خان. ۲: سعدالله خان چې په شهيد خان هم مشهور دی. محمد علي خان به په اکوړي کښې اوسېدلو او سعدالله خان په تېړه کښې د پلار له مرګه پس د وا په وروڼه هم بې اتفاقه شول او محمد علي خان په تېړی حمله وکړه، خو سعدالله خان ورته ماتې ورکړه او د اکوړې نه يې هم وويستلو. د سعدالله جان هم اته (۸) زامن وو چې سعادتمند خان او خوشحال خان پکښې مشهور دی. سعادتمند به د پلار سره په اکوړي کښې اوسېدلو او خوشحال د پلار له خوا په تېری کښې حاکم، خو د نادر افشار ايراني باد شاه نه پس چې د افغانستان حکومت پښتنو ته په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس ورغی او احمدشاه ابدالی د پښتنو باد شاه شو، نو د ټولو خټکو لوی خان سعدالله خان ؤ چې مرکز یې اکوړه ؤ، څه وخت چې احمدشاه ابدالي په پنجاب د حملي کولو پرنیت راغی، نو د سعدالله خان مشر زوی سعادتمندخان د خټکو د یو لوی لښکر سره د هغه په خدمت کښې حاضر شو او د هغه په فوځ کښې یې ګډون وکړ، په دې وخت ـ کښې د محمد علي خان زوی لښکرخان چې په نوښار کښې اوسېدلو، میدان خالي ولید، نو په اکوړي یې حمله وکړه، په دې کورنۍ جنګ کښې سعدالله خان ووژلی شو، څه وخت چې خوشحال خان په ټیری کښې د دې واقعې نه خبر شو، د ټیری نه اکوړي ته را روان شو، په لښکرخان کښې د هغه د مقابلې طاقت نه ؤ، نو د خپل آل عیال سره سره بونیر ته وتښتید او کډې کوډې یې په بونیر کښې پرېښودې او پخپله پنجاب ته لاړ او د نواب معین الملک (میرمنوخان) سره نوکر شو.

خوشحال خان چې له دې نه خبر شو، نو د احمدشاه ابدالي حضور ته یې ټول احوال ولیکلو او د لښکرخان د نیولو خواست یې ترې وکړو، د هغه د خواست په اساس احمدشاه ابدالي لښکرخان بندي کړو او خوشحال خان ته یې را ولېږلو او هغه د خپل پلار په قصاص کښې ـ لښکرخان مړ کړو. څه موده پس مرهټیانو په پنجاب حمله وکړه او احمدشاه ابدالي له کابله د هغوی د سمون د پاره را روان شو او پېښور ته راغی، نو د مرهټیانو د مقابلې د پاره یې د ټیری حاکم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان یې هم د خټک لومړني فوځ سره ولېږلو. خوشحال خان د حسن ابدال په مقام له مرهټیانو سره جګړه وکړه او په همدې جنګ کښې شهید شو. احمد شاه ابدالي چې خبر شو د امداد دپاره یې نور فوځونه ور ولېږل چې سعادتمند خان هم پکښې ؤ او په میدان کښې یې د بېره مېړانه وښودله، نو احمد شاه ابدالي د دغه خدمت په بدل کښې د جهلمه پورې د ټولې علاقې حاکم سعادتمند خان مقرر کړو. احمد شاه ابدالي چې بل وار د مرهټیانو سره د یو فیصله کن جنګ دپاره راغی، نو سعادتمند خان هم د خټکې قبیلې د یو لوی لښکر سره د احمد شاه په لښکر کښې ګډون وکړ او د "پاني پت" په میدان کښې یې ښه توره او مېړانه وښودله، نو احمد شاه ابدالي ورته د سرداری خطاب ورکړو.

د احمد شاه نه پس د هغه زوی تیمورشاه په زمانه کښې هم سعادتمند خان ښه سعادتمند ؤ او بادشاه ورته د سرفراز خان خطاب ورکړی ؤ، او همدی د خټکو په خانانو کښې آخري خان ؤ چې پر ټولو خټکو حاکم ؤ او د خټکو په ټوله علاقه یې حکومت کړی دی، د هغه د وفات نه پس د خټکو خاني دوه ځایه شوه، د سویلي خټکو-خانان به په ټېري کښې اوسېدل او د قطبي خټکو خانانو به په اکوړي کښې وو.

د سویلي خټکو خانان د سعادتمند خان نه پس شهباز خان په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیری کښې حاکم شو، د شهباز خان مثل (۲۰)، زامن وو، په هغوی کښې منصور خان د پلار په ځای کښېناست او د هغه نه پس د هغه وراره ناصر خان ، خان شو. د ناصر خان د وه زامن وو، ارسلاح خان او خوشحال خان، چې په ناصر خان پسې ارسلاح خان د قام مشر شو، په دغه وخت کښې په افغانستان کښې د تیمور شاه سدوزی زوی شاه محمود باد شاه ؤ ، څه وخت پس شاه محمود لرې شو، هرات ته لاړ او دکابل حکومت بارکزو ونیولو او امیر دوست محمد خان د کابل باد شاه شو، په پېښور د هغه ورونه او د پاینده محمد خان زامن یار محمد خان سلطان محمد خان ، سید محمد او پیر محمد حاکمان وو، په دې موده کښې د خټکو خانان هم ډېر بدل رابدل شول او په صوبه سرحد د سیکانو حملې هم شروع شوې ، نو د خټکو خانان به هم کله د سیکانو ملګري شول او کله به د پېښور د بارکزو سردارانو سره وو، خو په ۱۸۴۹ع کال کښې د سیکانو اقتدار ختم شو او انګرېزانو د پښتنو علاقه (او سنی صوبه سرحد) لاندې کړه. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي د آزادۍ د جنګ په وخت کښې خواجه محمد خان د تیري نواب ؤ او د پیرنګیانو مرسته یې وکړه⁽¹⁾ د دې خدمت په بدل کښې د تېرې

---

(۱): دې د ۱۸۵۷ع کال واقعې ته چې فوځ بغاوت وکړو وطني خلک د آزادۍ جنګ وایي او پیرنګیانو به ورته د ډیلي غوږ ویلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریاست د ده په کورنۍ کښې په زاړه د ستور نسل په نسل انګریزانو ومنلو او دا علاقه د جاګیر په ډول د دغه کورنۍ په ولقه کښې وه خوکله چې بیا وروسته پاکستان جوړ شو او د جاګیردارانو سلسله ختم شوه ، دا جاګیر هم له منځه لاړ.

د قطبی خټکو خانان :

د سردار سرفرازخان (سعادتمندخان) نه پس د هغه زوی - آصف خان په اکوړي کښې حاکم ؤ ، د هغه نه پس یې وراره فیروزخان او د هغه نه پس یې زوی عباس خان د قطبی علاقې د خټکو نواب ؤ او دا د رنجیت سنګه زمانه وه او هغه له عباس خان سره ښه تعلقات لرل ، تر دې چې رنجیت سنګه ورسره خپل پټکی هم بدل کړی ؤ او هغه دالوبه له زورو با اقتداره پښتنو سره هم کړې وه .

د پېښور د سردارانو د عباس خان نه ویره پیدا شوه ، نو یو اورکزی ملک او خوتنه سپین ږیري یې په عباس پسې ورولېږل او هغه یې پېښور ته راوبللو او مېلمه یې کړو او همدلته یې - بندي کړو او څو ورځې پس یې بیا په زهرو مړ کړو . له دې نه مخکښې د عباس خان ورور خواص خان هم سیکانو نیولی ؤ او په لاهور کښې ؤ ، خو د رنجیت سنګه د ناروغی په اګوله کښې هغه د قید نه وتښتېدو او خپلې علاقې ته راغی ، په دغو ورځو کښې د قطبی خټکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی خان نجف خان ؤ، خواص خان چې راغی نوخوړی ته لاړ، خو هلته د نجف خان زوی محمد افضل خان دی مړکړو.

د نجف خان او د پېښور سردارانو د بنځوخپلوي هم وه، نو نجف خان څه موده په دغه علاقه حکمران پاتې شوا و سردارسلطان محمد خان ته به يې د کال د خراج په ډول د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ هم ورکولې، خوڅه وخت چې د سيکانو سلطه راغله او جرنيل هري سنګه[۱] پېښور ونيولو غالباً چې د ۱۸۴۷ع کال ؤ، نو نجف خان نيلاو ته وتښتېدو.

سيکانو په جهانګيري کښې يوه قلاجوړه کړه او د خټکو ميداني علاقه يې پخپلې ولقه کښې وساتله او غرنيزه علاقه يې د خټکوخانانو ته په دې شرط پرېښوده چې د اټک او پېښور په مينځ کښې لاربه د سيکانو د ټک او راتګ د پاره آزاده پرېږدي او ساتي به يې.

نجف خان څه موده حکمران ؤ، خو هغه هم د عباس خان زوی ووژلو او د پلار په ځای محمد افضل خان د خټکو خان شو. د سيکانو د ګورنر ابوطبيله (چې يو فرانسوي ؤ) په وخت کښې د خټکو په خانۍ کښې څو ځله تغيراو تبديل پيښ شو. د ۱۸۵۷ع کال د ډيلي په واقعه کښې دې خانانو هم د انګريزانو مرسته وکړه، نو د دې خدمت په

---

(۱): جرنيل هري سنګه بيا سرداراکبرخان د جمرود په جنګ کښې ووژلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدل کښې د دوی جاګیر په خپل حال پاتې شو

۸: کرلانی قبایل: خدران:

خدران هم د کرلانیو یوه څانګه ده، دا ډېر کلک، توریالي او زحمتکښ خلک دي. د دوی علاقه د خوست نه په قبله او د زرمت نه په نمرخاته په سویل پرته ده. دوی د کرکیلې ځمکه هم لري او په دې علاقه کښې ... او بادام هم ډېر کیږي. د دوی نه په نمرخاته خوسیستان او ... قبله یې ګردیزیان، سویل ته یې غلجي قبایل او قطب نمرخاته ته یې منګل او څه توري پراته دي.
د دوی د غلجو او منګلو سره اکثره بدي وي. په دې خلکو کښې لوی اشخاص هم تېر شوي دي، لکه د المري بیرک خان (چې ډېر ښه اوغازی شخص و).

۹: اُتمان خېل:

دا قبیله هم کرلاني دي، خو د خاښي خېلو یوسفزو سره یې له پخوانه ګډون کړی دی او له هغوی سره دې علاقې ته راغلي دي. د دله زاکو او یوسفزو په جنګونو کښې اتمانخېل د یوسفزو ملګري وو. ویلی شي چې دوی په اول کښې د ګومل په دره او ټانک کښې اوسېدل او بیاله هغه ځایه را په کډه شول او له یوسفزو سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوخای د پېښور علاقې ته راغلل او بیا تیراه ته لاړل ، خو هلته هم تېکاو نه شواوله هغه ځایه بیا په کډه شول او ارنګ برنګ ته راغلل او هملته یې واړول او تراوسه پورې هم دغلته استوګن دي .

د دوی قطب ته پنجکوړه قبیلې او قطب ته یې باجوړ او څه د مومندو علاقه او غرونه دي ، نمرخاته ته یې سوات او سویل ته یې هشتنغر دی . د کروندې ځمکه یې لږه ده ، د غرونو په لمنوکښې یې څه د کرکیلې ځمکې هم شته ، چې د دوی ګذاره پرې کیږي . د دوی په غرونوکښې میرځي هم کیږي .

د دې خلکو څېنې قبیلې لکه بایزی ، اسمعیل خېل ، دعوت خېل او سه مده د مردان په علاقه کښې پراته دي . خرکي ، میاخان او کوه برمول د دوی مشهور کلي دي .

۱۰: خوګیاڼي :

داخلک هم کرلاڼي دي ، د شجرې نه د دوی مشهور خېلونه دا دي :

شېرزاد ، پرېبه ، خدرخېل ، بارک ، درمان (عبدالرحمن) ، بوبوخېل لقمان خېل ، شادی خېل . داخلک د ننګرهار د علاقې نه قبلې ته او د سپین غره په قطب قبله استوګنه لري . ځاځي او توري هم د دوی له

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهوله دي .

ویل کیږي چې د شاه‌جهان (مُغلي بادشاه) د جلوس د اول کال په وخت کښې د لقمان خېلو او شادي خېلو تر منځه د ښمني پیدا شوه، لقمان خېلو د خدرخېلو په مرسته شادي خېل ووهل، شادي خېلو بیا له غلجو نه مرسته وغوښتله او غلجو یې مرسته وکړه او د کابل صوبه دار هـم د دوی مرسته وکړه په دغه جنګونو کښې د بارک اولاده ډېره زیانمنه شوه او نتیجه یې دا شوه چې شېرزاد او خدرخېل دواړه تېې باد شاهي اطاعت ته مجبورې شوې .

د خوګیانو په علاقه کښې انګور، انار، توتان، انځر ډېر پیدا کیږي . دا خلک اکثر زمینداري کوي او ځینې پکښې تجارت هم کوي او څه مالداري هم لري، په غرونو کښې یې لرګي هم شته، سبه زر ور، تکړه او توریالي خلک دي . د دوی ځینې خلک په خوست کښې هم شته دي . لکه پرېبه او دُرمان .

پرېبه :

د خوګیانو یوه څانګه ده ، خوله ډېرې موږدې را هیسې له خوګیانو څخه بېله شوې او خانله پخپل نامه مشهوره ده ، د دوی مشهور خیلونه دا دي :

میاخېل ، بسی خېل ، سردارخېل ، محمود خېل ، ترینزي ، ملیزي رشي زي ، ډوډه خېل او پوچي خېل دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلی شي چې په اوله کښې ټول خوګیاڼي په خوست پراته وو خو د جهانګیر باد شاه په زمانه کښې د زرمت غلجو په د وی یرغل وکړو او د وی یې له دغه ځایه وشړل او د شاه جهان په زمانه کښې د د وی په مینځ کښې کورنۍ جګړې هم پیښې شوې، چې د وی یې د پر کمزوري کړل.

د د وی اکثره خلک زمینداري کوي او خال خال سوداګر هم پکښې شته دی.

درمان:

درمان هم د خوګیاڼو ذیله ده او د وی په شپږو څانګو وېش دي، چې هغه دا دی:

حاجي خان خېل، سوړي خېل، احمدخېل، خودي خېل، ګُندي - او منګس. دا شپږ واړه څانګې په مخوړي هم مشهور دي، او په خوست کښې استوګن دي او د کرکیلې کار کوي.

۱۱: ځاځي:

د وی هم د کرلاڼو طبقې سره ګډېږي او د شجرونه د خوګیاڼو یوه څانګه ده. دا خلک د «توریانو» نه په قطب قبله د پیوار کوتل نه پورته د «اریوب» په ځمکه پراته دي. د وی په خوراک څښاک، دود او دستور او لباس کښې د توریانو په څېر دي، خو په عقید د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د هغو نه بېل دي او ټول سُني مذهب دي ، له همدې کبله د
دوی په مینځ کښې تل د ښمني موجوده وي .

۱۲: توريان:

د وی ته توري زي هم ویل کېږي ، دا د کُرمې وادې یوه مهمه
قبیله ده او شجره کښې د خوګیانیو یوه څانګه ګڼلی شي او آخر په -
کرلانیو ګډېږي .

توري په پنځو څانګو کښې وېش دي : حمزه خېل ، مستوخېل
وېرزي ، علي خېل او غونډي خېل دي . او دوی په څلورو ډلو وېش
دي ، یوه ډله یې په میامرید مشهوره ده او نورو دریو ډلو ته یې
دریوندي وایي . د دوی علاقه ښه وړانه ده ، دا خلك د عقیدې
په لحاظ شعیه دي او د هغه مذهب د احکامو پابند دي او ډېر کلك
پرې ولاړ دي . د مانځه او روژې هم ښه پابند دي ، او د سیدانو
ډېر قدر کوي او هریوې د سیدانو مرید دي . د وی د مېلمه هم
ډېر قدر کوي . زړه ور او ښه توریالي خلك دي . د دوی په علاقه
کښې بې بدرګې تګ راتګ مشکل دی ، خو چې له چا سره بدرګه وی ،
نو هغه ته هیڅ خطره نه وي . دا خلك ځینې مخصوص رسمونه هم
لري . د دوی په خیال ټول خلك دوه ډلې دي ، یوه یې رښتینې ده
او په سمه لار روان دي ، او بله یې د روغجن او په کږه لاره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملونکی دی. د وی خپل هم عقیده او هم مسلک خلک ر ښنونې کښې او ښور ورته په غلطه لار روان ښکاري. له د وی کره چې کله هلک پیدا شي. نو د سرد پاسه یې دزې کوي او داهم د دې له پاره چې هلک له ن ه وکوالی نه د ټوپک له دز وسره بلد شي چې په زلمیتوب کښې سیاله د زوځه ور نه ویرېږي.

۱۳: کرلاڼي قبایل، وزیر:

وېل کېږي چې د دې قبیلې د مشرینکه وزیرنوم ؤ چې د سلیمان زوی د ککی نمسی او د کرلاڼي کړوسی ؤ، د وزیر د وه زامن وو ۱: خدری ۲: لالی.

ویلی شي چې په اوله کښې داخلک د خوست حنا وشا پراته وو او په غرونو کښې استوګن وو. د څوارلسمې عیسوی پېړۍ په آخر کښې د قبلې په لور وغځېدل او د ټوچې په قطب د ښنوا وکوا ټ په سرحدي غرونو کښې استوګن شول، او ورو، ورو یې د ګومې درونه تر ګوملې پورې ډېره علاقه رالاندې کړه او پرې استوګن شول. د دوی د استوګنې په وجه دغه علاقه په وزیرستان مشهوره شوه.

د وزیرستان علاقه به تخمیناً اووه زره (۷۰۰۰) میله مربع رقبه وي. په دغه علاقه د وزیرو دوه قبیلې احمد زي او اتمان زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته دی. دا دواړه قبیلې هم په نورو ډېرو ورو ورو ذیلو کښې سره وېش دي، چې تفصیل یې مخکښې تېر شوی دی.

ویلې شي چې د خدري درې زامن وو:

۱: موسیٰ چې په درویش مشهور ؤ. ځکه چې ډېر پرهېزګار او متقي سړی ؤ. د موسی یا درویش قبر په «برمل» علاقه د ډېورنډ لین سره نژدې په پاکستانی علاقه کښې پروت دی، او دغه قبر د وزیرو په نظر کښې ډېر مهم دی او په ډېره سخته موقع کښې وزیر دغه قبر ته ورځي او دُعا کوي. ویلې شي چې د موسیٰ درویش دوه زامن وو:

۱: اتمان زي، ۲: احمدزي. ویل کېږي چې دا دواړه په درویش خېلو هم شهرت لري او د خدري د دویم زوی نوم محمود ؤ او د محمود یو زوی مسعود نومیده چې اولاده یې په مسعود و مشهوره ده. د خدري د دویم زوی نوم مبارک ؤ دی هم یو بنه سړی ؤ او د قبر یې وزیر خلک ډېر قدر کوي او د مبارک یو زوی ګربز ؤ چې اولادې نه یې «ګربز» ویل کېږي.

وتمان زي وزیر په خپل منځ کښې درې څانګې دي: محمودخېل براهیم خېل، او ولي خېل. دا درې واړه څانګې بیا ځانته نورې ډېرې ذیلې هم لري، چې په شجره کښې یې تفصیل تېر شوی دی.

همدغسې احمدزي وزیر هم په دوو څانګو سره وېشل شوي دي: سین خېل او کالوخېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سين خېل هم درې ښاخه دی: هاتي خېل، سرکي خېل او عمرزی دي. اوله دوی نه هم د پېرې ذيلي ښاخې شوي دي، د غه شان کالوخېل د وه څانګې دي: نصري او سپېرکي. نصري هم دوه ښاخه دي: بابي خېل او شادي خېل دي. او د سپېرکي هم درې ښاخه دي. محمدخېل، سدي خېل او سندڼ خېل دي، او دغه هر يو ښاخ بيا خانته نورې د پېرې ذيلي هم لري چې تفصيل يې د مخه تېر شوی دی.

د مسعود بن محمود هم د وه زامن وو يو علي چې اولاده يې په علي زي يا ديري او بل زوی يې بهلول نومې چې اولاده يې په بهلول زي يا ديري. د علي هم دوه زامن وو د يو نوم فتح او د بل زوی نوم يې «شمن» ؤ. د فتح اولادې ته فتح خېل، چې عوام خلک ورته پوتيه خېل وايي او د شمن اولادې ته شمن خېل يا شمن زي ويلي شي. دوی هم بيا نورې د پېرې ذيلي لري لکه بهلول زي چې په څلورو څانګو ببليږي: همل خېل، باندخېل، نونوخېل او شنکي دي. د همل خېل هم درې څانګې دي: عبدلی، ملکشي او ننظرخېل. په همدې ډول باندخېل هم دوه څانګې دي: ايکم خېل او طوطيه خېل. د نونوخېل درې ښځې وې د اولې ښځې نه يې: هيبت خېل او عمرخېل دی. د دويمې نه يې: علي خاني، ميرخاني او منډا دي او له دريمې ښځې نه يې ميرخاني او برتي دي. د دې ټولو نه نورې د پېرې ذيلي هم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورې شوې دي.

د وزيرو مشهورې علاقې دا دي:

۱: د شوال علاقه: په دې علاقه جلال خېل، کابل خېل او ملکشي پرانه دي چې داوتمانځېلو ذيلې دي.

۲: د شاکۍ علاقه: دغه علاقه د غرونو په مينځ کښې واقع ده، اواره کڅۍ ده، په دې علاقه کښې ملکشي، ميامی، شاديکي او خوناخېل استوګن دي. د دوی نه ورېښکته هاتي خېل دي او سندڼ خېل او سپېرکي - اوسيږي او د ټولو نه ښکته د مسعود و په ځانګو کښې علي زي او - بهلول زي اوسيږي.

۳: د برمل علاقه: د وزيرو د غرونو د ننه علاقې ته برمل وائي. دا د يوې دړې په شکل ده. ځمکه يې اواره او د کرکيلې له پاره غوره ده. دا علاقه په څلورو[۴] وړو - وړو کڅيو وېش ده. په دې کڅۍ کښې د مرغۍ په ځمکه د کابل خېلو ذيلې او ځانګي سپيلي او پوپلي اوسيږي وزير خلک په اوړې کښې خپل مالونه همدلته پيايي او د موسی درويش[۲] قبر هم په دې علاقه کښې دی.

۴: رزمک علاقه: دا علاقه هم يوه وړه کڅۍ ده آب وهوايې ډېره ښه ده. په دې علاقه کښې توري خېل او محبت خېل، چې داوتمان زو ځانګي دي، اوسيږي.

۵: د خېسور علاقه يا دره: دا يوه وړه کڅۍ ده چې د دوړو د علاقې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سویل پرته ده. په دې کڅۍ کښې په بره ممیت خېل په منځ کښې یې
توري خېل او سنه په بشکته ورو کې پراته دي.

۶: شرنه: د دوړو په قبله واقع ده، دلته مداخېل، خدرخېل او په منځ
کښې یې مسعود پراته دي.

۷: شکتو: دا یوه دره ده چې بر پکښې توري خېل او منځ کښې یې مسعود دي.

۸: وانا: د جنوبي وزیرستان مرکز دی. "وانا" د وزیرو د علاقې
د جنوبي برخې نه د گومل د درې په قطب ده او لوړ غرونه تر یې
تاو دي، چې سویلي څوړې یې د گومل تر درې پورې رسیږي.
دا علاقه په اصل کښې یوه کڅۍ ده چې د قطب نه به د سویل په لوړ
تقریباً پنځلس (۱۵) کروه اوږده وي. په دې کڅۍ کښې یو خوړ
بهیږي چې په آخر کښې د گومل له سیند سره گډیږي. د دې خوړ
په دواړو غاړو وځمکه دکرنې وړ ده، خوا کثره یې للمي او بارانې
ده او آبي ځمکه پکښې لږه ده. د "وانا" علاقه تروده او په اوړي
کښې د ماشوخاله ده، او گذران پکښې گران دی د وانا په منځ کښې
د وتانې، چې د لوډیانو یو بناخ دی، او سیږي، او په نوره علاقه
د احمدزو وزیرو څانگې او ذیلې پرتې دي. د وزیرو اکثره تپې
په اوړي کښې حېل مالونه دلته څروي.

۹: د بدر علاقه: دا هم یوه وړه کڅۍ ده چې اوږد والی به یې د -
کانیگرام پورې ایله (۵) کروه وي، او پلن والی به یې تقریباً یو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میل وي. په دې دره کښې سپېرکي او شینکي پراته دي.
مسعود په خوړه دره او میدان کښې استوګن دي. د مکین او وخو
نوروکلو نه پرته د مسعود و نورکلي واړه - واړه او د لښ سټل
کوروننو نه ډېرنه دي. وزیرا و مسعود په اصل کښې یو خلک دي
خو مسعود پخپل نامه خانله خوبښ دي. مسعود ډېر په کاڼي ګرام او مکین
پراته دي. دوی د وزیرو نه په شماره کښې لږ دي، خو په زړه ورتیا
او شجاعت کښې زیات دي.
نن ورځ ټول مسعود په درېو لویو څانګو وېش دي، یعنې
علي زي، بهلول زي او شمن خېل.
د وزیرو مسعودو ژبه د نورو پښتنو په نسبت ګرانه ده او
نور خلک یې په خبرو په ګرانه پوهیږي. دا خلک اکثره په فوځ کښې
نوکري کوي او اوس خو پکښې تعلیمیافته هم شته او ملکي لوی لوی
ماموریتونه (عهدې) یې نیولي دي. دا خلک په خپل منځ کښې سره
بنه متحد دي او له دې کبله دا قبیله اهمه ګڼلی شي.
په دوی کښې ځنې مخصوص رواجونه هم شته دی او د ځینو
خلکو انفرادي رایې هم اهمیت لري. د تاریخ په اوږدو کښې په
دې خلکو چا حکومت نه دی کړی. انګریزانو پخپل دور کښې له دوی سره
جګړې ربړې کړې دي، خو دا خلک یې نه دي ایل کړي.
د پاکستان له جوړېدو نه پس ورته ډېره توجه شوې ده،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی په علاقه کښې د پر سکولونه جوړ شول او په دوی کښې د علم خپرولو او رواجولو کوښښ لا روان دی، او امید دی چې دا خلک به ژر مترقي شي.

کُربز:

ویلی شي چې کُربز هم د وزیرو یو ښاخ دی او په اوله کښې دوی هم د وزیرو سره یو ځای او سېدل خو د دوی او بېټنو جنګ جګړې ونښتلې، نو دوی له دې کبله د خپلې علاقې نه په وتلو مجبوره شول. د دوی علاقه د وزیرو د علاقې قطب قبلې ته او د خوست نه په سویل نمرخاته پرته ده او په افغانستان پورې تړلې دي. د دوی غرونه دوه میاشتې په واوره پټ وي او د کرکیلې او مالدارۍ کار کوي.

لالي وزیر:

د شجرې نه یې ښکاره ده چې «لالي» د «خدري» ورور او د «وزیر» زوی دی. د دوی پخوا د شوال په غرونو کښې د شیتکو یو سرې مړ کړو، نو دوی او شیتکو د ښمني شوه. د دوی پرې کمزوري شول او د خپلې علاقې نه یې کډه وکړه او د خوګیانو علاقې ته ورغلل، او اوس هم دا خلک د سپین غره په خواوشا

Kitaboona.BlogSpot.Com

کېښې پراته دي، او پخپل نامه یادیږي. د خوګیانو وزیر هم داخلک
دي او دلالي تېږ دی.

کرلاني قبایل: شیتک؛

د، د دوړ، بنوڅي، تني، څخه مطلب شیتک کېدی شي.

دوړ: څه وخت چې بنوڅي (د شیتک د ښځې "بانو" اولاده) یعنې (کیوی او سوراني) چې د شوال غره نه راغلل او د بنو علاقه یې ونیوله نو دوړ هم د توچي د رود په دواړو غاړو پراته وو، دا نه ده معلومه چې له دوی نه مخکښې به دلته څوک اوسېدل او که دا علاقه به شاړه وه، خو د اورنګ زیب عالمګیر په زمانه کښې (۱۶۹۶ ع) کال د اورنګزیب زوی شهزاده بهادرشاه چې د بنو علاقه لاندې کړه، نو په دوړو یې هم د دولس زره (۱۲۰۰۰) روپیه کلنۍ مالیه - کېښوده او سید حسن نومې سړی یې په دوی حاکم کړ، خو د اورنګ زیب نه پس بیا داخلک بېرته آزاد او خپلواک شول او د احمدشاه ابدالي په وخت کښې هم هسې په نوم رعیت وو او لږ څه به یې بادشاه ته د خراج په ډول ورکول، خو د بادشاه له خوا کوم حاکم په دوی نه و. خو د سدوزو او بارکزو جنګونو، جګړو په وخت کښې بیا داخلک بیخي آزاد شول.

دوړ و نه په درې پلوه وزیر پراته دي او د وزیرو او د دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانه هم ده او کله ناکله جنګ جګړې هم کوي، خو که بل څوک په دوی تېری کوي، نو دوی بیا ټول یو شي او په ګډه د ځان دفاع کوي او خپل منځي دښمنۍ پرېږي دي. عیدک، درپه خېل او امزوټي هم په دوړو کښې شامل خلک دي.

۱۴- تني :

داخلک هم کرلاڼي دي او د کرلاڼو یوه تپه ده او د دوړو ورو دی. تني په درېو برخو سره بېل شوي دي: ۱: اریوړي ۲: میرخېل ۳: سینکي.

دا خلک د خوست نه په قبلیزه او سوېلي برخه پراته دي. د دوی قبلیز غر بنه ودان دی او د ښکار د پاره مشهور دی.

دا بنه جنګیالی او توریالی خلک دي او په خپل منځ کښې هم د وه ګونده دي، اریوړي او سینکي یو ګوند او میرخېل بل ګوند دی په شمېره کښې میرخېل ډېر دی. د دوړو په نسبت دا خلک د پښتونوالي په دود ونو بنه ټینګ ولاړ دي.

دړګی، حصارک، کرخه، اتمان او پرخې د دوی د علاقې لوی کلي دي، ځمکه یې باراني ده او خلک یې کرکیله کوي. د خوست په لوی حکومت (لویه اولسوالي) پوره پې تړلي دي، خو اکثره سرکشي کوي.

۱۵: بنوڅي :

د دوی د مشرینکه نوم شیتک ؤ او د شیتک مور ککې نومیده*

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوله کښې داخلک هم د شوال په غره پراته وو، او اوس هم هلته يوځای د «ککۍ میله» په نامه شته. د شیتک د ښځې نوم «بانو» ؤ نو په دې وجه یې اولاده بنوڅي شول. ويلې شي چې د شيتک درې ښځې وې دیوې ښځې نه یې دوه اوتنې دي، د بلې نه یې (کیوی او سوراني) دي او د بلې ښځې نه یې جهلم یا زیلم او هويديا او د- دوی اولادلږ دی او په کيوي او سوراني کښې ورګډ شوی دی. دا خلک د ټوچي د رود په سویل د غره په لمن کښې او سپدل، خود سلطان شهاب الدين غوري په زمانه کښې شيتکو د بنو په علاقه حملې پيل کړې. په دغه وخت کښې په دغه علاقه کښې؛ انګل او منګل پراته وو او وروروسته شيتکو کيوي او سوراني دا علاقه ونيوله. «انګل» تمام هندوستان ته ولاړ او «منګل» د سپين غره په سويل کښې پرېوتل.

د دې نه پس شيتکو دغه علاقه د څنډ پير په صلاح او مشوره په څپل مینځ کښې سره وېش کړه او داسې وېش يې وکړو: د کیوی مشر زوی د میری اولاد ته یې سویلي برخه ورکړه او د هغه بل ورور «ککی» ته یې مشرقي برخه ورکړه. دا علاقه په هغه وخت کښې ښه ودانه وه او د «سمي» اولاد ته یې چې د ککي دریم[۳] زوی ؤ

---

*
(۱): او په شجرو کښې د شيتک د پلار نوم هم ککي ؤ او برهان خوګيانی او سلیمان مشر ورونه دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په منځ کښې برخه ورکړه او د سوراني برخه د قطب پلو ترتل پورې ورسېدله . دا علاقه هغه وخت ځنګلونه خواوس ښه ودانه ده.

۱۶: ګنداپور:

ویلی شي چې د ګنداپور مشرنیکه نوم ستوری یا ستوراني یا توراني "۱" وچې د ستوریاني پنځه زامن وو: ۱: شیخی ۲: میریړی، ۳: تری یا "ګنداپور" ۴: اسرار ۵: دهمړ په دوی کښې د د همړاولاد د پلارپه نامه ستوریاني یادیږي او د نوروا ولادې ګنداپور کښې ګډې دی ، دګنداپور مشهورې ټپې دا دي : یعقوب زي، براهیم زي، حسین زي عمران زي، خوبی زي او درې پلاري.

ګنداپور په اوله کښې پوونده او کوچیان وو، په ترې کښې به دامان ته راتلل او په اوړي کښې به افغانستان ته ورتلل. د مغلی بادشاه شاه‌جهان په زمانه کښې د مروتو او دولت خېلو په مینځ کښې جنګ وشو چې مروت پکښې بریالی شول او دولت خېل د" ټانک" ، نه په وتلو مجبور شول ، د دولت خېلو لوی خان زمانخان د ګنداپورنه مرسته و غوښتله، او ګنداپور ور سره کومک وکړو، او په مروتو یې په ګډه یرغل وکړو او مروت یې د خپلې علاقې نه وویستل. د کښتې نه پس

۱،: ځینې وایی چې محمد ګیسودراز اولاد دی، خو دا غلطه خبره ده، دا خلک پښتانه دي خو ګنداپور شیراني دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

د زمانخان په خوا هشتنګر اپور هم د روړپه په علاقه استوګن شو.
د ګنډاپور د علاقې قطب ته د زلن خېل سرين مه‌ي ماخېل، قبلې ته
کوه سلیمان او شمرخاته ته‌يې د د اسمعيل خان دی.

د دوی مشهور کلي: لاچي، ټکواړه، دوپي، هډي، او ... وچهړنه.
کوټ ظفر او فتو دي.

۱۷: بنګښ:

بنګښ هم په کرلهوکښې شامنه ضبقه ده. د اخلک په خالده افغانه
هم مشهور دي.

ویل کېږي چې د دوی د مشربیکه اسمعیل نوم و. د هغه د وه
زامن وو زکار او سمل، لومړی داخلک د زرمت په علاقه کښې
په کرد پر پراته وو او د خپلو کورنیو جنګونو له امله کمزوري شول.
دوی په خپلو کښې په دوو کوندونو وېش دي: زکار او سمل،
د زرمت د علاقې نه داخلک غلجو په شړلو مجبوره کړل او دوی کډې
راوکړې او د سپین غره په سویل دکرمې، پیواړ او شلوزان په
علاقه یې قبضه وکړه، خود ورکزو او د دوی ترمنځ بدي پیدا
شوه. بنګښو د ختګو په مرسته ورکزي د کواټ نه و شړل، خو د
دوی ترمنځ د جنګونو داړه لاروانه وه، آخر یې سوله وکړه د
قطب په لور غرنیزه علاقه د ورکزو ورسپده د بنګښو دره قبله
په نمرخاته اوږده او د غرونو په منځ کښې ده، د دوی مشرقي

Kitaboona.BlogSpot.Com

جنوبي او غربي پولې له خټکو سره لګېدلې دي او قطب ته يې-
اورکزي دي، د دوی څه مغربي او جنوبي برخه له وزيرو سره هم
لګېدلې ده.

بنګښ ډېر زړور او توريالي خلک دي، هنګو، درسمند،
ستړزي، توغ، توره وړي او نور د دوی د علاقې مشهور کلي
دي.

د دې قام څنې خلک د ايران د مازندران په صوبه کښې هم شته
دی او څنې په هند کښې هم مېشته دي، خصوصاً په فرخ آباد کښې.
د فرخ آباد نوابان په ختم بنګښ دي.

بنګښ په پښتنو کښې ډېره اهمه قبيله ده او په دوی کښې د
هنګو خانان د ښو اخلاقو له کبله ډېر ښه ياديږي.

۱۸- بابړ

بابړ په اصل کښې په شېرانو ګډيږي، شجره يې داسې ده:

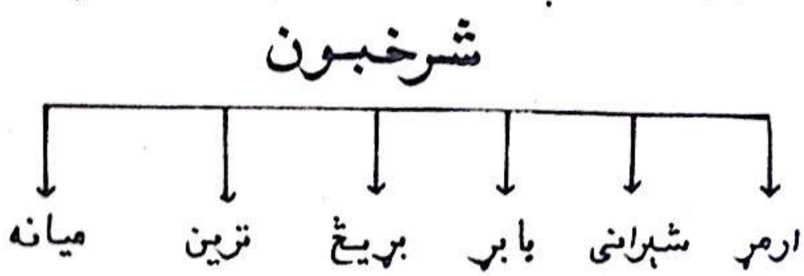

لکه چې د مخه مو وويل دوی په شېرانو ګډيږي خو خانله پخپل
نامه هم مشهور شوي دي. دوی د مياخېلو په سويل پراته دي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی د علاقې سویلي برخه سخته او غرنیزه ده. دوی له نورو پښتنونه وروسته میداني علاقې ته راغلي دي او په چوړ هوان کښې یې اړولي دي.

داخلک اکثره تجارت کوي او ښه دولتمند دي. د بابړو ډېره برخه د سلیمان غره نه هاغه خوا په صحرا کښې اوسیږي او پوله یې له شېرانو سره لګېدلې ده. دوی په دوړ او د ستور کښې د شېرانو په څېر دي په مغربي افغانستان کښې او د مشرقي افغانستان په جلال آباد (ننګرهار) کښې هم بابړ شته دی او ښه د عزت خلک دي او ښه مشران پکښې تېر شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتونخوانه د باندې پښتانه (۱)

هغه پښتانه چې په پاکستان او هند کښې له پښتونخوا نه وتلي او سيږي په دې ډول دي :

لومړى وار پښتانه د محمود غزنوي او شهاب الدين غوري سره په لښکروکښې برصغيرته ورغلي وو او هلته مېشته شوي دي ، بيا وروسته د نورو حکومتونو په وخت کښې هم پنجاب او مغربي هند ته نور پښتانه ورغلي دي ، خو د لودي او سوري حکومتونو په دوړ کښې ډېر پښتانه هند ته ورغلي دي . په تېره د بهلول لودي او شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر پښتانه هند ته تللي دي . په دې پښتنوکښې ډېر غلجي پښتانه وو او د هند په څو صوبوکښې مېشته

---

(۱) : دلفتننټ کرنل احسان الله خان د « پښتون قبائل » نومي کتاب نه .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي وو. (سوري او لودي، او غلځي (غلجي)، ټول يو ځنېل متوړي دي، ټولو وړ غلو پښتنو ته به په هند کښې روهېله ويل کېدل، او دوی به فوځي نوکرۍ خوښولې او د وی زړ وړ او زحمتکش پېژندل شوی وو.

څه وخت چې په ۱۵۲۶ع کال کښې بابر په هند حمله کوله د ده په لښکر کښې پښتانه، چې ډېر يکښې يوسفزي وو، شامل وو. د مُغلو په وخت کښې ډېر پښتانه د پنجاب نه ښيولې تر يوپې پورې رسيدلي او آباد شوي وو. د مُغلي حکومت په زمانه کښې پښتنو په هند کښې غټې عهدې هم لرلې او ځينې نوابان هم پکښې وو، خو د مُغلو د حکومت په وروستي وخت کښې چې څه وخت افراتفرې راغله او مرکزي حکومت کمزورې شوی ؤ، نو پښتنو نوابانو هم ځېنله علاقه کښې د ځپل اقتدار نغارې وهلې.

د اتلسمې پېړۍ[۱۸] په اوايلو کښې پښتانه د همالیه د لمنو نه ښيولې تر اوده پورې خواره واره آباد شوي وو په ۱۷۷۴ع کال کښې چې څه وخت انګرېزان په هند کښې له پښتنو سره مخامخ شول، نو پښتنو يې سخته مقابله وکړه، خو په شاه جهانپور کښې يې ماتې وخوړه خو وروسته انګرېزانو د دوی يو مشر فيض الله خان د «رامپور» پنځه زره (۵۰۰۰) پښتنو کورونو د اوسېدلو اجازه وه او نور اتلس زره (۱۸۰۰۰) کورنۍ د وابه، راجپوتانې او دکن ته په تللو مجبوره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي شوې . لږ څه وخت وړ وسته امیرخان د ټونک نواب مقرر شو، هغه هم په دغه پښتنو کښې ؤ .

د پښتنو هند ته د تللو مُهم عوامل د دوی کورنۍ دښمنۍ، خوارۍ او د حکومتونو بې نظمۍ وې . هند ته راغلو پښتنو هلته څو ریاستونه هم جوړ کړي وو، چې دوی به هغه ریاستونه اداره کول، لکه: ملیرکوټله ممدوټ ، پالن پور، جوناګړ، سوانړ، بلاسنړ، محمدګړه ، پاټودي، رامپور ، ټونک، بهوپال ، بلاس پور، ګدی ، د وجانه ، پاوني ، کرډی، منا داوړ ، پتهاری ، بنتهوا ، کوړدانی او نور .

د ۱۹۴۰ع کال د احصایئې له مخې په برصغیرکښې په مختلفو ځایونو کښې لکه: پنجاب ، راجپوتانه ،کشمیر، بمبئي ، بړوده ، مدراس، میسور، یوپی، سی پی ، بهارا و بنګال، تهای لینډ، چین او انګلستان کښې – تقریباً پنځه لس (۱۵) لکه پښتانه آباد وو، لاندې د ۱۹۲۷ع کال نه څکښې د یادونې وړ دې ځایونو کښې پښتانه ودان وو:

په پنجاب کښې هغه درې نیم لکه پښتانه وو چې د مختلفو قومونو نه وو، چې ښکاره پکښې یوسفزي، لودي، ترین او کاکړ وو او مهمې ودانئې یې په ملتان ، لاهور، میانوالي، سیالکوټ ،لودیانه ،جالندهر ګورداس پور، هوشیار پور او په اټک کښې وې، او په نورو – ځایونو کښې هم څه پښتانه وو لکه: ضلع هزاره او نورو علاقو کښې؛ د پنجاب په پښتنو کښې خو ښکې پښتانه چې د څمند د ذیلې نه دي،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاره حیثیت لري.

خوېشکي لومړي د افغانستان په غوربند دره کښې او سپدل او د بابر په لښکر کښې هند ته راغلل، د پاني پت په جنګ کښې (۱۵۲۶ع کال) چې بابر په ابراهیم لودي بری وموند، خوېشکي د بابر په لښکر کښې د سردار سلیم خان په کمان کښې وو، او قصور یې ورته په جاګیر کښې ورکړی ؤ او خوېشکو ته به خلکو قصوري پټهان ویل. وروسته یې بیا مغلو ته خراج هم نه ورکولو، او څو جګړې یې هم ورسره وشوې د سیکانو سره یې هم په ۱۷۷۴ع کال کښې جنګ وشو، او خوېشکو یې په مقابله کښې ښه مقاومت وکړ و، خو چې په (۱۸۰۰ع کال) کښې سیکانو لاهور ونیولو نو په (۱۸۰۱ع کال) یې په قصور هم حمله وکړه او کامیاب نشول او سوله وشوه، خو وروسته بد مرغه پښتانه یو بل منځ کښې د بې اتفاقۍ له امله فتح الدین خان رنجیت سنګهـ د حملې د پاره ولمساوه او سیکانو په ۱۸۰۷ع کښې قصور لاندې کړ او خوېشکي لاړل د ستلج په ممدوټ علاقه کښې پرېوتل او وروسته ورته بیا د ممدوټ جاګیر ورکړی شو، او د ۱۹۴۷ع کال پورې د دغه علاقې خوېشکي نوابان په اقتدار کښې وو.

په رهتک او سېدونکي پښتانه یوسفزي وو او ګوریانه او ګوهانه چې د غلجو ذیلې سره تعلق لري هم په رهتک کښې اوسېدل اوځنې کاکړان هم د غلته وو او څو کلي یې لرل. د پا ټودي حکرانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ هم د پښتنو وه. د سرهند او سپد ونکي پښتانه هم د پرنګي قبیلې لودي پښتانه وو، چې سلطان بهلول لودي هم له دغې کورنۍ نه و، چې په هند کښې یې یولوی سلطنت جوړ کړو.

او ځینې نور پښتانه په لودیانه او پراو په شمالي انباله کښې هم شته دی. د مالیرکوټلې د ریاست باني هم د شېراني قبیلې یو پښتون بزرګ صدرالدین خان وُ چې د دغه ریاست بنسټ یې ایښی وُ، دی په ۱۴۴۲ع کال کښې په سرهند کښې په یو ځای استوګن شو او د هغه ځای نوم یې مالیرکښېنود. په ۱۴۵۱ع کال ورته سلطان بهلول لودي خپله لور تاج مرصع بېګم په نکاح ورکړه او غټ منصب او جاګیر یې هم ورکړ او د خپلې قبیلې سردار مقرر کړی شو.

د اورنګ زېب په زمانه کښې د مالیر سره د کوټلې په ځمکه د بازید خان په نوم یوه آبادي جوړه شوه چې وروسته د مالیرکوټلې په ریاست مشهور شو.

په جلندهر کښې او سیدونکي پښتانه لودیان، سوریان او اورمړ دی. او د کرنال او سیدونکي پښتانه د قندهار نه راغلي خلك دي چې په ۱۷۲۹ع کال کښې هلته ورغلي دي. په پاني پت او ارهیانه کښې او سیدونکي پښتانه اکثر شېراني دي، دا د محمود غزنوي سره راغلي خلك دی او بیا چې شاه شجاع ماتې وکړه. نو په ۱۸۴۴ع کال کښې نور ډېر پښتانه هم دغه علاقې ته راغلل او په ارهیانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پاني پت کښې د ېره شول.

د جهانګير (مغلي باد شاه) په وخت کښې ، ځينې اپريدي د روښاني تحريک په تړ ر فرار شوي ، هغوی هم دغې علاقې ته راو ستل شوي دي.

په مسان ښي او سيد ونګي پښتانه اکر ابدالي ، ترين پښتانه دي ، چې د اورنګ زيب په وخت کښې د قندهار نه دغلته را غلي دي چې په دغه وخت څمند پښتانه دغلته بنه په زور کښې وو.

په ۱۷۹۴ع کال دُرانيانو نواب محمّد خان سدوزی په ډېروکښې کور ته مقرر کړو ، نو د هغه سره نورې پښتني کورنۍ هم ملتان ته ور غلې ، داخلک علي زي ، اسمٰعيل زي ، خاکوراني او خوجکزي وو.

په پنجاب کښې و پر د کاکي زي ، ماموند ، ترکاڼي قبيلې خلک دي. چې په جلندهر ، کوجرانواله ، بټاله او سيالکوټ کښې اوسيږي ، چې په باجوړ کښې د کاکي زي قبيلې نه پاتې مسعودخېل ، ايسپ خېل عمرخېل ، سليمان خېل او بادين خېل دي.

په يوپي کښې : د ۱۹۳۱ع کال د سرشميرنې (مردم شماری) مطابق په يوپي او د هغه متعلق رياستونو کښې پنځه لکه او اتيا زره (۵۸۰۰۰۰) پښتانه يوازې په مراد آباد کښې وو ، چې اکثره کښې يوسفزي ، اپريدي ، بنګښ ، غوريا خېل ، کاکړ او لودي وو ، او په رامپور کښې پنځه زره اورکزي هم وو چې کړلاڼي پښتانه دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په میرټهـ د وېږن کښې خلوېښت زره پښتانه وو، چې زیات د سهارنپور په مشرق او د مظفرنگر په مغرب کښې استوګن وو او د سردهنه غازي آباد او هاپوړ د دوی مُهم مرکزونه وو، او د اکبر او شاه جهان په وخت کښې بیا ځنې شمېرلي پښتانه په علیګړ او بلندشهر کښې استوګن کړی شول.

په یرونستمه عیسوی پېړی کښې داوده صوبې په څو ضلعو کښې پښتانه او سپلال او په هر دوی کښې هم دعوی یاده ده کړ شته چې وائي موږ د علاؤالدین غوری په وخت کښې (۱۳۰۰ع) کال کښې دلته راغلي یو.

په (۱۶۵۰ع) کال، کښې د اپرید و د پرې کورنۍ په لکهنو کښې مېشته شوي دي او څه وخت روسته بیا قندهاري هم هلته تللي دي او آباد شوي دي او په اتلسمه پېړۍ کښې د هر پښتانه بهرایچ او ګونډه ته تللي دی او کلي یې پکښې آباد کړی دي او په زیرین دوابه کښې فرخ آباد چې د بنګښو نوابانو پایتخت و، د پرو پښتنو قبیلو پکښې کورونه جوړ کړي او هلته استوګن وو، چې د بنګښو نه ور تېر یوسفزي، غوریاخېل او اپریدی قبیلې پکښې هم وې.

بنګښ لومړی داورنګ زیب په وخت کښې په ۱۷۱۳ع کال د حنپل مشر ملک حُسین خان په مشری ه‌غلته ورغلي وو، تر ۱۷۵۰ع کال پورې دوی بنه په زور کښې و وچې د هغوی مشرته د نواب خطاب

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ورکړی شوی ؤ . د ۱۸۵۷ع کال د آزادی په جنګ کښې د وی
له انګریزانو سره سخت جنګ وکړو ، خو مات شول او نواب تفضل
حسین خان معزول شو او مکې معظمې ته لاړ . په ۱۹۳۱ع کال په فرخ
آباد کښې پښتنې آبادي شل زره (۲۰۰۰۰) تنه وه او په همدغه کال ۱۹۳۱ع
په اوده کښې یو لک اتیا زره (۱۸۰۰۰۰) پښتانه وو . په دغه وخو کښې
په یوپی کښې تقریباً (۲۷۰۰۰۰) او وه ویشت زره لودي پښتانه پراته[۱]
وو . د وی په پنځلسمه (۱۵) عیسوی پیړی کښې د یلي او یوپي ته
راغلي وو او هلته میشته شوي وو . وروسته یې بیا د طاقت
وموندلو په نتیجه کښې یې لوی حکومتونه تشکیل کړل . د لودیانو
او سوریانو په وخت کښې نور پښتانه هم هند ته راغلل او په
سرهند ، اګره ، سیهسرام ، بنارس ، میرزاپور ، غازي پور ، بکسر
چنار او نورو ځایونو کښې میشته شول . په یوپی کښې کاکړ -
ډیر دي ، په بلند شهر کښې په (۹٦) ځایونو کښې د ولس ځایونه
دوی نیولي دي ، او په خورجه کښې یې اکثریت منل شوی دی . په فتح-
پور کښې د پښني "قبیلې ځلورطائفې دریاخان ، یوسف خان ، مظفرخان
او موسیٰ خان آباد دي .

---

(۱) پښني په اصل کښې د غورغشت زوی دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بهار او بنګال کښې :

په ۱۹۴۰ع کال کښې دغلته له درېو لکو (۳۰۰۰۰۰) نه ډېر پښتانه اوسېدل، چې د ځغوی اهم مرکزونه پټنه او بردوان او ډهاکه وو. او په کلکته کښې پنځلس زره (۱۵۰۰۰) پښتانه استوګن وو. په کلکته کښې اکثر پښتانه یوسفزی، اتمان خېل او پني وو.

په راجپوتانه کښې :

په ۱۹۴۰ع کال کښې په راجپوتانه کښې یو نیم لک پښتانه اوسېدل چې دغلته یې ریاست په ټونک کښې هم وو، چې نواب امیرخان یې باني ؤ، داخلک یوسفزي، سالارزی او الیاس زي وو، او دجهانګیر په امرځه اپریدی هم دغلته راغلي وو.

منځنی (وسط) هند :

دغلته پښتانه هرچېرته آباد وو، خواکثریت په ګوالیار، بهوپال او مالوه کښې وو. د بهوپال نواب حکمران فیروزخېل، دولت زي او ورکزي وو.

ددغه سلطنت باني دوست محمد خان ؤ، چې څه وخت د اورنګ زېب سره هم نوکر ؤ. په ۱۹۳۰ع کال کښې په ګوالیار کښې اته پنځوس زره (۵۸۰۰۰) او په بهوپال کښې څلور دېرش زره (۳۴۰۰۰) او په مالوه کښې لس زره (۱۰۰۰۰) پښتانه اوسېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیدرآباد ریاست:

د ۱۹۴۷ع کال نه مخکښې دغلته دوه لکه (۲۰۰۰۰۰) پښتانه پراته وو. دکن ته لومړی وار په ۱۲۹۵ع کال کښې پښتانه د علاؤالدین خلجي سره ورغلي وو، خو مېشته شوي نه وو، په ۱۳۱۱ع کال کښې خو وخت چې د دیوګړهه راجه ووهلي شو او دغه علاقه مسلمانانو ونیوه نو پښتانه هلته ورغلل او آباد شول او چې په ۱۳۴۷ع کال کښې دحسن ګنګو په قیادت کښې په دکن کښې انقلاب راغی او د بهمني[1] سلطنت بُنیاد کېښودی شو، نو د فوځ د پاره د پښتنو ضرورت و. نور پښتانه هم ورغلل. دغه وخت په دکن کښې عرب، ایراني، حبشي او مُغل هم وو، خو پښتنو خپل انفرادیت پکښې ساتلی وو او د خپلو پښتنو نه پرته یې د بل چا سره رشته او خپلوي نه کوله. او په دکنې فوځ کښې د پښتنو خاصې د ستې وې او د امن او امان ساتل د دوی په غاړه وو، دا پښتانه قبائیل، مسعود، یوسفزي، کاکړ او اپریدی وو. او نور هم لږ ډېر پښتانه پکښې ورغلي وو.

په بمبئۍ او بروده کښې:

ګجرات او مهاراشتهمرته پښتانه په فوځ کښې او په سوداګرۍ ورغلي وو، وروسته په بمبئۍ، احمدآباد او برودہ کښې د دوی خوځلي ودانې شوې. دغلته د دوی ریاستونه جوناګړ، منادادو

---

(۱) بهمني هم پښتانه دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جاوړه وو.

د جوناګړ حکمرانه کورنۍ بابي خېل یوسفزي وو.

په ۱۹۳۱ع کال کښې په بمبئي کښې یولک شپږ ویشت زره (۱۲۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو او په بړوده کښې شپاړس زره (۱۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو.

په مدراس کښې:

په مدراس کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې پنځوس زره (۵۰۰۰۰) پښتانه ووچې د تجارت او د قرضه کاروبار به یې کولو.

د جیسور په ریاست کښې:

په جیسور کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې یوولس زره (۱۱۰۰۰) پښتانه وو او د تجارت او کرکیلې کار یې کولو او په اسام کښې اووه زره (۷۰۰۰) پښتانه او سپدل چې اکثر په سهلټ کښې استوګن وو.

د کشمیر په ریاست کښې:

په ۱۹۳۱ع کال کښې د غلته د نهه ویشت زره (۲۹۰۰۰) نه ډېر پښتانه استوګن وو. په دې کښې هغه اپریدي هم ووچې جهانګیر باچا هند ته فرارکړي وو.

په ځینو روایاتو کښې راغلي دي چې بجړی، ترارخېل، پلندري پوڼچه، اجره، او نورو کښې سدن قوم په اصل کښې سدوزی دی چې د احمدشاه بابا په وخت کښې د غلته راغلي او آباد شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برما کښې:

په برما کښې پښتانه دکابلي په نوم یادیږي په ۱۹۳۱ع کال کښې دغلته د پښتنو آبادي څلورنیم زره (۴۵۰۰) تنه وه.

د پورتنی اندازې نه معلومیږي چې د پاکستان له جوړېدو نه مخکښې پښتانه له کشمیر نه نیولي تر راس کماري پورې خواره شوي وو او د دُنیا نورو ځایونو ته هم ورغلي وو.

د جنوب شرقي آسیا ځینو ملکونو، استرلیا او د امریکې کالفورنیا ته هم پښتانه تللي دي، او هلته ودان شوي دي.

په ایټالیا او نورو یورپي ملکونو کښې هم پښتانه استوګن شته دی، چې ځوک ورته پټهان، ځوک ورته افغان او ځوک ورته کابلي وائي.

د پاکستان له جوړېدو نه وروسته ډېر پښتانه د شرقي پنجاب او یوپي نه پاکستاني پنجاب او سندهـ ته د مهاجرو په توګه راغلي دي او ودان شوي دي، نورو ملکونو ته هم د خوارېده، مزدورۍ د پاره د نورو پاکستانیانو په څېر پښتانه هم ورغلي دي او هلته آباد شوي هم دي. خلیجي ملکونو او منځنی ختیځ (مشرق وسطیٰ) ته پښتانه د مزدورۍ د پاره تللي او داچې هلته د اوسېدانې امکان لږ دی نو آباد شوي نه دي.

دا هغه معلومات وو چې ماته په لاس راغلي وو نو دلته مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیکل، همدلته داکتاب ختمیږي، او په ډېر ادب او احترام یې ګرانو لوستونکو ته وړاندې کوم.

م . ج سیال مومند
نومبر، ۱۹۸۵ع کال
عقرب، ۱۳۶۴هـ.ش کال
"کوړاخیل، مومند"

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This Book is Scan & PDF By:

KITABOONA
BLOGSPOT.COM

Kitaboona.BlogSpot.Com

Visit Us For Books

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَدے مصنف چھاپ شوی آثار

م . ج سیّال تصنیفات

١. مومند باباؒ
٢. د مومندو غزاګانې
٣. د پښتنو قبیلو شجرې
٤. افغانستان کښې مهمې تاریخي پېښې
٥. په نولسمه پېړۍ کښې د افغانۍ تاریخ څهٔ برخه

1, 2, 3, & 4 Books are available on:
Kitaboona.blogspot.com

Kitaboona.BlogSpot.Com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library